

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 29 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy posła Krzysztofa JANIKA.

(-) Anna Bańkowska; (-) Bogumił Andrzej Borowski; (-) Andrzej Brachmański; (-) Bogdan Bujak; (-) Jan Byra; (-) Kazimierz Chrzanowski; (-) Wiesław Ciesielski; (-) Jerzy Czepułkowski; (-) Mieczysław Czerniawski; (-) Henryk Długosz; (-) Marek Dyduch; (-) Jerzy Dziewulski; (-) Ewa Freyberg; (-) Ryszard Hayn; (-) Stanisław Janas; (-) Krzysztof Janik; (-) Paweł Jankiewicz; (-) Jerzy Jankowski; (-) Mieczysław Jedoń; (-) Józef Kaleta; (-) Jan Kisieliński; (-) Antoni Kobielusz; (-) Jan Kochanowski; (-) Włodzimierz Konarski; (-) Bronisława Kowalska; (-) Grzegorz Kurczuk; (-) Bogdan Lewandowski; (-) Krystyna Łybacka; (-) Zygmunt Machnik; (-) Stefan Macner; (-) Marian Marczewski; (-) Wacław Martyniuk; (-) Marek Mazurkiewicz; (-) Leszek Miller; (-) Kazimierz Milner; (-) Piotr Miszczuk; (-) Irena Maria Nowacka; (-) Wojciech Nowaczyk; (-) Wiktor Osik; (-) Elżbieta Piela-Mielczarek; (-) Franciszek Potulski; (-) Kazimierz Sas; (-) Zbigniew Siemiątkowski; (-) Jan Sieńko; (-) Izabella Sierakowska; (-) Roman Sroczyński; (-) Jerzy Szmajdziński; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Zdzisław Tuszyński; (-) Andrzej Urbańczyk; (-) Danuta Waniek; (-) Marek Wikiński; (-) Grzegorz Woźny; (-) Jerzy Zakrzewski; (-) Ryszard Zbrzyzny.

USTAWA
z dnia 1999 roku
Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1. 1. Wybory do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

2. Wybory do Senatu odbywają się łącznie z wyborami do Sejmu.

3. Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy jednocześnie z kadencją Sejmu.

Art. 2. 1. Do Senatu wybiera się 100 senatorów, z tym że

- 1) 52 senatorów wybiera się według zasady większości w okręgach wyborczych,
- 2) 48 senatorów wybiera się według zasady proporcjonalności z list wojewódzkich.

2. W każdym okręgu wyborczym do Sejmu wybiera się po jednym senatorze.

Art. 3. 1. W okręgach wyborczych wybiera się:

- 1) w województwie mazowieckim - 7 senatorów
- 2) w województwie dolnośląskim - 4 senatorów
- 3) w województwie kujawsko-pomorskim - 3 senatorów
- 4) w województwie lubelskim - 3 senatorów
- 5) w województwie lubuskim - 1 senatora
- 6) w województwie łódzkim - 3 senatorów
- 7) w województwie małopolskim - 4 senatorów
- 8) w województwie opolskim - 1 senatora
- 9) w województwie podkarpackim - 3 senatorów
- 10) w województwie podlaskim - 2 senatorów
- 11) w województwie pomorskim - 3 senatorów
- 12) w województwie śląskim - 7 senatorów
- 13) w województwie świętokrzyskim - 2 senatorów
- 14) w województwie warmińsko-mazurskim - 2 senatorów
- 15) w województwie wielkopolskim - 5 senatorów
- 16) w województwie zachodnio-pomorskim - 2 senatorów

2. W każdym województwie z list wojewódzkich wybiera się po trzech senatorów w następstwie podziału mandatów wyrównawczych dokonanego odpowiednio do liczby głosów oddanych na listy poszczególnych komitetów wyborczych z uwzględnieniem mandatów uzyskanych przez te komitety w okręgach wyborczych.

Art. 4. Okręgiem wyborczym w wyborach do Senatu jest wielomandatowy okręg wyborczy do Sejmu.

Art. 5. Każdy wyborca ma dwa głosy - pierwszy głos w celu dokonania wyboru senatora w okręgu wyborczym oraz drugi głos w celu dokonania wyboru senatorów z list wojewódzkich.

Art. 6. Wybory do Senatu przeprowadzają:

- 1) Państwowa Komisja Wyborcza,

- 2) wojewódzkie komisje wyborcze,
- 3) okręgowe komisje wyborcze,
- 4) obwodowe komisje wyborcze.

Art. 7. Państwowa Komisja Wyborcza, powołana na podstawie przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu, zapewnia przygotowanie, organizację oraz przeprowadzenie wyborów do Senatu, a w szczególności:

- 1) ogłasza wyniki wyborów do Senatu,
- 2) wydaje wybranym senatorom zaświadczenia o wyborze,
- 3) przedkłada Senatowi do wiadomości sprawozdanie z wyborów.

Art. 8. 1. W skład wojewódzkiej komisji wyborczej wchodzi 5-7 sędziów właściwych miejscowo sądów okręgowych lub sądów apelacyjnych zgłoszonych przez Ministra Sprawiedliwości najpóźniej w 52 dniu przed dniem wyborów, a w wypadku wyborów przedterminowych najpóźniej w 40 dniu przed dniem wyborów.

2. Państwowa Komisja Wyborcza powołuje w skład wojewódzkiej komisji wyborczej osoby, o których mowa w ust. 1, najpóźniej w 48 dniu przed dniem wyborów, a w wypadku wyborów przedterminowych najpóźniej w 38 dniu przed dniem wyborów.

Art. 9. Do zadań wojewódzkiej komisji wyborczej należy:

- 1) rozpatrywanie skarg na działalność okręgowych komisji wyborczych w zakresie czynności związanych z przeprowadzaniem wyborów do Senatu,
- 2) rejestrowanie wojewódzkich list kandydatów na senatorów,
- 3) zarządzanie druku obwieszczeń wyborczych o zarejestrowanych wojewódzkich listach kandydatów na senatorów i dostarczanie ich do obwodowych komisji wyborczych,
- 4) ustalanie wyników głosowania na wojewódzkie listy kandydatów na senatorów,
- 5) ustalanie wyników wyborów senatorów w województwie.

Art. 10. 1. Do zadań okręgowej komisji wyborczej należy:

- 1) rozpatrywanie skarg na działalność obwodowych komisji wyborczych w zakresie czynności związanych z przeprowadzaniem wyborów do Senatu,
- 2) rejestrowanie kandydatów na senatora wybieranych w okręgu wyborczym,
- 3) zarządzanie druku obwieszczeń wyborczych o rejestrowanych kandydatach na senatora i dostarczanie ich do obwodowych komisji wyborczych,
- 4) ustalanie wyników głosowania i wyników wyboru senatora w okręgu wyborczym,
- 5) ustalenie wyników głosowania w okręgu wyborczym na listy wojewódzkie.

2. Zadania okręgowej komisji wyborczej wypełnia okręgowa komisja wyborcza powołana dla wyborów posłów na Sejm.

Art. 11. Obwodowe komisje wyborcze powołane dla wyborów do Sejmu wypełniają te same czynności związane z wyborami do Senatu.

Art. 12. Senatorenem wybrany może być obywatel polski, mający prawo wybierania i który najpóźniej w dniu wyborów ma ukończone 30 lat.

Art. 13. 1. Prawo zgłaszania kandydatów na senatorów przysługuje komitetom wyborczym partii politycznych albo obywatelskim komitetom wyborczym tworzonemu w tym celu przez wyborców.

2. Prawa i obowiązki komitetu wyborczego partii politycznej wpisanej do ewidencji sądowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 czerwca 1997r. o partiach politycznych (Dz. U. Nr 98, poz. 604) wykonuje organ partii politycznej wskazany w jej statucie.

Art. 14. 1. Partie polityczne, tworzące w całym kraju koalicję wyborczą w celu zgłaszania wspólnych list kandydatów na posłów, mogą w celu zgłoszenia w okręgu wyborczym kandydata na senatora i wojewódzkich list kandydatów na senatorów albo powołać wspólny wojewódzki komitet wyborczy albo zgłosić kandydata i wojewódzkie listy kandydatów na senatorów samodzielnie.

2. Partia polityczna zgłaszająca samodzielnie listy kandydatów na posłów, może w celu zgłoszenia w województwie kandydata na senatora w okręgu wyborczym i wojewódzkich list kandydatów na senatorów powołać wspólny wojewódzki komitet wyborczy z inną partią polityczną.

3. Powołanie wspólnego wojewódzkiego komitetu wyborczego przez partie polityczne następuje na podstawie porozumienia zawartego w formie pisemnej, którego tekst musi być notyfikowany Państwowej Komisji Wyborczej i właściwej wojewódzkiej komisji wyborczej. Partie polityczne, które zawarły porozumienie o powołaniu wspólnego wojewódzkiego komitetu wyborczego, nie mogą w danym województwie samodzielnie zgłaszać kandydatów na senatorów.

4. Wspólny wojewódzki komitet wyborczy, o którym mowa w niniejszym artykule, może albo występować pod odrębną nazwą albo wymieniać nazwy partii politycznych które go tworzą.

Art. 15. 1. Kandydatów na senatorów w okręgu wyborczym zgłasza się do właściwej okręgowej komisji wyborczej najpóźniej w 40 dniu przed dniem wyborów, a wypadku wyborów przedterminowych najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów.

2. Komitet wyborczy może w danym okręgu wyborczym zgłosić tylko jednego kandydata na senatora.

3. Zgłoszenia kandydat na senatora dokonuje na piśmie pełnomocnik komitetu wyborczego albo upoważniona przez niego osoba, zwani dalej „pełnomocnikami”. Zgłoszenie musi być poparte podpisami co najmniej 5 000 wyborców stale zamieszkających w danym okręgu wyborczym.

4. Komitet wyborczy partii politycznej zwolnionej na podstawie przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu z obowiązku zgłaszania list kandydatów na posłów z poparciem wyborców stwierdzonym ich podpisami uprawniony jest do zgłaszania kandydata na senatora bez poparcia kandydatury potwierdzonego podpisami co najmniej 5 000 wyborców stale zamieszkających w danym okręgu wyborczym.

5. Do zgłoszenia kandydata na senatora, o którym mowa w ust. 4, dołączony musi być protokół z zebrania właściwej terytorialnie wojewódzkiej jednostki partii politycznej, stwierdzający poparcie kandydatury przez co najmniej 100 członków partii.

6. Przepisy ust. 4 stosuje się odpowiednio do wspólnego wojewódzkiego komitetu wyborczego, jeśli każda z partii politycznych tworzących ten komitet spełnia warunki przewidziane w ust. 4.

Art. 16. 1. Nie można równocześnie kandydować do Sejmu i do Senatu.

2. Kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym.

3. Kandydat na senatora zarejestrowany w okręgu wyborczym może równocześnie kandydować z wojewódzkiej listy kandydatów na senatorów.

Art. 17. 1. Kandydat na senatora zarejestrowany w okręgu wyborczym zobowiązany jest, w ciągu 5 dni od daty zarejestrowania kandydatury, wnieść do właściwej okręgowej komisji wyborczej kaucję wysokości 1 000 złotych.

2. W wypadku niewpłacenia kaucji w terminie, o którym mowa w ust. 1, kandydatura zostaje przez okręgową komisję wyborczą wykreślona z rejestru kandydatów.

3. Jeśli kandydat otrzymał mniej niż 5% ważnie oddanych w okręgu wyborczym głosów pierwszych, kaucja ulega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa.

4. Jeśli kandydat otrzymał co najmniej 5% ważnie oddanych w okręgu wyborczym głosów pierwszych, kaucja podlega zwrotowi w ciągu miesiąca od dnia ogłoszenia uchwały Sądu Najwyższego o stwierdzeniu ważności wyborów do Senatu.

Art. 18. Informacje o zarejestrowanych kandydatach na senatorów w okręgach wyborczych właściwa terytorialnie okręgowa komisja wyborcza podaje do wiadomości publicznej w formie obwieszczenia najpóźniej w 25 dniu przed dniem wyborów, a wypadku wyborów przedterminowych najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów.

Art. 19. 1. Wojewódzką listę kandydatów na senatorów zgłasza się do właściwej wojewódzkiej komisji wyborczej najpóźniej w 35 dniu przed dniem wyborów, a w wypadku wyborów przedterminowych najpóźniej w 25 dniu przed dniem wyborów.

2. Wojewódzką listę kandydatów na senatorów może zgłosić komitet wyborczy, który zarejestrował w województwie kandydata na senatora w conajmniej jednym okręgu wyborczym

3. Komitet wyborczy może w danym województwie zgłosić tylko jedną listę kandydatów na senatora.

4. Zgłoszenia wojewódzkiej listy kandydatów na senatora dokonuje na piśmie pełnomocnik komitetu wyborczego.

5. Liczba kandydatów na liście wojewódzkiej nie może być mniejsza niż 3 i większa niż 10.

6. Nazwiska kandydatów umieszcza się na liście wojewódzkiej w kolejności ustalonej przez komitet wyborczy.

7. Komitet wyborczy partii politycznej, albo wspólny komitet wyborczy partii politycznych tworzących koalicję wyborczą, który otrzymał jednolity numer dla list kandydatów na posłów rejestrowanych przez ten komitet, korzysta z oznaczenia tym samym numerem swoich wojewódzkich list kandydatów na senatorów.

Art. 20. Informacje o zarejestrowanych wojewódzkich listach kandydatów na senatorów właściwa terytorialnie wojewódzka komisja wyborcza podaje do wiadomości publicznej w formie obwieszczenia najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów, a w wypadku wyborów przedterminowych najpóźniej w 18 dniu przed dniem wyborów.

Art. 21. 1. Na karcie do głosowania:

- 1) w kolumnie po lewej stronie umieszcza się w porządku alfabetycznym nazwiska i imiona zarejestrowanych kandydatów na senatorów wybieranych w danym okręgu wyborczym oraz przy każdym nazwisku nazwę, albo skrót nazwy, komitetu wyborczego, który zgłosił kandydata,
- 2) w kolumnie po prawej stronie umieszcza się w kolejności wzrastającej oznaczenia wojewódzkich list kandydatów na senatorów zarejestrowanych w danym województwie, zawierające numer listy oraz nazwę, albo skrót nazwy, komitetu wyborczego, który zgłosił listę; pod oznaczeniem każdej listy podaje się nazwiska i imiona pierwszych trzech kandydatów umieszczonych na danej liście.

2. Wzór karty do głosowania określa Państwowa Komisja Wyborcza..

Art. 22. 1. Na karcie do głosowania wyborca oddaje:

- 1) pierwszy głos na jednego określonego kandydata zarejestrowanego w okręgu wyborczym, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok jego nazwiska, oraz
- 2) drugi głos na jedną określoną listę wojewódzką zarejestrowaną w województwie, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok oznaczenia listy.

2. Głos pierwszy uważa się za nieważny, jeżeli na karcie do głosowania przy kolumnie po lewej stronie, gdzie umieszczone są nazwiska kandydatów na senatorów wybieranych w danym okręgu wyborczym, postawiono znak „x” w kratce z lewej strony obok większej liczby nazwisk kandydatów albo nie postawiono znaku „x” w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata.

3. Głos drugi uważa się za nieważny, jeżeli na karcie do głosowania przy kolumnie po prawej stronie, gdzie umieszczone są oznaczenia wojewódzkich list kandydatów na senatorów zarejestrowane w danym województwie, postawiono znak „x” w kratce z lewej strony obok większej liczby list albo nie postawiono znaku „x” w kratce z lewej strony obok żadnej listy.

4. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk albo poczynienie innych dopisków lub skreśleń nie pociąga za sobą skutków prawnych i nie wpływa na ważność głosu.

Art. 23. 1. Za wybranego do Senatu w okręgu wyborczym uważa się kandydata, który otrzymał najwięcej ważnie oddanych głosów.

2. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniających do uzyskania mandatu o pierwszeństwie rozstrzyga większa liczba obwodów głosowania, w których jeden z kandydatów otrzymał więcej głosów, a jeżeli liczba tych obwodów głosowania byłaby równa, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej w obecności członków komisji oraz pełnomocników komitetów wyborczych.

Art. 24. 1. Okręgowa komisja wyborcza na podstawie protokołów otrzymanych od obwodowych komisji wyborczych oraz sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania w obwodach sporządza w dwóch egzemplarzach protokół wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym.

2. W protokole wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania,
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,

- 3) oddanych głosów pierwszych i głosów drugich,
- 4) nieważnych głosów pierwszych i głosów drugich,
- 5) ważnych głosów pierwszych i głosów drugich,
- 6) głosów pierwszych ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów,
- 7) głosów drugich ważnie oddanych na poszczególne wojewódzkie listy kandydatów na senatorów,

oraz podaje się nazwisko i imię senatora wybranego w okręgu wyborczym.

Art. 25. 1. Wojewódzka komisja wyborcza, po otrzymaniu protokołów od okręgowych komisji wyborczych oraz sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników wyborów w okręgach wyborczych na terenie danego województwa, stwierdza:

- 1) którzy kandydaci zgłoszeni przez poszczególne komitety wyborcze uzyskali mandat w okręgach wyborczych (okręgu wyborczym), oraz
- 2) ile drugich głosów oddano na wojewódzkie listy kandydatów na senatora poszczególnych komitetów wyborczych.

2. Wojewódzka komisja wyborcza dokonuje podziału trzech mandatów wyrównawczych pomiędzy wojewódzkie listy kandydatów na senatora w sposób następujący:

- 1) odrębnie w odniesieniu do każdej listy wojewódzkiej liczbę drugich głosów ważnie oddanych na wojewódzką listę kandydatów na senatorów danego komitetu wyborczego dzieli się przez liczbę uzyskanych przez ten komitet mandatów w okręgach wyborczych powiększoną o jeden,
- 2) w wypadku kiedy dany komitet wyborczy nie uzyskał mandatu w żadnym z okręgów wyborczych liczbę drugich głosów ważnie oddanych na jego wojewódzką listę kandydatów na senatorów dzieli się przez jeden,
- 3) następnie po uszeregowaniu tak otrzymanych ilorazów w odniesieniu do wszystkich list wojewódzkich pierwszy z trzech wyrównawczych mandatów przyznaje liście tego komitetu który uzyskał najwyższy iloraz;
- 4) procedurę opisaną w punktach 1-3 powtarza się w celu przyznania drugiego i trzeciego mandatu wyrównawczego, z tym że uwzględnia się również mandaty wyrównawcze już uprzednio uzyskane przez dany komitet wyborczy.

Art. 26. 1. Mandaty przypadające danej wojewódzkiej liście kandydatów na senatorów uzyskują kandydaci w kolejności umieszczenia ich nazwisk na liście - z pominięciem tych kandydatów, którzy uzyskali już mandaty w okręgach wyborczych (okręgu wyborczym).

2. Jeżeli danej liście - w wyniku zastosowanej procedury określonej w art. 25 - przypada mandat, lecz na liście tej brakuje kandydata który mandat może uzyskać, wówczas mandat ten przydziela się następnej liście, która uzyskała kolejno najwyższy iloraz.

Art. 27. Wojewódzka komisja wyborcza sporządza protokół z wyborów senatorów w województwie, w którym podaje liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania w województwie,
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,
- 3) oddanych głosów drugich,
- 4) nieważnych głosów drugich,
- 5) ważnych głosów drugich,
- 6) głosów drugich ważnie oddanych na poszczególne wojewódzkie listy kandydatów na senatorów,

7) senatorów zgłoszonych przez poszczególne komitety wyborcze wybranych w okręgach wyborczych, oraz wymienia nazwiska i imiona wybranych senatorów w okręgach wyborczych i z list wojewódzkich.

Art. 28. 1. Wygaśnięcie mandatu senatora następuje wskutek:

- 1) utraty prawa wybieralności,
- 2) zrzeczenia się mandatu,
- 3) śmierci,
- 4) zajmowania przez senatora albo powołania go na stanowisko lub funkcję, których stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, albo innych ustaw, nie można łączyć z piastowaniem mandatu senatora,
- 5) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnianiu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne.

2. Odmowa złożenia ślubowania senatorskiego oznacza zrzeczenie się mandatu.

3. Wygaśnięcie mandatu senatora stwierdza Senat.

4. Stwierdzenie wygaśnięcia mandatu senatora w dniu wyborów zajmującego stanowisko albo piastującego funkcję - o których mowa w ust. 1 pkt. 5 - następuje, jeżeli niełoży on Marszałkowi Senatu, w terminie 7 dni od dnia wydania zaświadczenia o wyborze, oświadczenia o złożeniu rezygnacji z zajmowanego stanowiska albo piastowanej funkcji. Wygaśnięcie mandatu senatora powołanego w czasie kadencji na stanowisko albo funkcję, o których mowa w ust. 1 pkt. 5, następuje z dniem powołania.

Art. 29. 1. W razie wygaśnięcia mandatu senatora wybranego w okręgu wyborczym, który był zgłoszony przez komitet wyborczy, rejestrujący równocześnie listę wojewódzką, bądź senatora wybranego z listy wojewódzkiej, Marszałek Senatu postanawia o wstąpieniu na jego miejsce kandydata, którego w następnej kolejności umieszczono na liście wojewódzkiej tego samego komitetu wyborczego.

2. Kandydat może zrzec się pierwszeństwa do obsadzenia mandatu na rzecz kandydata w następnej kolejności umieszczonego na tej samej liście.

Art. 30. 1. W wypadku wygaśnięcia mandatu senatora wybranego w okręgu wyborczym i zgłoszonego przez komitet wyborczy, który nie zarejestrował listy wojewódzkiej, Senat najpóźniej w ciągu 6 miesięcy podejmuje uchwałę w sprawie przeprowadzania wyborów uzupełniających. Nie przeprowadza się wyborów uzupełniających w okresie 6 miesięcy przed dniem upływu kadencji Senatu.

2. Wybory uzupełniające w okręgu wyborczym przeprowadza się, w trybie i na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie, w ciągu 3 miesięcy od dnia podjęcia przez Senat uchwały o przeprowadzeniu wyborów uzupełniających.

3. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o wyznaczeniu daty wyborów uzupełniających ogłasza się najpóźniej w 10 dniu po podjęciu przez Senat uchwały o przeprowadzeniu wyborów uzupełniających.

4. Zarządzając wybory uzupełniające, Prezydent Rzeczypospolitej ustala kalendarz wyborczy, w którym może dla poszczególnych czynności wyborczych określić terminy krótsze od przewidzianych w ustawie.

5. Głosowanie w wyborach uzupełniających przeprowadza się tylko na terytorium kraju.

Art. 31. W wyborach uzupełniających, o których mowa w art. 30, wysokość dotacji dla komitetu wyborczego zgłaszającego kandydata, który uzyskał mandat oblicza się w ten sposób, że ogólną kwotę dotacji przypadającą na wszystkie komitety wyborcze w ostatnio przeprowadzonych wyborach do Sejmu i Senatu dzieli się przez 560 i mnoży przez wskaźnik przeciętnego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Wskaźnik ten oblicza Główny Urząd Statystyczny za okres od miesiąca, w którym przeprowadzono poprzednie wybory, do miesiąca w którym odbyły się wybory uzupełniające.

Art. 32. 1. W wypadku zarządzenia wyborów uzupełniających do Senatu na ten sam dzień co wybory do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw stosuje się przepisy niniejszej ustawy ze zmianami wynikającymi z poniższych ustępów.

2. W wyborach uzupełniających, o których mowa w ust. 1, głosowanie przeprowadza się w obwodach głosowania utworzonych dla wyborów do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw na podstawie ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. W szpitalach oraz w zakładach karnych i aresztach śledczych, a także w oddziałach zewnętrznych tych zakładów i aresztów, rady gmin na wniosek wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) tworzą obwody głosowania, jeżeli przebywać w nich będzie w dniu wyborów co najmniej 50 wyborców. Obwodowe komisje wyborcze dla tych obwodów powoływane są w trybie określonym w ustawie, o której mowa w art. 1 ust. 1.

4. Do spisów wyborców dla obwodów, o których mowa w ust. 3, wpisuje się tylko wyborców mających prawo wybierania do Senatu. Dla pozostałych obwodów sporządza się dodatkowe spisy wyborców mających prawo wybierania do Senatu, a nie mających prawa wybierania do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw.

5. Właściwymi do przeprowadzania głosowania i ustalania wyników w obwodach są obwodowe komisje wyborcze powołane na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 2.

6. Głosowanie odbywa się bez przerwy w godzinach określonych w ustawie, o której mowa w ust. 2.

7. Zadania okręgowej komisji wyborczej, o której mowa w art. 10, wykonuje właściwa terytorialnie wojewódzka komisja wyborcza powołana na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 2.

Art. 33. 1. Łączny czas rozpowszechniania nieodpłatnych audycji wyborczych w regionalnych programach przyznany wszystkim komitetom wyborczym, które zarejestrowały wojewódzką listę kandydatów na senatora lub kandydata na senatora w okręgu wyborczym, wynosi:

- 1) 6 godzin w Telewizji Polskiej,
- 2) 10 godzin w Polskim Radiu.

2. Czas rozpowszechniania nieodpłatnych audycji wyborczych dzielony jest pomiędzy uprawnione komitety wyborcze proporcjonalnie do liczby zarejestrowanych kandydatów na senatora.

3. W wyborach uzupełniających łączny czas rozpowszechniania nieodpłatnych audycji wyborczych w regionalnych programach, przyznany wszystkim komitetom wyborczym, które zarejestrowały kandydatów w danym okręgu wyborczym wynosi:

1) 1 godzinę w Telewizji Polskiej,

2) 1,5 godziny w Polskim Radiu.

Art. 34. 1. Komitet wyborczy, który zarejestrował kandydata na senatora tylko w jednym okręgu wyborczym, sprawozdanie finansowe, o którym mowa w Ordynacji wyborczej do Sejmu, podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu regionalnym, obejmującym dane województwo.

2. Obywatelski komitet wyborczy utworzony przez wyborców, który zarejestrował kandydata na senatora tylko w jednym okręgu wyborczym, informację o przekazaniu na cel społecznie użyteczny nadwyżki pozyskanych funduszy na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, o której mowa w Ordynacji wyborczej do Sejmu, podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu regionalnym, obejmującym dane województwo.

Art. 35. 1. Traci moc ustawa z dnia 10 maja 1991 r. - Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1994 r. Nr 54, poz. 224 z późn. zm.).

2. Do czasu przeprowadzenia wyborów do Senatu na podstawie niniejszej ustawy w razie wygaśnięcia mandatu senatora wybranego przed wejściem w życie niniejszej ustawy stosuje się dotychczasowe przepisy i wybory uzupełniające przeprowadza się w okręgu wyborczym obejmującym obszar gmin położonych w granicach okręgu wyborczego, w którym wybrany został senator, którego mandat wygaś.

Art. 36. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Konieczność wypracowania nowego systemu wyborczego i uchwalenia nowej ustawy - Ordynacja do Senatu RP wynika z dokonanej zmiany w zasadniczym podziale terytorialnym kraju. Przyjęcie proponowanego w projekcie wariantu nowego systemu wyborczego do Senatu poprzedziły analizy innych możliwych wariantów przewidujących wybór senatorów na zasadzie proporcjonalności w wielomandatowych okręgach albo wyboru senatorów na zasadzie większości względnej w 100 jednomandatowych okręgach wyborczych.

Wnioskodawcy uznali, że system wyborczy do Senatu powinien w sensowny sposób odróżniać się od systemu wyborczego do Sejmu oraz eliminować wady zarówno systemu opartego na zasadzie proporcjonalności jak i systemu opartego na zasadzie większości względnej w 100 jednomandatowych okręgach wyborczych.

Przyjęto dlatego koncepcję, wedle której nowy system wyborczy do Senatu jest mieszanym systemem kompensacyjnym (wyrównawczym) wzorowanym na systemie wyborczym zastosowanym ostatnio w wyborach do parlamentów regionalnych w Szkocji i Walii, a zarazem system podobnym do systemu wyborczego do Bundestagu w RFN.

W myśl art. 1 projektu ustawy 52 senatorów wybieranych miałyby być według zasady większości w jednomandatowych okręgach wyborczych, a 48 senatorów wybieranychby według zasady proporcjonalności z list wojewódzkich przy jednoczesnym uwzględnieniu wyników wyborów w okręgach jednomandatowych. Zgodnie z art. 3 ust. 2 projektu ustawy w każdym województwie z list wojewódzkich wybieranychby jednakowo po trzech senatorów. Te 3 mandaty dzielone byłyby na zasadzie proporcjonalności odpowiednio do liczby głosów oddanych na wojewódzkie listy poszczególnych komitetów wyborczych (partii politycznych lub ich koalicji wyborczych) przy jednoczesnym uwzględnieniu mandatów uzyskanych (bądź faktu nieuzyskania mandatu) przez te komitety w jednomandatowych okręgach wyborczych na obszarze danego województwa. Dlatego te mandaty dzielone pomiędzy listy wojewódzkie określa mianem mandatów wyrównawczych. Metoda dokonywania podziału mandatów wyrównawczych przedstawiona jest niżej na konkretnym przykładzie

Konstytucja RP z 1997 roku rozstrzyga tylko o liczbie senatorów zasiadających w drugiej izbie naszego parlamentu. Jednocześnie Konstytucja w art. 97 ust. 2 wymaga jedynie, aby wybory do Senatu przeprowadzone były na zasadzie powszechności i bezpośredniości oraz odbywały się w głosowaniu tajnym. Dlatego przeprowadzanie wyborów do Senatu w takim systemie wyborczym nie może budzić wątpliwości natury konstytucyjnej - nawet jeśli pociągałby on odstępstwa od zasady równości.

Najistotniejszym problemem dla proponowanego nowego systemu wyborczego było określenie racjonalnie uzasadnionych kryteriów tworzenia okręgów wyborczych, w których wybieranychby po jednym senatorze, czyli jednomandatowych okręgów wyborczych.

W przedkładanym projekcie nowej Ordynacji wyborczej do Senatu przyjęto zasadę, wedle której istnieje organiczne i przestrzenne powiązanie jednomandatowych okręgów wyborczych z okręgami wyborczymi do Sejmu. Oznacza to, że każdy z

52 wielomandatowych okręgów wyborczych do Sejmu byłby jednocześnie jednomandatowym okręgiem wyborczym do Senatu. Dlatego projekt ustawy - Ordynacja wyborcza do Senatu należy rozpatrywać łącznie z projektem ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu.

W projekcie ustawy - Ordynacja wyborcza do Senatu RP przewiduje się powoływanie odrębnych wojewódzkich komisji wyborczych. Do ich zadań należałoby przede wszystkim rejestrowanie wojewódzkich list kandydatów na senatorów oraz dokonywanie podziału mandatów wyrównawczych i w konsekwencji ustalanie wyników wyborów senatorów w województwie (art. 8 i art. 9 projektu ustawy). Natomiast zadania okręgowych komisji wyborczych w okręgach jednomandatowych do Senatu powierzone byłyby okręgowej komisji wyborczej do Sejmu (art. 10 ust. 2 projektu ustawy).

W projekcie ustawy zasady zgłaszania kandydatów na senatorów dostosowane zostały do postanowień art. 100 Konstytucji z 1997 roku. A zatem prawo zgłaszania kandydatów na senatorów - zgodnie z art. 13 ust. 1 projektu ustawy - przysługiwałoby:

- 1) komitetom wyborczym partii politycznych lub komitetom wyborczym koalicji partii politycznych, albo
- 2) obywatelskim komitetom wyborczym tworzonym w tym celu przez wyborców.

Kompetencje komitetu wyborczego partii politycznej wpisanej do ewidencji sądowej przysługiwałoby organowi partii politycznej wskazanemu w jej statucie (art. 13 ust. 2).

Jednocześnie w art. 14 przewiduje się, że partie polityczne, które utworzyły w całym kraju koalicję wyborczą w celu zgłaszania wspólnych list kandydatów na posłów, mogą albo zgłosić w danym konkretnym okręgu wyborczym jednego wspólnego kandydata na senatora lub wspólną listę wojewódzką albo zgłosić kandydata samodzielnie lub też samodzielną listę wojewódzką. Zależałoby to od treści porozumienia partii tworzących koalicję wyborczą - porozumienia, które musiałyby być notyfikowane Państwowej Komisji Wyborczej.

Z drugiej zaś strony partia polityczna zgłaszająca samodzielnie listy kandydatów na posłów, może zgłosić w konkretnym okręgu wyborczym wspólnego kandydata na senatora z inną partią polityczną lub wspólną listę wojewódzką, tworząc wspólny wojewódzki komitet wyborczy.

Powołanie takiego wspólnego komitetu wyborczego przez partie polityczne musiałoby następować na podstawie porozumienia zawartego w formie pisemnej, a porozumienie to musiałoby być podawane do wiadomości Państwowej Komisji Wyborczej. Jednakże partie polityczne, które zawarły porozumienie o powołaniu wspólnego okręgowego komitetu wyborczego, nie mogłyby już samodzielnie zgłaszać kandydatów na senatorów (art. 14 ust. 3).

Rozwiązania zaproponowane w art. 14 projektu mają na celu stworzenie możliwości dla zawierania lokalnych sojuszy wyborczych, uwzględniających regionalne uwarunkowania społeczno-polityczne.

Projekt nowej Ordynacji wyborczej do Senatu zachowuje dotychczasowe wymagania co do poparcia zgłaszanej kandydatury w okręgu jednomandatowym podpisami wyborców. Proponuje się jednak podwyższenie liczby wymaganych

podpisów poparcia z 3 000 do 5 000. Ma to zapobiec rejestrowaniu kandydatów o nikłym poparciu, którzy - jak dowodzi tego praktyka dotychczasowych wyborów - nieraz nie otrzymują nawet 3 000 głosów.

Zgłaszaniu tej kategorii kandydatur mógłby też położyć tamę proponowany w art. 17 projektu obowiązek wnoszenia kaucji wysokości 1 000 złotych, która to kaucja ulegałaby przepadkowi, jeśli kandydat otrzymałby mniej niż 5% ważnie oddanych głosów w okręgu wyborczym.

Jednocześnie w art. 15 ust. 4 przewiduje się możliwość zwolnienia od obowiązku zgłaszania kandydata na senatora z poparciem kandydatury podpisanym przez co najmniej 5 000 wyborców przez komitet wyborczy partii politycznej, który to komitet zwolniony jest na podstawie przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu z obowiązku zgłaszania list kandydatów na posłów z poparciem wyborców stwierdzonym ich podpisami. Jednak w takim wypadku nakłada się na partię polityczną obowiązek przeprowadzenia wojewódzkich konwencji wyborczych zwoływanych dla wyłaniania kandydatów na senatorów i udzielenia zgłaszanym kandydatom poparcia co najmniej przez 100 członków partii.

W projekcie ustawy prawo zgłaszania wojewódzkiej listy kandydatów na senatorów przyznaje się komitetom wyborczym, które zarejestrowały w województwie kandydata na senatora co najmniej w jednym okręgu wyborczym. Na liście wojewódzkiej mogłyby być zgłaszane kandydatury na senatorów zarejestrowane przez ten komitet w jednomandatowych okręgach wyborczych co zapewne byłoby powszechnie stosowaną praktyką. Kolejność umieszczenia nazwisk kandydatów na liście wojewódzkiej ustalana byłaby przez komitet wyborczy zgłaszający listę wojewódzką.

Dla wojewódzkich list kandydatów na senatorów komitetów, które otrzymały jednolity w całym kraju numer dla list kandydatów na posłów rejestrowanych przez ten komitet przyznaje się prawo oznaczania tym samym numerem swoich wojewódzkich list kandydatów na senatorów.

Każdy wyborca uczestniczący w wyborach do Senatu - podobnie jak wyborca w Niemczech, w Szkocji czy Walii - miałby do dyspozycji dwa głosy: jeden (zwany pierwszym głosem) w celu dokonania wyboru senatora w jednomandatowym okręgu wyborczym oraz drugi głos oddawany na wojewódzką listę kandydatów na senatorów z list wojewódzkich. Ten drugi głos rozstrzygałaby o podziale mandatów wyrównawczych (art. 5 projektu ustawy).

Na jednej karcie do głosowania wyborca otrzymywałby po jednej stronie wymienione nazwiska kandydatów zarejestrowanych w jednomandatowym okręgu wyborczym (z określeniem komitetu wyborczego zgłaszającego danego kandydata) i dokonywałby wyboru wskazując jednego z nich, a po drugiej stronie wymienione nazwy komitetów wyborczych zgłaszających wojewódzkie listy i dokonywałby wyboru wskazując jedną z nich. Wyborca jednak nie dokonywałby wyboru konkretnych kandydatów z list wojewódzkich, ale na karcie do głosowania znajdowałby informację kto z danej listy kandyduje na pierwszych trzech miejscach.

W okręgu mandat uzyskiwałby kandydat, który otrzymał najwięcej głosów. Natomiast mandaty wyrównawcze z list wojewódzkich przyznawane byłyby wedle metody opisanej w art. 25 ust. 2 projektu ustawy. Zastosowanie tej metody ilustruje poniższy przykład.

W województwie są 3 okręgi jednomandatowe. W wyniku głosowania w tych okręgach, gdzie wyborca oddawał swój pierwszy głos na jednego kandydata i mandaty przyznawano na zasadzie większości względnej, podział mandatów był następujący:

Partia A	uzyskała 2 mandaty,
Partia B	uzyskała 0 mandatów
Partia C	uzyskała 0 mandatów
Partia D	uzyskała 1 mandat

W głosowaniu zaś na listy wojewódzkie, przy wykorzystaniu drugiego głosu wynik był następujący:

Partia A	otrzymała 113 021 głosów
Partia B	otrzymała 69 164 głosów
Partia C	otrzymała 82 079 głosów
Partia D	otrzymała 95 493 głosów

W województwie są nadto do rozdziału 3 mandaty wyrównawcze, które przydziela się poszczególnym listom wojewódzkim w sposób następujący:

Liczbę drugich głosów oddanych w województwie na listę danej partii (komitetu wyborczego) dzieli się przez liczbę uzyskanych mandatów przez tę partię w okręgach jednomandatowych na obszarze tegoż województwa powiększoną o jeden. I tak skoro partia A otrzymała 113 021 głosów i w okręgach jednomandatowych uzyskała 2 mandaty, to liczbę 113 021 dzielimy przez 3. Liczbę 69 164 głosów, które otrzymała lista wojewódzka partii B zaś dzielimy przez 1 ponieważ nie uzyskała mandatu w żadnym okręgu jednomandatowym. Dlatego do liczby 0 dodajemy 1. Tak samo czynimy w przypadku partii C, która otrzymała 82 079 głosów, ale też nie uzyskała żadnego mandatu w okręgach. Dlatego i tu liczbę 82 079 głosów dzielimy przez 1. Liczbę zaś 95 493 głosów, które otrzymała lista partii D dzielimy przez 2 ponieważ partia ta uzyskała już mandat w jednym okręgu. Po uszeregowaniu ilorazów obliczonych w ten sposób dla wszystkich czterech wojewódzkich list partyjnych, stwierdzamy że najwyższy iloraz ma lista partii C - i dlatego tej partii przypada pierwszy z trzech mandatów wyrównawczych..

Procedurę tę powtarzamy dla ustalenia, komu przypada 2-gi mandat wyrównawczy. Jednakże w przypadku listy partii C, która otrzymała 82 079 głosów, ale już uzyskała jeden mandat wyrównawczy, liczbę drugich głosów oddanych na listę tej partii dzielimy tym razem przez 2. W wyniku tej operacji po ponownym uszeregowaniu ilorazów stwierdzamy, że drugi mandat wyrównawczy przypada partii B. Dlatego przy kolejnym ustalaniu ilorazów w celu określenia komu przypada 3-ci mandat wyrównawczy liczbę 69 164 głosów oddanych na listę partii B dzielimy już tym razem przez 2. I tak teraz okazuje się że ten 3-ci mandat wyrównawczy przypada partii D ponieważ tym razem to ona ma najwyższy z szeregu ilorazów. Ilustruje to poniższe zestawienie

	A	B	C	D	Mandat
Głosy na listę partii: wyrównawczy	113 021	69 164	82 079		95 493
Liczba mandatów w okręgach	2	0	0	1	dla:
I mandat wyrównawczy	:3=37674,6	:1= 69164	:1= 82 079	:2= 47746,5	C
II mandat wyrównawczy	:3=37674,6	:1= 69164	:2=41 039,5	:2= 47746,5	B
III mandat wyrównawczy	:3=37674,6	:2= 34582	:2=41 039,5	:2= 47746,5	D

A zatem ostateczny podział mandatów w regionie przedstawia się następująco:

Partia A	2 mandaty (0ba uzyskane w jednomandatowych okręgach)
Partia B	1 mandat (wyrównawczy)
Partia C	1 mandaty (wyrównawczy)
Partia D	2 mandaty (jeden uzyskany w okręgu i drugi wyrównawczy)
Razem	6 mandatów

W projekcie ustawy przewiduje się, że wybory uzupełniające przeprowadzane byłyby jedynie w wypadku wygaśnięcia mandatu niezrzeszonego senatora wybranego w jednomandatowym okręgu, kiedy nie był on przypisany do żadnej wojewódzkiej listy kandydatów na senatorów. W pozostałych wypadkach - niezależnie od tego czy mandat, który wygaś został obsadzony w okręgu jednomandatowym czy z listy wojewódzkiej - to uzupełnianie składu Senatu następuje poprzez obsadzenie wakującego mandatu przez kolejnego kandydata z wojewódzkiej listy zgłoszonej przez ten sam komitet wyborczy, który zgłosił kandydaturę senatora którego mandat wygaś.

Pozostałe postanowienia projektu nowej Ordynacji wyborczej do Senatu są dosłownym - lub z niezbędnymi modyfikacjami - powtórzeniem przepisów dotychczas obowiązującej Ordynacji wyborczej do Senatu. Dotyczy to przede wszystkim art. 1, art. 7, art. 11, art. 16 oraz art. art. 28 - 34.

Postanowienia art. 35 ust. 2 mają charakter przejściowy i dotyczą przypadku wygaśnięcia mandatu senatora wybranego w 1997 roku. Wybory uzupełniające odbywałyby się wedle przepisów Ordynacji wyborcza do Senatu z 1991 roku i w granicach dotychczasowych okręgów, tj. w granicach dawnych województw.

Realizacja ustawy nie zwiększa - w porównaniu z obowiązującą Ordynacją wyborczą do Senatu - kosztów przeprowadzania wyborów do Senatu. Wręcz przeciwnie - może je nawet obniżyć, jeśli weźmiemy pod uwagę potencjalną możliwość uzyskania przychodów Skarbu Państwa z przepadku kaucji (art. 14 projektu ustawy) oraz istotne ograniczenie przesłanek zmuszających do organizowania wyborów uzupełniających.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 7 lipca 1999 r.

www.inforlex.pl

Cena - 0,75 zł + 22% VAT

III kadencja

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz na podstawie art. 29 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, posłowie Klubu Parlamentarnego Polskiego Stronnictwa Ludowego wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Do reprezentowania nas w pracach nad projektem ustawy upoważniamy posła Eugeniusza Kłopotka.

(-) Stanisław Brzózka; (-) Czesław Cieślak; (-) Janusz Dobrosz; (-) Tadeusz Gajda; (-) Józef Gruszka; (-) Stanisław Kalemba; (-) Jarosław Kalinowski; (-) Eugeniusz Kłopotek; (-) Aleksander Łuczak; (-) Stanisław Masternak; (-) Mirosław Pietrewicz; (-) Lesław Podkański; (-) Zdzisław Podkański; (-) Marek Sawicki; (-) Czesław Siekierski; (-) Ryszard Smolarek; (-) Wojciech Szczęsny Zarzycki; (-) Józef Zych; (-) Ryszard Stanibuła.

Ustawa

z dnia1999r.

o zmianie ustawy z dnia 10 maja 1991 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 1

W ustawie z dnia 10 maja 1991 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 54, poz. 224 z 1994r. – jednolity tekst, z 1997r. Nr 70, poz. 443, Nr 98, poz. 604), wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 2:

a) ustęp 2 otrzymuje brzmienie:

„ 2. Okręgiem wyborczym do Senatu jest okręg wyborczy do Sejmu.”,

b) ustęp 3 otrzymuje brzmienie:

„ 3. W okręgu wyborczym wybiera się od 2 do 4 senatorów.”,

c) dodaje się ustęp 4 w brzmieniu:

„ 4. Liczbę senatorów wybieranych w każdym okręgu wyborczym określa załącznik do ustawy.”;

2) W art. 4 skreśla się ustęp 2.;

3) Art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art.9. Prawo zgłaszania kandydatów na senatorów przysługuje partiom politycznym oraz wyborcom.”;

4) W art. 10 w ustępie 2 wyraz: „ tylko” zastępuje się wyrazami: „nie więcej, niż”;

5) W art. 17:

a) ustęp 1 otrzymuje brzmienie:

„ 1. Za wybranych do Senatu w okręgu wyborczym uważa się tych kandydatów, którzy otrzymali kolejno najwięcej ważnie oddanych głosów w stosunku do ilości mandatów do uzyskania w tym okręgu.”,

b) ustęp 2 skreśla się.;

- 6) W art. 19 ustęp 1 otrzymuje brzmienie:
„ 1. Wygaśnięcie mandatu senatora następuje wskutek okoliczności, o których mowa w art. 131 ust. 1 Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.”;
- 7) W art. 20 a:
- a) w ustępie 1 po wyrazach: „ do rad gmin ” stawia się przecinek i dodaje wyrazy: „ rad powiatów i sejmików województw ”,
 - b) ustęp 2 otrzymuje brzmienie:
„ 2. W wyborach uzupełniających, o których mowa w ust. 1, głosowanie przeprowadza się w obwodach głosowania utworzonych dla wyborów do rad na podstawie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, z zastrzeżeniem ust. 3.”,
 - c) w ustępie 7 na końcu zdania kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy: „ rad powiatów i sejmików województw.”.

Art. 2

Prezes Rady Ministrów, w ciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, opublikuje w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolity tekst ustawy z dnia 10 maja 1991 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z zachowaniem kolejności numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 3

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia, z wyjątkiem art. 2, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Liczba senatorów wybieranych w okręgach wyborczych

Numer okręgu wyborczego	Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej	Liczba wybieranych senatorów
1	Wrocław	3
2	Wałbrzych	3
3	Legnica	2
4	Bydgoszcz	2
5	Toruń	3
6	Lublin	3
7	Chełm	3
8	Gorzów Wielkopolski	3
9	Łódź	4
10	Piotrków Trybunalski	3
11	Kraków	4
12	Tarnów	2
13	Nowy Sącz	2
14	Warszawa	4
15	Warszawa	3
16	Radom	2
17	Płock	2
18	Siedlce	2
19	Opole	3
20	Rzeszów	3
21	Przemyśl	2
22	Białystok	3
23	Gdańsk	4
24	Słupsk	2
25	Katowice	3
26	Sosnowiec	3
27	Gliwice	3
28	Bielsko-Biała	2
29	Częstochowa	2
30	Kielce	3
31	Olsztyn	4
32	Poznań	4
33	Konin	3
34	Piła	2
35	Szczecin	2
36	Koszalin	2

Uzasadnienie

Proponowany zakres nowelizacji ustawy Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej jest niewielki, a to z tej przyczyny, że ustawa ta odwołuje się odpowiednio do przepisów ustawy Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Skoro więc zaszła konieczność nowelizacji tej ostatniej, spowodowana głównie zmianami w podziale administracyjnym kraju i wymogami Konstytucji RP, również odpowiednich zmian wymaga ustawa Ordynacja wyborcza do Senatu RP. Chociaż tych zmian jest zaledwie 12, dwie z nich zasługują na podkreślenie, ponieważ dotyczą nowego podziału kraju na okręgi wyborcze i ilości wybieranych senatorów w okręgu. Otóż wnioskodawcy proponują, aby okręgi wyborcze do Senatu były tożsame (pokrywały się) z okręgami wyborczymi do Sejmu (36), a w nich wybieranoby od 2 do 4 senatorów, według jednolitej normy przedstawicielstwa. Przy tym jednak wnioskodawcy zastrzegają, że optymalny podział mandatów wg tej normy występuje w obszarze wszystkich 16-stu województw, ale już podział mandatów w okręgach wyborczych, w obrębie niektórych z tych województw, jest niedoskonały, jednak każdy inny byłby jeszcze gorszy. Dla przykładu w woj. zachodniopomorskim należne 4 mandaty dzieli się po 2 dla każdego z okręgów, chociaż okręg Nr 35 zamieszkuje 1116,6 tyś mieszkańców, a okręg Nr 36 zaledwie 613,4 tyś. Jednak podział w stosunku 3:1 byłby jeszcze bardziej niesprawiedliwy. Warto również zaznaczyć utrzymanie zasady większości, a przez to nieskomplikowanego sposobu liczenia głosów i obsadzenia mandatów senatorskich, a także wykonywanie czynności wyborczych przez te same komisje (obwodowe, okręgowe, PKW), co w wyborach do Sejmu RP. Wnioskodawcy uważają ponadto, że zaproponowany system jest stosunkowo najtańszy i nie powoduje dodatkowych obciążeń dla budżetu państwa.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja

Druk nr 1229
Warszawa, 1 lipca 1999 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 29 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- **zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.**

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy posła Krzysztofa JANIKA.

(-) Anna Bańkowska; (-) Bogumił Andrzej Borowski; (-) Andrzej Brachmański; (-) Bogdan Bujak; (-) Jan Byra; (-) Kazimierz Chrzanowski; (-) Wiesław Ciesielski; (-) Jerzy Czepułkowski; (-) Mieczysław Czerniawski; (-) Henryk Długosz; (-) Marek Dyduch; (-) Jerzy Dziewulski; (-) Ewa Freyberg; (-) Ryszard Hayn; (-) Stanisław Janas; (-) Krzysztof Janik; (-) Paweł Jankiewicz; (-) Jerzy Jankowski; (-) Mieczysław Jedoń; (-) Józef Kaleta; (-) Jan Kisieliński; (-) Antoni Kobielski; (-) Jan Kochanowski; (-) Włodzimierz Konarski; (-) Bronisława Kowalska; (-) Grzegorz Kurczuk; (-) Bogdan Lewandowski; (-) Krystyna Łybacka; (-) Zygmunt Machnik; (-) Stefan Macner; (-) Marian Marczewski; (-) Wacław Martyniuk; (-) Marek Mazurkiewicz; (-) Leszek Miller; (-) Kazimierz Milner; (-) Piotr Miszczuk; (-) Irena Maria Nowacka; (-) Wojciech Nowaczyk; (-) Wiktor Osik; (-) Elżbieta Piel-Mielczarek; (-) Franciszek Potulski; (-) Kazimierz Sas; (-) Zbigniew Siemiątkowski; (-) Jan Sieńko; (-) Izabella Sierakowska; (-) Roman Sroczyński; (-) Jerzy Szmajdziński; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Zdzisław Tuszyński; (-) Andrzej Urbańczyk; (-) Danuta Waniek; (-) Marek Wikiński; (-) Grzegorz Woźny; (-) Jerzy Zakrzewski; (-) Ryszard Zbrzyzny.

USTAWA
z dnia1999r.
o zmianie ustawy z dnia 28 maja 1993 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1

W ustawie z dnia 28 maja 1993 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 45, poz. 205, z 1995 r. nr 132, poz. 640, z 1997 r. nr 47, poz. 297, nr 70, poz. 443, nr 98, poz. 604) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) W art. 1 skreśla się ustęp 2 oraz oznaczenie ustępu 1;
- 2) Art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej wybiera się posłów według zasady proporcjonalności w ten sposób, że:

- 1) 391 posłów wybiera się z okręgowych list kandydatów na posłów zarejestrowanych w wielomandatowych okręgach wyborczych,
- 2) 69 mandatów poselskich przyznawanych komitetom wyborczym odpowiednio do liczby mandatów uzyskanych z okręgowych list kandydatów na posłów i obsadzanych na zasadach określonych w rozdziale 11 (art. 117 - 120a).

2. W podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się okręgowe listy kandydatów na posłów obywatelskich komitetów wyborczych utworzonych przez zarejestrowane organizacje mniejszości narodowych bez stosowania warunku określonego w ust. 1.”;

- 3) Artykuły 4 - 7 otrzymują brzmienie:

„Art. 4. Każdy wyborca ma jeden głos.

Art. 5. Dniem wyborów jest dzień wolny od pracy.

Art. 6. 1. Wybory do Sejmu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia trwającej kadencji Sejmu, wyznaczając wybory na dzień przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia trwającej kadencji Sejmu. Zarządzenie Prezydenta podaje się do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia zarządzenia wyborów.

2. W zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Prezydent po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej określa dni w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych przewidzianych w ustawie (kalendarz wyborczy).

Art. 7. 1. W razie skrócenia kadencji na mocy uchwały Sejmu albo na mocy decyzji Prezydenta Rzeczypospolitej, Prezydent zarządza przedterminowe wybory do Sejmu, wyznaczając ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od dnia wejścia w życie uchwały Sejmu o skróceniu swej kadencji albo od dnia ogłoszenia zarządzenia Prezydenta o skróceniu kadencji Sejmu. Zarządzenie Prezydenta o skróceniu kadencji Sejmu podaje się do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia podpisania zarządzenia.

2. W wypadku zarządzenia przedterminowych wyborów następujące terminy ustalone w ustawie ulegają skróceniu:

- 1) w art. 43 ust. 2 i art. 61 ust. 1 - do 42 dni przed dniem wyborów,
- 2) w art. 61 ust. 2 - do 38 dni przed dniem wyborów,
- 3) w art. 75 ust. 4, zdanie pierwsze i w art. 76 ust. 1 - do 30 dni przed dniem wyborów,

4) w art. 80 ust. 1 - do 25 dni przed dniem wyborów,
oraz terminy przewidziane w art. 79 ust. 2 i 3 na wnoszenie lub rozpatrywanie odwołań skraca się do dwóch dni.

3. Przepis art. 6 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. W wypadku zarządzenia przedterminowych wyborów przewidziane w art. 80 ust. 1 i 2 losowanie jednolitych numerów dla list poszczególnych komitetów wyborczych przeprowadza się jedynie dodatkowo w odniesieniu do komitetów wyborczych, które w poprzednich wyborach do Sejmu nie zarejestrowały swoich list kandydatów na posłów. Komitety wyborcze, które uczestniczyły w poprzednich w wyborach do Sejmu i ponownie zarejestrowały swoje listy kandydatów na posłów w wyborach przedterminowych zachowują numery wówczas wylosowane dla list przez nie zarejestrowanych.”;

4) W artykuły 8 - 11 skreśla;

5) W art. 13 w punkcie 3 skreśla się wyrazy „z powodu choroby psychicznej lub niedorozwoju umysłowego.”;

6) W art. 14 skreśla się wyrazy „i stale zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej 5 lat”;

7) W art. 15 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wzór rejestru, sposób jego prowadzenia, aktualizacji i udostępniania, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa w drodze rozporządzenia minister właściwy w sprawach administracji publicznej.”;

8) W art. 17 po wyrazach „Ministra Sprawiedliwości” dodaje się wyrazy „w rozporządzeniu wydanym”;

9) W art. 23 w ust. 4 wyrazy „oraz Minister Spraw Wewnętrznych” zastępuje się wyrazami „wraz z ministrem właściwym w sprawach wewnętrznych.”;

10) W art. 29 wyrazy „Państwowa Komisja Wyborcza określa, po porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych,” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach administracji publicznej w rozporządzeniu, wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa”;

11) W art. 30:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister Spraw Zagranicznych, w rozporządzeniu wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa sposób sporządzania i aktualizowania spisu wyborców, o którym mowa w ust. 1.”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do sporządzania spisu wyborców przebywających na polskich statkach morskich przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio, z tym że spis sporządza kapitan statku w sposób określony w rozporządzeniu ministra właściwego w sprawach gospodarki morskiej wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej.”;

12) Artykuły 45 - 47 otrzymują brzmienie:

„Art. 45. 1. W celu przeprowadzania wyborów tworzy się 52 wielomandatowe okręgi wyborcze, zwane dalej „okręgami wyborczymi”.

2. W okręgu wyborczym wybiera się co najmniej 5 posłów

3. Okręgiem wyborczym jest część województwa, obejmująca - z zachowaniem ciągłości przestrzennej - obszar sąsiadujących ze sobą powiatów ziemskich lub miast wydzielonych, przy uwzględnieniu łączących je więzi społecznych i gospodarczych. W wyjątkowych wypadkach obszar całego województwa może stanowić jeden okręg wyborczy.

4. Podziału na okręgi wyborcze i ustalenia liczby posłów w nich wybieranych dokonuje się według jednolitej normy przedstawicielstwa obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców kraju przez liczbę posłów w okręgach wyborczych.

5. Granice okręgu wyborczego, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w ust. 6, nie mogą naruszać granic powiatów lub miast wydzielonych.

6. Miasto wydzielone liczące ponad 700 000 mieszkańców stanowi odrębny okręg wyborczy.

7. Gmina licząca ponad 900 000 mieszkańców - i podzielona na dzielnice - może być podzielona na kilka okręgów wyborczych. W takim wypadku granice okręgu wyborczego nie mogą naruszać granic dzielnic.

Art. 46. 1. Podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice oraz liczbę posłów wybieranych w każdym okręgu, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa załącznik do ustawy nr 1.

2. Informację o okręgu wyborczym podaje się do wiadomości publicznej wyborcom danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej, najpóźniej w 52 dniu przed dniem wyborów. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewniają kierownicy właściwych wojewódzkich biur wyborczych.

- Art. 47. 1. Dokonywanie zmian granic i powiatów pociągające za sobą zmiany granic okręgów wyborczych niedopuszczalne jest w okresie 12 miesięcy poprzedzających upływ kadencji Sejmu, jak i w okresie od zarządzenie wyborów przedterminowych do Sejmu aż do dnia stwierdzenia ważności wyborów.”;
2. Zmian podziału na okręgi wyborcze (załącznik do ustawy nr 1) dokonuje Sejm, po zasięgnięciu opinii Senatu w drodze uchwały podjętej większością co najmniej 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.
3. Uchwały, o której mowa w ust. 2, Sejm nie może podjąć w okresie 12 miesięcy poprzedzających upływ kadencji Sejmu, jak i w okresie od zarządzenie wyborów przedterminowych do Sejmu aż do dnia stwierdzenia ważności wyborów.
- 13) W art. 51 w ust. 2 wyrazy „Minister Transportu i Gospodarki Morskiej” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej”, a w ust. 3 wyrazy „gminy Warszawa-Śródmieście” zastępuje się wyrazami „dzielnicy Warszawa-Śródmieście”.
- 14) W art. 55:
- a) w ust. 1, pkt. 2 wyrazy „określonych przez Prezesa Rady Ministrów po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą” zastępuje się wyrazami „określonych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów wydanym po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą”,
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej otrzymują miesięczne wynagrodzenie wysokości 15% wynagrodzenia pobieranego na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej otrzymuje miesięczne wynagrodzenie wysokości 15% wynagrodzenia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, a zastępcy Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej otrzymują miesięczne wynagrodzenie wysokości 15% wynagrodzenia Prezesa Sądu Najwyższego.”;
- 15) W art. 58 w ust. 1 skreśla się pkt 5, a pkt 7 otrzymuje brzmienie:
- „7) ustalanie wyników wyborów posłów w odniesieniu do mandatów obsadzanych w sposób określony w rozdziale 11.”;
- 16) W art. 60 w ust. 2 wyrazy „Minister Łączności, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej,” zastępuje się wyrazami „Minister właściwy w sprawach łączności, w rozporządzeniu wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej,”
- 17) W art. 65 w ust. 1 wyrazy „sądów wojewódzkich” zastępuje się wyrazami „sądów okręgowych”.

18) Art. 68 otrzymuje brzmienie:

„Art. 68. 1. Obwodową komisję wyborczą powołuje zarząd gminy (miasta) spośród wyborców najpóźniej w dniu 21 przed dniem wyborów.

2. W skład komisji wchodzi:

- 1) trzech członków, powołanych z grona osób posiadających uprawnienia do wykonywania zdań w komisjach wyborczych i posiadających odpowiedni certyfikat wojewódzkiego biura wyborczego, oraz
- 2) po jednej osobie zaproponowanej przez komitety wyborcze, które w danym okręgu wyborczym zarejestrowały swoje listy kandydatów na posłów.

3. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) wyznacza przewodniczącego komisji, jego zastępcę oraz sekretarza komisji spośród członków komisji, o których mowa w ust. 2 pkt. 1.

4. Skład komisji podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.”;

19) W art. 69 w ust. 2 wyrazy „ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej.” zastępuje się wyrazami „na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, ustalają odpowiednio w drodze rozporządzeń Minister Spraw Zagranicznych oraz minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej.”;

20) W art. 72 w ust. 3 po wyraz „do spraw administracji” dodaje się wyraz „publicznej”;

21) Art. 77 i art. 78 otrzymują brzmienie:

„Art. 77. 1. Prawo zgłaszania list kandydatów na posłów przysługuje:

- 1) komitetom wyborczym partii politycznych wpisanych do ewidencji sądowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 czerwca 1997r. o partiach politycznych (Dz. U. Nr 98, poz. 604), albo
- 2) obywatelskim komitetom wyborczym tworzonym w tym celu przez wyborców.

2. Prawa i obowiązki komitetu wyborczego partii politycznej wykonuje organ partii wskazany w jej statucie.

Art. 78. 1. Partie polityczne mogą tworzyć w całym kraju koalicję wyborczą w celu zgłaszania wspólnych list kandydatów na posłów i powołać wspólny ogólnokrajowy komitet wyborczy.

2. Powołanie wspólnego ogólnokrajowego komitetu wyborczego przez partie polityczne następuje na podstawie porozumienia zawartego w formie pisemnej, którego tekst musi być notyfikowany Państwowej Komisji Wyborczej.

3. Wspólny ogólnokrajowy komitet wyborczy, o którym mowa w ust. 1 i ust. 2, może albo występować pod odrębną nazwą albo wymieniać nazwy partii politycznych które go tworzą.

4. Partia polityczna wchodząca w skład koalicji wyborczej nie może zgłaszać samodzielnie list kandydatów na posłów.”;

22) Dodaje się artykuły 78a i 78b w brzmieniu:

„Art. 78a. 1. Do komitetów wyborczych, o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt. 2 oraz w art. 78, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 czerwca 1997r. o partiach politycznych (Dz. U. Nr 98, poz. 604) - z wyjątkiem przepisów dotyczących ewidencji partii politycznych - oraz przepisy innych ustaw dotyczące działalności partii politycznych.

2. W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy komitet wyborczy, o którym mowa w art. 77 ust. 1 pkt. 2 oraz w art. 78, ma osobowość prawną.

Art. 78b. 1 Komitet wyborczy może zgłosić w każdym okręgu wyborczym po jednej okręgowej liście kandydatów na posłów, zwanej dalej „listą okręgową”.

2. Kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym i tylko z jednej listy okręgowej.

3. Nie można kandydować równocześnie do Sejmu i do Senatu.”;

23) W art. 79 w ust. 3 skreśla się wyraz „organizacji”.

24) W art. 80 w ust. 2 wyrazy „dwukrotność ogólnej liczby” zastępuje się wyrazem „liczba”;

25) W art. 81:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zgłoszenie listy okręgowej powinno zawierać:

1) nazwę komitetu wyborczego partii politycznej uwzględniającą nazwę, skrót nazwy i symbol graficzny partii, z podaniem dokładnego adresu; w wypadku wspólnego komitetu wyborczego partii politycznych tworzących koalicję wyborczą nazwę komitetu wyborczego oraz nazwy, skróty nazwy i symbole graficzne partii wchodzących w skład koalicji wyborczej, z podaniem dokładnego adresu wspólnego komitetu wyborczego, a w wypadku obywatelskiego komitetu wyborczego powołanego przez grupę wyborców należy podać również listę osób tworzących komitet wyborczy w liczbie nie mniejszej niż 15 osób oraz ich adresy.

2) nazwiska, imiona, wiek zawód i miejsce zamieszkania kandydatów. Nazwiska kandydatów umieszcza się na liście w kolejności ustalonej przez komitet wyborczy.”;

2) skreśla ustęp 4;

3) w ust. 5 pkt. 1 wyrazy „lub rejestru organizacji prowadzonych” zastępuje się wyrazem „prowadzonej” oraz przed wyrazami „komitetu wyborczego utworzonego przez wyborców” dodaje się wyraz „obywatelskiego”;

4) w ust. 6 przed wyrazami „komitetu wyborczego utworzonego przez wyborców” dodaje się wyraz „obywatelskiego”;

- 26) W art. 89w ust. 3 w zdaniu pierwszym wyrazy „właściwego terytorialnie sądu wojewódzkiego” zastępuje się wyrazami „właściwego terytorialnie dla siedziby okręgowej komisji wyborczej sądu okręgowego” oraz w zdaniu drugim wyraz „wojewódzki” zastępuje się wyrazem „okręgowy”;
- 27) W art. 90 w ust. 3 w zdaniu pierwszym wyrazy „właściwego terytorialnie sądu wojewódzkiego” zastępuje się wyrazami „właściwego terytorialnie dla siedziby okręgowej komisji wyborczej sądu okręgowego” oraz w zdaniu drugim wyraz „wojewódzki” zastępuje się wyrazem „okręgowy”;
- 28) Artykuły 91 - 93 skreśla się;
- 29) W art. 94 dodaje się nowy ust. 3 w brzmieniu:
„3. Żołnierz w służbie czynnej nie może być wyznaczony na męża zaufania.”;
- 30) W art. 98 wyrazy „ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej.” zastępuje się wyrazami „na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, ustalają w drodze rozporządzeń odpowiednio Minister Spraw Zagranicznych oraz minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej.”;
- 31) W art. 106 w ust. 3 wyrazy „ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej.” zastępuje się wyrazami „na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, ustalają w drodze rozporządzeń odpowiednio Minister Spraw Zagranicznych oraz minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej.”;
- 32) W art. 112 wyrazy „posłów wybieranych z list ogólnopolskich.” zastępuje się wyrazami „mandatów obsadzanych w sposób określony w rozdziale 11”;
- 33) Tytuł rozdziału 11 otrzymuje brzmienie:
„MANDATY PRYZNAWANE KOMITETOM WYBORCZYM ODPOWIEDNIO DO LICZBY MANDATÓW UZYSKANYCH PRZEZ NIE Z OKRĘGOWYCH LIST KANDYDATÓW NA POSŁÓW”
- 34) Artykuły 117 - 120 otrzymują brzmienie:
„Art. 117. 1. Państwowa Komisja Wyborcza, po otrzymaniu protokołów od okręgowych komisji wyborczych oraz sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników wyborów we wszystkich okręgach wyborczych stwierdza, uwzględniając przepis ust. 2, które komitety wyborcze spełniają warunki uprawniające do uczestniczenia w podziale 69 mandatów na zasadach określonych w niniejszym rozdziale.
2. Mandaty, o których mowa w ust. 1, przypadają tym komitetom wyborczym, z których list okręgowych w okręgach wyborczych wybrano co najmniej 15 posłów.

Art. 118. 1. Państwowa Komisja Wyborcza ustala ilu posłów zostało wybranych z okręgowych list kandydatów poszczególnych komitetów wyborczych.

2. Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje podziału pozostałych do obsadzenia mandatów (art. 117 ust. 1) pomiędzy komitety wyborcze, o których mowa w ust. 117 ust. 2, w sposób następujący:

- 1) liczbę posłów wybranych z list okręgowych każdego komitetu wyborczego dzieli się kolejno przez: 1, 2, 3, 4 i dalej, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów pozostało jeszcze do rozdzielenia,
 - 2) każdemu komitetowi przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada jej liczb kolejno największych.
3. Jeżeli kilka komitetów uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany wyżej sposób, a list tych jest więcej niż mandatów do rozdzielenia, pierwszeństwo mają komitety wyborcze w kolejności liczby uzyskanych mandatów w okręgach wyborczych. Gdyby dwa lub więcej komitetów wyborczych uzyskało równą liczbę mandatów, o pierwszeństwie rozstrzyga łączna liczba głosów oddanych we wszystkich okręgach na listy danego komitetu wyborczego.

Art. 119. Mandaty przypadające, zgodnie z art. 118, danemu komitetowi wyborczemu uzyskują kandydaci z list okręgowych tego komitetu, którzy otrzymali kolejno największy odsetek liczby oddanych na nich głosów obliczony w stosunku do ogólnej liczby ważnie oddanych głosów w danym okręgu wyborczym. Przy równej liczbie głosów o pierwszeństwie rozstrzyga liczba głosów oddanych w okręgu na listę okręgową danego komitetu wyborczego.

Art. 120. Jeśli zgodnie z przepisami art. 118 i art. 119 mandat uzyskał kandydat, który wybrany już został posłem w okręgu wyborczym, to na jego miejsce w okręgu wyborczym wstępuje kolejny kandydat z tej samej listy okręgowej, który otrzymał kolejno największą liczbę głosów. Przy równej liczbie głosów o pierwszeństwie rozstrzyga kolejność umieszczenia kandydata na tej liście okręgowej.”;

35) Dodaje się art. 120a w brzmieniu:

„Art. 120a. 1. Państwowa Komisja Wyborcza sporządza protokół podziału mandatów dokonanego wedle zasad określonych w art. 117 - 120, w którym podaje:

- 1) liczbę mandatów do podziału (art. 117),
- 2) wykaz komitetów wyborczych uprawnionych do uczestniczenia w podziale tych mandatów oraz liczbę uzyskanych mandatów przez te komitety z list okręgowych,
- 3) wynikającą z zastosowania procedury, o której mowa w art. 118, liczbę mandatów przydzielonych poszczególnym komitetom wyborczym,

- 4) odrębnie dla każdego komitetu wyborczego nazwiska i imiona posłów, którzy uzyskali mandaty zgodnie z postanowieniami art. 119, z podaniem numerów okręgów wyborczych, w których kandydowali, oraz liczby głosów otrzymanych przez nich w okręgu ze wskazaniem odsetek liczby oddanych na nich głosów obliczonego w stosunku do ogólnej liczby ważnie oddanych głosów w danym okręgu wyborczym,
 - 5) odrębnie dla każdego komitetu wyborczego nazwiska i imiona posłów, którzy uzyskali mandaty zgodnie z postanowieniami art. 120, z podaniem numerów okręgów wyborczych, w których kandydowali, oraz liczby głosów otrzymanych w okręgu.
2. Informację o posłach, którzy uzyskali mandat zgodnie postanowieniami art. 119 i art. 120, umieszcza się odpowiednio w protokołach sporządzonych przez okręgowe komisje wyborcze.”;

36) Przed art. 121 dodaje się tytuł nowego rozdziału 11a w brzmieniu:

„Rozdział 11a
OGŁOSZENIE WYNIKÓW WYBORÓW DO SEJMU”;

37) W art. 121 w ust. 1 w zdaniu drugim wyrazy „z ogólnopolskich list kandydatów na posłów.” zastępuje się wyrazami „ustalonego na podstawie art. 117 - 120.”;

38) W art. 131:

1) w ust. 1:

a) skreśla się pkt 1;

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) zajmowania przez posła albo powołania go na stanowisko lub funkcję, których stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, albo innych ustaw, nie można łączyć z piastowaniem mandatu posła,”;

2) dodaje się nowy ustęp 1a w brzmieniu:

„1a. Odmowa złożenia ślubowania poselskiego jest równoznaczna ze zrzeczeniem się mandatu posła.”;

39) W art. 132 ustęp 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie wygaśnięcia mandatu posła, który mandat uzyskał zgodnie z przepisami art. 118 i art. 119, na jego miejsce wstępuje kandydat z tej samej listy okręgowej, z której kandydował poseł którego mandat wygasł. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio.”;

40) W art. 139 w ust. 1 wyrazy „sądu wojewódzkiego” zastępuje się wyrazami „sądu okręgowego” i w ust. 2 wyrazy „Sąd wojewódzki” zastępuje się wyrazami „Sąd okręgowy”;

- 41) W art. 142 w ust. 2 pkt 1 wyrazy „ogólnopolską listę kandydatów na posłów,” zastępuje się wyrazami „listy okręgowe w co najmniej połowie okręgów wyborczych,”;
- 42) W art. 143 w ust. 1 wyrazy „o zarejestrowanych ogólnopolskich listach kandydatów na posłów.” zastępuje się wyrazami „o komitetach wyborczych, które zarejestrowały listy okręgowe w co najmniej połowie okręgów wyborczych.”;
- 43) W art. 153 w ust. 1 pkt 3 wyrazy „sejmików samorządowych” zastępuje się wyrazami „sejmików województw”;
- 44) W art. 154 w ust. 3 wyrazy „Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu z Ministrem Finansów” zastępuje się wyrazami „Minister właściwy w sprawach finansów publicznych, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej,”;
- 45) W art. 155 w ust. 5 wyrazy „Minister Finansów” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach finansów publicznych”;
- 46) Art. 163 i art. 166 skreśla się.

Art. 2

1. W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. z 1996 r. Nr 73, poz. 350 i Nr 137, poz. 638 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 98, poz. 604 i Nr 106, poz. 679) dodaje się nowy artykuł 5a w brzmieniu:

„Art. 5a. Posłowie i senatorowie nie mogą być jednocześnie radnymi rad gmin, rad powiatów i sejmików województw”.

2. Przepis ust. 1 nie stosuje się do posłów i senatorów wybranych przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Art. 3

Prezes Rady Ministrów w ciągu 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy opublikuje w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tekst jednolity ustawy z dnia 28 maja 1993r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z zachowaniem ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

Art. 4

Ustawa wchodzi w życie po 30 dniach od dnia jej ogłoszenia, z wyjątkiem art. 3, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Konieczność dokonania zmian w Ordynacji wyborczej do Sejmu wynika przede wszystkim:

- 1) z potrzeby dostosowania jej przepisów do wymagań Konstytucji RP z 1997 roku, oraz
- 2) z potrzeby dostosowania struktury okręgów wyborczych do nowej sytuacji powstałej po reformie podziału terytorialnego kraju.

Nie jest natomiast celem tej nowelizacji - choć rozległej - radykalna zmiana systemu wyborczego przyjętego w 1993 roku.

Proponowana nowelizacja nie ogranicza się wszakże li tylko do zmian wynikających z nowej Konstytucji lub będących konsekwencją ustanowienia 16 dużych województw i utworzenia powiatów, a także przekształcenia sądów wojewódzkich w sądy okręgowe.

1. Konieczność dostosowania przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu do wymagań Konstytucji RP.

Zmiany wynikające z konieczności dostosowania przepisów ordynacji do wymagań Konstytucji RP polegają na zmianie przepisów dotyczących:

- a) zarządzania wyborów - w tym wyborów przedterminowych;
- b) podmiotów zgłaszających listy kandydatów na posłów.
- c) wykonawczych aktów normatywnych, których Państwowa Komisja Wyborcza

nie może wydawać, jeśli nakładane w nich są obowiązki na podmioty nie podlegające PKW.

Sprawy warunków i terminów zarządzania wyborów dotyczą przepisy proponowanych art. 6 i art. 7 w nowym brzmieniu. W proponowanym art. 7 w ustępie 2 koniecznym stało się ustalenie krótszych terminów dla wykonania niektórych czynności w związku ze skróceniem w art. 98 ust. 5 Konstytucji czasu na przeprowadzenie wyborów przedterminowych wyborów.

Co się tyczy podmiotów zgłaszających listy kandydatów na posłów, to przewiduje się w proponowanym nowym brzmieniu art. 77 i art. 78 rozróżnienie na:

- 1) komitety wyborcze partii politycznych,
- 2) komitety wyborcze koalicji kilku partii politycznych, oraz
- 3) obywatelskie komitety wyborcze tworzone przez grupę wyborców.

Odpowiada to dyspozycji zawartej w art. 100 Konstytucji.

W odniesieniu do wykonawczych aktów normatywnych wydawanych do tej pory przez Państwową Komisję Wyborczą po porozumieniu z właściwymi ministrami przyjęto odwróconą konstrukcję - to właściwy minister ma wydawać rozporządzenie na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej. Chodzi tu o wykonawcze akty normatywne, których przepisy są adresowane do organów i podmiotów nie podporządkowanych PKW, lub z których wynikają decyzje dotyczące praw obywateli. Nie można bowiem zgodzić się z opinią PKW, że wspomniane akty wykonawcze mają charakter aktów wewnętrznych. Dlatego potrzebna jest tu forma rozporządzenia. Stosownie do

postanowień Konstytucji Państwowa Komisja Wyborcza zaś nie ma prawa wydawania rozporządzeń.

Odpowiednie zmiany w Ordynacji wyborczej zaproponowane zostały w artykule 1 projektu wnoszonej ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP. Zawierają je punkty: 7-11, 13, 16, 19, 20, 30, 31, 43 i 44.

2. Zmiana struktury okręgów wyborczych wymuszona przez nowy podział terytorialny

Sprawa zmiany struktury okręgów wyborczych i wyznaczenia ich nowych granic jest również kwestią kluczową dla projektowanej nowelizacji ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP. Kwestii tej dotyczy punkt 13 w artykule 1 wnoszonego projektu ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP. Proponuje się tu nowe brzmienie artykułów 45-47 Ordynacji wyborczej.

W przedkładanym projekcie nowelizacji Ordynacji wyborczej do Sejmu przyjęto, że okręgów wyborczych ma być 52. Ta liczba wielomandatowych okręgów wyborczych do Sejmu wynika z koncepcji przyjętej w przedkładanym odrębnie projekcie ustawy - Ordynacja wyborcza do Senatu. Zakłada się w tym projekcie, że 52 senatorów wybieranych byłoby w jednomandatowych okręgach a każdy wielomandatowy okręg wyborczy do Sejmu byłby jednocześnie okręgiem wyborczym dla wyboru jednego senatora. Pozostałych zaś 48 senatorów wybierano by z list wojewódzkich - po 3-ch w każdym województwie - wedle reguł systemu kompensacyjnego (wyrównawczego) na zasadzie proporcjonalności. Szczegółowe wyjaśnienie mechanizmu tego systemu wyborczego znanego pod nazwą Systemu Dodawanego Mandatu (*Additional Member System*) zawiera uzasadnienie projektu ustawy - Ordynacja wyborcza do Senatu.

Jednocześnie proponuje się określenie w ustawie zasad tworzenia okręgów wyborczych. Są nimi:

- 1) Okręgiem wyborczym powinna być część obszaru województwa; tylko w wyjątkowych wypadkach całe województwo mogłoby stanowić jeden okręg wyborczy.
- 2) Granice okręgów wyborczych nie mogą naruszać granic powiatów (miast wydzielonych; jedynym wyjątkiem byłyby w Warszawie gmina Centrum.
- 3) Okręg wyborczy musi obejmować - z zachowaniem ciągłości przestrzennej - obszar sąsiadujących ze sobą powiatów ziemskich lub miast wydzielonych, przy uwzględnieniu łączących je więzi społecznych i gospodarczych.
- 4) W okręgu wyborczym wybiera się co najmniej 5 posłów.
- 5) Przy wytyczaniu granic okręgów wyborczych i ustalania liczby posłów w nich wybieranych stosuje się jednolitą normę przedstawicielstwa obliczoną odpowiednio do liczby mieszkańców.
- 6) Zmiany w podziale na okręgi wyborcze oraz zmiany granic gmin lub powiatów, pociągające za sobą zmiany granic okręgów wyborczych, niedopuszczalne byłyby w okresie roku poprzedzającego wybory.
- 7) Zmian w podziale na okręgi wyborcze dokonywałby Sejm uchwałą podjętą większością 2/3 głosów po uprzednim zasięgnięciu opinii Senatu.

Przy zastosowaniu tych zasad zaprojektowany został podział na okręgi wyborcze, który stanowi treść załącznika przedstawianego projektu ustawy. Wedle

tego projektu podziału na okręgi wyborcze ich struktura przedstawiałaby się następująco:

okręgów 5-cio mandatowych byłoby	10	(11)
okręgów 6-cio mandatowych byłoby	8	(1)
okręgów 7-mio mandatowych byłoby	12	(9)
okręgów 8-mio mandatowych byłoby	8	(5)
okręgów 9-cio mandatowych byłoby	3	(1)
okręgów 10-cio mandatowych byłoby	4	(4)
okręgów 11-sto mandatowych byłoby	6	(2)
okręgów 12-sto mandatowych byłoby	1	(2)

W nawiasie podano informację liczbie danej kategorii okręgów w 1997 roku.

W porównaniu ze strukturą okręgów wyborczych w latach 1993-1997 znikają: 2 okręgi 3-mandatowe, 9 4-mandatowych, 1 13-mandatowy, 2 14-mandatowe, 1 15-mandatowy oraz 2 17-mandatowych. Powyżej w nawiasach podano liczbę danej wielkości okręgów w dotychczasowym układzie.

W proponowanym nowym układzie blisko połowę stanowią okręgi 6-mandatowe, 7-mandatowe i 8-mandatowe, a okręgów powyżej 8-miu mandatów jest 1/4.

Taka nowa struktura okręgów zapewniałaby sprawiedliwą reprezentację również partii politycznych otrzymujących poparcie w granicach 8-15% ogółu ważnie oddanych głosów. Jednocześnie proponowany nowy sposób podziału mandatów obecnie rozdzielanych pomiędzy listy ogólnopolskie stwarzałby mechanizm premiowania partii silniejszych, które w okręgach wprowadziły najwięcej posłów. Preferencje dla partii silniejszych wynikają zresztą z przyjętej w 1993 roku dla alokacji mandatów metody d'Hondta oraz ustanowienia progu wyborczego (klausuli zaporowej) obowiązującego w skali całego kraju na poziomie 5%.

3. Nowy sposób podziału 69 mandatów obecnie rozdzielanych pomiędzy listy ogólnopolskie.

W przedkładanej nowelizacji Ordynacji wyborczej do Sejmu proponuje się zniesienie instytucji list ogólnopolskich, przy jednoczesnym zachowaniu zasady, że 15% (tj. 69) mandatów rozdziela się w skali globalnej, lecz na innej, niż do tej pory, podstawie przyznaje się je poszczególnym komitetom wyborczym (partiom politycznym). Inaczej też, niż dotychczas, obsadzone byłyby te mandaty przez kandydatów na posłów.

Komitet wyborczy uzyskiwałby mandaty, z puli 69-ciu pozostawionych do centralnego podziału, odpowiednio do liczby mandatów uzyskanych w okręgach wyborczych, a nie wedle liczby głosów oddanych na te listy w całym kraju. Podział mandatów z tej puli dokonywanym byłby podobnie jak obecnie metodą d'Hondta. Taki sposób podziału mandatów z list państwowych stosowano w II Rzeczypospolitej w latach 1922-1930. Jest to swoista premia dla partii (komitetów wyborczych), które zdołały w okręgach przeprowadzić najwięcej posłów.

Proponuje się dlatego też, aby w podziale tych 15% mandatów rozdzielanych centralnie uczestniczyć miały prawo tylko te komitety wyborcze, które w okręgach uzyskały co najmniej 15 mandatów, tj. tyle co uprawnia do utworzenia klubu poselskiego.

W przedłożonej propozycji nowego rozwiązania nie przewiduje się zgłaszania list ogólnopolskich. Mandaty z tej puli przypadające z podziału poszczególnym

komitetom wyborczym uzyskiwaliby kandydaci na posłów, którzy otrzymali w swoich okręgach najwięcej głosów. Byliby to zatem liderzy (lokomotywy) list okręgowych. W przysięgającej większości byliby to kandydaci, którzy uzyskali mandat w okręgu, mający też znaczącą przewagę co do liczby otrzymanych głosów nad pozostałymi kandydatami ze swojej listy okręgowej. Kiedy obejmowałby mandat z puli ogólnopolskiej w ich miejsce w okręgu mandat uzyskiwałby kandydat z tej samej listy okręgowej, który otrzymał kolejno największą liczbę głosów. To rozwiązanie stanowi nawiązanie do praktyki z lat 1920-tych w Polsce, kiedy to czołowi politycy znajdowali się na czele list w kilku okręgach (a było to wtedy możliwe), a po wyborach mandat obejmowali z listy państwowej, otwierając drogę w okręgach do uzyskania mandatu przez mniej znanych działaczy swej partii. W obecnym naszym systemie popularny działacz polityczny danej partii kumuluje głosy na liście okręgowej, co pomniejsza szanse uzyskania mandatu przez innych kandydatów z tej samej listy okręgowej. Proponowane nowe rozwiązanie częściowo wyrównywałoby szanse na uzyskanie mandatu pozostałych kandydatów ubiegających się o fotel poselski wspólnie na jednej liście okręgowej z popularnym liderem partii. Jednocześnie wyrugowałoby to zarzuty ze strony wyborców, że lista ogólnopolska służy w praktyce wprowadzeniu do Sejmu posłów, których kandydatury otrzymały nikłe - czasem wręcz śladowe - poparcie w okręgu wyborczym. Przedstawiona propozycja zmierza też do wzmocnienia roli wyborców, których głosy w większym, niż do tej pory, stopniu decydowałyby o wyborze konkretnych kandydatów - także tych którzy obejmują obecnie mandat z listy ogólnopolskiej.

4. Zmiany sposobu powoływania obwodowych komisji wyborczych.

Trwające długo ustalanie w 1998 roku wyników wyborów samorządowych w poważnej mierze wynikało z braku profesjonalizmu członków komisji wyborczych najniższego szczebla, tj. obwodowych komisji wyborczych.

Dlatego proponuje się, aby trzon tych komisji (przewodniczący, jego zastępca i sekretarz) powoływany był przez zarząd gminy z grona przeszkolonego korpusu społecznych urzędników wyborczych. Wymagałoby to zorganizowania odpowiedniego szkolenia dla około 12 000 kandydatów do takiego korpusu. Zadanie to mogłyby wykonać wojewódzkie biura wyborcze pod nadzorem komisarzy wyborczych. Pozostali członkowie obwodowych komisji wyborczych powoływani byliby w drodze delegowania swoich przedstawicieli przez komitety wyborcze rejestrujące w danym okręgu listy kandydatów. Byliby to swego rodzaju ławnicy. Taka metoda formowania obwodowych komisji wyborczych z powodzeniem stosowana jest na Węgrzech.

5. Inne propozycje zmian

Proponuje się również usunięcie z obowiązującej Ordynacji art. 6 i art. 7. Art. 6 przewiduje obniżenie progu wyborczego do 3%, jeśli żadne ugrupowanie nie otrzymało 5% głosów poparcia, a art. 7 zawiera odpowiednią zasadę do podziału z mandatów z list ogólnopolskich. Przepisy te w obecnej sytuacji politycznej są niepotrzebne.

Proponuje się również ustanowienie zakazu łączenia mandatu posła (a także i senatora) z mandatem radnego rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa. W związku z tym, w art. 2 wnoszonego projektu ustawy zaproponowano odpowiednie uzupełnienie ustawy z 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora.

Zawarte w projekcie przepisy nie powodują zwiększenia kosztów przeprowadzania wyborów - z wyjątkiem ewentualnych dodatkowych kosztów na szkolenie wspomnianego wyżej korpusu społecznych zawodowo wykwalifikowanych potencjalnych członków obwodowych komisji wyborczych.

OKRĘGI WYBORCZE DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
1	Obejmuje obszar dzielnic i gmin: dzielnic gminy Warszawa-Centrum: Mokotów, Ochota, Śródmieście, Wola i Żoliborz oraz gmin: Bemowo, Bielany, Ursus, Ursynów, Wilanów i Włochy	11	Warszawa
2 -	Obejmuje obszar dzielnic i gmin: dzielnic gminy Warszawa-Centrum: Praga Północ i Praga-Południe oraz gmin: Białolęka, Rembertów, Targówek i Wawer	5	Warszawa
3 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gostynińskiego, grodziskiego, nowodworskiego, płockiego, pruszkowskiego, sierpeckiego, sochaczewskiego, warszawskiego zachodniego i żyrardowskiego oraz Płocka,	8	Płock
4 -	Obejmuje obszar powiatów: ciechanowskiego, legionowskiego, mławskiego, płońskiego, wołomińskiego i żuromińskiego	6	Ciechanów
5 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): makowskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, przasnyskiego, pułtuskiego i wyszkowskiego oraz Ostrołęki	5	Ostrołęka
6 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): garwolińskiego, mińskiego, łosickiego, otwockiego, siedleckiego, sokołowskiego i węgrowskiego oraz Siedlec	7	Siedlce
7 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): białobrzeskiego, grójeckiego, kozienickiego, lipskiego, piaseczyńskiego, przysuskiego, radomskiego, szydlowieckiego i zwolenńskiego oraz Radomia	9	Radom

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
8 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bolesławieckiego, jeleniogórskiego, kamieniogórskiego, lubańskiego, lwóweckiego i zgorzeleckiego oraz Jeleniej Góry	5	Jelenia Góra
9 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): głogowskiego, górowskiego, jaworskiego, legnickiego, lubińskiego, polkowickiego i złotoryjskiego oraz Legnicy	6	Legnica
10 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): milickiego, oleśnickiego, oławskiego, strzelińskiego, średzkiego, trzebnickiego, wołowskiego i wrocławskiego oraz Wrocławia	12	Wrocław
11 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): dierzoniowskiego, kłodzkiego, świdnickiego, wałbrzyskiego, i ząbkowickiego oraz Wałbrzycha	7	Wałbrzych
12 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bydgoskiego, inowrocławskiego, nakielskiego, mogielińskiego, sępolińskiego, świeckiego, tucholskiego i żnińskiego oraz Bydgoszczy	10	Bydgoszcz
13 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): chełmińskiego, golubsko-dobrzyńskiego, grudziądzkiego, toruńskiego i wąbrzeskiego oraz Grudziądz i Torunia	6	Toruń
14 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): aleksandrowskiego, brodnickiego, lipnowskiego, radziejowskiego, rypińskiego, włocławskiego oraz Włocławka	5	Włocławek
15 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bialskiego, lubartowskiego, łukowskiego, parczewskiego, i radzyńskiego oraz Białej Podlaskiej	6	Biała Podlaska

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
16 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): chełmskiego, biłgorajskiego, hrubieszowskiego, janowskiego, krasnostawskiego, tomaszowskiego i zamojskiego włodawskiego oraz Chełma i Zamościa	8	Chełm
17 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): kraśnickiego, lubelskiego, łęczyńskiego, opolskiego, puławskiego, ryckiego i świdnickiego oraz Lublina	9	Lublin
18 -	Obejmuje obszar wszystkich powiatów i miast województwa lubuskiego	10	Gorzów
19 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bełchatowskiego, łaskiego, opoczyńskiego, pączęńskiego, poddębickiego, piotrkowskiego, radomszczańskiego, sieradzkiego, tomaszowskiego, wieluńskiego, wieruszowskiego i zduńskowolskiego, oraz Piotrkowa Trybunalskiego	11	Piotrków Trybunalski
20 -	Obejmuje obszar miasta Łódź	8	Łódź
21 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): kutnowskiego, łęczyckiego, łowickiego, łódzkiego wschodniego, pabianickiego, rawskiego, skierniewickiego i zgierskiego oraz Skierniewic	8	Skierniewice
22 -	Obejmuje obszar miasta Kraków	8	Kraków
23 -	Obejmuje obszar powiatów: chrzanowskiego, krakowskiego, miechowskiego, myślenickiego, olkuskiego, oświęcimskiego, suskiego i wadowickiego	11	Kraków
24 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gorlickiego, nowosądeckiego, limanowskiego, nowotarskiego tatrzańskiego oraz Nowego Sącza	7	Nowy Sącz

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
25 -	Obejmuje obszar powiatów: bocheńskiego, brzeskiego, dąbrowskiego, proszowickiego, tarnowskiego i wielickiego oraz Tarnowa	7	Tarnów
26 -	Obejmuje obszar wszystkich powiatów i miast województwa opolskiego	11	Opole
27 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): dębickiego, mieleckiego, kolbuszowskiego, nizańskiego, ropczycko-sędziszewskiego, rzeszowskiego, stalowowolskiego, strzyżowskiego i tarnobrzckiego oraz Rzeszowa i Tarnobrzegu	11	Rzeszów
28 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): jarosławskiego, leżajskiego, lubaczowskiego, łańcuckiego, przemyskiego i przeworskiego oraz Przemyśla	6	Przemyśl
29 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bieszczadzkiego, brzozowskiego, jasielskiego, krosnieńskiego, i sanockiego oraz Krosna	8	Krosno
30 -	Obejmuje obszar powiatów (miast) białostockiego, bielskiego, hajnowskiego, siemiatyckiego wysokomazowieckiego i zambrowskiego oraz Białegostoku	7	Białystok
31 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): augustowskiego, grajewskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, monieckiego, sejneńskiego, sokólskiego i suwalskiego oraz Łomży i Suwałk	5	Grajewo
32 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): kartuskiego, kościerskiego, puckiego i wejherowskiego oraz Gdyni oraz Sopotu	7	Gdynia

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
33 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bytowskiego, chojnickiego, człuchowskiego, lęborskiego, słupskiego oraz Słupska	5	Słupsk
34 -	Obejmuje obszar powiatów: gdańskiego, kwidzyńskiego, malborskiego, nowodworskiego, starogardzkiego i tczewskiego oraz Gdańska,	10	Gdańsk
35 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): raciborskiego, rybnickiego i wodzisławskiego oraz Jastrzębia-Zdroju, Rybnika i Żor	7	Rybnik
36 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bielskiego, cieszyńskiego, pszczyńskiego i żywieckiego oraz Bielsko Białej,	8	Bielsko Biała
37 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gliwickiego i tarnogórskiego oraz Gliwic, Rudy Śląskiej i Zabrze	9	Gliwice
38 -	Obejmuje obszar miast: Bytomia, Chorzowa, Piekar Śląskich, Siemianowic i Świętochłowic	5	Bytom
39 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): mikołowskiego i tyskiego oraz Katowic, Mysłowic i Tych	7	Katowice
40 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): będzińskiego i zawierciańskiego oraz Dąbrowy Górniczej, Jaworzno oraz Sosnowiec	7	Sosnowiec

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
41 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): częstochowskiego, kłobuckiego, lublinieckiego i myszkowskiego oraz Częstochowy,	6	Częstochowa
42 -	Obejmuje obszar powiatów: .. opatowskiego, ostrowieckiego, sandomorskiego, skarżyńskiego, starachowickiego i staszowskiego	5	Ostrowiec Świętokrzyski
43 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): .. buskiego, jędrzejowskiego, kazimierskiego, kieleckiego, koneckiego, pinczowskiego i włoszczowskiego oraz Kielce	8	Kielce
44 -	Obejmuje obszar powiatów: .. ełckiego, giżyckiego, kętrzyńskiego, mrągowskiego, olecko-goldapskiego, piskiego i szczycieńskiego	5	Ełk
45 -	Obejmuje obszar powiatów: .. bartoszyckiego, braniewskiego, działdowskiego, elbląskiego, iławskiego, lidzbarskiego, nidzkiego, nowomiejskiego, olsztyńskiego i ostródzkiego oraz Elbląga i Olsztyna	10	Olsztyn
46 -	Obejmuje obszar powiatu i miasta: poznańskiego oraz Poznania	8	Poznań
47 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gostyńskiego, grodzkiego, kościańskiego, leszczyńskiego, nowotomyskiego, rawickiego, śremskiego, średzkiego i wolsztyńskiego oraz Leszna	6	Leszno
48 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gnieźnieńskiego, kolskiego, konińskiego, słupeckiego, tureckiego i wrzesińskiego oraz Konina	7	Konin

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
49 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): jarocińskiego, kaliskiego, kępńskiego, krotoszyńskiego, ostrowskiego, ostrzeszowskiego i pleszewskiego oraz Kalisza	7	Kalisz
50	Obejmuje obszar powiatów: chodzieskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, międzychodzkiego, obornickiego, pilskiego, szamotulskiego, wągrowieckiego i złotowskiego,	6	Piła
51 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): białogardzkiego, drawskiego, kołobrzckiego, koszalińskiego, sławińskiego, szczecineckiego, świdwińskiego i wałeckiego oraz Koszalina	6	Koszalin
52 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): choszczeńskiego, goleniowskiego, gryfickiego, gryfińskiego, kamieńskiego, myśliborskiego, polickiego, pyrzyckiego i stargardzkiego oraz Świnoujścia i Szczecina	11	Szczecin

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 7 lipca 1999 r.

Cena - 1,20 zł + 22% VAT

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja

Druk nr 1229-A

Warszawa, 9 lipca 1999 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu posłów wnioskodawców z Klubu Parlamentarnego SLD
przedstawiam **autopoprawkę** do poselskiego projektu ustawy
– o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (druk nr 1229).

(-) Krzysztof Janik

W projekcie załącznika do Ordynacji wyborczej do Sejmu RP - Okręgi wyborcze do Sejmu RP wnosi się następujące zmiany:

	Liczba wybieranych posłów	
1) Okręg numer 3		
Obejmuje obszar powiatów (miast):	7	Płock
gostynińskiego, grodziskiego, płockiego, pruszkowskiego, sierpeckiego, sochaczewskiego, warszawskiego zachodniego i żyrardowskiego oraz Płocka,		
2) Okręg numer 4		
Obejmuje obszar powiatów:	7	Ciechanów
ciechanowskiego, legionowskiego, mławskiego, nowodworskiego, płońskiego, wołomińskiego i żuromińskiego		
3) Okręg numer 12		
Obejmuje obszar powiatów (miast):	11	Bydgoszcz
bydgoskiego, inowrocławskiego, nakielskiego, mogielińskiego, sępolińskiego, świeckiego, tucholskiego i żnińskiego oraz Bydgoszczy		
4) Okręg numer 15		
Obejmuje obszar powiatów (miast):	5	Biała Podlaska
bialskiego, lubartowskiego, łukowskiego, parczewskiego, i radzyńskiego oraz Białej Podlaskiej		
5) Okręg numer 17		
Obejmuje obszar powiatów (miast):	10	Lublin
kraśnickiego, lubelskiego, łęczyńskiego, opolskiego, puławskiego, ryckiego i świdnickiego oraz Lublina		
6) Okręg numer 23		
Obejmuje obszar powiatów (miast):	12	Kraków
chrzanowskiego, krakowskiego, miechowskiego, myślenickiego, olkuskiego, oświęcimskiego, proszowickiego, suskiego, wadowickiego i wielickiego		

7) Okręg numer 25

Obejmuje obszar powiatów (miast):

bocheńskiego, brzeskiego, dąbrowskiego
i tarnowskiego oraz Tarnowa

6 Tarnów

8) Okręg numer 29

Obejmuje obszar powiatów (miast):

bieszczadzkiego, brzozowskiego, jasielskiego,
krosnieńskiego i sanockiego oraz Krosna

5 Krosno

9) Okręg numer 42

Obejmuje obszar powiatów:

buskiego, opatowskiego, ostrowieckiego, sandomorskiego,
skarżyńskiego, starachowickiego i staszowskiego

6 Ostrowiec
Świętokrzyski

10) Okręg numer 43

Obejmuje obszar powiatów (miast):

jędrzejowskiego, kazimierskiego, kieleckiego,
koneckiego, pinczowskiego i włoszczowskiego
oraz Kielc

7 Kielce

OKRĘGI WYBORCZE DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
1	Obejmuje obszar dzielnic i gmin: dzielnic gminy Warszawa-Centrum: Mokotów, Ochota, Śródmieście, Wola i Żoliborz oraz gmin: Bemowo, Bielany, Ursus, Ursynów, Wilanów i Włochy	11	Warszawa
2	- Obejmuje obszar dzielnic i gmin: dzielnic gminy Warszawa-Centrum: Praga Północ i Praga-Południe oraz gmin: Białolęka, Rembertów, Targówek i Wawer	5	Warszawa
3	- Obejmuje obszar powiatów (miast): gostynińskiego, grodzkiego, , plockiego, pruszkowskiego, sierpeckiego, sochaczewskiego, warszawskiego zachodniego i żyrardowskiego oraz Płocka,	7	Płock
4	- Obejmuje obszar powiatów: ciechanowskiego, legionowskiego, mławskiego, nowodworskiego, płońskiego, wołomińskiego i żuromińskiego	7	Ciechanów
5	- Obejmuje obszar powiatów (miast): makowskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, przasnyskiego, pułtuskiego i wyszkowskiego oraz Ostrołęki	5	Ostrołęka
6	- Obejmuje obszar powiatów (miast): garwolińskiego, mińskiego, łosickiego, otwockiego, siedleckiego, sokołowskiego i węgrowskiego oraz Siedlec	7	Siedlce
7	- Obejmuje obszar powiatów (miast): białobrzeskiego, grójeckiego, kozienickiego, lipskiego, piaseczyńskiego, przysuskiego, radomskiego, szydlowieckiego i zwoleńskiego oraz Radomia	9	Radom

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
8 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bolesławieckiego, jeleniogórskiego, kamieniogórskiego, lubańskiego, lwóweckiego i zgorzeleckiego oraz Jeleniej Góry	5	Jelenia Góra
9 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gólogowskiego, górowskiego, jaworskiego, legnickiego, lubińskiego, polkowickiego i złotoryjskiego oraz Legnicy	6	Legnica
10 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): milickiego, oleśnickiego, oławskiego, strzelińskiego, średzkiego, trzebnickiego, wołowskiego i wrocławskiego oraz Wrocławia	12	Wrocław
11 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): dierzoniowskiego, kłodzkiego, świdnickiego, wałbrzyskiego, i ząbkowickiego oraz Wałbrzycha	7	Wałbrzych
12 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bydgoskiego, inowrocławskiego, nakielskiego, mogielińskiego, sepolińskiego, świeckiego, tucholskiego i żnińskiego oraz Bydgoszczy	11	Bydgoszcz
13 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): chełmińskiego, gołubsko-dobrzyńskiego, grudziądzkiego, toruńskiego i wąbrzeskiego oraz Grudziądz i Torunia	6	Toruń
14 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): aleksandrowskiego, brodnickiego, lipnowskiego, radziejowskiego, rypińskiego, włocławskiego oraz Włocławka	5	Włocławek
15 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): białskiego, lubartowskiego, łukowskiego, parczewskiego, i radzyńskiego oraz Białej Podlaskiej	5	Biała Podlaska

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
16 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): chełmskiego, biłgorajskiego, hrubieszowskiego, janowskiego, krasnostawskiego, tomaszowskiego i zamojskiego włodawskiego oraz Chełma i Zamościa	8	Chełm
17 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): kraśnickiego, lubelskiego, łęczyńskiego, opolskiego, puławskiego, ryckiego i świdnickiego oraz Lublina	10	Lublin
18 -	Obejmuje obszar wszystkich powiatów i miast województwa lubuskiego	10	Gorzów
19 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bełchatowskiego, łaskiego, opoczyńskiego, pajęczyńskiego, poddębickiego, piotrkowskiego, radomszczańskiego, sieradzkiego, tomaszowskiego, wieluńskiego, wieruszowskiego i zduńskowolskiego, oraz Piotrkowa Trybunalskiego	11	Piotrków Trybunalski
20 -	Obejmuje obszar miasta Łódź	8	Łódź
21 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): kutnowskiego, łęczyckiego, łowickiego, łódzkiego wschodniego, pabianickiego, rawskiego, skierniewickiego i zgierskiego oraz Skierniewic	8	Skierniewice
22 -	Obejmuje obszar miasta Kraków	8	Kraków
23 -	Obejmuje obszar powiatów: chrzanowskiego, krakowskiego, miechowskiego, myślenickiego, olkuskiego, oświęcimskiego, proszowickiego, suskiego, wadowickiego i wielickiego	12	Kraków
24 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gorlickiego, nowosądeckiego, limanowskiego, nowotarskiego tatrzańskiego oraz Nowego Sącza	7	Nowy Sącz

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
25 -	Obejmuje obszar powiatów: bocheńskiego, brzeskiego, dąbrowskiego i tarnowskiego oraz Tarnowa	6	Tarnów
26 -	Obejmuje obszar wszystkich powiatów i miast województwa opolskiego	11	Opole
27 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): dębickiego, mieleckiego, kolbuszowskiego, niżańskiego, ropczycko-sędziszewskiego, rzeszowskiego, stalowowolskiego, strzyżowskiego i tarnobrzeckiego oraz Rzeszowa i Tarnobrzegu	11	Rzeszów
28 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): jarosławskiego, leżajskiego, lubaczowskiego, łańcuckiego, przemyskiego i przeworskiego oraz Przemyśla	6	Przemyśl
29 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bieszczadzkiego, brzozowskiego, jasielskiego, krosnieńskiego, i sanockiego oraz Krosna	5	Krosno
30 -	Obejmuje obszar powiatów (miast) białostockiego, bielskiego, hajnowskiego, siemiatyckiego wysokomazowieckiego i zambrowskiego oraz Białegostoku	7	Białystok
31 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): augustowskiego, grajewskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, monieckiego, sejneńskiego, sokólskiego i suwalskiego oraz Łomży i Suwałk	5	Grajewo
32 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): kartuskiego, kościerskiego, puckiego i wejherowskiego oraz Gdyni oraz Sopotu	7	Gdynia

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
33 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bytowskiego, chojnickiego, człuchowskiego, lęborskiego, słupskiego oraz Słupska	5	Słupsk
34 -	Obejmuje obszar powiatów: gdańskiego, kwidzyńskiego, malborskiego, nowodworskiego, starogardzkiego i tczewskiego oraz Gdańska,	10	Gdańsk
35 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): raciborskiego, rybnickiego i wodzisławskiego oraz Jastrzębia-Zdroju, Rybnika i Żor	7	Rybnik
36 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): bielskiego, cieszyńskiego, pszczyńskiego i żywieckiego oraz Bielsko Białej,	8	Bielsko Biała
37 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gliwickiego i tarnogórskiego oraz Gliwic, Rudy Śląskiej i Zabrze	9	Gliwice
38 -	Obejmuje obszar miast: Bytomia, Chorzowa, Piekar Śląskich, Siemianowic i Świętochłowic	5	Bytom
39 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): mikołowskiego i tyskiego oraz Katowic, Mysłowic i Tych	7	Katowice
40 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): będzińskiego i zawierciańskiego oraz Dąbrowy Górniczej, Jaworzno oraz Sosnowiec	7	Sosnowiec

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
41 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): częstochowskiego, kłobuckiego, lublinieckiego i myszkowskiego oraz Częstochowy,	6	Częstochowa
42 -	Obejmuje obszar powiatów: .. buskiego, opatowskiego, stowieckiego, sandomorskiego, skarżyńskiego, starachowickiego i staszowskiego	6	Ostrowiec Świętokrzyski
43 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): .. jędrzejowskiego, kazimierskiego, kieleckiego, koneckiego, pinczowskiego i włoszczowskiego oraz Kielc	7	Kielce
44 -	Obejmuje obszar powiatów: .. ełckiego, giżyckiego, kętrzyńskiego, mrągowskiego, olecko-gołdapskiego, piskiego i szczycieńskiego	5	Ełk
45 -	Obejmuje obszar powiatów: .. bartoszyckiego, braniewskiego, działdowskiego, elbląskiego, iławskiego, lidzbarskiego, nidzkiego, nowomiejskiego, olsztyńskiego i ostródzkiego oraz Elbląga i Olsztyna	10	Olsztyn
46 -	Obejmuje obszar powiatu i miasta: poznańskiego oraz Poznania	8	Poznań
47 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gostyńskiego, grodzkiego, kościańskiego, leszczyńskiego, nowotomyskiego, rawickiego, śremskiego, średzkiego i wolsztyńskiego oraz Leszna	6	Leszno
48 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): gnieźnieńskiego, kolskiego, konińskiego, słupeckiego, tureckiego i wrzesińskiego oraz Konina	7	Konin

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
49 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): jarocińskiego, kaliskiego, kępińskiego, krotoszyńskiego, ostrowskiego, ostrzeszowskiego i pleszewskiego oraz Kalisza	7	Kalisz
50	Obejmuje obszar powiatów: chodzieskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, międzychodzkiego, obornickiego, pilskiego, szamotulskiego, wągrowieckiego i złotowskiego,	6	Piła
51 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): białogardzkiego, drawskiego, kołobrzесьkiego, koszalińskiego, sławińskiego, szczecineckiego, świdwińskiego i wałeckiego oraz Koszalina	6	Koszalin
52 -	Obejmuje obszar powiatów (miast): choszczeńskiego, goleniowskiego, gryfickiego, gryfińskiego, kamińskiego, myśliborskiego, polickiego, pyrzyckiego i stargardzkiego oraz Świnoujścia i Szczecina	11	Szczecin

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 21 lipca 1999 r.

Cena - 0,57 zł + 22% VAT

III kadencja

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz na podstawie art. 29 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, posłowie Klubu Parlamentarnego Polskiego Stronnictwa Ludowego wnoszą projekt ustawy:

- **o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.**

Do reprezentowania nas w pracach nad projektem ustawy upoważniamy posła Eugeniusza Kłopotka.

(-) Stanisław Brzózka; (-) Czesław Cieślak; (-) Janusz Dobrosz; (-) Tadeusz Gajda; (-) Józef Gruszka; (-) Stanisław Kalembe; (-) Jarosław Kalinowski; (-) Eugeniusz Kłopotek; (-) Aleksander Łuczak; (-) Stanisław Masternak; (-) Mirosław Pietrewicz; (-) Lesław Podkański; (-) Zdzisław Podkański; (-) Marek Sawicki; (-) Czesław Siekierski; (-) Ryszard Smolarek; (-) Józef Zych; (-) Ryszard Stanibuła.

USTAWA

z dnia1999r.
o zmianie ustawy z dnia 28 maja 1993r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej.

Art. 1

W ustawie z dnia 28 maja 1993r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (Dz. U. Nr 45, poz. 205, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70,
poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770, Nr 141, poz. 943), wprowadza
się następujące zmiany:

1) w art. 1 skreśla się ustęp 2 oraz oznaczenie ustępu 1;

2) Art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej wybiera się 460 posłów według zasady
proporcjonalności z okręgowych list kandydatów na posłów w
wielomandatowych okręgach wyborczych.”;

3) Skreśla się art. 4;

4) W art. 5 ustęp 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Komitety wyborcze zarejestrowanych mniejszości narodowych mogą korzystać ze
zwolnienia list tych komitetów z warunku, o jakim mowa w art. 3 ust. 1, jeżeli złożą
Państwowej Komisji Wyborczej oświadczenie w tej sprawie najpóźniej w 5 dniu przed
dniem wyborów.”;

5) Skreśla się art. 7;

6) W art. 10 ustęp 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wybory do Sejmu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie później, niż na
90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu, wyznaczając wybory na
dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od
rozpoczęcia kadencji Sejmu. Zarządzenie Prezydenta podaje się do publicznej
wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5
dniu od dnia zarządzenia wyborów.”;

7) W art. 11 ustęp 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie skrócenia kadencji Sejmu na mocy jego uchwały lub na mocy zarządzenia Prezydenta, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zarządza wybory do Sejmu, wyznaczając ich datę na dzień przypadający nie później, niż w ciągu 45 dni od dnia wejścia w życie uchwały Sejmu o skróceniu swej kadencji lub od dnia ogłoszenia zarządzenia Prezydenta o skróceniu kadencji Sejmu. Zarządzenie Prezydenta o skróceniu kadencji Sejmu i wyborach do Sejmu podaje się do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia jego podpisania.”;

8) W art. 13 w punkcie 3 skreśla się wyrazy : „ z powodu choroby psychicznej lub niedorozwoju umysłowego”;

9) W art. 15:

a) w ustępie 2 po wyrazach: „ do rad gmin, ” dodaje się wyrazy: „ rad powiatów i sejmików województw”;

b) w ustępie 4 wyrazy: „ Ministrem Spraw Wewnętrznych ” zastępuje się wyrazami: „ ministrem właściwym w sprawach administracji publicznej”;

10) W art. 23 w ustępie 4 wyrazy: „ oraz Minister Spraw Wewnętrznych ” zastępuje się wyrazami: „ wraz z ministrem właściwym w sprawach wewnętrznych”;

11) W art. 29 wyrazy: „ Ministrem Spraw Wewnętrznych ” zastępuje się wyrazami: „ ministrem właściwym w sprawach administracji publicznej”.

12) W art. 30 w ustępie 5 wyrazy: „ do spraw ” zastępuje się wyrazami: „ w sprawach”;

13) W art. 45:

a) ustęp 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W okręgach wyborczych wybiera się od 7 do 19 posłów.”;

b) ustęp 3 otrzymuje brzmienie:

„ 3. Okręg wyborczy obejmuje obszar województwa lub jego części.
Granica okręgu wyborczego nie może naruszać granic, wchodzących w jego skład, powiatów i miast na prawach powiatu.”;

14) W art. 51

a) w ustępie 2 wyrazy: „ do spraw ” zastępuje się wyrazami „ w sprawach”;

b) w ustępie 3 wyrazy: „ Warszawa – Śródmieście ” zastępuje się wyrazami: „ Warszawa – Centrum – dzielnica Śródmieście”;

15) W art. 58 w ustępie 1 skreśla się punkty 5 i 7.;

- 16) W art. 60 w ustępie 2 wyraz: „Łączności” zastępuje się wyrazami:
„właściwy w sprawach łączności”;
- 17) W art. 65 w ustępie 1 wyraz: „wojewódzkich” zastępuje się wyrazem:
„okręgowych”;
- 18) W art. 69 w ustępie 2 wyrazy: „do spraw” zastępuje się wyrazami: „w sprawach”;
- 19) W art. 72 w ustępie 3 wyrazy: „do spraw administracji ” zastępuje się wyrazami:
„w sprawach administracji publicznej”;
- 20) W art. 77:
- a) ustęp 1 otrzymuje brzmienie:
„1 Prawo zgłoszenia list kandydatów na posłów przysługuje partiom politycznym oraz wyborcom. Czynności wyborcze w imieniu partii politycznej wykonuje jej organ upoważniony do reprezentowania przy czynnościach prawnych. Czynności wyborcze w imieniu wyborców wykonują tworzone przez nich obywatelskie komitety wyborcze.”;
 - b) w ustępie 2 skreśla się wyrazy: „i organizacje”;
 - c) w ustępie 6 skreśla się wyrazy: „i organizacji”;
- 21) W art. 78:
- a) w ustępie 1 skreśla się wyrazy: „oraz jedną ogólnopolską listę kandydatów na posłów, zwaną dalej „listą ogólnopolską””;
 - b) w ustępie 2 skreśla się wyrazy: „oraz z jednej listy ogólnopolskiej”;
- 22) W art. 79 w ustępie 3 skreśla się przecinek i następujący po nim wyraz:
„organizacji”;
- 23) W art. 80 w ustępie 2 wyraz: „dwukrotność” zastępuje się wyrazem „liczba”;

24) W art. 81:

a) w ustępie 1 punkt 1 otrzymuje brzmienie:

„ 1) nazwę komitetu wyborczego, uwzględniającą nazwę, skrót nazwy i symbol graficzny partii politycznych tworzących dany komitet, z podaniem dokładnego jego adresu, a w wypadku obywatelskiego komitetu wyborczego, utworzonego przez wyborców, również listę osób tworzących ten komitet, w liczbie nie mniejszej niż 15, wraz z ich dokładnymi adresami zamieszkania,”;

b) w ustępie 1 w punkcie 2 po wyrazach:

„ a w wypadku kandydatów” dodaje się wyraz „obywatelskich”;

c) skreśla się ustęp 4,

d) w ustępie 5 w punkcie 1 wyrazy: „ lub rejestru organizacji prowadzonych” zastępuje się wyrazem: „ prowadzonej” oraz przed wyrazami: „ komitetu wyborczego” dodaje się wyraz „ obywatelskiego”;

e) ustęp 6 otrzymuje brzmienie:

„ 6. Nazwa, skrót nazwy i symbol graficzny komitetu wyborczego koalicji wyborczej, utworzonej przez partie polityczne lub obywatelskiego komitetu wyborczego, utworzonego przez wyborców, korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla dóbr osobistych.”;

25) W art. 82 w ustępie 3 skreśla się wyrazy: „ lub organizacji”;

26) W art. 88 ustęp 2 otrzymuje brzmienie:

„ 2. Wyborca, udzielający poparcia liście okręgowej, składa własnoręcznie podpis obok czytelnie wpisanego jego imienia i nazwiska, adresu zamieszkania oraz serii i numeru dowodu osobistego lub paszportu. Adres zamieszkania powinien określać nazwę miejscowości oraz nazwę ulicy, numer domu i mieszkania, o ile są nadane.”;

27) W art. 89 w ustępie 3 wyrazy: „ sądu wojewódzkiego” zastępuje się wyrazami:

„ dla siedziby okręgowej komisji wyborczej sądu okręgowego”;

„ wojewódzki” zastępuje się wyrazem: „okręgowy”;

28) W art. 90 w ustępie 3 wyrazy: „ sądu wojewódzkiego” zastępuje się wyrazami: „ dla siedziby okręgowej komisji wyborczej sądu okręgowego”;

„ wojewódzki” zastępuje się wyrazem „ okręgowy”;

29) W rozdziale 7 skreśla się w całości dział:

„ C. Zgłaszanie ogólnopolskich list kandydatów na posłów” wraz z artykułami 91-93.;

30) W art. 98 wyrazy: „ do spraw” zastępuje się wyrazami: „ w sprawach”;

31) W art. 106 w ustępie 3 wyrazy: „ do spraw” zastępuje się wyrazami: „ w sprawach”;

32) W art. 110 w ustępie 1 w punkcie 1 wyrazy: „ dzieli się kolejno przez: 1,2,3,4 i dalej” zastępuje się wyrazami: „ dzieli się kolejno przez 1,4; 3, 5, 7 i dalsze kolejne liczby nieparzyste”;

- 33) Art. 112 skreśla się.;
- 34) W art. 113 skreśla się ustęp 3.;
- 35) W art. 116 w ustępie 2 wyrazy: „ art. 110-115” zastępuje się wyrazami:
„ art. 110-111 i 113-115”;
- 36) Tytuł rozdziału 11 otrzymuje brzmienie:
„ Ogłoszenie wyników wyborów do Sejmu”;
- 37) Art. 117-120 skreśla się.;
- 38) Art. 121 ustęp 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Państwowa Komisja Wyborcza, po otrzymaniu protokołów od okręgowych komisji wyborczych oraz po sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników wyborów w okręgach wyborczych, podaje do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, wyniki wyborów do Sejmu. W obwieszczeniu zamieszcza się podstawowe informacje zawarte w protokołach wyborów posłów w okręgach wyborczych.”;
- 39) W art. 131:
- a) w ustępie 1 punkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) powołania na stanowisko lub powierzenia funkcji, których, w myśl przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej lub innych ustaw, nie można łączyć ze sprawowaniem mandatu,”;
- b) w ustępie 3 po wyrazach: „ z zajmowanego stanowiska” dodaje się wyrazy:
„ lub pełnionej funkcji” oraz wyrazy: „ na stanowisko, o którym” zastępuje się wyrazami: „ na stanowisko lub funkcję, o których”;
- 40) W art. 132 ustęp 4 skreśla się.;
- 41) W art. 139:
- a) w ustępie 1 w pierwszym zdaniu wyraz: „ wojewódzkiego” zastępuje się wyrazem:
„ okręgowego”;
- b) w ustępie 1 w punktach 5 i 6 wyrazy: „ 2.000 złotych” zastępuje się wyrazami
„ 10.000 złotych”;
- c) w ustępie 2 wyraz: „ wojewódzki” zastępuje się wyrazem: „ okręgowy” a wyraz:
„ wojewódzkiego” zastępuje się wyrazem: „ okręgowego”;
- 42) W art. 142 w ustępie 2 punkt 1 otrzymuje brzmienie:
„ 1) ogólnokrajowych - jeżeli zarejestrował okręgowe listy kandydatów na posłów w co najmniej połowie okręgów wyborczych.”;

- 43) W art. 143 w ustępie 1 skreśla się wyrazy: „ogólnopolskich listach kandydatów na posłów” i dodaje się wyrazy: „przez te komitety okręgowych listach kandydatów na posłów w co najmniej połowie okręgów wyborczych.”;
- 44) Art. 147 otrzymuje brzmienie:
„Art. 147. Informacje, komunikaty, apele i hasła wyborcze, podawane w prasie, radiu lub telewizji, muszą zawierać wskazanie przez kogo są opłacane.”;
- 45) W art. 154 w ustępie 3 wyrazy: „Ministrem Finansów” zastępuje się wyrazami: „ministrem właściwym w sprawach finansów publicznych”;
- 46) W art. 155 w ustępie 5 wyrazy: „Minister Finansów” zastępuje się wyrazami: „minister właściwy w sprawach finansów publicznych”;
- 47) Artykuły 163 i 166 skreśla się.

Art. 2

1. W ustawie z dnia 9 maja 1996 o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. Nr 73, poz. 350, z późn. zm.) dodaje się artykuł 5a w brzmieniu:
„Art. 5a. Mandatu posła lub senatora nie można łączyć z mandatem radnego gminy, powiatu lub województwa.”.
2. Przepisu, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do posłów i senatorów wybranych przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Art. 3

Prezes Rady Ministrów, w ciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy, opublikuje w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolity tekst ustawy z dnia 28 maja 1993r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z zachowaniem kolejności numeracji rozdziałów, działów, artykułów, ustępów i punktów.

Art. 4

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 3, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Podział na okręgi wyborcze

Nr okręgu wyborczego	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba okręgowej komisji wyborczej
1	2	3	4
	<u>WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLASKIE</u>		
1	Wrocław m.w. <i>Powiaty:</i> górowski, milicki, oleśnicki, oławski, strzebiński, średzki, trzebnicki, wołowski, wrocławski	14	Wrocław
2	Wałbrzych m.w., Jelenia Góra m.w. <i>Powiaty:</i> dzierzoniowski, jeleniogórski, kamiennogórski, kłodzki, świdnicki, wałbrzyski, ząbkowicki	11	Wałbrzych
3	Legnica m.w. <i>Powiaty:</i> bolesławiecki, głogowski, jaworski, legnicki, lubański, lubiński, lwówecki, polkowicki, zgorzelecki, zlotoryjski	10	Legnica
	<u>WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE</u>		
4	Bydgoszcz m.w. <i>Powiaty:</i> bydgoski, inowrocławski, mogileński, nakielski, sepolenski, świecki, tucholski, żniński	12	Bydgoszcz
5	Toruń m.w., Włocławek m.w., Grudziądz m.w. <i>Powiaty:</i> aleksandrowski, brodnicki, chełmiński, golubsko - dobrzyński, grudziądzki, lipnowski, radziejowski, rypiński, toruński, wąbrzeski, włocławski	13	Toruń
	<u>WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE</u>		
6	Lublin m.w. <i>Powiaty:</i> janowski, kraśnicki, lubartowski, lubelski, łęczyński, łukowski, opolski, puławski, rycki, świdnicki	15	Lublin
7	Chełm m.w., Biała Podlaska m.w., Zamość m.w. <i>Powiaty:</i> bialski, biłgorajski, chełmski, hrubieszowski, krasnostawski, parczewski, radzyński, tomaszowski, włodawski, zamojski	12	Chełm
	<u>WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE</u>		
8	Gorzów Wielkopolski m.w., Zielona Góra m.w. <i>Powiaty:</i> gorzowski, krośniński, międzyrzecki, nowosolski, ślubicki, strzelecko- drezdenecki, sulęciński, świebodziński, zielonogórski, żagański, żarski	12	Gorzów Wielkopolski

1	2	3	4
	<u>WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE</u>		
9	Łódź m.w., Skierniewice m.w. <i>Powiaty:</i> pabianicki, kutnowski, łęczycki, łowicki, łódzki wschodni, rawski, skierniewicki, zgierski	19	Łódź
10	Piotrków Trybunalski m.w. <i>Powiaty:</i> bełchatowski, łaski, opoczyński, pajęczański, piotrkowski, poddębicki, radomszczański, sieradzki, tomaszowski, wieluński, wieruszowski, zduńskowolski	13	Piotrków Trybunalski
	<u>WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE</u>		
11	Kraków m.w. <i>Powiaty:</i> chrzanowski, krakowski, miechowski, olkusi, oświęcimski, wadowicki	19	Kraków
12	Tarnów m.w. <i>Powiaty:</i> bocheński, brzeski, dąbrowski, gorlicki, proszowicki, tarnowski	9	Tarnów
13	Nowy Sącz m.w. <i>Powiaty:</i> limanowski, myślenicki, nowosądecki, nowotarski, suski, tatrzański	10	Nowy Sącz
	<u>WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE</u>		
14	Powiat warszawski	19	Warszawa
15	<i>Powiaty:</i> grodziski, legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, sochaczewski, warszawski zachodni, wołomiński, żyrardowski	12	Warszawa
16	Radom m.w. <i>Powiaty:</i> białobrzeski, grójecki, kozienicki, lipski, przysuski, radomski, szydłowiecki, zwoleński	9	Radom
17	Płock m.w. <i>Powiaty:</i> ciechanowski, gostyniński, mławski, płocki, płoński, pułtowski, sierpecki, żuromiński	8	Płock
18	Siedlce m.w., Ostrołęka m.w. <i>Powiaty:</i> garwoliński, łosicki, makowski, miński, ostrołęcki, ostrowski, przasnyski, siedlecki, sokołowski, węgrowski, wyszkowski	12	Siedlce
	<u>WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE</u>		
19	Opole m.w. <i>Powiaty:</i> brzeski, głubczycki, kędzierzyńsko-kozielski, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, nyski, oleski, opolski, prudnicki, strzelecki	13	Opole

1	2	3	4
	<u>WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE</u>		
20	Rzeszów m.w., Tarnobrzeg m.w. <i>Powiaty:</i> dębicki, kolbuszowski, leżajski, łańcucki, mielecki, nizański, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski, stalowowolski, strzyżowski, tarnobrzegi	14	Rzeszów
21	Przemyśl m.w., Krosno m.w. <i>Powiaty:</i> bieszczadzki, brzozowski, jarosławski, jasielski, krośnieński, lubaczowski, przemyski, przeworski, sanocki	11	Przemyśl
	<u>WOJEWÓDZTWO PODLASKIE</u>		
22	Białystok m.w., Suwałki m.w., Łomża m.w. <i>Powiaty:</i> augustowski, białostocki, bielski, grajewski, hajnowski, koleński, łomżyński, moniecki, sejneński, siemiatycki, sokółski, suwalski, wysokomazowiecki, zambrowski	15	Białystok
	<u>WOJEWÓDZTWO POMORSKIE</u>		
23	Gdańsk m.w., Gdynia m.w., Sopot m.w. <i>Powiaty:</i> gdański, kartuski, kwidziński, malborski, nowodworski, pucki, starogardzki, tczewski, wejherowski	19	Gdańsk
24	Słupsk m.w. <i>Powiaty:</i> bytowski, chojnicki, człuchowski, kościerski, lęborski, słupski	7	Słupsk
	<u>WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE</u>		
25	Katowice m.w., Bytom m.w., Chorzów m.w., Piekary Śląskie m.w., Ruda Śląska m.w., Siemianowice Śląskie m.w., Świętochłowice m.w., Zabrze m.w.	15	Katowice
26	Sosnowiec m.w., Dąbrowa Górnicza m.w., Jaworzno m.w., Mysłowice m.w., Tychy m.w. <i>Powiaty:</i> będziński, tarnogórski, tyski	12	Sosnowiec
27	Gliwice m.w., Rybnik m.w., Żory m.w. <i>Powiaty:</i> gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski	12	Gliwice
28	Bielsko – Biala m.w., Jastrzębie - Zdrój m.w. <i>Powiaty:</i> bielski, cieszyński, pszczyński, żywiecki	10	Bielsko - Biala
29	Częstochowa m.w. <i>Powiaty:</i> częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski, zawierciański	9	Częstochowa

1	2	3	4
30	<u>WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE</u> Kielce m.w. <i>Powiaty:</i> buski, jędrzejowski, kazimierski, kielecki, konecki, opatowski, ostrowiecki, pińczowski, sandomierski, skarżyski, starachowicki, staszowski, włoszczowski	16	Kielce
31	<u>WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE</u> Olsztyn m.w., Elbląg m.w. <i>Powiaty:</i> bartoszycki, braniewski, działdowski, elbląski, etcki, giżycki, iławski, kętrzyński, lidzbarski, mrągowski, nidzicki, nowomiejski, olecko - gołdapski, olsztyński, ostródzki, piski, szczycieński	17	Olsztyn
32	<u>WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE</u> Poznań m.w., Leszno m.w. <i>Powiaty:</i> gostyński, grodziski, kościański, leszczyński, poznański, rawicki, średzki, śremski, wolsztyński	17	Poznań
33	Konin m.w., Kalisz m.w. <i>Powiaty:</i> gnieźnieński, jarociński, kaliski, kępiński, kolski, koniński, krotoszyński, ostrowski, ostrzeszowski, pleszewski, śłupecki, turecki, wrzesiński	16	Konin
34	<i>Powiaty:</i> chodzieski, czarnkowsko- trzciański, międzychodzki, nowotomyski, obornicki, pilski, szamotulski, wągrowiecki, złotowski	7	Piła
35	<u>WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE</u> Szczecin m.w., Świnoujście m.w. <i>Powiaty:</i> choszczeński, goleniowski, gryficki, gryfiński, kamieński, myśliborski, policki, pyrzycki, stargardzki	14	Szczecin
36	Koszalin m.w. <i>Powiaty:</i> białogardzki, drawski, kołobrzesci, koszaliński, sławieński, szczecinecki, świdwiński, wałecki	7	Koszalin

Uzasadnienie

Wprowadzony z dniem 1 stycznia 1999 roku nowy podział administracyjny kraju oraz przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej uzasadniają konieczność dokonania zmian w Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

W pracach nad niniejszym projektem nowelizacji, wnioskodawcy kierowali się trzema podstawowymi przesłankami, a mianowicie:

- 1) odrzuceniem koncepcji zmierzającej do podziału sceny politycznej w polskim Sejmie na dwa przeciwstawne bloki, bez udziału partii politycznych cieszących się średnim, ale też istotnym, poparciem wśród wyborców;
- 2) stworzeniem okręgów wyborczych nie naruszających granic obecnych 16-tu województw, nie dzielących powiatów, zachowujących, na ile to możliwe, granice dotychczasowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu RP i sejmików województw, m.in. poprzez ich łączenie;
- 3) przejrzystością, prostotą i logicznością proponowanych zmian, po to zwłaszcza, żeby były one zrozumiałe i akceptowane przez wyborców.

Wychodząc z tych założeń, w projekcie nowelizacji ustawy, zakłada się przede wszystkim:

- 1) skreślić zapisy o tzw. liście krajowej, tym samym opowiedzieć się za wyborem 460 posłów tylko i wyłącznie w wielomandatowych okręgach wyborczych, według zasady proporcjonalności (art. 2);
- 2) utworzyć 36 okręgów wyborczych, w których wybierano by od 7 do 19 posłów (art. 45).

Okręg wyborczy obejmowałby obszar:

- a) 1-go powiatu (okręg Nr 14 – pow. Warszawski),
- b) kilku powiatów (okręg Nr 15 z siedzibą O.K.W. w Warszawie i Nr 34 z siedzibą O.K.W. w Pile),
- c) kilku miast wydzielonych (miast na prawach powiatu) – okręg Nr 25 z siedzibą O.K.W. w Katowicach,
- d) miast wydzielonych łącznie z powiatami (27 okręgów wyborczych),
- e) całego województwa (lubuskie, opolskie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-

Mielibyśmy wówczas:

- a) 3 okręgi 7-mio mandatowe,
- b) 1 okręg 8-mio mandatowy,
- c) 3 okręgi 9-cio mandatowe,
- d) 3 okręgi 10-cio mandatowe,
- e) 2 okręgi 11-sto mandatowe,
- f) 7 okręgów 12-sto mandatowych,
- g) 3 okręgi 13-sto mandatowe,
- h) 3 okręgi 14-sto mandatowe,
- i) 3 okręgi 15-sto mandatowe,
- j) 2 okręgi 16-sto mandatowe,
- k) 2 okręgi 17-sto mandatowe,
- l) 4 okręgi 19-sto mandatowe.

Tak jak dotychczas, liczba mandatów przypadających na okręg wyborczy zależy jest od liczby mieszkańców zamieszkujących dany okręg.

Gdyby taki wariant podziału na okręgi wyborcze nie uzyskał wymaganego poparcia, wnioskodawcy, w toku dalszych prac legislacyjnych proponują do rozważenia inny wariant polegający na utworzeniu 6-ciu dodatkowych okręgów poprzez:

- a) podział okręgu Nr 14 (powiat warszawski) na dwa tj. 13-sto i 6-cio mandatowy,
- b) wydzielenie z okręgu Nr 1 miasta Wrocławia i utworzenie w jego granicach okręgu 7-mio mandatowego,
- c) wydzielenie z okręgu Nr 9 miasta Łodzi i utworzenie w jego granicach okręgu 10-cio mandatowego,
- d) wydzielenie z okręgu Nr 11 miasta Krakowa i utworzenie w jego granicach okręgu 9-cio mandatowego,
- e) wydzielenie z okręgu Nr 23 Trójmiasta (Gdańsk, Gdynia, Sopot) i utworzenie w jego granicach okręgu 8-mio mandatowego,
- f) wydzielenie z okręgu Nr 32 miasta Poznania i utworzenie w jego granicach okręgu 7-mio mandatowego.

Możnaby również dokonać podziału województwa warmińsko-mazurskiego na dwa okręgi wyborcze, przy czym pewnym problemem jest brak dużego ośrodka miejskiego

(obecnej lub byłej stolicy województwa) we wschodniej części tegoż województwa, w którym byłaby siedziba okręgowej komisji wyborczej. Wówczas mielibyśmy 43 okręgi wyborcze, w których wybierano by od 6 (prawobrzeżna część powiatu warszawskiego) do 16 (woj. świętokrzyskie) posłów;

- 3) możliwość zgłoszenia na liście okręgowej nie więcej kandydatów, niż przypada mandatów na dany okręg wyborczy;
- 4) zastosować metodę Sainte-Laguë przy dokonywaniu podziału mandatów w okręgu wyborczym pomiędzy uprawnione listy wyborcze (art. 110);
- 5) doprecyzować zapis dotyczący wykazu podpisów wyborców udzielających poparcia liście okręgowej (art. 88);
- 6) dać prawo do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w programach ogólnokrajowych tym komitetom wyborczym, które zarejestrowały okręgowe listy kandydatów na posłów w co najmniej połowie okręgów wyborczych (art. 142);
- 7) zakazać łączenia mandatu posła lub senatora z mandatem radnego gminy, powiatu lub województwa.

Proponowana nowelizacja ustawy nie powoduje dodatkowych kosztów przeprowadzenia wyborów, przeciwnie – może je zmniejszyć z uwagi na mniejszą ilość okręgowych komisji wyborczych i zakładane w projekcie nowelizacji ustawy Ordynacja wyborcza do Senatu RP utworzenie takich samych okręgów wyborczych do Senatu, jak i do Sejmu.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja

Druk nr 1290-A

Warszawa, września 1999 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu posłów wnioskodawców z Klubu Parlamentarnego PSL
przedstawiam autopoprawkę do poselskiego projektu ustawy

– o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej (druk nr 1290)

(-) Eugeniusz Kłopotek

AUTOPOPRAWKA

W projekcie załącznika do ustawy, okręg wyborczy Nr 12
uzupełnia się o powiat wielicki.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

III kadencja

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

– o zmianie ustawy z dnia 28 maja 1993 roku - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy posła Kazimierza Ujazdowskiego.

(-) Artur Balazs; (-) Zygmunt Berdychowski; (-) Jerzy Feliks Budnik; (-) Zbigniew Chrzanowski; (-) Tadeusz Cymański; (-) Jacek Janiszewski; (-) Marek Kaczyński; (-) Mariusz Kamiński; (-) Zdzisława Kobylińska; (-) Bronisław Komorowski; (-) Edward Maniura; (-) Ireneusz Niewiarowski; (-) Krzysztof Oksiuta; (-) Jerzy Polaczek; (-) Marian Poślednik; (-) Mirosław Andrzej Styczeń; (-) Krzysztof Śmieja; (-) Kazimierz Michał Ujazdowski; (-) Wiesław Walendziak; (-) Andrzej Wojtyła.

USTAWA
z dnia
o zmianie ustawy z dnia 28 maja 1993 roku Ordynacja wyborcza
do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Art.1. W ustawie z dnia 28 maja 1993 roku Ordynacja Wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z dnia 2 czerwca 1993 z późn. zmi.) wprowadza się następujące zmiany :

- 1) W art. 1 skreśla się ustęp 2.
- 2) Art. 2 otrzymuje brzmienie: „Do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej wybiera się 460 posłów według zasady proporcjonalności z okręgowych list kandydatów na posłów w wielomandatowych okręgach wyborczych”.
- 3) Art. 4 skreśla się.
- 4) Art. 7 skreśla się.
- 5) Art. 9 otrzymuje brzmienie : „Sejm wybierany jest na czteroletnią kadencję. Kadencja Sejmu rozpoczyna się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwa do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji”.
- 6) Art.45 otrzymuje brzmienie:
 1. W celu przeprowadzenia wyborów tworzy się wielomandatowe okręgi wyborcze, zwane dalej „okręgami wyborczymi”.
 2. W okręgach wyborczych wybiera się od 10 do 19 posłów.
 3. Okręg wyborczy obejmuje obszar jednego województwa lub część województwa obejmującą sąsiadujące ze sobą powiaty lub miasta wydzielone.
 4. Granice okręgu wyborczego nie mogą naruszać granic powiatu lub miasta wydzielonego.
 5. Podziału na okręgi wyborcze i ustalenia liczby posłów w nich wybieranych dokonuje się według jednolitej normy przedstawicielstwa obliczanej przez podzielenie liczby mieszkańców kraju przez liczbę posłów wybieranych w okręgach wyborczych.
- 7) Art. 46 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „Podział na okręgi wyborcze , ich numery i granice oraz liczbę posłów wybieranych w każdym okręgu, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa Państwowa Komisja Wyborcza.
- 8) Art. 47 skreśla się.
- 9) W Art. 77 ust. 1 w zdaniu pierwszym skreśla się słowa „organizacjom politycznym oraz społecznym”, a w zdaniu drugim skreśla się słowa: „i organizacji politycznych oraz społecznych”. W Art. 77 ust. 2 w zdaniu pierwszym skreśla się słowa „i organizacje”.
- 10) W Art. 78 ust. 1 przecinek po słowach: „listą okręgową” zastępuje się kropką i skreśla się słowa „oraz jedną ogólnopolską listę kandydatów na posłów, zwaną dalej „listą ogólnopolską”.

- 11) W Art. 78 ust. 2 skreśla się słowa: oraz jednej listy ogólnopolskiej.
 - 12) Art. 80 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „Liczba kandydatów na liście nie może być większa niż liczba posłów wybieranych w danym okręgu wyborczym”.
 - 13) W Rozdziale 7 skreśla się punkt C.
 - 14) Art. 91 skreśla się.
 - 15) Art. 92 skreśla się.
 - 16) Art. 93 skreśla się.
 - 17) Tytuł Rozdziału 11 otrzymuje brzmienie: „Ogłaszanie wyników wyborów do Sejmu”.
 - 18) Art. 117 skreśla się.
 - 19) Art. 118 skreśla się.
 - 20) Art. 119 skreśla się.
 - 21) Art. 120 skreśla się.
 - 22) W Art. 121 skreśla się słowa: „po sporządzeniu protokołu, o którym mowa w art. 120”.
- Art. 2 Ustawa wchodzi w życie w terminie 30 dni od chwili ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt nowelizacji ordynacji wyborczej do Sejmu zawiera zmiany wynikające z konieczności dostosowania przepisów prawa wyborczego do nowego kształtu podziału terytorialnego kraju i norm konstytucyjnych. Całkowicie nową propozycją jest likwidacja listy krajowej, czyli przyznawania mandatów z ogólnopolskich list kandydatów na posłów.

Nowelizacja opiera się na zasadzie, że podstawą mandatu parlamentarnego powinno być wyraźne poparcie udzielone kandydatowi do Sejmu w okręgu wyborczym. Lista krajowa nie spełniła swojego przeznaczenia ustrojowego i częstokroć używana była do celów zabezpieczenia obecności w Sejmie polityków pozbawionych poparcia wyborców. Dlatego też projekt nowelizacji w art. 1 pkt. 1 zakłada, że wybór posłów dokonywany będzie wyłącznie z okręgowych list kandydatów na posłów w wielomandatowych okręgach wyborczych.

Projekt ustanawia podział kraju na wielomandatowe okręgi wyborcze, w których wybiera się od 10 do 19 posłów. Przyjęcie takiego rozwiązania odpowiada nowemu podziałowi terytorialnemu kraju i umacnia identyfikację z nowymi instytucjami powstałymi w wyniku reformy administracji publicznej. Według tej koncepcji okręgi wyborcze obejmowałyby obszar jednego województwa lub jego część utworzoną z sąsiadujących ze sobą powiatów lub miast wydzielonych. Zmiana ta jest konieczna również ze względów konstytucyjnych. Po wejściu w życie reformy administracji publicznej norma art. 45 ust. 2 ordynacji wyborczej do Sejmu staje się niezgodna z normą art. 96 ust. 1 Konstytucji RP. Nie jest bowiem możliwe, aby po zastosowaniu art. 45 ust. 2 (wybór od 3 do 17 posłów w okręgach, będących z reguły województwami) liczba wybranych członków tej izby wynosiła 460. Powstaje również sprzeczność pomiędzy poszczególnymi przepisami tej ordynacji, ponieważ po zastosowaniu jednolitej normy przedstawicielstwa (zob. art. 45 ust. 4) nie uda się w okręgach wyborczych wyłonić od 3 do 17 posłów. W nowej sytuacji ustrojowej – powstałej na skutek utworzenia nowych województw – niezbędne jest dostosowanie przepisów ordynacji sejmowej do przepisów konstytucyjnych.

Podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice oraz liczbę wybieranych posłów w granicach od 10 do 19 mandatów określałaby Państwowa Komisja Wyborcza. Przyjęcie takiego rozwiązania eliminuje niebezpieczeństwo tworzenia okręgów wyborczych w oparciu o bieżące interesy stronnictw politycznych. Okręgi wyborcze liczące od 10 do 19 mandatów

dają możliwość szerokiej konkurencji politycznej i urzeczywistnienia idei reprezentatywności Sejmu. Taka konstrukcja okręgów wyborczych najlepiej odpowiada ujętej w Konstytucji i utrwalonej w polskim systemie politycznym zasadzie proporcjonalnego prawa wyborczego. Przedstawione rozwiązanie nie narusza stabilności politycznej Sejmu gwarantowanej przez utrzymanie 5% progu wyborczego i obecnie obowiązującego systemu ustalania wyników wyborczych według systemu d' Hondta.

Nowelizacja zawiera również niezbędne zmiany związane z dostosowaniem ordynacji wyborczej do norm konstytucyjnych dotyczących podmiotów uprawnionych do zgłaszania kandydatów na posłów. Konstytucja w art. 100 stanowi, że kandydatów na posłów i senatorów mogą zgłaszać jedynie partie polityczne i wyborcy. Regulacja ta pociąga za sobą konieczność przeprowadzenia zmian art. 77 ordynacji wyborczej, który utrzymuje niekonstytucyjne prawo organizacji społecznych i politycznych do zgłaszania kandydatów na parlamentarzystów. Projekt przedstawia też zmiany związane z nową konstytucyjną regulacją (Art. 98 Konstytucji) granic czasowych kadencji Sejmu .

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 30 września 1999 r.

Cena - 0,31 zł + 22% VAT

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja

Druk nr 1391

Warszawa, 9 września 1999 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 2 kwietnia 1997 r. niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy

– o zmianie ustawy z dnia 28 maja 1993 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej.

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy posła Mirosława
Czecha.

(-) Paweł Bryłowski; (-) Mirosław Czech; (-) Andrzej Folwarczny; (-) Radosław
Gawlik; (-) Helena Góralska; (-) Barbara Imiołczyk; (-) Zbigniew Janas;
(-) Tadeusz Jarmuziewicz; (-) Jan Klimek; (-) Jerzy Koralewski; (-) Olga
Krzyżanowska; (-) Józef Lassota; (-) Zbigniew Leraczyk; (-) Piotr
Lewandowski; (-) Elżbieta Radziszewska; (-) Grzegorz Schetyna; (-) Grażyna
Staniszewska; (-) Maria Stolzman; (-) Adam Stanisław Szejnfeld; (-) Andrzej
Wielowieyski; (-) Jerzy Wierchowicz; (-) Jan Wyrowiński; (-) Jerzy Grzegorz
Zajac; (-) Marek Zieliński; (-) Tadeusz Jacek Zieliński.

Ustawa
z dnia 1999 r.
o zmianie ustawy z dnia 28 maja 1993 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1.

W ustawie z dnia 28 maja 1993 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 45, poz. 205, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1997 Nr 47, poz. 297, Nr 70 poz. 443, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770, Nr 141, poz. 943) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 skreśla się ustęp 2 oraz oznaczenie ustępu 1;

2) Art. 9 skreśla się;

3) W art. 10 ust. 1. otrzymuje brzmienie:

„1. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie wyborów podaje się do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia zarządzenia wyborów.”;

4) W art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zarządzenie Prezydenta w sprawie rozwiązania Sejmu podaje się do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od jego podpisania.”;

5) W art. 15 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wzór rejestru, sposób jego prowadzenia, aktualizacji i udostępniania, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa w drodze rozporządzenia minister właściwy w sprawach administracji publicznej.”;

6) W art. 17 wyrazy „Ministra Sprawiedliwości po porozumieniu z” zastępuje się wyrazami „Ministra Sprawiedliwości w rozporządzeniu wydanym po zasięgnięciu opinii”;

7) W art. 23 w ust. 4 wyrazy „oraz Minister Spraw Wewnętrznych” zastępuje się wyrazami „oraz minister właściwy w sprawach wewnętrznych”;

8) W art. 29 wyrazy „Państwowa Komisja Wyborcza określa, po porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych,” zastępuje się wyrazami „Minister właściwy w sprawach administracji publicznej w rozporządzeniu, wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa”;

9) W art. 30:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister Spraw Zagranicznych, w rozporządzeniu wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa sposób sporządzenia i aktualizowania spisu wyborców, o którym mowa w ust. 1.”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do sporządzenia spisu wyborców przebywających na polskich statkach morskich przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio, z tym że spis sporządza kapitan statku w sposób określony w rozporządzeniu ministra właściwego w sprawach gospodarki morskiej wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej.”;

10) W art. 42 ust. 1 wyrazy „na terenie budynku” zastępuje się wyrazami „na obszarze”;

11) W art. 45 ust. 2-3 otrzymują brzmienie:

„2. W okręgu wyborczym wybiera się co najmniej 8 posłów.

3. Okręg wyborczy obejmuje obszar części jednego województwa, a granice okręgu nie mogą naruszać granic znajdujących się w jego ramach powiatów i miast wydzielonych. Okręg wyborczy może również obejmować cały obszar województwa.”;

12) W art. 49:

a) w ust. 1 liczbę „50” zastępuje się liczbą „15”;

b) w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Nie utworzenie takiego obwodu może nastąpić wyłącznie na wniosek naczelnika zakładu karnego lub naczelnika aresztu śledczego w sytuacji wyjątkowej związanej z zagrożeniem bezpieczeństwa zakładu.”;

13) W art. 51:

- a) w ust. 2 wyrazy „Minister Transportu i Gospodarki Morskiej” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej”;
- b) w ust. 3 wyrazy „gminy Warszawa-Śródmieście” zastępuje się wyrazami „dzielnicy Warszawa-Śródmieście”;

14) W art. 60 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy w sprawach łączności określa na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej w drodze rozporządzenia zasady i warunki wykorzystywania dla celów wyborczych urządzeń i systemów telekomunikacyjnych, a także sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego”;

15) W art. 69 w ust. 2 wyrazy „ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej” zastępuje się wyrazami „na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, ustala w drodze rozporządzeń odpowiednio Minister Spraw Zagranicznych oraz minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej”;

16) W art. 72 ust. 3 wyrazy „w uzgodnieniu” zastępuje się wyrazami „po uzyskaniu opinii”;

17) W art. 77:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prawo zgłaszania list kandydatów na posłów przysługuje partiom politycznym wpisanym do ewidencji sądowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. Nr 98, poz. 604) oraz wyborcom. Czynności wyborcze w imieniu partii politycznych wykonują organy upoważnione do reprezentowania ich przy czynnościach prawnych. W wypadku wyborców czynności wyborcze w ich imieniu wykonują tworzone przez nich komitety wyborcze.”;

b) w ust. 2 wyrazy „i organizacje” skreśla się;

c) w ust. 6 wyrazy „i organizacji” skreśla się;

18) W art. 79:

- a) w ust. 3 wyrazy „ , organizacji” skreśla się;
- b) w ust. 5. wyrazy „rozwiązania” zastępuje się wyrazami „skrócenia kadencji”;

19) W art. 80 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Liczba kandydatów na liście nie może być mniejsza niż 3 kandydatów i większa niż dwukrotność ogólnej liczby posłów wybieranych w danym okręgu wyborczym, przy czym co najmniej 1/3 ogółu kandydatów na liście stanowić muszą kobiety.”;

20) W art. 81:

- a) w ust. 1 w pkt 1 wyrazy „lub organizacji” skreśla się;
- b) w ust. 5 w pkt 1 wyrazy „ewidencji partii lub rejestru organizacji prowadzonych” zastępuje się wyrazami „ewidencji partii politycznych prowadzonej”;

21) W art. 82 ust. 3 wyrazy „lub organizacji” skreśla się;

22) W art. 87:

- a) w ust. 3 zdanie drugie skreśla się;
- b) dodaje się nowy ustęp 3a w brzmieniu:

„3a. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 3 może być przez pełnomocnika zaskarżone do właściwego terytorialnie sądu okręgowego w terminie 3 dni od daty doręczenia. Sąd okręgowy rozpatruje skargę w terminie 3 dni, w postępowaniu nieprocesowym, w składzie 3 sędziów. O terminie posiedzenia zawiadamia się okręgową komisję wyborczą i pełnomocnika. Od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny.”;

23) W art. 89 w ust. 3 wyrazy „sądu wojewódzkiego” zastępuje się „dla siedziby okręgowej komisji wyborczej sądu okręgowego”, wyraz „wojewódzki” zastępuje się wyrazem „okręgowy”;

24) W art. 90 w ust. 3 wyrazy „sądu wojewódzkiego” zastępuje się „dla siedziby okręgowej komisji wyborczej sądu okręgowego”, wyraz „wojewódzki” zastępuje się wyrazem „okręgowy”;

25) W art. 91 ust. 3 skreśla się;

26) W art. 98 wyrazy „do spraw” zastępuje się wyrazami „w sprawach”;

27) W art. 106 ust. 3 wyrazy „ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej” zastępuje się wyrazami „na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, ustalają w drodze rozporządzeń odpowiednio Minister Spraw Zagranicznych oraz minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej.”;

28) W Art. 110 w ust. 1 w punkcie 1 wyrazy „dzieli się kolejno przez: 1, 2, 3, 4 i dalej” zastępuje się wyrazami „dzieli się kolejno przez 1, 3, 5, 7 i dalsze kolejne liczby nieparzyste”;

29) W art. 121 w ust. 4 wyrazy „Państwowa Komisja Wyborcza” zastępuje się wyrazami „Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia”;

30) W art. 124 ust. 4 skreśla się;

31) W art. 129 ust. 4 skreśla się;

32) W art. 131 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie „5) zajmowania przez posła lub powołania go na stanowisko lub funkcję, których stosownie do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej albo innych ustaw nie można łączyć z mandatem posła.”;

33) W art. 138 w ust. 2 po wyrazach „oraz sądów” dodaje się wyrazy „i prokuratury”;

34) W art. 139:

a) w ust. 1:

- w zdaniu pierwszym wyraz „wojewódzkiego” zastępuje się wyrazem „okręgowego”;

- pkt 1 wyraz „konfiskaty” zastępuje się wyrazem „przepadku”;

b) w ust. 2. wyraz „wojewódzki” zastępuje się wyrazem „okręgowy”, wyraz „wojewódzkiego” zastępuje się wyrazem „okręgowego”;

35) W art. 146:

- a) zdanie drugie skreśla się;
- b) dodaje się oznaczenie ustępu 1;
- c) dodaje się nowy ustęp 2 w brzmieniu:

„2. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, może być przez pełnomocnika komitetu wyborczego zaskarżone do właściwego miejscowo sądu okręgowego w terminie 3 dni od daty doręczenia. Sąd okręgowy rozpatruje skargę w terminie 3 dni, w postępowaniu nieprocesowym, w składzie 3 sędziów. O terminie posiedzenia zawiadamia się Państwową Komisję Wyborczą i pełnomocnika. Od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny.”;

36) W art. 150 w ust. 5 wyraz „budżetowe” zastępuje się wyrazami „o finansach publicznych”;

37) w art. 154 w ustępie 3 wyrazy „Minister Finansów” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach finansów publicznych”;

38) w art. 155 w ustępie 5 wyrazy „Minister Finansów” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach finansów publicznych”;

39) Artykuł 163 skreśla się.

Art. 2.

1. W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. Nr 73, poz. 350, Nr 137, poz. 638, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679) dodaje się artykuł 5a w brzmieniu:

„Art. 5a. Poseł lub senator nie może być jednocześnie radnym rady gminy, rady powiatu, sejmiku województwa oraz członkiem Rady Kasy Chorych.”

2. Przepisu, o którym mowa w ust. 1 nie stosuje się do posłów i senatorów wybranych przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Art. 3.

Prezes Rady Ministrów w ciągu 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy opublikuje w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolity tekst ustawy z dnia 28 maja 1993 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z zachowaniem ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie po 14 dniach od dnia jej ogłoszenia.

Uzasadnienie

Przedłożony projekt ustawy nowelizującej ustawę Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej ma na celu dostosowanie polskiego prawa wyborczego do nowych regulacji prawnych, jakie weszły w życie po wyborach parlamentarnych w 1997 r. W szczególności chodzi tu o przepisy Konstytucji RP, normy określające status centralnej i terenowej administracji publicznej (w tym kwestię podziału terytorialnego kraju) oraz regulacje w przedmiocie ustroju sądów powszechnych. Przygotowując projekt wnioskodawcy kierowali się zasadą ograniczania ingerencji w ustawę do niezbędnego minimum, wychodząc z założenia, iż jest to akt prawny, którego zasadnicze rozwiązania nie budziły poważnych zastrzeżeń ze strony uczestników życia publicznego w Polsce.

Wskazując na węzłowe propozycje zawarte w projekcie trzeba zaznaczyć, iż znalazły się w nim przepisy dostosowujące Ordynację do konstytucji w kwestii zarządzenia wyborów do Sejmu, w sprawie wydawanych w oparciu o ustawę aktów wykonawczych oraz w przedmiocie kręgu podmiotów uprawnionych do zgłaszania list kandydatów na posłów. Projekt przewiduje poddanie kontroli sądowej orzeczeń okręgowej komisji wyborczej w sprawie rejestracji listy kandydatów w przypadku określonym w art. 87 ust. 3 oraz orzeczeń Państwowej Komisji Wyborczej zajmującej stanowisko odnośnie decyzji o przydziale „czasu antenowego” na bezpłatne audycje podmiotów wyborczych w publicznych środkach masowego przekazu.

W ramach dostosowania Ordynacji do przepisów prawa normujących podział terytorialny kraju, wnioskodawcy wnoszą, by granice okręgu wyborczego nie naruszały granic województw, powiatów i miast wydzielonych. Proponuje się zasadniczo, by okręg wyborczy stanowił część terenu województwa – dopuszczalny jest jednak wyjątek polegający na pokrywaniu się obszaru okręgu z terenem całego

województwa. Utrzymując ustawową zasadę tworzenia okręgów wielomandatowych, wnioskodawcy przedkładają propozycję ustalenia minimalnej liczby posłów wybieranych w okręgu na poziomie 8 mandatów. Rozwiązanie to ma umożliwić wyborcom wyłonienie reprezentantów wywodzących się z szerszego spektrum partii i komitetów wyborczych uzyskujących znaczące, bo przekraczające pięcioprocentowe w skali kraju, poparcie społeczne. Temu samemu celowi będzie służyć wprowadzana przez projekt korekta metody podziału mandatów: w miejsce dotychczasowego systemu d'Hondta proponuje się metodę Sainte-Lague i to w wersji tzw. niemodyfikowanej, według której liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z list uprawnioną do podziału dzieli się przez kolejne liczby nieparzyste.

W ramach wniosków wprowadzenia do ustawy nowych rozwiązań podnieść zwłaszcza należy propozycję ustalenia reguły, by pośród ogółu kandydatów zgłoszonych na liście okręgowej do Sejmu co najmniej 1/3 stanowiły kobiety. Wnioskodawcy stoją bowiem na stanowisku, iż jest to właściwy instrument poprawienia stanu reprezentacji kobiet pośród posłów następnych kadencji Sejmu RP. Mając z kolei na względzie efektywność działalności posłów już to w Izbie, już to pośród i na rzecz wyborców, projekt przewiduje także zakaz łączenia mandatów posła lub senatora następnej kadencji z mandatem radnego rady gminy, powiatu, sejmiku województwa lub członka rady kasy chorych. Proponuje się w tym celu dokonanie nowelizacji ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej. Wejście w życie ustawy nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Projekt załącznika do ustawy Ordynacja wyborcza do Sejmu
Rzeczypospolitej polskiej.

OKRĘGI WYBORCZE DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
1 –	Obejmuje obszar dzielnic i gmin: dzielnice gminy Warszawa Centrum, Mokotów, Ochota, Śródmieście, Wola, Żoliborz, Praga Północ i Praga Południe oraz gmin: Bemowo, Bielany, Ursus, Ursynów, Wilanów, Włochy, Białołęka, Rembertów, Targówek i Wawer	16	Warszawa
2 –	Obejmuje obszar powiatów: sochaczewskiego, nowodworskiego, warszawskiego zachodniego, grodziskiego, żyrardowskiego, pruszkowskiego, legionowskiego, piaseczyńskiego, wołomińskiego, otwockiego, garwolińskiego, łosicki, miński, otwocki, sokołowski, siedlecki, węgrowski oraz Siedlce miasto	16	Warszawa

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
3 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): żuromińskiego, sierpeckiego, płockiego, gostynińskiego, mławskiego, płockiego, ciechanowskiego, przasnyskiego, pułtuskiego, ostrołęckiego, makowskiego mazowieckiego, wyszowskiego, ostrowskiego mazowieckiego oraz Ostrołęka miasto i Płock miasto	10	Płock
4 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): grójeckiego, białobrzskiego, przasnyskiego, szydlowieckiego, radomskiego, kozienickiego, zwoleńskiego, lipskiego i Radom miasto	8	Radom
5 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): legnickiego, głogowskiego, polkowickiego, bolesławskiego, zgorzeleckiego, lubińskiego, lubańskiego, złotoryjskiego, lwóweckiego, jeleniogórskiego, jaworskiego, kamiennogórskiego i Legnica miasto, Jelenia Góra miasto	10	Legnica

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
6 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): wołowskiego, górowskiego, milickiego, trzebnickiego, oleśnickiego i Wrocław miasto	10	Wrocław
7 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): wrocławskiego, średzkiego (śląskiego), oławskiego, strzebińskiego, świdnickiego, wałbrzyskiego, dzierzoniowskiego, ząbkowickiego, kłodzkiego i Wałbrzych miasto	10	Wałbrzych
8 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): tucholskiego, świeckiego, sepolńskiego, bydgoskiego, nakielskiego, znińskiego, mogileńskiego, inowrocławskiego i Bydgoszcz miasto,	10	Bydgoszcz
9 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): toruńskiego, grudziądzkiego, chełmińskiego, wąbrzeskiego, brodnickiego, golubsko-dąbrzyńskiego, rypińskiego, lipnowskiego, aleksandrowskiego, włocławskiego, radziejowskiego oraz miasta: Włocławek, Grudziądz, Toruń	11	Toruń

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
10 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): bialsko podlaskiego, radzyńskiego podlaskiego, parczewskiego, włodawskiego, chełmskiego, krasnystawskiego, zamojskiego, hrubieszowskiego, biłogorajskiego, tomaszowskiego lubelskiego oraz Biała Podlaska miasto, Chełm miasto i Zamość miasto	10	Chełm
11 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): lukowskiego, ryckiego, lubartowskiego, puławskiego, łęczyńskiego, lubelskiego, opolskiego lubelskiego, świdnickiego, kraśnickiego, janowskiego lubelskiego i Lublin miasto	13	Lublin
12 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): gorzowskiego, zielonogórskiego, strzelecko-drezdeńskiego, międzyrzeckiego, sulęcińskiego, ślubickiego, świebodzińskiego, krośnieńskiego, nowosolskiego, zagańskiego, żarskiego i miasta: Gorzów Wlkp., Zielona Góra	10	Gorzów Wlkp.

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
13 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): kutnowskiego, łęczyckiego, łowieckiego, skierniewickiego, zgierskiego, pabianickiego, łódzkiego wschodniego, rawskiego mazowieckiego i Łódź miasto	16	Łódź
14 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): poddębickiego, zduńskowolskiego, sieradzkiego, łaskiego, wieruszowskiego, wieluńskiego, pajęczańskiego, bełchatowskiego, piotrkowskiego, tomaszowskiego mazowieckiego, opoczyńskiego, radomszczańskiego i Piotrków Trybunalski miasto	11	Piotrków Trybunalski
15 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): miechowskiego, olkuskiego, chrzanowskiego, oświęcimskiego, wadowickiego, suskiego, myślenickiego, wielickiego, proszowickiego	10	Kraków

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
16 –	Obejmuje obszar powiatu: krakowskiego i Kraków miasto	10	Kraków
17 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): dąbrowsko tarnowskiego, tarnowskiego, brzeskiego, bocheńskiego, limanowskiego, nowotarskiego, tatrzańskiego, nowosądeckiego, gorlickiego oraz Nowy Sącz miasto i Tarnów miasto	13	Tarnów
18 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): opolskiego, namysłowskiego, kluczborskiego, oleskiego, brzeskiego, strzeleckiego, krapkowickiego, nyskiego, prudnickiego, kędziersko- kozielskiego, głubczyckiego i Opole miasto,	11	Opole
19 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): leżajskiego, lubaczowskiego, łanieckiego, przeworskiego, jarosławskiego, przemyskiego, brzozowskiego, krośnieńskiego, jasielskiego, sanockiego, bieszczadzkiego oraz Przemyśl miasto i Krosno miasto	10	Przemyśl

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
20 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): stalowowolskiego, tarnobrzckiego, niskiego, mieleckiego, kolbuszowskiego, ropczycko- sędziszowskiego, rzeszowskiego, dębickiego, strzyżowskiego oraz Tarnobrzeg miasto i Rzeszów miasto	11	Rzeszów
21 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): suwalskiego, sejneńskiego, augustowskiego, kolneńskiego, grajewskiego, monieckiego, sokólskiego, łomżyńskiego, zambrowskiego, wysokomazowieckiego, białostockiego, bielskiego podlaskiego, hajnowskiego, siemiatyckiego oraz Suwałki miasto, Łomża miasto i Białystok miasto	12	Białystok
22 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): nowodworskiego gdańskiego, gdańskiego, malborskiego, tczewskiego, kwidzyńskiego i miasta: Gdynia, Sopot, Gdańsk	12	Gdańsk

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
23 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): słupskiego, lęborskiego, wejherowskiego, puckiego, kartuskiego, bytowskiego, kościerzyńskiego, starogardzkiego, chojnickiego, człuchowskiego i Słupsk miasto	10	Słupsk
24 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): gliwickiego i miasta: Bytom, Gliwice, Zabrze	8	Gliwice
25 –	Obejmuje obszar miast: Chorzów, Katowice, Mysłowice, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice, Tychy	10	Katowice
26 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): mikołowskiego, raciborskiego, rybnickiego, wodzisławskiego i miasta: Jastrzębie Zdrój, Rybnik i Żory	8	Jastrzębie Zdrój

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
27 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): tyskiego, pszczyńskiego, bielskiego, cieszyńskiego, żywieckiego i Bielsko Biała miasto	8	Bielsko Biała
28 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): kłobuckiego, częstochowskiego, lublinieckiego, myszkowskiego, tarnogórskiego i Częstochowa miasto	8	Częstochowa
29 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): będzińskiego, zawierciańskiego i miasta: Piekary Śląskie, Dąbrowa Górnica, Jaworzno i Sosnowiec	8	Sosnowiec
30 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): końskiego, włoszczowskiego, jędrzejowskiego, kieleckiego, skarżyskiego, pińczowskiego, kazimierskiego, starachowickiego, ostrowskiego, świętokrzyskiego, opatowskiego, sandomierskiego, staszowskiego, buskiego i Kielce miasto	14	Kielce

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
31 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): braniewskiego, elbląskiego, bartoszyckiego, lidzbarskiego warmińskiego, kętrzyńskiego, giżyckiego, olecko-gołdapskiego, ełckiego, piskiego, mrągowskiego, szczycieńskiego, olsztyńskiego, nidzieckiego, działdowskiego, ostródzkiego, iławskiego, nowotomyskiego, lubawskiego oraz Elbląg miasto i Olsztyn miasto	15	Olsztyn
32 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): poznańskiego i Poznań miasto	8	Poznań
33 –	pilskiego, złotowskiego, chodzieskiego, czarnkowsko- trzcianeckiego, wągrowieckiego, obornickiego, grodziskiego, nowotomyskiego, szamotulskiego, międzychodzkiego, wolsztyńskiego	8	Piła
34 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): kaliskiego, pleszewskiego, ostrowskiego wielkopolskiego, ostrzeszowskiego, kępińskiego leszczyńskiego, rawickiego, krotoszyńskiego, gostyńskiego, jarocińskiego kościańskiego oraz miasto Kalisz i miasto Leszno	10	Kalisz

Okręg numer	Granice okręgu	Liczba wybieranych posłów	Siedziba komisji wyborczej
35 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): śłupeckiego, gnieźnieński, konńskiego, kolskiego, tureckiego, śremskiego, średzkiego, wrzesińskiego, oraz miasto Konin	8	Konin
36 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): kamińskiego, gryfickiego, kołobrzeskiego, świdwińskiego, koszlińskiego, białogardzkiego, sławieńskiego, szczecineckiego, drawskiego, wałeckiego i miasta: Świnoujście, Koszalin	8	Koszalin
37 –	Obejmuje obszar powiatów (miast): polickiego, gołeniewskiego, stargardzkiego, choszczeńskiego, pyrzyckiego, gryfińskiego, myślenickiego i Szczecin miasto	10	Szczecin

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 30 września 1999 r.

www.infotex.pl

Cena - 1,02 zł + 22% VAT

III kadencja

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 2 kwietnia 1997 r. niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**– o zmianie ustawy z dnia 10 maja 1991 r. - Ordynacja
wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.**

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy posła Mirosława Czecha.

(-) Mirosław Czech; (-) Karol Działoszyński; (-) Andrzej Folwarczny;
(-) Bronisław Geremek; (-) Helena Górska; (-) Barbara Imiołczyk;
(-) Zbigniew Janas; (-) Tadeusz Jarmuziewicz; (-) Jan Król; (-) Janusz
Onyszkiewicz; (-) Jerzy Osiatyński; (-) Tadeusz Syryjczyk; (-) Edward
Wende; (-) Andrzej Wielowieyski; (-) Jerzy Wierchowicz.

Ustawa
z dnia.....1999 r.

o zmianie ustawy z dnia 10 maja 1991 r. - Ordynacja wyborcza do Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1.

W ustawie z dnia 10 maja 1991 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1994 r. Nr 54, poz. 224 – tekst jednolity, z 1997 r. Nr 70, poz. 443, Nr 98, poz. 604) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 2 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W okręgach wyborczych wybiera się:

1)	w województwie dolnośląskim	- 8	senatorów
2)	w województwie kujawsko-pomorskim	- 5	senatorów
3)	w województwie lubelskim	- 6	senatorów
4)	w województwie lubuski	- 3	senatorów
5)	w województwie łódzkim	- 7	senatorów
6)	w województwie małopolskim	- 8	senatorów
7)	w województwie mazowieckim	- 13	senatorów
8)	w województwie opolskim	- 3	senatorów
9)	w województwie podkarpackim	- 5	senatorów
10)	w województwie podlaskim	- 3	senatorów
11)	w województwie pomorskim	- 6	senatorów
12)	w województwie śląskim	- 13	senatorów
13)	w województwie świętokrzyskim	- 3	senatorów
14)	w województwie warmińsko-mazurskim	- 4	senatorów
15)	w województwie wielkopolskim	- 9	senatorów
16)	w województwie zachodniopomorskim	- 4	senatorów.”

2) W art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W okręgach wyborczych funkcję okręgowej komisji wyborczej w wyborach do Senatu pełni okręgowa komisja wyborcza:

- 1) w województwie dolnośląskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą we Wrocławiu

- 2) w województwie kujawsko-pomorskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Bydgoszczy
- 3) w województwie lubelskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Lublinie
- 4) w województwie lubuskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Zielona Góra
- 5) w województwie łódzkim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Łodzi
- 6) w województwie małopolskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Krakowie
- 7) w województwie mazowieckim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Warszawie
- 8) w województwie opolskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Opolu
- 9) w województwie podkarpackim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Rzeszowie
- 10) w województwie podlaskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Białymstoku
- 11) w województwie pomorskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Gdańsku
- 12) w województwie śląskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Katowicach
- 13) w województwie świętokrzyskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Kielcach
- 14) w województwie warmińsko-mazurskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Olsztynie
- 15) w województwie wielkopolskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Poznaniu
- 16) w województwie zachodniopomorskim – okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Szczecinie.”

3) Art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 9. 1. Prawo zgłaszania kandydatów na senatorów przysługuje partiom politycznym wpisanym do ewidencji sądowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. Nr 98, poz. 604) oraz wyborcom. Czynności wyborcze w imieniu partii politycznych wykonują organy upoważnione do reprezentowania ich przy czynnościach prawnych. W wypadku wyborców czynności wyborcze w ich imieniu wykonują tworzone przez nich komitety wyborcze.

2. Przez użyte w ustawie określenie „komitet wyborczy” rozumie się również statutowe organy partii, o których mowa w ust. 1.”;

4) W art. 10 w ust. 2 wyraz „tylko” zastępuje się wyrazem „najwyżej”;

5) W art. 17 ustępy 1-2 otrzymują brzmienie:

„1. Mandaty senatorów obsadzane są w kolejności wyznaczonej przez uzyskaną przez poszczególnych kandydatów ilość ważnie oddanych głosów.

2. Za wybranych do Senatu w okręgu wyborczym uważa się tych kandydatów, którzy w ramach kolejności określonej w ust. 1 uzyskali numer pozycji nie większy niż liczba mandatów do obsadzenia w danym okręgu wyborczym.”;

6) W art. 19 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie: „5) zajmowania przez senatora lub powołania go na stanowisko lub funkcję, których stosownie do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej albo innych ustaw nie można łączyć z mandatem senatorskim.”;

7) W art. 20a:

a) w ust. 1 po wyrazach „do rad gmin” dodaje się wyrazy „ , rad powiatów i sejmików województw”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W wyborach uzupełniających, o których mowa w ust. 1, głosowanie przeprowadza się w obwodach głosowania utworzonych dla wyborów do rad gmin na podstawie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, z zastrzeżeniem ust. 3.”

c) w ust. 3 liczbę „50” zastępuje się liczbą „15”;

d) w ust. 7 na końcu zdania dodaje się wyrazy „ , rad powiatów i sejmików województw”;

Art. 2.

Prezes Rady Ministrów w ciągu 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy opublikuje w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolity tekst ustawy z dnia 10 maja 1991 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z zachowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie po 14 dniach od dnia jej ogłoszenia.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 10 maja 1991 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej wymaga nowelizacji z dwóch zasadniczych powodów: wejścia w życie Konstytucji RP oraz zmiany podziału terytorialnego kraju. Projekt niniejszy nie zapowiada istotnej zmiany w ordynacji senackiej, ogranicza się do niezbędnych, w świetle wymienionych wymogów, korekt. Wnioskodawcy stoją bowiem na stanowisku, iż obecny system wyborczy do Senatu jest modelem prostym, sprawdzonym i wielu aspektach nie nasuwającym wątpliwości. Przedłożone propozycje ustawodawcze korespondują z wniesioną równolegle do Laski Marszałkowskiej przez autorów projektu inicjatywą ustawodawczą dotyczącą ustawy Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Proponuje się, by okręgi wyborcze w wyborach do Senatu były tożsame z obszarem województw oraz by funkcję okręgowych komisji wyborczych w wyborach do Senatu pełniły okręgowe komisje wyborcze z siedzibą w stolicach województw. Wnioskodawcy stoją na stanowisku, iż senatorów na terenie całego kraju należy wybierać według jednolitej normy przedstawicielstwa, stąd też bierze się widoczne w projekcie zróżnicowanie ilości mandatów senatorskich obsadzanych w poszczególnych województwach. Przedłożenie ma więc na celu zmienić panującą obecnie sytuację polegającą na tym, iż część województw posiada w Senacie reprezentację niewspółmiernie wysoką do ilości zamieszkałej na ich terenie ludności.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej. Wejście w życie ustawy nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku ¹ października 1999 r.

Cena - 0,39 zł + 22% VAT

III kadencja

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

— o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Jacka Rybickiego.

(-) Józef Bergier; (-) Ryszard Brejza; (-) Kazimierz Józef Janiak; (-) Maciej Jankowski; (-) Tadeusz Kilian; (-) Marian Krzaklewski; (-) Dariusz Kubiak; (-) Jan Kulas; (-) Józef Mozolewski; (-) Jacek Rybicki; (-) Mieczysław Szczygień; (-) Andrzej Szkaradek; (-) Adam Śnieżek; (-) Michał Wojtczak; (-) Marek Jan Wójcik; (-) Piotr Żak.

USTAWA

z dnia 1999 r.

o zmianie ustawy

Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1

W ustawie z dnia 28 maja 1993 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 45, poz. 205, z 1993 r. Nr 132, poz. 640, z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70, poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770, Nr 141, poz. 943 oraz Nr 49, poz. 483 z 1999 r.)

wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 ust. 2 skreśla się wyrazy „przypadające w ciągu miesiąca poprzedzającego upływ kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej lub – w razie rozwiązania Sejmu – dzień wolny od pracy przypadający nie wcześniej niż trzy miesiące i nie później niż cztery miesiące od zakończenia kadencji Sejmu”;
- 2) Art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej wybiera się posłów według zasady proporcjonalności w ten sposób, że:

 - 1) 410 posłów wybiera się z okręgowych list kandydatów na posłów w wielomandatowych okręgach wyborczych,
 - 2) 50 posłów wybiera się z ogólnopolskich list kandydatów na posłów.
- 3) Art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Kadencja Sejmu trwa cztery lata. Rozpoczyna się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwa do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji”;
- 4) Art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Wybory do Sejmu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia trwającej kadencji Sejmu, wyznaczając wybory na dzień przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia trwającej kadencji Sejmu. Zarządzenie Prezydenta podaje się do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej – najpóźniej w 5 dniu od dnia zarządzenia wyborów.

2. W zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Prezydent po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej określa dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych przewidzianych w ustawie (kalendarz wyborczy).”;

5) Art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. W razie skrócenia kadencji na mocy uchwały Sejmu albo na mocy decyzji Prezydenta Rzeczypospolitej, Prezydent zarządza przedterminowe wybory do Sejmu, wyznaczając ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od dnia wejścia w życie uchwały Sejmu o skróceniu swej kadencji albo od dnia ogłoszenia zarządzenia Prezydenta o skróceniu kadencji Sejmu. Zarządzenie Prezydenta o skróceniu kadencji Sejmu podaje się do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia podpisania zarządzenia.”;

6) W art. 13 w pkt. 3 skreśla się wyrazy „z powodu choroby psychicznej lub niedorozwoju umysłowego”;

7) W art. 14 skreśla się wyrazy „i stale zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej 5 lat”;

8) W art. 15:

a) w ust. 2 po wyrazach „do rad gmin” dodaje się wyrazy: „rad powiatów i sejmików województw”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wzór rejestru, sposób jego prowadzenia, aktualizacji i udostępniania, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa w drodze rozporządzenia minister właściwy w sprawach administracji publicznej.”;

9) W art. 17 po wyrazach „Ministra Sprawiedliwości” dodaje się wyrazy „w rozporządzeniu wydanym”;

10) W art. 23 w ust. 4 wyrazy „oraz Minister Spraw Wewnętrznych” zastępuje się wyrazami „wraz z ministrem właściwym w sprawach wewnętrznych”;

11) W art. 29 wyrazy „Państwowa Komisja Wyborcza określa, po porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych,” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach administracji publicznej w rozporządzeniu, wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa”;

12) W art. 30:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy w sprawach zagranicznych, w rozporządzeniu wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa sposób sporządzania i aktualizowania spisu wyborców, o którym mowa w ust. 1.”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do sporządzenia spisu wyborców przebywających na polskich statkach morskich stosuje się przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio, z tym, że spis sporządza kapitan statku w sposób określony w rozporządzeniu ministra właściwego w sprawach gospodarki morskiej wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej.”;

13) Art. 45 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 45. 1. W celu przeprowadzenia wyborów tworzy się wielomandatowe okręgi wyborcze, zwane dalej „okręgami wyborczymi”.
2. W okręgach wyborczych wybiera się od 6 do 12 posłów.
3. Okręgiem wyborczym jest część województwa, obejmująca – z zachowaniem ciągłości przestrzennej – obszar sąsiadujących ze sobą powiatów ziemskich lub miast wydzielonych, przy uwzględnieniu łączących je więzi społecznych i gospodarczych. W wyjątkowych wypadkach obszar całego województwa może stanowić jeden okręg wyborczy.
4. Granice okręgu wyborczego, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w ust. 5 nie mogą naruszać granic powiatów lub miast wydzielonych.
5. Gmina licząca ponad 900 000 mieszkańców, która jest podzielona na dzielnice, może być podzielona na kilka okręgów wyborczych. W takim wypadku granice okręgu wyborczego nie mogą naruszać granic dzielnic.”;

14) W art. 47:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dokonywanie zmian granic powiatów pociągające za sobą zmiany granic okręgów wyborczych niedopuszczalne jest w okresie 12 miesięcy poprzedzających upływ kadencji Sejmu, jak i w okresie od zarządzenia wyborów przedterminowych do Sejmu aż do dnia stwierdzenia ważności wyborów.

b) zamieszcza się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Sejm dokonuje zmian podziału na okręgi wyborcze (załącznik do ustawy nr 1), po zasięgnięciu opinii Senatu w drodze uchwały podjętej większością co najmniej dwóch trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.”

c) zamieszcza się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Uchwały, o której mowa w ust. 3, Sejm nie może podjąć w okresie 12 miesięcy poprzedzających upływ kadencji Sejmu, jak i w okresie od zarządzenia wyborów przedterminowych do Sejmu aż do stwierdzenia ważności wyborów.”;

15) W art. 51 w ust. 2 wyrazy „Minister Transportu i Gospodarki Morskiej” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej”, a w ust. 3 wyrazy „gminy Warszawa – Śródmieście” zastępuje się wyrazami „dzielnicy Warszawa – Śródmieście.”;

16) W art. 55 w ust. 1 pkt. 2 wyrazy „określonych przez Prezesa Rady Ministrów po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą” zastępuje się wyrazami „określonych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów wydanym po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą”;

17) W art. 60 w ust. 2 wyrazy „Minister Łączności na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach łączności, w rozporządzeniu wydanym na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej”;

18) W art. 65 w ust. 1 wyrazy „sądów wojewódzkich” zastępuje się wyrazami „sądów okręgowych”;

19) W art. 69 w ust. 2 wyrazy „ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej.” Zastępuje się wyrazami „na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, ustalają odpowiednio w drodze rozporządzeń minister właściwy w sprawach zagranicznych oraz minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej.”;

20) W art. 72 w ust. 3 wyrazy „do spraw administracji” zastępuje się wyrazami: „w sprawach administracji publicznej”;

21) W art. 77:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 77. 1. Prawo zgłaszania list kandydatów na posłów przysługuje:

- 1) komitetom wyborczym partii politycznych wpisanych do ewidencji sądowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. Nr 98, poz. 604),
- 2) wyborcom, tworzącym w tym celu komitety wyborcze.”,

b) w ust. 2 skreśla się wyrazy: „i organizacje”;

c) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„Partia polityczna wchodząca w skład koalicji wyborczej nie może samodzielnie zgłaszać list kandydatów na posłów”;

d) w ust. 6 skreśla się wyrazy „i organizacji”;

22) W art. 79 w ust. 3 skreśla się wyraz „organizacji”;

23) W art. 81:

a) w ust. 1 pkt. 1 skreśla się wyrazy „lub organizacji”;

b) w ust. 1 pkt. 2 skreśla się wyrazy „a w przypadku kandydatów komitetów wyborczych utworzonych przez wyborców – także przynależności do partii, których są członkami”;

c) w ust. 3 skreśla się wyrazy „bądź organizacji”;

d) skreśla się ust. 4,

e) w ust. 5 pkt. 1 wyrazy „lub rejestru organizacji prowadzonych” zastępuje się wyrazem „prowadzonej”;

24) W art. 82 ust. 3 skreśla się wyrazy: „lub organizacji”;

25) W art. 89 w ust. 3 w zdaniu pierwszym wyrazy „właściwego terytorialnie sądu wojewódzkiego” zastępuje się wyrazami „właściwego terytorialnie dla siedziby okręgowej komisji wyborczej sądu okręgowego” oraz w zdaniu drugim wyraz „wojewódzki” zastępuje się wyrazem „okręgowy”;

26) W art. 90 w ust. 3 w zdaniu pierwszym wyrazy „właściwego terytorialnie sądu wojewódzkiego” zastępuje się wyrazami „właściwego terytorialnie dla siedziby okręgowej komisji wyborczej sądu okręgowego” oraz w zdaniu drugim wyraz „wojewódzki” zastępuje się wyrazem „okręgowy”;

27) W art. 98 wyrazy „ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej” zastępuje się wyrazami „na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, ustalają w drodze rozporządzeń odpowiednio minister właściwy w sprawach zagranicznych oraz minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej”;

28) W art. 106 w ust. 3 wyrazy „ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej.” zastępuje się wyrazami „na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, ustalają w drodze rozporządzeń odpowiednio minister właściwy w sprawach zagranicznych oraz minister właściwy w sprawach gospodarki morskiej.”;

29) W art. 131:

a) w ust. 1 skreśla się pkt. 1,

b) ust. 1 pkt. 5 otrzymuje brzmienie:

„5) zajmowania przez posła albo powołania go na stanowisko lub funkcję, których stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, albo innych ustaw, nie może łączyć z piastowaniem mandatu posła”;

c) dodaje się nowy ustęp 1a w brzmieniu:

„1a. Odmowa złożenia ślubowania poselskiego jest równoznaczna ze zrzeczeniem się mandatu posła.”;

d) w ust. 3 po wyrazach: „z zajmowanego stanowiska” dodaje się wyrazy: „lub pełnionej funkcji”, oraz wyrazy: „na stanowisko, o którym” zastępuje się wyrazami: „na stanowisku lub funkcję, o których”;

30) W art. 139 w ust. 1 wyrazy „sądu wojewódzkiego” zastępuje się wyrazami „sądu okręgowego” i w ust. 2 wyrazy „Sąd wojewódzki” zastępuje się wyrazami „Sąd okręgowy”;

31) W art. 153 w ust. 1 pkt. 3 skreśla się wyrazy „sejmików samorządowych”;

32) Dodaje się art. 154a w brzmieniu:

„Art. 154a

1. Od środków pozyskanych na cele wyborcze komitet wyborczy uiszcza podatek na rzecz Skarbu Państwa w wysokości 0,5% tych środków.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w odniesieniu do środków, o których mowa w Art. 35 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. Nr 98, poz. 604).

3. Do zobowiązań wynikających z art. 154 a stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 listopada 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926)”;

33) W art. 154 w ust. 3 wyrazy „Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu z Ministrem Finansów” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach finansów publicznych, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej”;

34) W art. 155 ust. 5 wyrazy „Minister Finansów” zastępuje się wyrazami „minister właściwy w sprawach finansów publicznych”;

35) Skreśla się art. 163, art. 164 i art. 166.

Art. 2

1. W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 1996 r. Nr 73, poz. 350 i Nr 137, poz. 638 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 98, poz. 604 i Nr 106, poz. 679) dodaje się nowy artykuł 5a w brzmieniu:
„Art. 5a. Posłowie i senatorowie nie mogą być jednocześnie radnymi rad gmin, rad powiatów i sejmików województw”.
2. Przepis ust. 1 nie stosuje się do posłów i senatorów wybranych przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Art. 3

Prezes Rady Ministrów w ciągu 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy opublikuje w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tekst jednolity ustawy z dnia 28 maja 1993 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z zachowaniem ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

Art. 4

Ustawa wchodzi w życie po 30 dniach od dnia jej ogłoszenia, z wyjątkiem art. 3, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem proponowanej nowelizacji ustawy Ordynacja wyborcza do Sejmu RP jest dokonanie koniecznych dostosowań, które pozwolą przeprowadzić najbliższe wybory do Sejmu.

Wnioskodawcy opowiadają się równocześnie za przeprowadzeniem głębszych, całościowych zmian prawa wyborczego, w tym za stworzeniem jednolitego Kodeksu wyborczego. Komisja nadzwyczajna przygotowująca taki Kodeks powinna zakończyć swe prace przed końcem kadencji Sejmu. Przyjęty Kodeks wyborczy winien jednak obowiązywać dopiero w wyborach odbywających się po następnej kadencji parlamentu, prezydenta, sejmików wojewódzkich oraz rad powiatów, miast i gmin (a więc od lat 2005-6). Wnioskodawcy uważają bowiem, że prawo wyborcze musi być stabilne, zaś posłowie nie powinni mieć możliwości zmieniania go (pomijając niezbędne korekty i uzupełnienia) dla potrzeb najbliższych kampanii wyborczych.

Proponowana, ograniczona nowelizacja ustawy Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej wynika z potrzeby dostosowania jej przepisów do Konstytucji RP z 1997 r. oraz dopasowania struktury okręgów wyborczych do nowego podziału administracyjnego kraju oraz niezbędnych zmian w ordynacji wyborczej do Senatu.

Zmiany wynikające z konieczności dostosowania ustawy do Konstytucji RP dotyczą głównie:

- problemu zarządzania wyborów,
- podmiotów uprawnionych do zgłaszania list kandydatów,
- wyłączenia przez Konstytucję Państwowej Komisji Wyborczej z grona podmiotów władnych wydawać akty wykonawcze do ustaw.

Równie ważną sprawą regulowaną w projekcie jest zmiana struktury okręgów wyborczych. W związku z nieodzownymi korektami ordynacji do Senatu (utworzenie 50 dwumandatowych okręgów) proponuje się nieznacznie skorygować obecną liczbę okręgów wyborczych (z 52 do 50), co pozwoli ujednolicić granice okręgów do Sejmu i do Senatu.

Aby nie dopuścić do zbyt dużych dysproporcji między wielkościami okręgów, wnioskodawcy proponują, by wybierano w nich od 6 do 12 posłów. Okręgi nie mogą naruszać granic województw i powiatów (w tym ostatnim przypadku wyjątkiem jest Gmina Centrum w Warszawie). Strukturę okręgów określa załącznik do ustawy.

Inną propozycją jest zmiana proporcji między liczbą posłów wybieranych w okręgach i z ogólnopolskich list kandydatów. Proponuje się, by lista ogólnopolska liczyła 50 posłów.

Zaproponowano również ustanowienie zakazu łączenia mandatu posła i senatora z mandatem radnego rady gminy, rady powiatu i sejmiku województw. Wnioskodawcy wyszli w ten sposób naprzeciw postulatowi środowisk samorządowych.

W trosce o przejrzystość życia politycznego, zgodnie z oczekiwaniami opinii publicznej, projekt proponuje wprowadzić również realną kontrolę wydatków ugrupowań ponoszonych w czasie kampanii poprzez wprowadzenie podatku wyborczego (w wysokości 0,5%), a co z a tym idzie - nałożenie obowiązku kontroli przez organa skarbowe finansów wyborczych.

Zdaniem wnioskodawców wprowadzenie szczegółowych przepisów dotyczących kontroli wydatków ugrupowań ponoszonych w trakcie kampanii wyborczych powinno być przedmiotem odrębnej nowelizacji przygotowywanej obecnie przed specjalną podkomisję sejmową. Docelowo przepisy te powinny stać się częścią jednolitego Kodeksu wyborczego.

Proponowana nowelizacja nie powoduje zwiększenia kosztów przeprowadzenia wyborów.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja

Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Druk nr 1416

Warszawa, 7 października 1999 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt powiadomić Pana Marszałka, że Senat na 43. posiedzeniu w dniu 7 października 1999 r. podjął uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy,

- **Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej wraz z tym projektem ustawy.**

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senatora Pawła Abramskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

Łączę wyrazy szacunku

(-) Alicja Grześkowiak

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 7 października 1999 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy – Ordynacja wyborcza do Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy – Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Jednocześnie upoważnia senatora Pawła Abramskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

, MARSZAŁEK SENATU

(-) Alicja GRZEŚKOWIAK

USTAWA

z dnia

Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Rozdział 1

Zasady ogólne

Art. 1.

1. Wybory do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej są powszechne, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.
2. Wybory do Senatu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jednocześnie z wyborami do Sejmu.
3. Wybory do Senatu odbywają się łącznie z wyborami do Sejmu.
4. Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy jednocześnie z kadencją Sejmu.

Art. 2.

Każdy wyborca ma jeden głos na każdy mandat w okręgu wyborczym.

Art. 3.

W sprawach nie uregulowanych przepisy ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się odpowiednio.

Rozdział 2

Czynne i bierne prawo wyborcze

Art. 4.

1. Prawo wybierania ma każdy obywatel polski, który najpóźniej w dniu wyborów do Senatu kończy 18 lat (czynne prawo wyborcze).

2. Nie mają prawa wybierania osoby:

- 1) pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądowym,
- 2) pozbawione praw wyborczych orzeczeniem Trybunału Stanu,
- 3) ubezwłasnowolnione całkowicie lub częściowo prawomocnym orzeczeniem sądowym.

Art. 5.

Wybrany do Senatu może być obywatel polski, któremu przysługuje prawo wybierania, jeżeli najpóźniej w dniu wyborów kończy 30 lat (biernie prawo wyborcze).

Rozdział 3

Rejestr i spis wyborców

Art. 6

1. Wybory do Senatu przeprowadza się przy wykorzystaniu rejestru wyborców prowadzonego na podstawie przepisów ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Wybory do Senatu odbywają się w oparciu o spisy wyborców sporządzone dla przeprowadzenia wyborów do Sejmu.

Art. 7.

1. Osoby, którym przysługuje prawo wybierania, wpisuje się do spisu wyborców.
2. Wyborca może być wpisany tylko do jednego spisu.

Art. 8

W sprawie wnoszenia reklamacji na nieprawidłowości zawarte w rejestrze wyborców oraz spisie wyborców a także w sprawach skarg na decyzje nie uwzględniające reklamacji, dopisania do spisu, wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania przepisy ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Okręgi wyborcze oraz obwody głosowania

Art. 9.

1. Do Senatu wybiera się 100 senatorów, według zasady większości, w okręgach wyborczych.
2. Okręgiem wyborczym do Senatu jest obszar województwa lub jego części.
3. W okręgu wyborczym wybiera się 2 senatorów, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W okręgu wyborczym nr 1 wybiera się 4 senatorów.

Art. 10.

1. Okręgi wyborcze, które stanowią część tego samego województwa, tworzą powiaty i miasta na prawach powiatu w zwartych obszarach terytorialnych zamieszkałych przez możliwie równą ilość mieszkańców.
2. Granice okręgów wyborczych wytycza się według zasad określonych w ust. 1 przy uwzględnieniu, w miarę możliwości, istniejących więzi lokalnych.
3. Granice okręgów wyborczych nie mogą naruszać granic powiatów i miast na prawach powiatu.

Art. 11.

1. Podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa załącznik do ustawy.
2. Informację o okręgu wyborczym podaje się do wiadomości wyborcom danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej najpóźniej w 52 dniu przed dniem wyborów. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewniają dyrektorzy delegatur wojewódzkich Krajowego Biura Wyborczego utworzonego na podstawie przepisów ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 12.

1. Państwowa Komisja Wyborcza przedkłada Senatowi wnioski w sprawie zmiany granic okręgów wyborczych, jeżeli konieczność taka wynika ze zmian w zasadniczym podziale terytorialnym państwa lub zmiany liczby mieszkańców.

2. Wnioski, o których mowa w ust. 1, Państwowa Komisja Wyborcza przedkłada Senatowi nie później niż na 9 miesięcy przed upływem kadencji Sejmu.

Art. 13.

Głosowanie przeprowadza się w obwodach głosowania utworzonych dla wyborów do Sejmu na podstawie przepisów ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 14.

1. Obwody głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą wchodzi w skład okręgu wyborczego nr 1.
2. Obwody głosowania dla wyborców przebywających na polskich statkach morskich, które znajdują się w podróży na okres obejmujący dzień wyborów, wchodzi w skład okręgu wyborczego właściwego dla siedziby armatora.

Rozdział 5

Komisje wyborcze

Art. 15.

Wybory do Senatu przeprowadzają:

- 1) Państwowa Komisja Wyborcza,
- 2) okręgowe komisje wyborcze,
- 3) obwodowe komisje wyborcze

powołane na podstawie przepisów ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 16.

1. Osoby wchodzące w skład komisji wyborczych tracą członkostwo w komisji z dniem podpisania zgody na kandydowanie na posła lub senatora.
2. Osoby wchodzące w skład komisji nie mogą pełnić funkcji pełnomocnika, o którym mowa w art. 24 ust. 3, oraz męża zaufania.
3. Osoby wchodzące w skład komisji nie mogą prowadzić kampanii wyborczej na rzecz kandydatów na posłów lub senatorów.

Art. 17.

1. Osobom wchodzącym w skład komisji wyborczych w wyborach do Senatu przysługują:
 - 1) diety i zwrot kosztów podróży,
 - 2) zryczałtowane wynagrodzenie za czas związany z przeprowadzeniem głosowania oraz ustaleniem wyników głosowania i wyników wyborów,na zasadach i w wysokości określonych przez Prezesa Rady Ministrów po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą.
2. W związku z wykonywaniem czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, członkom komisji, z wyłączeniem Państwowej Komisji Wyborczej, przysługuje na okres do 3 dni zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz uprawnień ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.

Art. 18.

Osoby wchodzące w skład komisji wyborczych korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

A. Państwowa Komisja Wyborcza

Art. 19.

Do zadań Państwowej Komisji Wyborczej w wyborach do Senatu należy w szczególności:

- 1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego,
- 2) podejmowanie działań organizacyjnych związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów,
- 3) współdziałanie z właściwymi organami administracji rządowej i samorządowej w celu sprawnego przygotowania i przeprowadzenia wyborów,
- 4) powoływanie okręgowych komisji wyborczych w wyborach do Senatu,
- 5) rozpatrywanie skarg na działalność okręgowych komisji wyborczych,
- 6) ustalanie wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych, a także wzorów pieczęci okręgowych komisji wyborczych,
- 7) sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem i aktualizowaniem rejestru wyborców oraz sporządzaniem spisów wyborców,
- 8) ogłaszanie wyników wyborów do Senatu,
- 9) wydawanie senatorom zaświadczeń o wyborze,
- 10) przedkładanie Senatowi do wiadomości sprawozdania z wyborów,

- 11) rozwiązywanie okręgowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań,
- 12) rozpatrywanie okresowych informacji Krajowego Biura Wyborczego o zmianach w zasadniczym podziale terytorialnym państwa oraz zmianach liczby mieszkańców w okręgach wyborczych.

Art. 20.

1. Państwowa Komisja Wyborcza wydaje wytyczne wiążące komisje wyborcze niższego stopnia oraz wyjaśnienia dla organów administracji rządowej i samorządowej, a także podległych im jednostek wykonujących zadania związane z przeprowadzeniem wyborów do Senatu.
2. Państwowa Komisja Wyborcza uchyla uchwały okręgowych komisji wyborczych podjęte z naruszeniem prawa lub niezgodne z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej i przekazuje sprawę właściwej komisji do ponownego rozpoznania.
3. Państwowa Komisja Wyborcza ustala w regulaminie sposób wykonywania swoich zadań wynikających z niniejszej ustawy oraz ustala regulaminy okręgowych komisji wyborczych w wyborach do Senatu.
4. Państwowa Komisja Wyborcza może na czas wyborów utworzyć swoją inspekcję i określić jej zadania. Do osób powołanych w skład inspekcji stosuje się przepisy art. 17 ust. 1 pkt. 1.

B. Okręgowa komisja wyborcza

Art. 21

Do zadań okręgowej komisji wyborczej w wyborach do Senatu należy w szczególności:

- 1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego przez obwodowe komisje wyborcze,
- 2) rozpatrywanie skarg na działalność obwodowych komisji wyborczych w zakresie czynności związanych z przeprowadzeniem wyborów do Senatu,
- 3) rejestrowanie kandydatów na senatorów w okręgu wyborczym,
- 4) zarządzanie druku obwieszczeń wyborczych i ich dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym,
- 5) ustalenie wyników głosowania i wyników wyborów senatorów w okręgu wyborczym,

- 6) zapewnienie, we współdziałaniu z właściwymi organami administracji rządowej oraz samorządowej, prawidłowego przygotowania i przeprowadzenia wyborów w okręgu wyborczym,
- 7) wykonywanie innych zadań przewidzianych w ustawie lub zleconych przez Państwową Komisję Wyborczą.

C. Obwodowa komisja wyborcza

Art. 22.

Do zadań obwodowej komisji wyborczej w wyborach do Senatu należy:

- 1) przeprowadzenie głosowania w obwodzie,
- 2) czuwanie w dniu wyborów nad przestrzeganiem prawa wyborczego w miejscu i czasie głosowania,
- 3) ustalenie wyników głosowania w obwodzie i podanie ich do publicznej wiadomości,
- 4) przekazanie protokołu głosowania okręgowej komisji wyborczej,
- 5) wykonywanie innych zadań określonych w niniejszej ustawie lub zleconych przez organ wyborczy wyższego stopnia.

Rozdział 6

Zgłaszanie kandydatów na senatorów

Art. 23.

Prawo zgłaszania kandydatów na senatorów przysługuje wyborcom i partiom politycznym, tworzącym w tym celu komitety wyborcze.

Art. 24.

1. Kandydatów na senatorów w okręgu wyborczym zgłasza się do właściwej okręgowej komisji wyborczej, najpóźniej w 40 dniu przed dniem wyborów.
2. Komitet wyborczy może zgłosić nie więcej niż tylu kandydatów na senatorów, ilu senatorów jest wybieranych w danym okręgu wyborczym.

3. Zgłoszenia kandydata lub kandydatów na senatorów dokonuje na piśmie pełnomocnik komitetu wyborczego albo upoważniona przez niego osoba, zwani dalej "pełnomocnikiem". Każde zgłoszenie kandydata na senatora musi być poparte podpisami co najmniej 3000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym.
4. Kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym.

Art. 25.

Nie można równocześnie kandydować do Sejmu i do Senatu.

Art. 26.

Informacje o zarejestrowanych kandydatach na senatorów właściwa okręgowa komisja wyborcza podaje do wiadomości publicznej w formie obwieszczenia.

Art. 27.

1. Zgłoszenie kandydata na senatora powinno zawierać:
 - 1) nazwę komitetu wyborczego uwzględniającą nazwę, skrót nazwy i symbol graficzny partii politycznej tworzącej dany komitet, z podaniem dokładnego adresu; w wypadku komitetu wyborczego utworzonego przez wyborców należy podać również listę osób tworzących komitet wyborczy w liczbie nie mniejszej niż 15 osób oraz ich adresy,
 - 2) nazwisko, imiona, wiek, zawód i miejsce zamieszkania kandydata, a w wypadku kandydatów komitetów wyborczych utworzonych przez wyborców - także przynależność kandydata do partii politycznej.
2. W zgłoszeniu pełnomocnik może wskazać skrót nazwy komitetu wyborczego, którym należy oznaczyć zarejestrowanego kandydata na senatora na urzędowych obwieszczeniach oraz na karcie do głosowania.
3. Do zgłoszenia kandydata na senatora należy dołączyć:
 - 1) uwierzytelniony wyciąg z ewidencji partii politycznych prowadzonej przez właściwy sąd, a w wypadku komitetu wyborczego utworzonego przez wyborców - dokument stwierdzający utworzenie tego komitetu,
 - 2) wykaz podpisów wyborców popierających kandydata, obejmujący nie mniej niż 3000 podpisów,
 - 3) pisemne oświadczenie każdego kandydata o zgodzie na kandydowanie,

- 4) oświadczenie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz.U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428, Nr 57, poz. 618, Nr 62, poz. 681 oraz Nr 63, poz. 701).
4. Nazwa, skrót nazwy i symbol graficzny komitetu wyborczego utworzonego przez wyborców lub partię polityczną korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla dóbr osobistych.

Art. 28.

1. Nazwa, skrót nazwy i symbol graficzny komitetu wyborczego, o których mowa w art. 27, powinny różnić się dostatecznie od nazw, skrótów nazw i symboli graficznych innych komitetów wyborczych.
2. Jeżeli po przyjęciu zgłoszenia dokonane zostanie następne zgłoszenie zawierające tę samą lub niedostatecznie różniącą się nazwę, skrót nazwy lub symbol graficzny komitetu wyborczego, okręgowa komisja wyborcza uznaje to za wadę zgłoszenia i wyznacza termin 3 dni dla jej usunięcia. W wypadku nieusunięcia wady w terminie, komisja odmawia rejestracji kandydata na senatora.
3. Okręgowa komisja wyborcza uznaje, w trybie ust. 2, za wadę zgłoszenia nieuwzględnienie w nazwie komitetu wyborczego nazwy i skrótu nazwy partii politycznej tworzącej ten komitet.

Art. 29.

1. Okręgowa komisja wyborcza niezwłocznie rejestruje kandydatów na senatorów zgłoszonych zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, sporządzając protokół rejestracji. Po jednym egzemplarzu protokołu doręcza się pełnomocnikowi i przesyła Państwowej Komisji Wyborczej.
2. Jeżeli zgłoszenie ma wady, komisja wzywa pełnomocnika do ich usunięcia w terminie 3 dni. W wypadku nieusunięcia wady w terminie komisja odmawia rejestracji kandydata na senatora.
3. Orzeczenia okręgowej komisji wyborczej, o których mowa w ust. 2 i art. 28 ust. 2 i 3, doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi. Od orzeczenia pełnomocnikowi przysługuje prawo odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej, w terminie 3 dni od daty doręczenia. Od orzeczenia wydanego w wyniku rozpatrzenia odwołania nie przysługuje środek prawny.

Art. 30.

1. Okręgowa komisja wyborcza zarządza wydrukowanie obwieszczenia o zarejestrowanych kandydatach na senatorów, zawierającego informacje o nazwach i skrótach nazw komitetów wyborczych oraz dane o kandydatach zawarte w zgłoszeniach, w tym treść oświadczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428, Nr 57, poz. 618, Nr 62, poz. 681 oraz Nr 63, poz. 701), w części określonej w art. 11 ust. 2 tejże ustawy.
2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, przesyła się właściwemu dyrektorowi delegatury wojewódzkiej Krajowego Biura Wyborczego, który zapewnia jego druk i rozplakatowanie na obszarze okręgu wyborczego, najpóźniej w 8 dniu przed dniem wyborów. Jeden egzemplarz obwieszczenia przesyła się niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 31.

1. Okręgowa komisja wyborcza skreśla z rejestru kandydatów na senatorów nazwisko kandydata na senatora, który zmarł, utracił prawo wybieralności lub złożył oświadczenie na piśmie o wycofaniu zgody na kandydowanie.
2. W razie rozwiązania komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 23, okręgowa komisja wyborcza unieważnia rejestrację kandydata na senatora zgłoszonego przez ten komitet.
3. O skreśleniu kandydata i orzeczeniu, o którym mowa w ust. 2, okręgowa komisja wyborcza zawiadamia niezwłocznie pełnomocnika i Państwową Komisję Wyborczą oraz wyborców.

Art. 32.

1. Wyborca może udzielić pisemnego poparcia więcej niż jednemu kandydatowi w wyborach do Senatu. Wycofanie udzielonego poparcia jest nieskuteczne.
2. Wyborca udzielający poparcia kandydatowi w wyborach do Senatu składa podpis obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru dowodu osobistego lub paszportu oraz numeru ewidencyjnego PESEL.
3. Wykaz podpisów powinien zawierać na każdej stronie nazwę komitetu wyborczego zgłaszającego kandydata, numer okręgu wyborczego, w którym kandydat do Senatu jest zgłaszany, oraz podpis pełnomocnika.

4. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, wzór wykazu podpisów osób popierających kandydata na senatora.

Art. 33.

1. Okręgowa komisja wyborcza, przyjmując zgłoszenie kandydata w wyborach do Senatu, w obecności pełnomocnika sprawdza prawidłowość złożenia wymaganej liczby podpisów wyborców. Arkusze wykazu podpisów komisja numeruje i opatruje każdą swoją pieczęcią oraz wydaje pełnomocnikowi pisemne potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia.
2. Jeżeli prawidłowo złożona liczba podpisów wyborców jest mniejsza niż ustawowo wymagana, komisja odmawia przyjęcia zgłoszenia, wskazując stwierdzone wady oraz zwraca pełnomocnikowi przedłożony wykaz podpisów.
3. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 2, może być przez pełnomocnika zaskarżone do właściwego miejscowo sądu okręgowego w terminie 3 dni od daty doręczenia. Sąd okręgowy rozpatruje skargę w terminie 2 dni w postępowaniu nieprocesowym, w składzie 3 sędziów. Od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny.
4. Przyjęte arkusze wykazu podpisów komisja przechowuje w zabezpieczonych pakietach. Udostępnienie i rozpieczętowanie pakietów może nastąpić wyłącznie dla potrzeb postępowania przed organami wymiaru sprawiedliwości, w obecności członka okręgowej komisji wyborczej; o terminie czynności zawiadamia się niezwłocznie pełnomocnika.

Art. 34.

1. W razie uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości danych zawartych w wykazie podpisów bądź wiarygodności podpisów, okręgowa komisja wyborcza wstrzymuje rejestrację kandydata i w sposób przez siebie ustalony dokonuje w terminie 3 dni sprawdzenia danych bądź wiarygodności podpisów, w oparciu o dostępne urzędowo dokumenty, w tym rejestry wyborców i urzędowe rejestry mieszkańców, a w miarę potrzeby również o wyjaśnienia wyborców. O wstrzymaniu rejestracji kandydata i wszczęciu postępowania wyjaśniającego zawiadamia się niezwłocznie pełnomocnika.
2. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego postępowania ustalone zostanie, iż zgłoszenie kandydata na senatora nie zostało poparte podpisami wyborców w ustawowo wymaganej liczbie, komisja odmawia rejestracji kandydata i niezwłocznie zawiadamia o odmowie pełnomocnika.

3. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 2, może być przez pełnomocnika zaskarżone do właściwego miejscowo sądu okręgowego w terminie 3 dni od daty doręczenia. Sąd okręgowy rozpatruje skargę w terminie 3 dni w postępowaniu nieprocesowym, w składzie 3 sędziów. O terminie posiedzenia zawiadamia się okręgową komisję wyborczą i pełnomocnika. Od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny.

Art. 35.

1. Pełnomocnik komitetu wyborczego może wyznaczyć po jednym mężu zaufania do każdej obwodowej komisji wyborczej na obszarze okręgu wyborczego w wyborach do Senatu, w którym został zarejestrowany kandydat na senatora zgłoszony przez ten komitet.
2. Pełnomocnik wydaje mężom zaufania zaświadczenie według wzoru określonego przez Państwową Komisję Wyborczą.

Rozdział 7

Karty do głosowania

Art. 36.

Okręgowa komisja wyborcza w wyborach do Senatu po zarejestrowaniu kandydatów na senatorów zarządza wydrukowanie kart do głosowania i zapewnia ich przekazanie obwodowym komisjom wyborczym w trybie określonym przez Państwową Komisję Wyborczą.

Art. 37.

Na karcie do głosowania na kandydatów na senatorów wybieranych w danym okręgu wyborczym umieszcza się w porządku alfabetycznym nazwiska i imiona zarejestrowanych kandydatów oraz nazwy lub skróty nazw komitetów wyborczych, które ich zgłosiły.

Art. 38.

1. Na każdej karcie do głosowania zamieszcza się zwięzłą informację o sposobie głosowania.
2. Na karcie do głosowania drukuje się odcisk pieczęci właściwej okręgowej komisji wyborczej.
3. Karta do głosowania może być zadrukowana tylko po jednej stronie. Wielkość i rodzaj czcionek powinny być jednakowe dla oznaczeń wszystkich nazwisk kandydatów.

4. Wzór karty do głosowania ustala Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 39.

Zasady sporządzania i tryb przekazywania kart do głosowania dla obwodów głosowania w wyborach do Senatu utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z ministrem właściwym do spraw zagranicznych oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.

Rozdział 8 **Głosowanie**

Art. 40.

Głosować można tylko osobiście.

Art. 41.

Głosować może tylko wyborca wpisany do spisu wyborców, a także wyborca dopisany do spisu zgodnie z przepisami ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 42.

1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej bez przerwy, między godziną 6.00 a 22.00.
2. Głosowanie w obwodach głosowania za granicą odbywa się między godziną 8.00 a 20.00 czasu miejscowego. Jeżeli głosowanie miało być zakończone w dniu następnym po dniu wyborów w kraju, głosowanie przeprowadza się w dniu poprzedzającym dzień wyborów.

Art. 43.

1. Przed rozpoczęciem głosowania obwodowa komisja wyborcza sprawdza, czy urna jest pusta, po czym zamyka ją i opieczętowuje pieczęcią komisji oraz ustala liczbę otrzymanych kart do głosowania.
2. Od chwili opieczętowania aż do chwili zakończenia głosowania urny otwierać nie wolno.

3. Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do jego zakończenia w lokalu wyborczym powinny być obecne co najmniej 3 osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, przy czym jedną z nich powinien być przewodniczący lub jego zastępca.

Art. 44.

1. Przed przystąpieniem do głosowania wyborca okazuje obwodowej komisji wyborczej dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości.
2. Wyborca wpisany w spisie wyborców, a nie posiadający dokumentu stwierdzającego jego tożsamość, może się powołać na świadectwo dwóch wiarygodnych osób znanych członkom komisji.
3. Wyborca otrzymuje od komisji kartę do głosowania, potwierdzając jej otrzymanie własnym podpisem w rubryce spisu na to przeznaczonej.
4. Obwodowa komisja wyborcza wydaje karty do głosowania opatrzone dodatkowo jej własną pieczęcią.

Art. 45.

Wyborca głosujący za granicą otrzymuje kartę do głosowania wyłącznie po okazaniu obwodowej komisji wyborczej ważnego polskiego paszportu.

Art. 46.

1. Po otrzymaniu karty do głosowania wyborca udaje się do miejsca zapewniającego tajność głosowania, znajdującego się w lokalu wyborczym.
2. Na karcie do głosowania na kandydatów na senatorów wyborca oddaje głos na określonych kandydatów, stawiając znak "x" lub znak "+" w kratce z lewej strony obok nazwisk najwyżej tylu kandydatów, ilu senatorów jest wybieranych w danym okręgu wyborczym.
3. Wyborca wrzuca do urny kartę do głosowania w taki sposób, aby strona zadrukowana nie była widoczna.

Art. 47.

Wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać przy głosowaniu inna osoba, z wyłączeniem mężów zaufania i członków komisji wyborczych.

Art. 48.

1. Głosowania przerywać nie wolno. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń głosowanie było przejściowo uniemożliwione, obwodowa komisja wyborcza może je przerwać, przedłużyć albo odroczyć do dnia następnego. Zarządzenie takie powinno być natychmiast podane do publicznej wiadomości i przesłane okręgowej komisji wyborczej, a także wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta).
2. W razie przerwania lub odroczenia głosowania, komisja zabezpiecza wlot urny wyborczej i oddaje urnę na przechowanie przewodniczącemu. Przed ponownym podjęciem głosowania komisja stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie nie zostały naruszone.

Art. 49.

1. Zabrania się agitacji w dniu głosowania w lokalu wyborczym oraz na terenie budynku, w którym znajduje się lokal wyborczy.
2. W lokalu wyborczym umieszcza się tylko urzędowe obwieszczenia wyborcze.
3. W lokalu wyborczym podczas wszystkich czynności obwodowej komisji wyborczej mogą przebywać mężowie zaufania na podstawie zaświadczenia wydanego im przez pełnomocnika.

Art. 50.

Osobom uzbrojonym wstęp do lokalu wyborczego jest zakazany.

Art. 51.

1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju w czasie głosowania; w tym celu ma prawo żądać opuszczenia lokalu wyborczego przez osoby naruszające porządek i spokój.
2. Na żądanie przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej komendant właściwego komisariatu Policji obowiązany jest zapewnić konieczną pomoc. W tym wypadku przepis art. 50 nie ma zastosowania.

Rozdział 9

Ustalenie wyników głosowania w obwodzie

Art. 52.

Niezwłocznie po zakończeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza ustala wyniki głosowania w obwodzie w wyborach do Senatu. Przy ustalaniu wyników głosowania mogą być obecni mężowie zaufania.

Art. 53.

1. Obwodowa komisja wyborcza ustala, na podstawie spisu wyborców, liczbę osób uprawnionych do głosowania oraz liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania.
2. Komisja ustala liczbę nie wykorzystanych kart do głosowania, a następnie karty te umieszcza w zabezpieczonych pakietach.
3. Przewodniczący w obecności komisji otwiera urnę wyborczą, po czym komisja liczy znajdujące się w niej karty do głosowania.
4. Kart do głosowania całkowicie przedartych nie bierze się pod uwagę przy obliczeniach, o których mowa w ust. 3.
5. Jeżeli liczba kart do głosowania w urnie przewyższa liczbę wydanych kart, komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności.

Art. 54.

Po ustaleniu liczby oddanych kart do głosowania obwodowa komisja wyborcza przystępuje do obliczania głosów oddanych na poszczególnych kandydatów na senatorów.

Art. 55.

1. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania na kandydatów na senatorów postawiono znak "x" lub znak "+" w kratce z lewej strony obok większej liczby nazwisk niż liczba senatorów wybieranych w danym okręgu wyborczym lub nie postawiono znaku "x" lub znak "+" w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata.
2. Nieważne są karty do głosowania inne niż urzędowo ustalone lub nie opatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej.
3. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk albo poczynienie innych dopisków nie wpływa na ważność głosu.

Art. 56.

Obwodowa komisja wyborcza sporządza w dwóch egzemplarzach protokół głosowania w obwodzie.

Art. 57.

1. W protokole głosowania w obwodzie wymienia się liczby:
 - 1) osób uprawnionych do głosowania,
 - 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,
 - 3) oddanych głosów,
 - 4) głosów nieważnych,
 - 5) głosów ważnych,
 - 6) głosów ważne oddanych na poszczególnych kandydatów na senatorów.
2. W protokole wymienia się ponadto liczbę otrzymanych i nie wykorzystanych kart do głosowania.
3. W protokole wymienia się czas rozpoczęcia i zakończenia głosowania oraz omawia zarządzenia i wydane decyzje, jak również inne istotne okoliczności związane z przebiegiem głosowania.
4. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.
5. Mężom zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag, z wymienieniem konkretnych zarzutów.

Art. 58.

Niezwłocznie po sporządzeniu protokołu obwodowa komisja wyborcza podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania na poszczególnych kandydatów na senatorów, z uwzględnieniem danych, o których mowa w art. 57 ust. 1.

Art. 59.

1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej niezwłocznie przesyła do okręgowej komisji wyborczej w zapieczętowanej kopercie jeden egzemplarz protokołu głosowania w obwodzie.
2. Tryb przekazywania i przyjmowania protokołów, o których mowa w ust. 1, ustala Państwowa Komisja Wyborcza.

3. Zasady i tryb przekazywania właściwej okręgowej komisji wyborczej wyników głosowania z obwodów głosowania, o których mowa w art. 14, ustala Państwowa Komisja Wyborcza po porozumieniu odpowiednio z ministrem właściwym do spraw zagranicznych oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.
4. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej może określić, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb wcześniejszego przekazywania danych z protokołu za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych.

Art. 60.

1. Po wykonaniu czynności wymienionych w art. 59 ust. 1 przewodniczący obwodowej komisji wyborczej niezwłocznie przekazuje wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta) dokumenty z głosowania.
2. Dokumenty z obwodów głosowania za granicą i na polskich statkach morskich przechowują odpowiednio konsulowie i kapitanowie statków.

Rozdział 10

Ustalenie wyników wyborów w okręgu wyborczym

Art. 61.

1. Okręgowa komisja wyborcza na podstawie protokołów, o których mowa w art. 59 ust. 1, ustala wyniki głosowania na poszczególnych kandydatów na senatorów i sporządza w dwóch egzemplarzach protokół wyników głosowania w okręgu wyborczym.
2. Jeżeli właściwa okręgowa komisja wyborcza nie uzyska wyników głosowania w obwodach głosowania za granicą i na polskich statkach morskich w ciągu 36 godzin od zakończenia głosowania, o którym mowa w art. 42 ust. 2, głosowanie w tych obwodach uważa się za niebyłe. Fakt ten odnotowuje się w protokole wyników głosowania w okręgu wyborczym, zwymienieniem obwodów głosowania oraz ewentualnych przyczyn nieuzyskania z tych obwodów wyników głosowania.
3. W protokole wymienia się liczbę:
 - 1) osób uprawnionych do głosowania,
 - 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,
 - 3) oddanych głosów,

- 4) głosów nieważnych,
 - 5) głosów ważnych,
 - 6) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów na senatorów.
4. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji, obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.
 5. Przy ustalaniu wyników głosowania i sporządzaniu protokołu mogą być obecni pełnomocnicy, którym przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.
 6. Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej przekazuje niezwłocznie dane z protokołu dotyczące liczby głosów ważnych i głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów na senatorów do Państwowej Komisji Wyborczej, w sposób przez nią ustalony, za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych.
 7. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący okręgowej komisji wyborczej przesyła niezwłocznie do Państwowej Komisji Wyborczej w trybie przez nią ustalonym. Pozostałe dokumenty z wyborów przechowuje dyrektor delegatury wojewódzkiej Krajowego Biura Wyborczego.

Art. 62.

1. Za wybranych do Senatu w dwumandatowym okręgu wyborczym uważa się dwóch kandydatów, którzy otrzymali kolejno najwięcej ważnie oddanych głosów.
2. Za wybranych do Senatu w czteromandatowym okręgu wyborczym uważa się czterech kandydatów, którzy otrzymali kolejno najwięcej ważnie oddanych głosów.

Art. 63

Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu i kandydatów tych jest więcej niż mandatów do uzyskania, o pierwszeństwie rozstrzyga większa liczba obwodów głosowania, w których jeden z kandydatów uzyskał więcej głosów, a jeżeli liczba tych obwodów byłaby równa, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej w obecności członków komisji oraz pełnomocników komitetów wyborczych. Przebieg losowania uwzględnia się w protokole wyników wyborów.

Art. 64.

Okręgowa komisja wyborcza niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgu wyborczym, z uwzględnieniem danych, o których mowa w art. 61 ust. 3.

Art. 65.

1. Państwowa Komisja Wyborcza, po otrzymaniu protokołów od okręgowych komisji wyborczych oraz sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników wyborów w okręgach wyborczych, podaje do publicznej wiadomości w formie obwieszczenia wyniki wyborów do Senatu. W obwieszczeniu zamieszcza się podstawowe informacje zawarte w protokołach wyników głosowania w okręgach wyborczych.
2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, publikuje się niezwłocznie w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym oraz ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".
3. Państwowa Komisja Wyborcza publikuje opracowanie statystyczne zawierające szczegółowe informacje o wynikach głosowania i wyborów do Senatu.
4. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej złożony po porozumieniu z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych, określa, w drodze rozporządzenia, termin przechowywania oraz sposób przekazywania do właściwego archiwum państwowego dokumentów z głosowania i z wyborów, o których mowa w art. 60 i art. 61 ust. 7.

Art. 66.

Państwowa Komisja Wyborcza wydaje senatorom zaświadczenia o wyborze.

Art. 67.

Państwowa Komisja Wyborcza przedkłada Marszałkowi Senatu oraz Sądowi Najwyższemu sprawozdanie z wyborów nie później niż 7 dnia po ogłoszeniu obwieszczenia, o którym mowa w art. 65 ust. 1.

Rozdział 11

Ważność wyborów

Art. 68.

1. Przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi senatora może być wniesiony protest z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.
2. Jeżeli podstawę protestu stanowi zarzut popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przez Państwową Komisję Wyborczą przepisów niniejszej ustawy dotyczących ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów, może go wnieść każdy wyborca.
3. Protest przeciwko ważności wyborów w okręgu lub przeciwko wyborowi senatora w okręgu wyborczym może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.
4. Prawo wniesienia protestu przysługuje również pełnomocnikowi komitetu wyborczego.
5. W razie wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi senatora, do czasu rozstrzygnięcia sprawy w sposób określony w art. 72, do senatorów lub senatora stosuje się przepisy o wykonywaniu mandatu posła i senatora.

Art. 69.

1. Protest wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego najpóźniej w 7 dniu od daty ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski". Nadanie w tym terminie protestu w polskim urzędzie pocztowym jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.
2. W odniesieniu do wyborcy przebywającego za granicą lub na polskim statku morskim wymogi wymienione w ust. 1 uważa się za spełnione, jeżeli protest został złożony odpowiednio właściwemu terytorialnie konsulowi lub kapitanowi statku. Wyborca obowiązany jest dołączyć do protestu zawiadomienie o ustanowieniu swojego pełnomocnika zamieszkałego w kraju lub pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w kraju, pod rygorem pozostawienia protestu bez biegu.
3. Wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Art. 70.

1. Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym, stosując odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, i wydaje opinię w formie postanowienia w sprawie protestu.
2. Opinia powinna zawierać ustalenia co do zasadności zarzutów protestu, a w razie potwierdzenia zasadności zarzutów - ocenę, czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów niniejszej ustawy mogło mieć wpływ bądź miało wpływ na wynik wyborów.
3. Uczestnikami postępowania są z mocy ustawy wnoszący protest, przewodniczący właściwej komisji wyborczej lub jego zastępca i Prokurator Generalny.

Art. 71.

1. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nie uprawnioną w myśl art. 68 ust. 2-4 lub nie spełniający warunków określonych w art. 69. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do wniesienia protestu.
2. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest dotyczący sprawy, co do której w niniejszej ustawie przewiduje się możliwość wniesienia skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej przed dniem głosowania.
3. Jeżeli w proteście zarzucono popełnienie przestępstwa przeciwko wyborom, Sąd Najwyższy niezwłocznie zawiadamia o tym Prokuratora Generalnego.

Art. 72.

1. Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów, rozstrzyga o ważności wyborów oraz ważności wyboru senatora, przeciwko któremu wniesiono protest. W postępowaniu stosuje się odpowiednio przepisy art. 18 i 19 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 1994 r. Nr 13, poz. 48, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 124, poz. 782).
2. Rozstrzygnięcie, o którym mowa w ust. 1, Sąd Najwyższy podejmuje w formie uchwały nie później niż w 90 dniu po dniu wyborów na posiedzeniu z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej.

3. Sąd Najwyższy rozstrzygając o nieważności wyborów lub nieważności wyboru senatora stwierdza wygaśnięcie mandatów w zakresie unieważnienia oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych lub o podjęciu niektórych czynności wyborczych, wskazując czynność, od której należy ponowić postępowanie wyborcze.
4. Uchwałę Sądu Najwyższego przedstawia się niezwłocznie Prezydentowi i Marszałkowi Senatu, a także przesyła Państwowej Komisji Wyborczej oraz ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".
5. Wygaśnięcie mandatów, o którym mowa w ust. 3, następuje w dniu ogłoszenia uchwały Sądu Najwyższego.

Art. 73.

1. W razie podjęcia przez Sąd Najwyższy uchwały, o której mowa w art. 72 ust. 3, wybory ponowne lub wskazane czynności wyborcze przeprowadza się w ciągu 3 miesięcy od dnia jej ogłoszenia, na zasadach i w trybie przewidzianych w niniejszej ustawie.
2. Zarządzenie Prezydenta o wyborach ponownych lub podjęciu wskazanych czynności wyborczych podaje się do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 10 dniu od dnia ogłoszenia uchwały Sądu Najwyższego, o której mowa w ust. 1.
3. W przypadku zarządzenia wyborów ponownych terminy wykonania czynności wyborczych mogą być krótsze od przewidzianych w niniejszej ustawie.
4. Głosowanie w wyborach ponownych przeprowadza się wyłącznie na terytorium kraju.
5. Wyniki wyborów ponownych i przeprowadzonych czynności wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza podaje w obwieszczeniu, o jakim mowa w art. 65 ust. 1 i 2.

Art. 74.

W razie podjęcia przez Sąd Najwyższy uchwały o nieważności wyborów i jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" Prezydent najpóźniej w 5 dniu od dnia ogłoszenia uchwały o nieważności wyborów zarządza wybory do Senatu i wyznacza ich datę oraz ustala kalendarz wyborczy zgodnie z przepisami ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 12

Wygaśnięcie mandatu senatora i uzupełnienie składu Senatu

Art. 75.

1. Wygaśnięcie mandatu senatora następuje wskutek:
 - 1) utraty prawa wybieralności,
 - 2) zrzeczenia się mandatu,
 - 3) śmierci,
 - 4) zatrudnienia, powołania lub zajmowania przez senatora stanowiska, którego na podstawie art. 103 Konstytucji nie można łączyć z wykonywaniem mandatu,
 - 5) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428, Nr 57, poz. 618, Nr 62, poz. 681 oraz Nr 63, poz. 701).
2. Odmowa złożenia ślubowania oznacza zrzeczenie się mandatu.
3. Wygaśnięcie mandatu senatora stwierdza Senat.
4. Stwierdzenie wygaśnięcia mandatu senatora zajmującego w dniu wyborów stanowisko, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 następuje, jeżeli niełoży on Marszałkowi Senatu, w terminie 7 dni od dnia wydania zaświadczenia o wyborze, oświadczenia o złożeniu rezygnacji z zajmowanego stanowiska; wygaśnięcie mandatu senatora powołanego w czasie kadencji na stanowisko, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, następuje z dniem powołania lub zatrudnienia.

Art. 76.

1. W wypadku wygaśnięcia mandatu senatora, Senat najpóźniej w ciągu 6 miesięcy podejmuje uchwałę w sprawie przeprowadzenia wyborów uzupełniających. Nie przeprowadza się wyborów uzupełniających w okresie 6 miesięcy przed dniem upływu kadencji Sejmu.
2. Wybory uzupełniające przeprowadza się w trybie i na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie, w ciągu 3 miesięcy od dnia podjęcia przez Senat uchwały o przeprowadzeniu wyborów uzupełniających.

3. Zarządzenie Prezydenta o wyznaczeniu daty wyborów uzupełniających ogłasza się najpóźniej w 10 dniu po podjęciu przez Senat uchwały o przeprowadzeniu wyborów uzupełniających.
4. Zarządzając wybory uzupełniające, Prezydent ustala kalendarz wyborczy, w którym może dla poszczególnych czynności wyborczych określić terminy krótsze od przewidzianych w ustawie.
5. Głosowanie w wyborach uzupełniających przeprowadza się tylko na terytorium kraju.

Art. 77.

1. W wypadku zarządzenia wyborów uzupełniających do Senatu na ten sam dzień co wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw stosuje się przepisy niniejszej ustawy ze zmianami wynikającymi z poniższych ustępów.
2. W wyborach uzupełniających, o których mowa w ust. 1, głosowanie przeprowadza się w obwodach głosowania utworzonych dla wyborów do rad gmin na podstawie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz U. Nr. 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060).
3. W szpitalach, w domach pomocy społecznej oraz w zakładach karnych i aresztach śledczych, a także w oddziałach zewnętrznych tych zakładów i aresztów, rada gminy na wniosek wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) tworzy obwody głosowania, jeżeli przebywać w nich będzie w dniu wyborów co najmniej 50 wyborców. Obwodowe komisje wyborcze dla tych obwodów powoływane są w trybie określonym w ustawie - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Do spisu wyborców dla obwodów, o których mowa w ust. 3, wpisuje się tylko wyborców posiadających czynne prawo wyborcze do Senatu. Dla pozostałych obwodów sporządza się dodatkowe spisy wyborców posiadających czynne prawo wyborcze do Senatu, a nie posiadających czynnego prawa wyborczego do rady gminy.
5. Właściwymi do przeprowadzenia głosowania i ustalenia jego wyników w obwodach są obwodowe komisje wyborcze powołane na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 2.
6. Głosowanie odbywa się bez przerwy w godzinach określonych w ustawie, o której mowa w ust. 2.
7. Zadania okręgowej komisji wyborczej, o której mowa w art. 15 pkt 2, wykonuje wojewódzka komisja wyborcza powołana na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w ust. 2.

Art. 78

1. W wypadku zarządzenia wyborów uzupełniających do Senatu na ten sam dzień co referendum ogólnokrajowe stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 - 5.
2. W wyborach uzupełniających, o których mowa w ust. 1, głosowanie przeprowadza się w obwodach głosowania utworzonych dla przeprowadzenia referendum ogólnokrajowego na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o referendum (Dz. U. Nr 99, poz. 487).
3. Właściwymi do przeprowadzenia głosowania i ustalenia jego wyników w obwodach są obwodowe komisje do spraw referendum powołane na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w ust. 2.
4. Głosowanie odbywa się bez przerwy w godzinach ustalonych dla przeprowadzenia referendum ogólnokrajowego.
5. Zadania okręgowej komisji wyborczej, o której mowa w art. 15 pkt 2, wykonuje wojewódzka komisja do spraw referendum powołana na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 2.

Rozdział 13

Kampania wyborcza

Art. 79.

Kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia zarządzenia Prezydenta o wyborach i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem głosowania.

Art. 80.

Przepisy niniejszej ustawy nie mogą być interpretowane tak, aby naruszały w toku kampanii wyborczej obowiązek środków masowego przekazu do rzetelnego informowania o wydarzeniach i zjawiskach w kraju i za granicą.

Art. 81.

1. Zgromadzenia wyborców organizowane w celu zbierania podpisów popierających kandydatów na senatorów oraz zwoływane i odbywane w ramach kampanii wyborczej prowadzonej na rzecz kandydatów na senatorów nie podlegają przepisom ustawy z dnia 5 lipca 1990 r. - Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. Nr 51, poz. 297).

2. Każdy wyborca może zbierać podpisy popierające zgłoszenia kandydata na senatora i rozpowszechniać programy wyborcze, agitować na rzecz kandydata na senatora, a także organizować wiece wyborcze.
3. Podpisy popierające zgłoszenia, o których mowa w ust. 2, można zbierać w miejscu, czasie i w sposób wykluczający stosowanie jakichkolwiek nacisków zmierzających do wymuszenia podpisów.

Art. 82.

Od 12 dnia przed dniem wyborów aż do zakończenia wyborów zabrania się podawania do wiadomości publicznej wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyników wyborów oraz wyników sondaży wyborczych przeprowadzanych w dniu głosowania.

Art. 83.

1. Wszelkie plakaty, napisy (hasła) lub ulotki wyborcze, zawierające wyraźne oznaczenia, od kogo pochodzą, bądź stwierdzające, przez kogo są rozplakatowane, podlegają ochronie prawnej.
2. Do umieszczania plakatów wyborczych nie mają zastosowania przepisy art. 63a Kodeksu wykroczeń.

Art. 84.

1. Na ścianach budynków i ogrodzeniach można umieszczać plakaty i hasła wyborcze wyłącznie po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości.
2. Zabrania się umieszczania plakatów i haseł wyborczych na zewnątrz i wewnątrz budynków administracji rządowej i samorządowej oraz sądów, a także na terenie jednostek wojskowych i oddziałów obrony cywilnej oraz skoszarowanych jednostek policyjnych.
3. Rada gminy może zakazać umieszczania plakatów lub haseł na niektórych budynkach publicznych, a także określonych częściach terenów publicznych z przyczyn związanych z ochroną zabytków bądź środowiska.
4. Przy ustawianiu własnych urządzeń ogłoszeniowych dla celów prowadzenia kampanii wyborczej należy stosować obowiązujące przepisy porządkowe. Przepis art. 83 stosuje się odpowiednio.

5. Plakaty należy umieszczać w taki sposób, aby można je było następnie usunąć bez powodowania szkód.
6. Policja (straż miejska) jest obowiązana usuwać plakaty i hasła, których sposób umieszczenia może zagrażać życiu lub zdrowiu fizycznemu ludzi albo bezpieczeństwu mienia bądź w ruchu drogowym.
7. Plakaty, hasła wyborcze oraz urządzenia ogłoszeniowe, ustawione dla celów prowadzenia kampanii wyborczej, właściwe komitety wyborcze obowiązane są usunąć w terminie 30 dni po dniu wyborów.
8. Zarząd gminy postanawia o usunięciu plakatów wyborczych, haseł i urządzeń ogłoszeniowych nie usuniętych przez właściwe komitety wyborcze w terminie, o którym mowa w ust. 7. Koszty ich usunięcia ponoszą właściwe komitety wyborcze.

Art. 85.

1. Jeżeli plakaty, hasła, ulotki, wypowiedzi albo inne formy propagandy i agitacji zawierają dane i informacje nieprawdziwe, każdy zainteresowany ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o:
 - 1) orzeczenie konfiskaty takich materiałów,
 - 2) wydanie zakazu publikowania takich danych i informacji,
 - 3) nakazanie sprostowania informacji,
 - 4) nakazanie przeproszenia pomówionego,
 - 5) nakazanie uczestnikowi wpłacenia kwoty do 2.000 złotych na wskazany cel społeczny,
 - 6) zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwoty do 2.000 złotych tytułem odszkodowania.
2. Sąd okręgowy rozpoznaje wniosek, o którym mowa w ust. 1, w ciągu 24 godzin, w postępowaniu nieprocesowym w składzie trzech sędziów. Sąd może rozpoznać sprawę w wypadku usprawiedliwionej nieobecności wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, którzy o terminie rozprawy zostali prawidłowo powiadomieni. Postanowienie, kończące postępowanie w sprawie, sąd niezwłocznie doręcza osobie zainteresowanej, o której mowa w ust. 1, właściwej okręgowej komisji wyborczej i zobowiązanemu do wykonania postanowienia sądu. Na postanowienie sądu okręgowego przysługuje w ciągu 24 godzin zażalenie do sądu apelacyjnego, który jest obowiązany do jego rozpatrzenia w ciągu 24 godzin. Od postanowienia sądu apelacyjnego nie przysługuje środek prawny i podlega ono natychmiastowemu wykonaniu.

3. Dane lub informacje nieprawdziwe odnoszące się do wyborów i związane z kampanią wyborczą, opublikowane w prasie, podlegają sprostowaniu w ciągu 48 godzin.
4. W odniesieniu do sprostowań danych lub informacji opublikowanych w innej prasie niż dziennik sąd wskazuje dziennik, w którym sprostowanie ma być zamieszczone na koszt zobowiązanego w ciągu 48 godzin.
5. W razie odmowy lub niezamieszczenia sprostowania przez zobowiązanego, wskazanego w postanowieniu sądu, sąd na wniosek zainteresowanego zarządza opublikowanie sprostowania w trybie egzekucyjnym na koszt zobowiązanego.
6. W sprawach, o których mowa w ust. 1-5, przepisu art. 79 nie stosuje się.

Art. 86

Informacje, komunikaty, apele i hasła wyborcze, ogłaszane w prasie (drukowanej lub w telewizji bądź w radiu) na koszt komitetu wyborczego, partii politycznej lub innej organizacji społecznej, popierających kandydatów na senatorów, a także na koszt samych kandydatów, muszą zawierać wskazanie, przez kogo są opłacane, i spełniać wymagania przewidziane w art. 83 ust. 1.

Art. 87.

1. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej na terenie zakładów pracy lub instytucji publicznych w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie.
2. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz w oddziałach obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek policyjnych.

Art. 88.

Zabrania się organizowania pochodów i manifestacji w dniu wyborów.

Art. 89

1. Łączny czas rozpowszechniania nieodpłatnych audycji wyborczych w regionalnych programach, przyznany wszystkim komitetom wyborczym, które zarejestrowały jednego lub więcej kandydatów na senatorów, wynosi:
 - 1) 6 godzin w Telewizji Polskiej,
 - 2) 10 godzin w Polskim Radiu.

2. Czas rozpowszechniania nieodpłatnych audycji wyborczych dzielony jest pomiędzy uprawnione komitety wyborcze proporcjonalnie do liczby zarejestrowanych kandydatów.
3. W wyborach uzupełniających łączny czas rozpowszechniania nieodpłatnych audycji wyborczych w regionalnych programach, przyznawany wszystkim komitetom wyborczym, które zarejestrowały kandydatów w danym okręgu wyborczym, wynosi:
 - 1) 1,5 godziny w Telewizji Polskiej,
 - 2) 2,5 godziny w Polskim Radiu.

Rozdział 14

Finansowanie wyborów

Art. 90.

1. Wydatki związane z organizacją przygotowań i przeprowadzeniem wyborów są pokrywane z budżetu państwa.
2. Z budżetu państwa pokrywane są wydatki związane z:
 - 1) zadaniami Państwowej Komisji Wyborczej oraz Krajowego Biura Wyborczego przewidzianymi w ustawie,
 - 2) zadaniami komisji wyborczych niższego stopnia oraz zapewnieniem ich obsługi przez wyznaczone do tych celów organy i jednostki organizacyjne,
 - 3) zadaniami wyborczymi naczelnych organów administracji państwowej oraz podległych im urzędów centralnych i jednostek organizacyjnych, a także innych organów państwowych,
 - 4) zadaniami wyborczymi zleconymi gminie,
 - 5) rozpowszechnianiem nieodpłatnie audycji wyborczych komitetów wyborczych w Telewizji Polskiej i Polskim Radiu,
 - 6) uprawnieniami komitetów wyborczych do dotacji.
3. Informację o wydatkach, o których mowa w ust. 2, Kierownik Krajowego Biura Wyborczego podaje do publicznej wiadomości w ciągu pięciu miesięcy od dnia wyborów.

Art. 91.

Wydatki ponoszone przez komitety wyborcze w związku z wyborami są pokrywane z ich źródeł własnych.

Art. 92.

1. Komitety wyborcze mogą organizować zbiórki publiczne środków finansowych na cele wyborcze, w trybie i na zasadach określonych w przepisach o zbiorce publicznych.
2. Organizowanie zbiórki publicznej nie wymaga uzyskania pozwolenia.

Art. 93.

1. Komitetom wyborczym nie mogą być przekazywane na cele wyborcze środki finansowe pochodzące:
 - 1) z budżetu państwa, z wyłączeniem wypadku, o którym mowa w art. 95,
 - 2) od państwowych jednostek organizacyjnych,
 - 3) z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, związków komunalnych i innych komunalnych osób prawnych,
 - 4) od przedsiębiorstw państwowych, a także przedsiębiorców z udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, związków komunalnych oraz innych komunalnych osób prawnych,
 - 5) od podmiotów korzystających z dotacji Skarbu Państwa,
 - 6) od nierezydentów w rozumieniu przepisów prawa dewizowego.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do wartości niepieniężnych.

Art. 94.

1. Finansowanie uczestnictwa w wyborach komitetów wyborczych jest jawne.
2. Komitet wyborczy, który zarejestrował kandydata na senatora, obowiązany jest sporządzić sprawozdanie finansowe o źródłach pozyskanych funduszy, a w szczególności o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz darowiznach przekraczających 10-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, a także o poniesionych wydatkach na cele wyborcze.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą ustala, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdania finansowego, o którym mowa w ust. 1, oraz szczegółowy zakres zawartych w nim informacji.
4. Sprawozdania finansowe komitety wyborcze podają do publicznej wiadomości w ciągu 3 miesięcy od dnia wyborów w dzienniku o zasięgu regionalnym obejmującym dany okręg wyborczy. O podaniu sprawozdania do publicznej wiadomości komitet wyborczy zawiadamia na piśmie Państwową Komisję Wyborczą.

5. Pełnomocnicy komitetów wyborczych utworzonych przez wyborców są obowiązani przechowywać dokumenty związane z finansowaniem kampanii wyborczej przez okres 12 miesięcy od dnia wyborów.

Art. 95.

1. Komitet wyborczy spełniający warunki, o których mowa w art. 94 ust. 2 i 4, ma prawo do dotacji z budżetu państwa na zasadach określonych w ustawie – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.
2. W wyborach uzupełniających wysokość dotacji dla komitetu wyborczego zgłaszającego kandydata, który uzyskał mandat, oblicza się w ten sposób, że ogólną kwotę dotacji przypadającą na wszystkie komitety wyborcze w ostatnio przeprowadzonych wyborach do Sejmu i Senatu dzieli się przez 560 i mnoży przez wskaźnik przeciętnego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Wskaźnik ten oblicza Główny Urząd Statystyczny za okres od miesiąca, w którym przeprowadzono wybory do Sejmu i Senatu, do miesiąca, w którym odbyły się wybory uzupełniające.

Art. 96.

1. Pełnomocnik komitetu wyborczego utworzonego przez wyborców, w wypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych funduszy na cele kampanii wyborczej, z uwzględnieniem dotacji, o której mowa w art. 95, nad poniesionymi wydatkami, jest obowiązany nadwyżkę tę przekazać na cel społecznie użyteczny. Informację o tym pełnomocnik podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w ciągu 9 miesięcy od dnia wyborów i zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą.
2. Komitet wyborczy utworzony przez wyborców, który zarejestrował kandydatów na senatorów tylko w jednym okręgu wyborczym, informację o przekazaniu na cel społecznie użyteczny nadwyżki pozyskanych funduszy na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, o której mowa w ust. 1, podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu regionalnym, obejmującym dany okręg wyborczy.

Rozdział 15

Przepisy szczególne, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 97.

Kto narusza zakazy określone w art. 82, 87 i 88 lub umieszcza plakaty i hasła wyborcze bądź ustawia urządzenia ogłoszeniowe z naruszeniem zasad określonych w art. 84, podlega karze grzywny.

Art. 98.

Kto nie dopełnia obowiązku sporządzenia lub opublikowania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 94 ust. 2, albo podaje w nim nieprawdziwe dane, podlega karze grzywny.

Art. 99.

Kto będąc do tego zobowiązany nie przekazuje nadwyżki środków finansowych, o której mowa w art. 96 na cel społecznie użyteczny, podlega grzywnie, karze pozbawienia wolności do lat 2 albo obu tym karom łącznie.

Art. 100.

Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 97 i 98, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Art. 101.

Wszelkie pisma oraz postępowanie sądowe i administracyjne w sprawach wyborczych są wolne od opłat.

Art. 102.

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o upływie terminu do wniesienia skargi lub odwołania do sądu albo komisji wyborczej, należy przez to rozumieć dzień złożenia skargi lub odwołania w sądzie lub komisji wyborczej.
2. Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności określonej w ustawie przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa pierwszego roboczego dnia po tym dniu.

3. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, czynności wyborcze określone kalendarzem wyborczym oraz czynności, o których mowa w ust. 1, dokonywane są w godzinach urzędowania sądów i komisji wyborczych.

Art. 103.

Traci moc ustawa z dnia 10 maja 1991 r. - Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1994 r. Nr 54, poz. 224, z 1997 r. Nr 70, poz. 443 i Nr 98, poz. 604).

Art. 104.

W ustawie z dnia 24 lipca 1998 r. o wejściu w życie ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 99, poz. 631) skreśla się art. 8.

Art. 105.

1. Do zmian w składzie Senatu IV kadencji wybranego w dniu 21 września 1997 r. stosuje się przepisy ustawy z dnia 10 maja 1991 r. - Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1994 r. Nr 54, poz. 224, z 1997 r. Nr 70, poz. 443 i Nr 98, poz. 604).
2. W przypadku przeprowadzania wyborów uzupełniających, o których mowa w ust. 1, okręgiem wyborczym jest obszar województwa istniejącego do dnia 31 grudnia 1998 r.

Art. 106.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

WYKAZ OKRĘGÓW WYBORCZYCH

Mazowieckie

Okręg wyborczy nr 1 – powiat warszawski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Warszawa.

Okręg wyborczy nr 2 – powiaty grodziski, otwocki, legionowski, warszawski zachodni,
pruszkowski, piaseczyński, sochaczewski, żyrardowski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Warszawa.

Okręg wyborczy nr 3 – miasto na prawach powiatu Płock, powiaty płocki, gostyniński,
sierpecki, ciechanowski, mławski, nowodworski, płoński, żuromiński.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Płock.

Okręg wyborczy nr 4 – miasto na prawach powiatu Ostrołęka, powiaty wyszkowski,
wołomiński, pułtuski, ostrołęcki, przasnyski, makowski, ostrowski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Ostrołęka.

Okręg wyborczy nr 5 – miasto na prawach powiatu Siedlce, powiaty siedlecki, garwoliński,
sokołowski, węgrowski, łosicki, miński.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Siedlce.

Okręg wyborczy nr 6 – miasto na prawach powiatu Radom, powiaty radomski, grójecki,
białobrzeski, kozienicki, zwoleński, lipski, szydlowiecki, przysuski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Radom.

Dolnośląskie

Okręg wyborczy nr 7 – miasto na prawach powiatu Wrocław, powiaty wołowski, trzebnicki,
milicki, oleśnicki, oławski, strzeliński, wrocławski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Wrocław.

Okręg wyborczy nr 8 – miasto na prawach powiatu Legnica, powiaty legnicki, głogowski, górowski, polkowicki, lubiński, średzki, złotoryjski, jaworski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Legnica.

Okręg wyborczy nr 9 – miasto na prawach powiatu Jelenia Góra, powiaty jeleniogórski, zgorzelecki, bolesławiecki, lubański, lwówecki, kamiennogórski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Jelenia Góra.

Okręg wyborczy nr 10 – miasto na prawach powiatu Wałbrzych, powiaty wałbrzyski, świdnicki, dzierzoniowski, ząbkowicki, kłodzki.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Wałbrzych.

Kujawsko-Pomorskie

Okręg wyborczy nr 11 – miasto na prawach powiatu Bydgoszcz, powiaty bydgoski, nakielski, sępoleński, tucholski, świecki.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Bydgoszcz.

Okręg wyborczy nr 12 – miasta na prawach powiatu Toruń, Grudziądz, powiaty toruński, chełmiński, grudziądzki, wąbrzeski, golubsko-dobrzyński, brodnicki, rypiński.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Toruń.

Okręg wyborczy nr 13 – miasto na prawach powiatu Włocławek, powiaty włocławski, radziejowski, lipnowski, aleksandrowski, mogileński, inowrocławski, żniński.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Włocławek.

Lubelskie

Okręg wyborczy nr 14 – miasta na prawach powiatu Biała Podlaska, Chełm, powiaty bialski, chełmski, łęczyński, łukowski, parczewski, radzyński, rycki, włodawski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Chełm.

Okręg wyborczy nr 15 – miasto na prawach powiatu Lublin, powiaty lubartowski, lubelski, opolski, puławski, świdnicki.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Lublin.

Okręg wyborczy nr 16 – miasto na prawach powiatu Zamość, powiaty biłgorajski, hrubieszowski, janowski, krasnostawski, kraśnicki, tomaszowski, zamojski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Zamość.

Lubuskie

Okręg wyborczy nr 17 – Województwo lubuskie.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Zielona Góra.

Łódzkie

Okręg wyborczy nr 18 – miasto na prawach powiatu Łódź, powiat zgierski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Łódź.

Okręg wyborczy nr 19 – miasta na prawach powiatu Piotrków Trybunalski, Skierniewice, powiaty piotrkowski, skierniewicki, łączycki, łowicki, łódzki wschodni, rawski, tomaszowski, opoczyński, kutnowski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Piotrków Trybunalski.

Okręg wyborczy nr 20 – powiaty sieradzki, wieluński, wieruszowski, pajęczański, radomszczański, bełchatowski, łaski, zduńskowolski, pabianicki, poddębicki.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Sieradz.

Małopolskie

Okręg wyborczy nr 21 – miasto na prawach powiatu Kraków, powiat wielicki.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Kraków.

Okręg wyborczy nr 22 – powiaty suski, wadowicki, oświęcimski, chrzanowski, krakowski, miechowski, proszowicki, myślenicki, olkuski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Oświęcim.

Okręg wyborczy nr 23 – miasto na prawach powiatu Tarnów, powiaty tarnowski, dąbrowski, brzeski, bocheński.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Tarnów.

Okręg wyborczy nr 24 – miasto na prawach powiatu Nowy Sącz, powiaty gorlicki, nowosądecki, limanowski, nowotarski, tatrzański.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Nowy Sącz.

Opolskie

Okręg wyborczy nr 25 – województwo opolskie.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Opole.

Podkarpackie

Okręg wyborczy nr 26 – miasta na prawach powiatu Rzeszów, Tarnobrzeg, powiaty rzeszowski, ropczycko-sędziszowski, strzyżowski, łańcucki, leżajski, kolbuszowski, tarnobrzeczki, mielecki, stalowowolski, dębicki, niżański.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Rzeszów.

Okręg wyborczy nr 27 – miasto na prawach powiatu Krosno, powiaty krośnieński, jasielski, brzozowski, sanocki, bieszczadzki.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Krosno.

Okręg wyborczy nr 28 – miasto na prawach powiatu Przemyśl, powiaty przemyski, przeworski, jarosławski, lubaczowski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Przemyśl.

Podlaskie

Okręg wyborczy nr 29 – miasto na prawach powiatu Suwałki, Łomża, powiaty augustowski, sejneński, suwalski, łomżyński, grajewski, kolneński, zambrowski, wysokomazowiecki.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Łomża.

Okręg wyborczy nr 30 – miasto na prawach powiatu Białystok, powiaty białostocki, moniecki, sokólski, bielski, siemiatycki, hajnowski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Białystok.

Pomorskie

Okręg wyborczy nr 31 – miasto na prawach powiatu Gdańsk, powiaty gdański, kwidzyński, malborski, nowodworski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Gdańsk.

Okręg wyborczy nr 32 – miasta na prawach powiatu Gdynia, Sopot, Słupsk, powiaty lęborski, pucki, słupski, wejherowski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Gdynia.

Okręg wyborczy nr 33 – powiaty chojnicki, człuchowski, bytowski, kartuski, kościerski, starogardzki, tczewski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Starogard Gdański.

Śląskie

Okręg wyborczy nr 34 - miasta na prawach powiatu Sosnowiec, Dąbrowa Górnicza, Jaworzno, powiat będziński.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Sosnowiec.

Okręg wyborczy nr 35 – miasta na prawach powiatu Bytom, Chorzów, Piekary Śląskie, Świętochłowice, Zabrze, powiat tarnogórski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Bytom.

Okręg wyborczy nr 36 - miasta na prawach powiatu Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Rybnik, Żory,
powiaty gliwicki, raciborski, rybnicki, wodzisławski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Gliwice.

Okręg wyborczy nr 37 - miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała, powiaty bielski, cieszyński,
żywiecki, pszczyński.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Bielsko-Biała.

Okręg wyborczy nr 38 - miasto na prawach powiatu Częstochowa, powiaty częstochowski,
kłobucki, lubliniecki, myszkowski, zawierciański.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Częstochowa.

Okręg wyborczy nr 39 - miasta na prawach powiatu Katowice, Mysłowice, Ruda Śląska,
Siemianowice Śląskie, Tychy, powiaty mikołowski, tyski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Katowice.

Świętokrzyskie

Okręg wyborczy nr 40 - miasto na prawach powiatu Kielce, powiaty buski, jędrzejowski,
kazimierski, kielecki, pińczowski, włoszczowski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Kielce.

Okręg wyborczy nr 41 - powiaty konecki, opatowski, ostrowiecki, sandomierski, skarżyski,
starachowicki, staszowski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Ostrowiec-Świętokrzyski.

Warmińsko- Mazurskie

Okręg wyborczy nr 42 – miasto na prawach powiatu Elbląg, powiaty bartoszycki, braniewski,
elbląski, ostródzki, iławski, lidzbarski, działdowski, nidzicki,
nowomiejski.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Elbląg.

Okręg wyborczy nr 43 – miasto na prawach powiatu Olsztyn, powiaty ełcki, giżycki, kętrzyński, mrągowski, olecko-gołdapski, olsztyński, piski, szczycieński.
Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Olsztyn.

Wielkopolskie

Okręg wyborczy nr 44 – miasto na prawach powiatu Poznań, powiaty poznański, obornicki.
Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Poznań.

Okręg wyborczy nr 45 – miasto na prawach powiatu Leszno, powiaty pilski, leszczyński, kościański, wolsztyński, grodziski, nowotomyski, szamotulski, międzychodzki, czarnkowsko-trzcianecki, chodzieski, złotowski.
Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Piła.

Okręg wyborczy nr 46 – miasto na prawach powiatu Kalisz, powiaty kaliski, ostrowski, pleszewski, krotoszyński, ostrzeszowski, kępiński, jarociński, gostyński, rawicki.
Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Kalisz.

Okręg wyborczy nr 47 – miasto na prawach powiatu Konin, powiaty koniński, turecki, kolski, śłupecki, wrzesiński, gnieźnieński, wągrowiecki, średzki, śremski.
Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Konin.

Zachodniopomorskie

Okręg wyborczy nr 48 – miasta na prawach powiatu Szczecin, Świnoujście, powiaty choszczeński, goleniowski, gryficki, gryfiński, kamieński, myśliborski, policki, pyrzycki, stargardzki.
Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Szczecin.

Okręg wyborczy nr 49 – miasto na prawach powiatu Koszalin, powiaty białogardzki, drawski, kołobrzeski, koszaliński, sławieński, szczecinecki, świdwiński, wałecki.
Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: Koszalin.

UZASADNIENIE

Zmiana zasadniczego podziału terytorialnego państwa wprowadzona z dniem 1 stycznia 1999 r. spowodowała konieczność prac zmierzających do uchwalenia nowej ustawy – Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształt przedstawionego projektu Ordynacji wyborczej do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej jest wynikiem przyjętego założenia, iż należy stworzyć, w miarę możliwości, autonomiczne prawo wyborcze do Senatu, nie odwołujące się do postanowień ordynacji wyborczej do Sejmu. Wpłynęło to na objętość projektu ustawy, co nie oznacza, iż zawiera on wyłącznie nowe rozwiązania w porównaniu ze stanem obecnym, przeciwnie, podstawowy trzon przepisów prezentowanego projektu stanowią normy przetransponowane z ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Przyjęcie założenia konieczności stworzenia odrębnej, wyczerpującej regulacji prawa wyborczego w wyborach do Senatu wynikało z braku prac w Sejmie nad nową ordynacją wyborczą do Sejmu (przyjęcie koncepcji dotychczasowego, odpowiedniego stosowania przepisów ordynacji do Sejmu wstrzymywałoby prace nad ordynacją wyborczą do Senatu do czasu uchwalenia zmian prawa wyborczego w wyborach do Sejmu) oraz z obserwacji dotychczasowej praktyki odpowiedniego stosowania przepisów ordynacji wyborczej do Sejmu w wyborach do Senatu. Jak powszechnie wiadomo, w roku 1993 przy braku nowelizacji ordynacji wyborczej do Senatu, dopiero uchwała Trybunału Konstytucyjnego pozwoliła rozwiązać kryzys konstytucyjny związany z koniecznością przeprowadzenia wyborów do Senatu. Za potrzebą posiadania przez Senat „pełnej ordynacji wyborczej” przemawia też wiele innych argumentów. Jednym z nich może być zagadnienie braku stosowania przepisów karnych zawartych w ordynacji sejmowej. W wyniku obowiązywania zakazu stosowania analogii w prawie karnym, prokuratury umarzały postępowania w sprawach związanych z niedopełnieniem wymogów związanych z prowadzeniem kampanii wyborczej w wyborach do Senatu.

Drugą ideą prac nad projektem było to, aby nowe prawo wyborcze jak najbardziej przypominało aktualnie obowiązujące rozwiązania ordynacji i by nie zmieniało „charakteru izby”. Dlatego też w projekcie wprowadzono zasadę, że terytorium Polski w wyborach do Senatu podzielone jest na 49 okręgów wyborczych, w tym 48 okręgów dwumandatowych oraz 1 okręg czteromandatowy obejmujący powiat warszawski. Podział taki w największym stopniu nawiązuje do istniejącego obecnie podziału na 47 okręgów dwumandatowych i

2 okręgi trzymandatowe. Przy podziale samego województwa na okręgi wyborcze przyjęto zasadę okręgów, których granice w miarę możliwości obejmowałyby województwa istniejące przed reformą podziału administracyjnego kraju. Ordynacja wyborcza powinna bowiem umożliwić wybór do Senatu osób najbardziej znanych. Ponadto pozostawienie wielu dotychczasowych okręgów wyborczych daje możliwość artikulacji interesów tych społeczności, które utraciły status województw.

Przy tworzeniu okręgów wyborczych, zgodnie z projektem, przestrzega się zasady nienaruszania granic województw, powiatów i miast na prawach powiatu oraz zasady zwartości terytorialnej okręgu wyborczego a granice okręgów wyborczych wytycza się przy uwzględnieniu, w miarę możliwości, istniejących więzi lokalnych. Projekt wyraża również zasadę tworzenia okręgów wyborczych obejmujących obszary terytorialne zamieszkałe przez możliwie równą liczbę ludności.

Proponowany podział województw na okręgi wyborcze zawiera załącznik do projektu. Ilość okręgów wyborczych w poszczególnych województwach, a co się z tym wiąże ilość mandatów, zależna jest od liczby mieszkańców województwa i wynosi od 14 mandatów w województwie mazowieckim, do 2 mandatów w województwach: lubuskim i opolskim.

Utrzymano w projekcie zasadę wyborów większościowych – za wybranych do Senatu w okręgu wyborczym uważa się kandydatów, którzy otrzymali kolejno najwięcej ważnie oddanych głosów, w liczbie odpowiadającej liczbie senatorów wybieranych w danym okręgu wyborczym.

Projekt został oparty na założeniu, że zgodnie z zasadą autonomii obu izb parlamentu, to Senat powinien mieć decydujący wpływ na kształt swojej ordynacji, w tym także na granice okręgów wyborczych. Dlatego Państwowa Komisja Wyborcza jest obowiązana, zgodnie z projektem, sygnalizować Senatowi konieczność zmiany granic okręgów wyborczych w związku ze zmianą liczby mieszkańców, a co się z tym wiąże, konieczność zmiany podziału mandatów pomiędzy poszczególne województwa.

Projekt ustawy przesądza przynależność do okręgu wyborczego nr 1 (okręg ten obejmuje powiat warszawski) obwodów głosowania utworzonych dla obywateli polskich przebywających za granicą.

Pozostałe nowe rozwiązania wynikają z konieczności dostosowania przepisów ordynacji do postanowień Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt realizuje zasadę wyrażoną w art. 100 ust. 1 Konstytucji, iż kandydatów na senatorów mogą zgłaszać partie polityczne oraz wyborcy, tworzący w tym celu komitety wyborcze. W projekcie znalazła również wyraz konstytucyjna przesłanka biernego prawa wyborczego w wyborach do Senatu-

ukończenie przez kandydata 30 lat najpóźniej w dniu wyborów. Dostosowania do przepisów Konstytucji wymagał też przepis dotyczący wygaśnięcia mandatu senatora oraz zrzeczenia się przez senatora mandatu, przepis art. 103 Konstytucji rozszerzył bowiem krąg stanowisk, których nie można łączyć z mandatem senatora, zaś art. 104 ust. 3 ustawy zasadniczej wprost stanowi, iż odmowa złożenia ślubowania oznacza zrzeczenie się mandatu.

W projekcie ustawy zaproponowany został przepis przejściowy, zgodnie z którym do zmian w składzie Senatu IV kadencji wybranego w dniu 21 września 1997 r. stosowane byłyby przepisy aktualnie obowiązującej ustawy – Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej a okręgiem wyborczym byłby obszar województwa istniejącego do końca 1998 r.

Sprawa ordynacji wyborczej nie jest objęta zakresem wspólnej regulacji Unii Europejskiej. Projekt nie rodzi też dodatkowych skutków finansowych.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 7 października 1999 r.

Cena - 2,19 zł + 22% VAT

Druk nr 2090

Warszawa, 18 lipca 2000 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja

Komisja Nadzwyczajna
do rozpatrzenia projektów ordynacji
wyborczych do Sejmu i do Senatu oraz
o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej

NOW-020-15-2000

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

w miejscu

Na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu, Komisja Nadzwyczajna do rozpatrzenia projektów ordynacji wyborczych do Sejmu i do Senatu oraz o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wnosi projekt ustawy:

- **Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.**

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Mirosław Czech.

Przewodniczący Komisji
(-) Mirosław Czech

USTAWA
z dnia 2000 r.

Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Dział I
Przepisy wspólne

Rozdział I
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zasady i tryb zgłaszania kandydatów na posłów i senatorów, przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2.

W wyborach do Sejmu i do Senatu głosować można tylko osobiście i tylko jeden raz.

Art. 3.

Wybory do Sejmu i do Senatu odbywają się łącznie, w dniu wolnym od pracy.

Art. 4.

Przepisy niniejszego działu stosuje się do wyborów do Sejmu i do Senatu, jeżeli przepisy szczególne ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 5.

Ileokroć w ustawie jest mowa o wyborach należy przez to rozumieć wybory do Sejmu i do Senatu.

Rozdział 2

Prawa wyborcze

Art. 6.

Prawo wybierania (czynne prawo wyborcze) do Sejmu i do Senatu ma każdy obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat.

Art. 7.

Nie mają prawa wybierania osoby:

- 1) pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,
- 2) pozbawione praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,
- 3) ubezwłasnowolnione prawomocnym orzeczeniem sądu.

Art. 8.

1. Prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) przysługuje osobie mającej prawo wybierania, jeżeli spełnia warunki określone w przepisach szczególnych ustawy.
2. Nie można kandydować równocześnie do Sejmu i do Senatu.

Rozdział 3

Rejestr wyborców

Art. 9.

1. Gmina prowadzi na bieżąco stały rejestr wyborców, jako zadanie zlecone.
2. Rejestr wyborców służy do sporządzenia spisów wyborców dla wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, dla wyborów do Sejmu i do Senatu oraz do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, a także do sporządzenia spisów osób uprawnionych do udziału w referendum ogólnokrajowym oraz lokalnym.
3. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru wyborców ustalając wzór rejestru, metody jego aktualizacji i udostępniania, wzór wniosku o wpisanie wyborcy do rejestru oraz wzór zawiadomienia o wpisaniu wyborcy, stale zamieszkałego na obszarze danej gminy bez zameldowania na pobyt stały, do rejestru wyborców.

Art. 10.

1. Rejestr wyborców obejmuje osoby, którym przysługuje prawo wybierania, stale zamieszkałe na obszarze gminy. Można być ujętym tylko w jednym rejestrze wyborców.
2. W rejestrze wymienia się nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL i adres zamieszkania wyborcy.

3. Wyborcy zameldowani na obszarze gminy na pobyt stały wpisywani są do rejestru z urzędu.
4. Wyborcy stale zamieszkali na obszarze gminy, bez zameldowania na pobyt stały, wpisywani są do rejestru, jeżeli złożą w tej sprawie w urzędzie gminy pisemny wniosek zawierający dane, o których mowa w ust. 2, wraz ze wskazaniem adresu ostatniego zameldowania na pobyt stały poza obszarem gminy.
5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do wyborcy nigdzie nie zamieszkałego, przebywającego stale na obszarze gminy.

Art. 11.

1. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) wydaje decyzję o wpisaniu lub odmowie wpisania do rejestru osoby, o której mowa w art. 10 ust. 4 i 5, w terminie 3 dni od daty wniesienia wniosku, zapewniając niezwłoczne jej doręczenie wnioskodawcy.
2. O wpisaniu wyborcy do rejestru zawiadamia się urząd gminy właściwy ze względu na ostatnie miejsce zameldowania wnioskodawcy na pobyt stały, w celu skreślenia go z rejestru wyborców w tej gminie.
3. Od decyzji w sprawie odmowy wpisania do rejestru przysługuje prawo wniesienia skargi do właściwego miejscowo sądu rejonowego. Skargę wnosi się za pośrednictwem wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) w terminie 3 dni od daty doręczenia decyzji. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) przesyła sądowi niezwłocznie skargę wraz z decyzją i aktami sprawy. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) może też niezwłocznie zmienić lub uchylić swoją decyzję, jeżeli uzna skargę w całości za zasadną.
4. Sąd rozpoznaje skargę, o której mowa w ust. 3, w postępowaniu nieprocesowym, w składzie jednego sędziego, w terminie 3 dni od daty jej przekazania przez wójta lub burmistrza (prezydenta miasta). Odpis postanowienia sądu doręcza się osobie, która wniosła skargę oraz wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta). Od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny.

Art. 12.

1. Osoby pozbawione prawa wybierania skreśla się z rejestru wyborców na podstawie zawiadomień sądu i Trybunału Stanu, przekazywanych gminom.
2. W wypadku wygaśnięcia przyczyny pozbawienia prawa wybierania wyborca jest wpisywany do rejestru wyborców na podstawie zawiadomień sądu i Trybunału Stanu.
3. W celu zapewnienia bieżącej aktualizacji stanu rejestru wyborców Minister Sprawiedliwości, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy powiadomienia gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania oraz o wygaśnięciu przyczyny pozbawienia prawa wybierania, a także wzory zaświadczeń w tych sprawach.

Art. 13.

1. Każdy może wnieść do urzędu gminy reklamację na nieprawidłowości w rejestrze wyborców, a w szczególności w sprawie:
 - 1) pominięcia wyborcy w rejestrze,

- 2) wpisania do rejestru osoby, która nie ma prawa wybierania,
 - 3) niewłaściwych danych o osobach wpisanych do rejestru,
 - 4) objęcia rejestrem osoby, która nie zamieszkuje stale na obszarze gminy.
2. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) obowiązany jest rozpatrzyć reklamację w terminie 3 dni od daty jej wniesienia i wydać decyzję w sprawie.
 3. Decyzję, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie wnoszącemu reklamację, a gdy dotyczy ona innych osób – również tym osobom.
 4. Na decyzję nie uwzględniającą reklamacji lub powodującą skreślenie z rejestru wnoszący reklamację bądź osoba skreślona z rejestru może wnieść, w terminie 3 dni od daty doręczenia decyzji, skargę za pośrednictwem wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) do właściwego miejscowo sądu rejonowego. Przepisy art. 11 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Spis wyborców

Art. 14.

1. Osoby, którym przysługuje prawo wybierania wpisuje się do spisu wyborców.
2. Wyborca może być wpisany tylko do jednego spisu.

Art. 15.

1. Spis wyborców służy do przeprowadzania głosowania w wyborach do Sejmu i do Senatu, do których wybory zostały zarządzone, chyba że przepisy szczególne ustawy stanowią inaczej.
2. Spis sporządza się i aktualizuje w urzędzie gminy jako zadanie zlecone gminie.
3. Spis sporządza się w 2 egzemplarzach, oddzielnie dla każdego obwodu głosowania. według miejsca zamieszkania wyborców najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów. Jeden egzemplarz spisu przekazuje się w przeddzień wyborów przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej.
4. W spisie wymienia się dane, o których mowa w art. 10 ust. 2.

Art. 16.

1. Wyborca przebywający czasowo na obszarze gminy w okresie obejmującym dzień wyborów jest dopisywany do spisu wyborców na własny wniosek, wniesiony najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do wyborcy nigdzie nie zamieszkałego, przebywającego na obszarze gminy.

Art. 17.

1. Spis wyborców w szpitalach, w zakładach pomocy społecznej oraz w zakładach karnych i w aresztach śledczych, a także w oddziałach zewnętrznych tych zakładów i aresztów sporządza się na podstawie wykazów osób, które będą w nich przebywać w dniu wyborów.
2. Wykazy osób, o których mowa w ust. 1, kierownicy jednostek przekazują do urzędu gminy najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów.

Art. 18.

1. Żołnierze pełniący zasadniczą lub okresową służbę wojskową oraz pełniący służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych lub odbywający ćwiczenia i przeszkolenie wojskowe, a także junacy odbywający zasadniczą służbę w obronie cywilnej poza miejscem stałego zamieszkania, są dopisywani na swój wniosek do wybranego przez nich spisu wyborców, sporządzonego dla miejscowości, w której odbywają służbę. Wniosek składa się między 21 a 14 dniem przed dniem wyborów.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do policjantów z jednostek skoszarowanych.
3. Dowódcy jednostek wojskowych, komendanci oddziałów obrony cywilnej i dowódcy jednostek policyjnych są obowiązani zapewnić żołnierzom, junakom i policjantom wykonanie uprawnień wynikających z przepisu ust. 1.
4. Minister Obrony Narodowej i minister właściwy do spraw wewnętrznych, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określają sposób realizacji obowiązków dowódców, o których mowa w ust. 3, uwzględniając konieczność zapewnienia wyborcom, o których mowa w ust. 1 i 2, wykonania funkcji członków obwodowych komisji wyborczych i mężów zaufania.

Art. 19.

O dopisaniu do spisu wyborców osób, o których mowa w art. 16 ust. 1, art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 1, zawiadamia się urząd gminy właściwy ze względu na miejsce ich stałego zamieszkania.

Art. 20.

Osoby pozbawione prawa wybierania wykreśla się ze spisu wyborców.

Art. 21.

1. Wyborca zmieniający miejsce pobytu otrzymuje na swoje żądanie – na podstawie rejestru wyborców, a wyborca dopisany do spisu – na podstawie spisu wyborców, zaświadczenie o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów.
2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje urząd gminy.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do kapitanów polskich statków morskich i konsułów, którzy sporządzili spisy wyborców.

7

Art. 22.

Minister właściwy do spraw administracji publicznej, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzenia spisu wyborców ustalając wzór spisu, metody jego aktualizacji z uwzględnieniem wyborów ponownych, wzory wykazów osób przebywających w szpitalach, zakładach opieki społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych, w których utworzono obwody głosowania, wzór zawiadomienia o dopisaniu wyborcy do spisu w innym obwodzie głosowania, wzory oraz sposób wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania.

Art. 23.

1. Wyborcy przebywający na polskich statkach morskich znajdujących się w podróży w dniu wyborów wpisywani są do spisów wyborców sporządzanych przez kapitanów statków.
2. Wpisu dokonuje się na podstawie wniosku wyborcy, zgłoszonego najpóźniej 3 dnia przed dniem wyborów. Wniosek powinien zawierać nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL lub numer ważnego polskiego paszportu oraz adres zamieszkania.
3. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej i minister właściwy do spraw rolnictwa, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania i aktualizacji spisu wyborców, o którym mowa w ust. 1.

Art. 24.

1. Wyborcy przebywający za granicą i posiadający ważne polskie paszporty wpisywani są do spisu wyborców sporządzanego przez właściwego terytorialnie konsula.
2. Wpisu dokonuje się na podstawie osobistego zgłoszenia wniesionego ustnie, pisemnie, telefonicznie, telegraficznie lub telefaksem. Zgłoszenie powinno zawierać nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia oraz miejsce pobytu wyborcy, numer ważnego polskiego paszportu, a także miejsce i datę jego wydania. Zgłoszenia można dokonać najpóźniej 3 dnia przed dniem wyborów.
3. Minister właściwy do spraw zagranicznych, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania i aktualizacji spisu wyborców, o którym mowa w ust. 1.

Art. 25.

1. Spis wyborców jest udostępniany do wglądu w urzędzie gminy lub w siedzibie organu, który spis sporządził.
2. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) albo organ, który sporządził spis wyborców, powiadamia wyborców, w sposób zwyczajowo przyjęty, o sporządzeniu spisu oraz o miejscu i czasie jego udostępniania.

Art. 26.

1. W okresie udostępniania spisu do wglądu każdy może wnieść do organu, który sporządził spis wyborców, reklamację w sprawie nieprawidłowości sporządzenia spisu.

2. Reklamację wnosi się pisemnie bądź ustnie do protokołu.
3. W sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 11, z tym że terminy rozpatrzenia reklamacji i wniesienia skargi do sądu rejonowego wynoszą 2 dni.
4. Reklamacje w sprawach spisu wyborców dotyczącego osób, o których mowa w art. 23 ust. 1 i art. 24 ust. 1, rozpatrują odpowiednio kapitan statku oraz konsul. Od decyzji podjętych w tych sprawach nie przysługuje środek prawny.

Art. 27.

Obwodowa komisja wyborcza dopisuje w dniu głosowania do spisu wyborców:

- 1) osobę przedkładającą zaświadczenie o prawie do głosowania, dołączając zaświadczenie do spisu,
- 2) osobę pominiętą w spisie, jeżeli udokumentuje, iż stale zamieszkuje na terenie obwodu głosowania, a urząd gminy potwierdzi, że nie otrzymał zawiadomienia o utracie przez nią prawa wybierania,
- 3) obywatela polskiego stale zamieszkującego za granicą, na podstawie ważnego polskiego paszportu, odnotowując numer paszportu oraz miejsce i datę jego wydania w rubryce spisu „uwagi”. Po dopisaniu obywatela polskiego zamieszkałego za granicą do spisu obwodowa komisja umieszcza w paszporcie na ostatniej wolnej stronie, przeznaczonej na adnotacje wizowe, odcisk swojej pieczęci i wpisuje datę głosowania.

Rozdział 5

Obwody głosowania

Art. 28.

1. Głosowanie w wyborach przeprowadza się w stałych obwodach głosowania utworzonych na obszarze gminy na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060), z uwzględnieniem przepisów ust. 3 i 4.
2. Zmian w podziale na obwody głosowania, jeżeli konieczność taka wynika ze zmian granic gminy lub zmiany liczby mieszkańców na obszarze danego obwodu w gminie, dokonuje się na zasadach i w trybie ustawy, o której mowa w ust. 1, najpóźniej w 45 dniu przed dniem wyborów.
3. Tworzy się obwody głosowania w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, jeżeli w dniu wyborów będzie w nich przebywać co najmniej 50 wyborców, a gdy liczba wyborców byłaby mniejsza wówczas można utworzyć obwód głosowania po zasięgnięciu opinii kierownika szpitala lub zakładu pomocy społecznej.
4. Tworzy się obwody głosowania dla wyborców przebywających w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w oddziałach zewnętrznych tych zakładów i aresztów. Nieutworzenie takiego obwodu jest możliwe wyłącznie w uzasadnionych wypadkach na wniosek kierownika zakładu karnego lub aresztu.

5. Rada gminy na wniosek wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) tworzy obwody głosowania, o których mowa w ust. 3 i 4, ustala ich numery, granice oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych. Utworzenie tych obwodów następuje najpóźniej w 45 dniu przed dniem wyborów.
6. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 5, czynności wymienionych w tym przepisie dokonuje właściwy wojewoda najpóźniej w 42 dniu przed dniem wyborów.

Art. 29.

1. Tworzy się obwody głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą.
2. Obwody, o których mowa w ust. 1, tworzy, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zagranicznych, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, wyznaczając siedziby obwodowych komisji wyborczych.
3. Tworzy się obwody głosowania dla wyborców przebywających na polskich statkach morskich, które znajdują się w podróży w okresie obejmującym dzień wyborów, jeżeli przebywa na nich co najmniej 15 wyborców i jeżeli istnieją możliwości przekazania właściwej okręgowej komisji wyborczej wyników głosowania niezwłocznie po jego zakończeniu.
4. W rozumieniu niniejszej ustawy polskim statkiem morskim jest statek będący w całości własnością polskiego armatora mającego siedzibę w kraju, podnoszący polską banderę i dowodzony przez polskiego kapitana.
5. Obwody głosowania, o których mowa w ust. 3, tworzą, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej i minister właściwy do spraw rolnictwa, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, na wniosek armatora zgłoszony najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów.

Art. 30.

1. Informacje o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych podaje do wiadomości publicznej przez rozplakatowanie wójt lub burmistrz (prezydent miasta) najpóźniej 35 dnia przed dniem wyborów.
2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do obwodów głosowania utworzonych za granicą ciąży na konsulach. Wykonanie tego obowiązku powinno nastąpić najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów.
3. O utworzeniu obwodu głosowania na statku kapitan statku zawiadamia wyborców.

Rozdział 6

Komisje wyborcze

Art. 31.

Wybory przeprowadzają:

- 1) Państwowa Komisja Wyborcza,

- 2) okręgowe komisje wyborcze,
- 3) obwodowe komisje wyborcze.

Art. 32.

1. Można być członkiem tylko jednej komisji wyborczej. Nie mogą być członkami komisji kandydaci na posłów i senatorów, pełnomocnicy kandydatów lub list kandydatów oraz mężowie zaufania.
2. Członkowie komisji tracą członkostwo w komisji z dniem podpisania zgody na kandydowanie na posła lub senatora bądź objęcia funkcji pełnomocnika lub męża zaufania, o których mowa w ust. 1.
3. Członkowie komisji nie mogą prowadzić kampanii wyborczej na rzecz poszczególnych kandydatów na posłów lub senatorów oraz list kandydatów.

Art. 33.

1. Członkom komisji wyborczych przysługują:
 - 1) diety i zwrot kosztów podróży,
 - 2) zryczałtowane diety za czas związany z przeprowadzeniem głosowania oraz ustaleniem wyników głosowaniana zasadach i w wysokości określonych przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej.
2. Członkom Państwowej Komisji Wyborczej, a także przewodniczącym okręgowych komisji wyborczych, którzy pełnią funkcje z urzędu jako wojewódzcy komisarze wyborczy lub ich zastępcy, nie przysługują zryczałtowane diety, o których mowa w ust. 1 pkt 2.
3. W związku z wykonywaniem zadań członka obwodowej komisji wyborczej przysługuje mu do 5 dni zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz uprawnień ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.
4. Osoby wchodzące w skład komisji wyborczych korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych i ponoszą odpowiedzialność jak funkcjonariusze publiczni.
5. Osobom wchodzącym w skład komisji wyborczych, które uległy wypadkowi w czasie wykonywania zadań tych komisji albo w drodze do miejsca lub z miejsca ich wykonywania, przysługuje odszkodowanie w wysokości i na zasadach określonych dla pracowników w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Odszkodowanie wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a postępowanie powypadkowe prowadzi dyrektor właściwej miejscowo delegatury Krajowego Biura Wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza

Art. 34.

1. Państwowa Komisja Wyborcza jest stałym najwyższym organem wyborczym właściwym w sprawach przeprowadzania wyborów.

2. W skład Państwowej Komisji Wyborczej wchodzi:
 - 1) 3 sędziów Trybunału Konstytucyjnego wskazanych przez Prezesa Trybunału Konstytucyjnego,
 - 2) 3 sędziów Sądu Najwyższego wskazanych przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
 - 3) 3 sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego wskazanych przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego.
3. Sędziów, o których mowa w ust. 2, powołuje w skład Państwowej Komisji Wyborczej Prezydent Rzeczypospolitej.
4. W skład Państwowej Komisji Wyborczej może wchodzić także sędzia pozostający w stanie spoczynku, nie dłużej jednak niż do ukończenia 70 lat.
5. Państwowa Komisja Wyborcza wybiera ze swego składu przewodniczącego i dwóch zastępców.
6. Funkcję sekretarza Państwowej Komisji Wyborczej pełni Kierownik Krajowego Biura Wyborczego, który uczestniczy w jej posiedzeniach z głosem doradczym.
7. Skład Państwowej Komisji Wyborczej podaje się do wiadomości publicznej oraz ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 35.

1. Wygaśnięcie członkostwa w Państwowej Komisji Wyborczej następuje wskutek:
 - 1) zrzeczenia się członkostwa,
 - 2) odwołania przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek prezesa, który wskazał sędziego jako członka Komisji,
 - 3) podpisania zgody na kandydowanie w wyborach,
 - 4) śmierci członka Komisji.
2. Uzupełnienie składu Państwowej Komisji Wyborczej następuje w trybie przepisów o jej powołaniu. Przepis art. 34 ust. 7 stosuje się odpowiednio.

Art. 36.

1. Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej pełnią swoje funkcje w Komisji niezależnie od swoich obowiązków służbowych.
2. Osobom wchodzącym w skład Państwowej Komisji Wyborczej przysługuje wynagrodzenie miesięczne ustalane na podstawie kwoty bazowej przyjmowanej dla ustalenia wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe z zastosowaniem mnożników:

1) przewodniczący	3,5
2) zastępcy przewodniczącego	3,2
3) członkowie Komisji	3,0
3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje niezależnie od uposażenia wypłacanego z tytułu pełnionej funkcji sędziego albo uposażenia przysługującego sędziemu w stanie spoczynku.

Art. 37.

Do zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy w szczególności:

- 1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego,
- 2) sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem i aktualizowaniem rejestru wyborców oraz sporządzaniem spisów wyborców,
- 3) powoływanie okręgowych komisji wyborczych oraz rozwiązywanie okręgowych i obwodowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań,
- 4) rozpatrywanie skarg na działalność okręgowych komisji wyborczych,
- 5) ustalanie wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych, a także wzorów pieczęci okręgowych i obwodowych komisji wyborczych,
- 6) ustalanie i ogłaszanie wyników głosowania i wyników wyborów w zakresie określonym przepisami szczególnymi niniejszej ustawy,
- 7) wykonywanie innych zadań określonych w niniejszej ustawie lub innej ustawie.

Art. 38.

1. Państwowa Komisja Wyborcza wydaje wytyczne wiążące komisje wyborcze niższego stopnia oraz wyjaśnienia dla organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, a także podległych im jednostek organizacyjnych wykonujących zadania związane z przeprowadzeniem wyborów.
2. Państwowa Komisja Wyborcza uchyla uchwały okręgowych komisji wyborczych podjęte z naruszeniem prawa lub niezgodne z jej wytycznymi i przekazuje sprawę właściwej komisji do ponownego rozpoznania bądź podejmuje rozstrzygnięcie w sprawie.
3. Państwowa Komisja Wyborcza może na czas wyborów utworzyć swoją inspekcję i określić jej zadania lub powierzyć wykonywanie jej zadań inspekcji okręgowej komisji wyborczej. Do osób powołanych w skład inspekcji stosuje się odpowiednio przepisy art. 33 ust. 1 i 3 – 5.
4. Państwowa Komisja Wyborcza podejmuje uchwały w zakresie swoich ustawowych uprawnień.

Art. 39.

1. Państwowa Komisja Wyborcza określa zasady i sposób wykorzystywania elektronicznego systemu przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyborów.
2. Minister właściwy do spraw łączności, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, zasady i warunki wykorzystywania dla celów wyborczych urządzeń i systemów telekomunikacyjnych, a także sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego.

Art. 40.

Państwowa Komisja Wyborcza jest uprawniona do używania pieczęci urzędowej w rozumieniu przepisów o pieczęciach państwowych. Średnica pieczęci wynosi 35 mm.

Okręgowa komisja wyborcza

Art. 41.

1. W skład okręgowej komisji wyborczej wchodzi od 7 do 11 sędziów, w tym z urzędu, jako jej przewodniczący, wojewódzki komisarz wyborczy lub zastępca wojewódzkiego komisarza wyborczego, powołani na podstawie odrębnych przepisów. W skład komisji może wchodzić sędzia w stanie spoczynku, który nie ukończył 70 lat.
2. Minister Sprawiedliwości zgłasza sędziów do składu komisji, w liczbie uzgodnionej z Państwową Komisją Wyborczą, najpóźniej w 52 dniu przed dniem wyborów.
3. Państwowa Komisja Wyborcza powołuje okręgowe komisje wyborcze najpóźniej w 48 dniu przed dniem wyborów.
4. W razie braku możliwości pełnienia funkcji przewodniczącego komisji przez wojewódzkiego komisarza wyborczego lub zastępcę wojewódzkiego komisarza wyborczego komisja wybiera przewodniczącego ze swego grona. W takim wypadku Minister Sprawiedliwości zgłasza do składu komisji jednego sędziego więcej, aniżeli wynikałoby to z uzgodnień, o których mowa w ust. 2.
5. Komisja na pierwszym posiedzeniu wybiera spośród siebie dwóch zastępców przewodniczącego komisji oraz powołuje sekretarza komisji. Na sekretarza powołuje się dyrektora właściwej miejscowo delegatury Krajowego Biura Wyborczego bądź osobę przez niego wskazaną. Sekretarz uczestniczy w pracach komisji z głosem doradczym.
6. Skład komisji podaje się niezwłocznie do wiadomości publicznej w sposób zwyczajowo przyjęty.

Art. 42.

1. Zmiany w składzie okręgowej komisji wyborczej następują wskutek:
 - 1) zrzeczenia się członkostwa,
 - 2) odwołania członka komisji przez Państwową Komisję Wyborczą na wniosek Ministra Sprawiedliwości, który zgłosił sędziego,
 - 3) podpisania zgody na kandydowanie w wyborach,
 - 4) śmierci członka komisji.
2. Uzupełnienie składu komisji następuje w trybie przepisów o jej powołaniu. Przepis art. 41 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 43.

1. Do zadań okręgowej komisji wyborczej należy w szczególności:
 - 1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego przez obwodowe komisje wyborcze,
 - 2) rejestrowanie kandydatów na posłów i senatorów w zakresie określonym przepisami szczególnymi niniejszej ustawy,
 - 3) ustalanie i ogłaszanie wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym w zakresie określonym przepisami niniejszej ustawy,

- 4) rozpatrywanie skarg na działalność obwodowych komisji wyborczych,
 - 5) zapewnienie wykonania zadań wyborczych we współdziałaniu z wojewodą i organami jednostek samorządu terytorialnego,
 - 6) wykonywanie innych zadań przewidzianych ustawą lub zleconych przez Państwową Komisję Wyborczą.
2. Okręgowa komisja wyborcza może na czas wyborów utworzyć swoją inspekcję i określić jej zadania. Do osób powołanych w skład inspekcji stosuje się odpowiednio przepisy art. 33 ust. 1 i 3 - 5.

Obwodowa komisja wyborcza

Art. 44.

1. Obwodową komisję wyborczą, w składzie od 5 do 11 osób, powołuje najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów zarząd gminy. Kandydatów do komisji zgłaszają spośród wyborców danej gminy pełnomocnicy komitetów wyborczych lub upoważnione przez nich osoby. Z urzędu w skład komisji wchodzi, jako jej członek, osoba wskazana przez wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych.
2. Do składu obwodowej komisji wyborczej zgłasza się po jednym kandydacie komitetu wyborczego najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów. W wypadku większej liczby zgłoszonych kandydatów, niż wynosi skład komisji, skład komisji ustala się w drodze publicznego losowania przeprowadzonego przez zarząd gminy.
3. Jeżeli liczba kandydatów zgłoszonych w trybie, o którym mowa w ust. 1, jest mniejsza od ustawowego minimalnego składu komisji, uzupełnienia składu komisji dokonuje zarząd gminy spośród kandydatów dodatkowo zgłoszonych przez pełnomocników komitetów wyborczych w ciągu 3 dni po upływie terminu określonego w ust. 2.
4. Jeżeli mimo przedłużenia terminu liczba zgłoszonych kandydatów jest mniejsza od ustawowego minimalnego składu komisji, uzupełnienia składu komisji dokonuje zarząd gminy spośród wyborców.
5. Sposób zgłaszania kandydatów, wzór zgłoszenia oraz szczegółowe zasady powoływania obwodowych komisji wyborczych, w tym tryb przeprowadzania losowania określa, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw administracji publicznej.
6. Obwodowe komisje wyborcze w obwodach głosowania utworzonych na polskich statkach morskich, o których mowa w art. 29 ust. 3, i za granicą powołują spośród wyborców odpowiednio kapitanowie tych statków oraz konsulowie. Tryb i termin powoływania tych komisji ustala, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, w drodze rozporządzenia, odpowiednio minister właściwy do spraw gospodarki morskiej i minister właściwy do spraw rolnictwa oraz minister właściwy do spraw zagranicznych.
7. Obwodowa komisja wyborcza na pierwszym posiedzeniu wybiera spośród siebie przewodniczącego i jego zastępcę. Skład komisji podaje się do wiadomości publicznej w sposób zwyczajowo przyjęty.
8. Funkcji przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej nie może pełnić osoba wskazana do składu komisji przez wójta lub burmistrza

(prezydenta miasta) spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych.

9. W obwodach głosowania dla wyborców przebywających w zakładach karnych lub aresztach śledczych w skład komisji wchodzi, jako jej członek, osoba wskazana przez wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) spośród pracowników zakładów karnych lub aresztów śledczych. Przepis ust. 8 stosuje się odpowiednio.

Art. 45.

Zmiany i uzupełnienia w składzie obwodowej komisji wyborczej następują w trybie przepisów o jej powołaniu. Przepis art. 44 ust. 7 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

Art. 46.

Do zadań obwodowej komisji wyborczej należy:

- 1) przeprowadzenie głosowania w obwodzie,
- 2) czuwanie w dniu wyborów nad przestrzeganiem przepisów prawa wyborczego w miejscu i czasie głosowania,
- 3) ustalenie wyników głosowania w obwodzie i przesłanie ich właściwej okręgowej komisji wyborczej.

Art. 47.

1. Obsługę administracyjną i warunki techniczno-materiałne pracy obwodowej komisji wyborczej oraz wykonanie zadań wyborczych na obszarze gminy zapewnia wójt lub burmistrz (prezydent miasta), jako zadanie zlecone gminie.
2. Jednostki organizacyjne sprawujące trwałą zarząd nieruchomości państwowych i komunalnych są obowiązane udostępnić bezpłatnie pomieszczenia wskazane przez dyrektora właściwej miejscowo delegatury Krajowego Biura Wyborczego oraz wójta lub burmistrza (prezydenta miasta), z przeznaczeniem na siedziby odpowiednio okręgowych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych.
3. Na siedziby komisji wyborczych można również wyznaczyć pomieszczenia innych podmiotów niż wymienione w ust. 2, po uprzednim porozumieniu z zarządzającymi tymi pomieszczeniami.
4. Przepisy ust. 1 – 3 dotyczą odpowiednio kapitanów polskich statków morskich oraz konsulów.

Krajowe Biuro Wyborcze

Art. 48.

1. Krajowe Biuro Wyborcze jest centralnym urzędem państwowym, spełniającym funkcję organu wykonawczego Państwowej Komisji Wyborczej.
2. Do zadań Krajowego Biura Wyborczego należy zapewnienie warunków organizacyjno-administracyjnych, finansowych i technicznych, związanych z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem wyborów i referendów, zgodnie z właściwością określoną w ustawach.

3. Krajowe Biuro Wyborcze zapewnia obsługę Państwowej Komisji Wyborczej oraz innych organów (komisji) wyborczych w zakresie określonym niniejszą ustawą oraz innymi ustawami.

Art. 49.

1. Pracą Krajowego Biura Wyborczego kieruje Kierownik Krajowego Biura Wyborczego.
2. Jednostkami organizacyjnymi Krajowego Biura Wyborczego są:
 - 1) zespoły,
 - 2) delegatury.
3. Organizację Krajowego Biura Wyborczego oraz zakres działania i właściwość terytorialną jednostek organizacyjnych Krajowego Biura Wyborczego określa statut nadany przez Państwową Komisję Wyborczą na wniosek Kierownika Krajowego Biura Wyborczego. Statut Krajowego Biura Wyborczego ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
4. Kierownik Krajowego Biura Wyborczego na podstawie statutu określa, w drodze zarządzenia, szczegółową organizację wewnętrzną jednostek organizacyjnych Krajowego Biura Wyborczego oraz ich właściwość.

Art. 50.

1. Krajowe Biuro Wyborcze realizuje zadania wynikające z niniejszej ustawy oraz innych ustaw.
2. Krajowe Biuro Wyborcze współdziała z właściwymi ministrami, kierownikami urzędów centralnych, wojewodami oraz jednostkami samorządu terytorialnego w celu realizacji zadań wyborczych.
3. Zasady współdziałania terenowych organów administracji rządowej z Krajowym Biurem Wyborczym w zakresie, o którym mowa w ust. 2, określa, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw administracji publicznej po porozumieniu z Kierownikiem Krajowego Biura Wyborczego.
4. Do zasad współdziałania organów jednostek samorządu terytorialnego z Krajowym Biurem Wyborczym w zakresie, o którym mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

Art. 51.

1. Kierownik Krajowego Biura Wyborczego jest powoływany i odwoływany przez Marszałka Sejmu na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej.
2. Do Kierownika Krajowego Biura Wyborczego stosuje się przepisy dotyczące osób powoływanych na kierownicze stanowiska państwowe.
3. Kierownik Krajowego Biura Wyborczego dysponuje wyodrębnionymi środkami finansowymi w budżecie państwa, w części dotyczącej Krajowego Biura Wyborczego.
4. Ze środków finansowych, o których mowa w ust. 3, są pokrywane wydatki związane z bieżącą działalnością Państwowej Komisji Wyborczej i innych stałych organów wybor-

czych oraz Krajowego Biura Wyborczego, a także dotacje na stałe zadania wyborcze zlecone jednostkom samorządu terytorialnego.

5. Kierownik Krajowego Biura Wyborczego dysponuje środkami finansowymi rezerwy celowej budżetu państwa przeznaczonej na wydatki związane z przeprowadzaniem wyborów i referendów, w zakresie określonym ustawami.

Art. 52.

1. Do pracowników Krajowego Biura Wyborczego stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, z 1991 r. Nr 55, poz. 234, Nr 88, poz. 400 i Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 90, poz. 451, z 1994 r. Nr 136, poz. 704, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1996 r. Nr 89, poz. 402 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 98, poz. 604, Nr 133, poz. 882 i 883, Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 131, poz. 860, Nr 155, poz. 1016 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 49, poz. 483 i Nr 70, poz. 778 oraz z 2000 r. Nr 6, poz. 69).
2. Kierownik Krajowego Biura Wyborczego jest kierownikiem urzędu w rozumieniu przepisów ustawy, o której mowa w ust. 1, i wykonuje zadania w nich określone, a w szczególności ustala, w drodze zarządzenia, rodzaje stanowisk oraz zasady wynagradzania pracowników i rozkład czasu pracy.
3. Kierownik i pracownicy Krajowego Biura Wyborczego nie mogą należeć do partii politycznych ani prowadzić działalności politycznej.

Rozdział 7

Przebieg głosowania

Art. 53.

1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej (lokalu wyborczym) w ciągu jednego dnia bez przerwy, między godziną 6.00 a 20.00.
2. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych na polskich statkach morskich oraz za granicą odbywa się między godziną 6.00 a 20.00 czasu miejscowego. Jeżeli głosowanie miałoby być zakończone w dniu następnym po dniu głosowania w kraju, głosowanie przeprowadza się w dniu poprzedzającym.
3. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach i zakładach pomocy społecznej może się rozpocząć później, niż o godzinie określonej w ust. 1, i zakończyć wcześniej w wypadku oddania głosu przez wszystkich wyborców. Skrócenie czasu głosowania zarządza obwodowa komisja wyborcza, po porozumieniu z kierownikiem szpitala lub zakładu pomocy społecznej, powiadamiając o tym wyborców, wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) oraz właściwą okręgową komisję wyborczą.

Art. 54.

1. Głosowanie odbywa się przy pomocy urzędowych kart do głosowania.
2. Treść karty do głosowania określają przepisy szczególne niniejszej ustawy.

— — —
18

Art. 55.

1. Przed rozpoczęciem głosowania obwodowa komisja wyborcza sprawdza, czy urna jest pusta, czy na miejscu znajduje się spis wyborców oraz potrzebna liczba kart do głosowania właściwych dla przeprowadzanych wyborów, jak również czy w lokalu wyborczym znajduje się odpowiednia liczba łatwo dostępnych miejsc zapewniających tajność głosowania, po czym zamyka się urnę wyborczą i opieczętowuje ją pieczęcią komisji.
2. Od chwili opieczętowania do końca głosowania urny wyborczej nie wolno otwierać.
3. Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do jego zakończenia w lokalu wyborczym muszą być równocześnie obecne co najmniej 3 osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, przy czym jedną z nich powinien być przewodniczący komisji lub jego zastępca.
4. W dniu głosowania, w lokalu wyborczym, podczas wszystkich czynności obwodowej komisji wyborczej mają prawo być obecni, na podstawie zaświadczenia wydanego zgodnie z przepisami szczególnymi niniejszej ustawy, mężowie zaufania.

Art. 56.

1. Obwodowa komisja wyborcza, po uzgodnieniu z okręgową komisją wyborczą, może zarządzić o stosowaniu w głosowaniu drugiej urny wyborczej.
2. Urna, o której mowa w ust. 1, jest urną pomocniczą, przeznaczoną dla wrzucenia kart do głosowania przez wyborców niepełnosprawnych poza lokalem wyborczym, w szczególności w obwodach głosowania w szpitalach i zakładach pomocy społecznej.
3. Urna pomocnicza nie może być wykorzystywana do głosowania poza budynkiem, w którym mieści się lokal wyborczy i jego najbliższym otoczeniem.
4. W wypadku wyrażenia przez wyborcę woli skorzystania z urny pomocniczej, wrzucenie do niej karty do głosowania wymaga obecności przy tej czynności co najmniej dwóch osób wchodzących w skład obwodowej komisji wyborczej, reprezentujących różne komitety wyborcze.
5. Do postępowania z urną pomocniczą i głosowania przy jej użyciu mają zastosowanie odpowiednie przepisy niniejszego rozdziału.

Art. 57.

Osobom uzbrojonym wstęp do lokalu wyborczego jest zakazany.

Art. 58.

1. Głosowania przerywać nie wolno. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń głosowanie było przejściowo uniemożliwione, obwodowa komisja wyborcza może zarządzić jego przerwanie, przedłużenie albo odroczenie do dnia następnego. Uchwała w tej sprawie powinna być natychmiast podana do wiadomości publicznej, przekazana okręgowej komisji wyborczej, wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta) oraz przesłana Państwowej Komisji Wyborczej za pośrednictwem okręgowej komisji.

2. W razie przerwania lub odroczenia głosowania komisja zapieczętowuje otwór urny wyborczej i oddaje urnę wraz ze spisem wyborców na przechowanie przewodniczącemu komisji. Pieczęć komisji oddaje się w takim wypadku na przechowanie zastępcy przewodniczącego lub innemu członkowi komisji. Komisja ustala również liczbę kart niewykorzystanych, umieszcza je w opieczętowanym pakiecie i oddaje na przechowanie przewodniczącemu komisji. Przed ponownym podjęciem głosowania komisja stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie na urnie i pakiecie z kartami są nienaruszone.

Art. 59.

1. W lokalu wyborczym umieszcza się tylko urzędowe obwieszczenia wyborcze.
2. W lokalu wyborczym oraz w miejscu zapewniającym tajność głosowania umieszcza się zwięzłą informację Państwowej Komisji Wyborczej o sposobie głosowania w wyborach.

Art. 60.

1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej czuwa nad zapewnieniem tajności głosowania oraz nad utrzymaniem porządku i spokoju w czasie głosowania.
2. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej ma prawo zażądać opuszczenia lokalu wyborczego przez osoby naruszające porządek i spokój.
3. Na żądanie przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej komendant właściwego terytorialnie komisariatu policji obowiązany jest zapewnić konieczną pomoc.
4. W wypadku naruszenia porządku w lokalu wyborczym nie stosuje się przepisu art. 57.

Art. 61.

Głosować może tylko wyborca wpisany do spisu wyborców, a także wyborca dopisany do spisu zgodnie z przepisami art. 27.

Art. 62.

1. Przed przystąpieniem do głosowania wyborca okazuje obwodowej komisji wyborczej dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości.
2. Wyborcę przedkładającego komisji zaświadczenie o prawie do głosowania dopuszcza się do głosowania po uprzednim wpisaniu go do spisu wyborców. Zaświadczenie o prawie do głosowania załącza się do spisu wyborców.
3. Po wykonaniu czynności, o której mowa w ust. 1 lub ust. 2, wyborca otrzymuje od komisji kartę do głosowania, właściwą dla przeprowadzanych wyborów, opatrzoną jej pieczęcią. Wyborca potwierdza otrzymanie karty do głosowania własnym podpisem w przeznaczony na to rubryce spisu.
4. Po otrzymaniu karty do głosowania wyborca udaje się do miejsca w lokalu wyborczym zapewniającego tajność głosowania.
5. Kartę do głosowania wyborca wrzuca do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna.

Art. 63.

Wyborca głosujący za granicą otrzymuje kartę do głosowania wyłącznie po okazaniu obwodowej komisji wyborczej ważnego polskiego paszportu.

Art. 64.

Wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać inna osoba, z wyłączeniem członków komisji wyborczych i mężów zaufania.

Art. 65.

1. Wyborca głosuje, stawiając na karcie do głosowania znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwiska kandydata, na którego głosuje albo obok nazwiska jednego z kandydatów tej listy, na którą głosuje.
2. Odpowiedni sposób głosowania, w zależności od wyborów, do których przeprowadza się głosowanie, określają przepisy szczególne niniejszej ustawy.

Rozdział 8

Ustalanie wyników głosowania w obwodzie

Art. 66.

Niezwłocznie po zakończeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza ustala wyniki głosowania w obwodzie.

Art. 67.

1. Obwodowa komisja wyborcza ustala, na podstawie aktualnego spisu wyborców, liczbę osób uprawnionych do głosowania oraz liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania.
2. Komisja ustala liczbę niewykorzystanych kart do głosowania, a następnie karty te umieszcza w zabezpieczonych pakietach.
3. Przewodniczący komisji w obecności jej członków otwiera urnę wyborczą, po czym komisja liczy znajdujące się w niej karty do głosowania.
4. Kart do głosowania przedartych, całkowicie na dwie lub więcej części, nie bierze się pod uwagę przy obliczeniach, o których mowa w ust. 3.
5. Jeżeli liczba kart do głosowania wyjętych z urny jest mniejsza lub większa od liczby kart wydanych, komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności.

Art. 68.

Karty do głosowania inne niż urzędowo ustalone lub nieopatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej są nieważne.

Art. 69.

1. Obwodowa komisja wyborcza ustala, na podstawie oddanych ważnych kart do głosowania, odpowiednio do przeprowadzanych wyborów, liczbę głosów nieważnych oraz liczbę głosów ważnie oddanych na poszczególne listy kandydatów na posłów i na poszczególnych kandydatów z każdej z list lub na poszczególnych kandydatów na senatorów.
2. Warunki ważności głosu określają przepisy szczególne niniejszej ustawy.

Art. 70.

1. Obwodowa komisja wyborcza sporządza w dwóch egzemplarzach protokół głosowania w obwodzie, którego wzór ustala Państwowa Komisja Wyborcza.
2. W protokole głosowania w obwodzie wymienia się liczby:
 - 1) osób uprawnionych do głosowania,
 - 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,
 - 3) oddanych kart do głosowania,
 - 4) kart nieważnych,
 - 5) kart ważnych,
 - 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności,
 - 7) głosów ważnych,
 - 8) głosów ważnie oddanych, o których mowa w art. 69 ust. 1, odpowiednio do przeprowadzanych wyborów.
3. W protokole wymienia się ponadto liczbę otrzymanych i niewykorzystanych kart do głosowania.
4. W protokole podaje się czas rozpoczęcia i zakończenia głosowania oraz omawia zarządzenia i wydane decyzje, jak również inne istotne okoliczności związane z przebiegiem głosowania.
5. Protokół podpisują i każdą ze stron parafują wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.
6. Mężom zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag, z wymienieniem konkretnych zarzutów.
7. Przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio do członków obwodowej komisji wyborczej, z tym że nie zwalnia ich to z obowiązku podpisania protokołu głosowania w obwodzie.

Art. 71.

Niezwłocznie po sporządzeniu protokołu głosowania w obwodzie obwodowa komisja wyborcza podaje do wiadomości publicznej, poprzez wywieszenie w lokalu wyborczym w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców, wyniki głosowania z uwzględnieniem danych, o których mowa w art. 70 ust. 2.

Art. 72.

1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej niezwłocznie przekazuje do właściwej okręgowej komisji wyborczej, w zapieczętowanej kopercie, jeden egzemplarz protokołu głosowania w obwodzie wraz z wyjaśnieniami komisji do zgłoszonych zarzutów, o których mowa w art. 70 ust. 6 i 7.
2. Tryb przekazywania i przyjmowania protokołów, o których mowa w ust. 1, określa Państwowa Komisja Wyborcza, z zastrzeżeniem ust. 4.
3. Państwowa Komisja Wyborcza może określić zasady i tryb wcześniejszego przekazywania danych z protokołu za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub systemu elektronicznego przesyłania danych.
4. Wyniki głosowania z obwodów utworzonych za granicą są przekazywane okręgowej komisji wyborczej właściwej dla gminy Warszawa-Centrum, a wyniki głosowania z obwodów utworzonych na polskich statkach morskich – okręgowej komisji wyborczej właściwej dla siedziby armatora. Zasady i tryb przekazywania okręgowej komisji wyborczej wyników głosowania i protokołów głosowania z obwodów głosowania, o których mowa w zdaniu pierwszym, ustala Państwowa Komisja Wyborcza po zasięgnięciu opinii odpowiednio ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej i ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Art. 73.

Po wykonaniu czynności, o których mowa w art. 72, przewodniczący obwodowej komisji wyborczej niezwłocznie przekazuje w depozyt wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta) dokumenty z głosowania oraz pieczęć komisji w sposób ustalony przez Państwową Komisję Wyborczą.

Rozdział 9

Protesty wyborcze. Ważność wyborów.

Art. 74.

1. Przeciwno ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi posła lub senatora może być wniesiony protest z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.
2. Jeżeli podstawę protestu stanowi zarzut popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przez Państwową Komisję Wyborczą przepisów niniejszej ustawy dotyczących ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów, może go wnieść każdy wyborca.
3. Protest przeciwko ważności wyborów w okręgu lub przeciwko wyborowi posła lub senatora w okręgu wyborczym może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.
4. Prawo wniesienia protestu przysługuje również przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi komitetu wyborczego.

5. W razie wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi posła lub senatora, do czasu rozstrzygnięcia sprawy w sposób określony w art. 78, do posłów lub posła, senatorów lub senatora stosuje się przepisy o obowiązkach i prawach posłów i senatorów.

Art. 75.

1. Protest wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego najpóźniej w 7 dniu od daty ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Nadanie w tym terminie protestu w polskim urzędzie pocztowym jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.
2. W odniesieniu do wyborcy przebywającego za granicą lub na polskim statku morskim wymogi wymienione w ust. 1 uważa się za spełnione, jeżeli protest został złożony odpowiednio właściwemu terytorialnie konsulowi lub kapitanowi statku. Wyborca obowiązany jest dołączyć do protestu zawiadomienie o ustanowieniu swojego pełnomocnika zamieszkałego w kraju lub pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w kraju, pod rygorem pozostawienia protestu bez biegu.
3. Wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Art. 76.

1. Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym, stosując odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, i wydaje opinię w formie postanowienia w sprawie protestu.
2. Opinia powinna zawierać ustalenia co do zasadności zarzutów protestu, a w razie potwierdzenia zasadności zarzutów – ocenę, czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów niniejszej ustawy miało wpływ na wynik wyborów.
3. Uczestnikami postępowania są z mocy ustawy: wnoszący protest, przewodniczący właściwej komisji wyborczej lub jego zastępca i Prokurator Generalny.

Art. 77.

1. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną, w myśl art. 74 ust. 2 – 4, lub niespełniający warunków określonych w art. 75. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do wniesienia protestu.
2. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest dotyczący sprawy, co do której w niniejszej ustawie przewiduje się możliwość wniesienia skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej przed dniem głosowania.
3. Jeżeli w proteście zarzucono popełnienie przestępstwa przeciwko wyborom, Sąd Najwyższy niezwłocznie zawiadamia o tym Prokuratora Generalnego.

Art. 78.

1. Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów, rozstrzyga o ważności

wyborów oraz o ważności wyboru posła lub senatora, przeciwko któremu wniesiono protest. W postępowaniu stosuje się odpowiednio art. 18 i 19 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 1994 r. Nr 13, poz. 48, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679 i Nr 124, poz. 782 oraz z 1999 r. Nr 75, poz. 853 i Nr 110, poz. 1255).

2. Rozstrzygnięcie, o którym mowa w ust. 1, Sąd Najwyższy podejmuje w formie uchwały nie później niż w 90 dniu po dniu wyborów na posiedzeniu z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej.
3. Sąd Najwyższy rozstrzygając o nieważności wyborów lub nieważności wyboru posła lub senatora stwierdza wygaśnięcie mandatów w zakresie unieważnienia oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych lub o podjęciu niektórych czynności wyborczych, wskazując czynność, od której należy ponowić postępowanie wyborcze.
4. Uchwałę Sądu Najwyższego przedstawia się niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej oraz odpowiednio Marszałkowi Sejmu lub Marszałkowi Senatu, a także przesyła Państwowej Komisji Wyborczej oraz ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Wygaśnięcie mandatów, o których mowa w ust. 3, następuje w dniu ogłoszenia uchwały Sądu Najwyższego.

Art. 79.

1. W razie podjęcia przez Sąd Najwyższy uchwały o nieważności wyborów w okręgu lub o nieważności wyboru posła lub senatora, o której mowa w art. 78 ust. 3, wybory ponowne lub wskazane czynności wyborcze przeprowadza się wyłącznie na terytorium kraju, na zasadach i w trybie przewidzianych w niniejszej ustawie.
2. Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej o wyborach ponownych lub podjęciu wskazanych czynności wyborczych podaje się do wiadomości publicznej i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia ogłoszenia uchwały Sądu Najwyższego, o której mowa w art. 78 ust. 3. Przepisy art. 127 stosuje się odpowiednio.
3. Wyniki wyborów ponownych i przeprowadzonych czynności wyborczych, Państwowa Komisja Wyborcza podaje w obwieszczeniu, o jakim mowa w art. 180 ust. 1. W obwieszczeniu wymienia się ponadto osoby, które w wyniku wyborów ponownych lub przeprowadzonych czynności wyborczych utraciły mandat, ze wskazaniem numeru okręgu wyborczego, a w wypadku wygaśnięcia mandatu posła także numer i nazwę listy kandydatów.
4. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 3, przesyła się niezwłocznie odpowiednio Marszałkowi Sejmu lub Marszałkowi Senatu.

Art. 80.

W razie podjęcia przez Sąd Najwyższy uchwały o nieważności wyborów i jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadza się wybory ponowne, w zakresie unieważnienia, na zasadach i w trybie przewidzianych niniejszą ustawą; przepis art. 79 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 10

Kampania wyborcza

Art. 81.

1. Kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej o zarządzeniu wyborów.
2. Kampanii wyborczej nie można prowadzić na 24 godziny przed dniem głosowania i w dniu głosowania aż do jego zakończenia.
3. Od dnia ogłoszenia postanowienia, o którym mowa w ust. 1, partie polityczne oraz wyborcy mogą wykonywać czynności określone w niniejszej ustawie. Czynności podjęte przed tym terminem są nieważne.

Art. 82.

Na 24 godziny przed dniem głosowania aż do zakończenia głosowania zabrania się podawania do wiadomości publicznej wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej, dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyniku wyborów, a także wyników sondaży przedwyborczych przeprowadzonych w dniu głosowania.

Art. 83.

1. W dniu głosowania oraz na 24 godziny przed tym dniem zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień, rozdawanie ulotek, jak też prowadzenie w inny sposób agitacji na rzecz kandydatów i list kandydatów jest zakazane.
2. Wszelkie formy agitacji w lokalu wyborczym są zakazane.

Art. 84.

1. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej na terenie zakładów pracy lub instytucji publicznych w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie.
2. Zabronione jest prowadzenie kampanii wyborczej na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz w oddziałach obrony cywilnej, a także w skoszarowanych jednostkach podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
3. Zabrania się organizowania w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydatów na posłów lub senatorów i list kandydatów gier losowych i konkursów, w których wygranymi są nagrody pieniężne lub przedmioty o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych.
4. Zabrania się podawania oraz dostarczania, w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydata na posła lub senatora, napojów alkoholowych nieodpłatnie lub po cenach sprzedaży netto możliwych do uzyskania, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia.

2. Sąd okręgowy rozpoznaje wniosek, o którym mowa w ust. 1, w ciągu 24 godzin, w postępowaniu nieprocesowym w składzie jednego sędziego. Sąd może rozpoznać sprawę w wypadku usprawiedliwionej nieobecności wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, którzy o terminie rozprawy zostali prawidłowo powiadomieni. Postanowienie, kończące postępowanie w sprawie, sąd niezwłocznie doręcza osobie zainteresowanej, o której mowa w ust. 1, właściwej okręgowej komisji wyborczej i zobowiązanemu do wykonania postanowienia sądu. Na postanowienie sądu okręgowego przysługuje w ciągu 24 godzin zażalenie do sądu apelacyjnego, który jest obowiązany do jego rozpatrzenia w ciągu 24 godzin. Od postanowienia sądu apelacyjnego nie przysługuje środek prawny i podlega ono natychmiastowemu wykonaniu.
3. Dane lub informacje nieprawdziwe odnoszące się do wyborów i związane z kampanią wyborczą, opublikowane w prasie, podlegają sprostowaniu w ciągu 48 godzin.
4. W odniesieniu do sprostowań danych lub informacji opublikowanych w innej prasie niż dziennik sąd wskazuje dziennik, w którym sprostowanie ma być zamieszczone na koszt zobowiązanego w ciągu 48 godzin.
5. W razie odmowy lub niezamieszczenia sprostowania przez zobowiązanego lub wskazanego w postanowieniu sądu, sąd na wniosek zainteresowanego zarządza opublikowanie sprostowania w trybie egzekucyjnym na koszt zobowiązanego.
6. W sprawach, o których mowa w ust. 3 – 5, przepisu art. 81 ust. 2 nie stosuje się.

Art. 88.

Zasady i tryb prowadzenia kampanii wyborczej w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych określają przepisy szczególne niniejszej ustawy.

Art. 89.

1. Telewizja Polska Spółka Akcyjna i Polskie Radio Spółka Akcyjna zapewniają Państwowej Komisji Wyborczej w okresie od zarządzenia wyborów do Sejmu i do Senatu możliwość nieodpłatnego przedstawiania w programach ogólnokrajowych telewizyjnych i radiowych informacji, wyjaśnień i komunikatów związanych z zarządzonymi wyborami i obowiązującymi przepisami prawa wyborczego.
2. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą i zarządami Telewizji Polskiej i Polskiego Radia, określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 11

Finansowanie kampanii wyborczej

Art. 90.

Finansowanie kampanii wyborczej jest jawne.

Art. 91.

Wydatki ponoszone przez komitety wyborcze w związku z wyborami są pokrywane z ich źródeł własnych.

Art. 92.

1. Za gospodarkę finansową komitetu wyborczego odpowiedzialny jest jego pełnomocnik finansowy.
2. Pełnomocnikiem finansowym nie może być:
 - 1) kandydat na posła lub senatora,
 - 2) pełnomocnik, o którym mowa w art. 134 ust.4 pkt 2, art. 135 ust. 2 lub art. 136 ust. 8 pkt 2,
 - 3) funkcjonariusz publiczny w rozumieniu art. 115 § 13 Kodeksu karnego.
3. Można być pełnomocnikiem finansowym tylko jednego komitetu.

Art. 93.

1. Komitet wyborców i koalicyjny komitet wyborczy mogą pozyskiwać i wydatkować środki od dnia nabycia osobowości prawnej.
2. Komitet może wydatkować zgromadzone środki jedynie na cele związane z wyborami.
3. Zabrania się pozyskiwania przez komitet środków oraz ich wydawania po dniu złożenia sprawozdania, o którym mowa w art. 107.

Art. 94.

1. Komitetowi wyborców i koalicyjnemu komitetowi wyborczemu mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez osoby fizyczne, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 - 5 oraz art. 114.
2. Komitet wyborców i koalicyjny komitet wyborczy nie mogą przyjmować środków finansowych pochodzących od:
 - 1) osób fizycznych nie mających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą,
 - 2) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do wartości niepieniężnych.
4. Komitety wyborców mogą zaciągać pożyczki i kredyty na cele związane z wyborami.
5. Środki finansowe koalicyjnego komitetu wyborczego mogą pochodzić również z funduszy wyborczych partii politycznych je tworzących.

Art. 95.

1. Środki finansowe z wyłączeniem kwot pochodzących ze zbiorów publicznych, mogą być wpłacane na komitet wyborczy jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.
2. Do wydatków komitetu wlicza się wartość darowizn niepieniężnych pozyskanych przez komitet.

3. Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na jeden komitet wyborczy nie może przekraczać 15-krotności najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników w dniu poprzedzającym rozpoczęcie kampanii wyborczej.

Art. 96.

Zabrania się przekazywania środków finansowych i wartości niepieniężnych przez jeden komitet wyborczy na rzecz innego komitetu.

Art. 97.

Środki finansowe komitetu wyborców i koalicyjnego komitetu wyborczego gromadzi się na koncie bankowym, z tym że:

- 1) środki komitetu wyborców pochodzące od anonimowych ofiarodawców ze zbiórek publicznych w rozumieniu przepisów o zbiórkach publicznych gromadzone są na osobnym subkoncie konta komitetu,
- 2) środki koalicyjnego komitetu wyborczego pochodzące od anonimowych ofiarodawców ze zbiórek publicznych w rozumieniu przepisów o zbiórkach publicznych oraz z subkonta Funduszu Wyborczego partii politycznej, na którym gromadzone są środki ze zbiórek publicznych gromadzone są na osobnym subkoncie konta koalicyjnego komitetu wyborczego.

Art. 98.

1. Pełnomocnik finansowy może organizować zbiórki publiczne środków finansowych na cele związane z wyborami, na zasadach określonych w przepisach o zbiórkach publicznych.
2. Organizowanie zbiórki publicznej, o której mowa w ust. 1, nie wymaga uzyskania pozwolenia.
3. Pełnomocnik finansowy obowiązany jest przechowywać dokumenty związane ze zbiórką publiczną przez okres 12 miesięcy od dnia wyborów.

Art. 99.

1. Komitety wyborcze mogą wydatkować na kampanię wyborczą kwoty ograniczone limitami:
 - 1) okręgowym - ustalanego dla komitetu wyborczego, który zarejestrował listę kandydatów tylko w jednym okręgu wyborczym,
 - 2) ponadokręgowym - ustalanego dla komitetu wyborczego, który zarejestrował swoje listy kandydatów w więcej niż w jednym okręgu wyborczym.
2. Limity określają górną granicę wydatków nie wyższą niż kwota 1 złoty 50 groszy przypadająca na każdego wyborcę ujętego w rejestrze wyborców na koniec kwartału poprzedzającego zarządzenia wyborów do Sejmu z tym że:
 - 1) limit okręgowy określony jest ilorazem sumy wyborców podzielonej przez liczbę 560 pomnożonym przez liczbę mandatów posłów lub senatorów możliwych do uzyskania

w danym okręgu wyborczym, w którym komitet zarejestrował swojego kandydata lub kandydatów,

- 2) limit ponadokręgowy dla danego komitetu stanowi sumę limitów z co najmniej dwóch okręgów, o których mowa w pkt 1.
3. W ramach limitu dla okręgu tworzy się sublimit na kampanię indywidualną kandydatów w wysokości co najmniej 50% kwoty limitu wydatków wynikających z tytułu zarejestrowania listy. Kwotę sublimitu dzieli się równo między wszystkich kandydatów zgłoszonych przez komitet wyborczy.

Art. 100.

1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, w terminie 14 dni od dnia zarządzenia wyborów do Sejmu ustala, w drodze rozporządzenia, kwoty wydatków na kampanię wyborczą, które może ponieść komitet z tytułu zarejestrowania listy kandydatów w każdym okręgu wyborczym.
2. Za podstawę określenia kwoty wydatków, o których mowa w ust. 1, przyjmuje się liczbę wyborców w danym okręgu wyborczym, ujętych w rejestrze wyborców na koniec kwartału poprzedzającego zarządzenie wyborów do Sejmu oraz kwotę wydatków, o których mowa w art. 99 ust. 2, z uwzględnieniem podwyższenia tej kwoty wynikającego z rozporządzenia, o którym mowa w art. 248, ogłoszonego przed dniem zarządzenia wyborów.

Art. 101.

1. Wydatki komitetu wyborców i komitetu wyborczego partii politycznych ze środków pochodzących od anonimowych ofiarodawców ze zbiorów publicznych, w rozumieniu przepisów o zbiorach publicznych, nie mogą przekraczać 10% limitu.
2. Wydatki koalicyjnego komitetu wyborczego ze środków pochodzące od anonimowych ofiarodawców ze zbiorów publicznych w rozumieniu przepisów o zbiorach publicznych oraz gromadzonych na subkoncie, o którym mowa w art. 97 pkt 2, nie mogą przekraczać 10% limitu.

Art. 102.

Wydatki komitetu wyborczego na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy, w tym w prasie w rozumieniu przepisów prawa prasowego, nie mogą przekraczać 80% limitu.

Art. 103.

1. W wypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi kosztami koalicyjny komitet wyborczy przekazuje ją na fundusze wyborcze partii politycznych wchodzących w skład koalicji w proporcji ustalonej w umowie koalicyjnej; w wypadku braku stosownych postanowień w umowie środki przekazuje się instytucji charytatywnej. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia przyjęcia sprawozdania wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą lub uwzględnia skargi, o której mowa w art. 109 ust. 1.

2. W wypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, z uwzględnieniem dotacji, o której mowa w art. 114, komitet wyborców jest obowiązany przekazać tę nadwyżkę instytucji charytatywnej. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w ciągu 6 miesięcy od dnia przyjęcia sprawozdania wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą lub uwzględnia skargi, o której mowa w art. 109 ust. 1.

Art. 104.

Wszelkie wezwania i informacje pisemne dostarczane przez komitet wyborczy, mające na celu pozyskanie środków na wybory, muszą zawierać informację o treści przepisów art. 94, art. 95 ust. 1 i 3, art. 113, art. 237 pkt 4 i art. 238 pkt 2 i 3.

Art. 105.

Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami dotyczącymi jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

Art. 106.

Do finansowania komitetów wyborczych partii politycznych w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy o partiach politycznych.

Art. 107.

1. Pełnomocnik finansowy, w ciągu 3 miesięcy od dnia wyborów, przedkłada Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, zwane dalej „sprawozdaniem wyborczym”, wraz z opinią biegłego rewidenta o sprawozdaniu oraz z dokumentami, o których mowa w ust. 4.
2. Biegłego rewidenta, o którym mowa w ust. 1, wybiera Państwowa Komisja Wyborcza.
3. Koszty sporządzenia opinii, o której mowa w ust. 1, pokrywane są z budżetu państwa w części – Budżet, finanse i instytucje finansowe.
4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdania wyborczego oraz szczegółowy zakres zawartych w nim informacji, a także wykaz rodzajów dokumentów, jakie należy załączyć do sprawozdania, tak aby umożliwiły weryfikację podanych w sprawozdaniu informacji. Wzór powinien określać w szczególności wskazanie stanu subkont, o których mowa w art. 97.
5. Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu usług podaje się w sprawozdaniu wyborczym w wysokości możliwych do uzyskania cen ich sprzedaży netto, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszych o odpisy amortyzacji.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez podmioty inne niż przedsiębiorcy.
7. Sprawozdanie wyborcze komitetu Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie 7 dni od dnia złożenia go Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 108.

1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania wyborczego przyjmuje albo, w razie stwierdzenia naruszenia przez komitet przepisów ustawy dotyczących finansowania kampanii wyborczej, odrzuca sprawozdanie.
2. W razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości sprawozdania wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza może zwrócić się do danego komitetu o usunięcie wad sprawozdania lub o udzielenie wyjaśnień w określonym terminie.
3. Państwowa Komisja Wyborcza, badając sprawozdanie wyborcze, może zlecać sporządzenie ekspertyz lub opinii.
4. Państwowa Komisja Wyborcza, badając sprawozdanie wyborcze, może żądać od organów państwowych niezbędnej pomocy.
5. W terminie 7 dni od dnia publikacji sprawozdania wyborczego, o której mowa w art. 107 ust. 7:
 - 1) partie polityczne,
 - 2) komitety, które brały udział w danych wyborach,
 - 3) stowarzyszenia i fundacje, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych- mogą zgłaszać do Państwowej Komisji Wyborczej umotywowane, pisemne zastrzeżenia co do sprawozdań wyborczych komitetów.
6. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 60 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 5, udziela pisemnej odpowiedzi na zastrzeżenie.

Art. 109.

1. W wypadku odrzucenia sprawozdania wyborczego komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą komitet ma prawo, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania.
2. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi.
3. Rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy następuje w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym.
4. Od orzeczenia Sądu najwyższego nie przysługuje środek prawny.

Art. 110.

Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” oraz podaje do publicznej wiadomości, w formie komunikatu, informacje o przyjętych i odrzuconych sprawozdaniach wyborczych komitetów wyborczych.

Art. 111.

1. W razie niezłożenia w terminie sprawozdania wyborczego przez:
 - 1) komitet wyborców lub koalicyjny komitet wyborczy – traci on prawo do dotacji, o której mowa w art. 114,
 - 2) komitet wyborczy partii politycznej – partii politycznej:
 - a) nie przysługuje prawo do dotacji, o której mowa w art. 114,
 - b) nie przysługuje prawo do dotacji, o której mowa w art. 28 ust. 4 pkt 1 ustawy o partiach politycznych,
 - c) minister właściwy do spraw finansów publicznych blokuje konta jej Funduszu Wyborczego na okres kadencji Sejmu.
2. Do sprawozdania złożonego po terminie stosuje się odpowiednio przepisy art. 107 - 109.

Art. 112.

1. W razie odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania wyborczego lub odrzucenia skargi, o której mowa w art. 109 ust. 1 komitet wyborczy traci prawo do dotacji podmiotowej.
2. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, partia polityczna, która utworzyła komitet wyborczy lub koalicyjny komitet wyborczy traci również prawo do dotacji, o której mowa w art. 28 ust. 4 pkt 1 ustawy o partiach politycznych.

Art. 113.

1. Korzyści majątkowe przekazane albo przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów art. 95 ust. 1 i 3, art. 97 lub art. 99, podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona przepadkowi podlega jej wartość.
2. Sądem właściwym do orzekania w sprawach przepadku korzyści majątkowych, o których mowa w ust. 1, jest Sąd Okręgowy w Warszawie.
3. Wniosek o orzeczenie przepadku korzyści majątkowej wnosi do sądu Państwowa Komisja Wyborcza.
4. Do postępowania w sprawie przepadku korzyści majątkowej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 114.

1. Komitet wyborczy ma prawo do dotacji z budżetu państwa, zwanej dalej „dotacją podmiotową”.

2. Wysokość dotacji podmiotowej oblicza się proporcjonalnie do liczby uzyskanych przez dany komitet mandatów posłów lub senatorów. Oblicza się ją dzieląc kwotę sumy wydatków uwidoczniionych w sprawozdaniach wyborczych komitetów w granicach określonych limitami, o których mowa w art. 99, poniesionych przez komitety, które uzyskały przynajmniej jeden mandat, przez liczbę 560, a następnie iloraz ten mnożąc przez liczbę mandatów przypadających na dany komitet wyborczy.
3. Wysokość dotacji podmiotowej oblicza się według wzoru:

$$Dp = \frac{W}{Mo} \times M$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- Dp - wysokość dotacji podmiotowej dla danego komitetu wyborczego,
W - wysokość wydatków na kampanię komitetów wyborczych, które uzyskały przynajmniej 1 mandat
Mo - ustawowa liczba mandatów do uzyskania w danych wyborach,
M - liczba mandatów uzyskana przez dany komitet wyborczy.

4. Dotacja podmiotowa przysługuje wyłącznie do wysokości kosztów uwidoczniionych w sprawozdaniu wyborczym.
5. Dotację podmiotową przysługującą koalicyjnemu komitetowi wyborczemu dzieli się na rzecz partii wchodzących w ich skład koalicji w proporcjach określonych w dokumencie zawiązującym koalicję wyborczą. Proporcje określone w tym dokumencie nie mogą być zmienione. Jeżeli partie polityczne wchodzące w skład koalicji nie określiły w dokumencie zawiązującym koalicję proporcji dotacja podmiotowa nie przysługuje.
6. Przekazanie dotacji podmiotowej na wskazane przez komitet wyborczy konto bankowe dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej o uprawnionych do otrzymania dotacji komitetach wyborczych oraz o liczbie mandatów uzyskanych przez dany komitet. Dotacja jest wypłacana w ciągu 3 miesięcy od stwierdzenia ważności wyborów, nie później jednak niż do 31 marca następnego roku.
7. W wypadku podziału lub połączenia się partii politycznych odnośnie ich prawa do dotacji podmiotowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 37 ustawy o partiach politycznych.

Rozdział 12

Finansowanie wyborów z budżetu państwa

Art. 115.

1. Wydatki związane z organizacją przygotowań i przeprowadzeniem wyborów są pokrywane z budżetu państwa.

2. Z budżetu państwa pokrywane są wydatki związane z:
 - 1) zadaniami Państwowej Komisji Wyborczej oraz Krajowego Biura Wyborczego przewidzianymi w ustawie,
 - 2) zadaniami komisji wyborczych niższego stopnia oraz zapewnieniem ich obsługi przez wyznaczone do tych celów organy i jednostki organizacyjne,
 - 3) zadaniami wyborczymi organów administracji rządowej oraz podległych im urzędów centralnych i jednostek organizacyjnych, a także innych organów państwowych,
 - 4) zadaniami wyborczymi zleconymi jednostkom samorządu terytorialnego.
3. Środki finansowe na zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego przekazywane są nie później niż w ciągu 30 dni od daty ogłoszenia postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej o zarządzeniu wyborów.
4. Informację o wydatkach, o których mowa w ust. 2, Kierownik Krajowego Biura Wyborczego podaje do publicznej wiadomości w ciągu 5 miesięcy od dnia wyborów.
5. Zasady planowania finansowego oraz realizacji wydatków, o których mowa w ust. 2 i 3, a także sprawozdawczości finansowej określają przepisy o finansach publicznych.
6. Dysponentem środków finansowych, o których mowa w ust. 1, jest Kierownik Krajowego Biura Wyborczego.

Dział II

Przepisy szczególne dla wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Rozdział 13

Zasady ogólne. Zarządzanie wyborów do Sejmu

Art. 116.

Wybory do Sejmu są powszechne, równe, bezpośrednie i proporcjonalne oraz odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 117.

Sejm jest wybierany na okres 4 lat. Kadencja Sejmu rozpoczyna się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwa do dnia poprzedzającego zebranie się Sejmu następnej kadencji.

Art. 118.

Do Sejmu wybiera się:

- 1) 410 posłów z okręgowych list kandydatów na posłów w wielomandatowych okręgach wyborczych,
- 2) 50 posłów z ogólnopolskich list kandydatów na posłów.

Art. 119.

Wybrany do Sejmu może być obywatel polski mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 21 lat.

Art. 120.

1. Prawo zgłaszania kandydatów na posłów mają partie polityczne oraz wyborcy, tworząc w tym celu komitety wyborcze.
2. Prawo zgłaszania kandydatów na posłów przysługuje również koalicjom wyborczym partii politycznych.
3. Tryb tworzenia komitetów wyborczych oraz zgłaszania kandydatów określają przepisy niniejszego działu.

Art. 121.

1. W podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się wyłącznie okręgowe listy kandydatów na posłów tych komitetów wyborczych, których listy otrzymały co najmniej 5% ważnie oddanych głosów w skali kraju.
2. Okręgowe listy kandydatów na posłów komitetów wyborczych, o których mowa w art. 136 ust. 1 (koalicja wyborcza), uwzględnia się w podziale mandatów w okręgach wyborczych, jeżeli ich listy otrzymały co najmniej 8% ważnie oddanych głosów w skali kraju.

Art. 122.

W podziale mandatów pomiędzy ogólnopolskie listy kandydatów na posłów uwzględnia się wyłącznie listy tych komitetów wyborczych, których okręgowe listy kandydatów na posłów otrzymały co najmniej 7% ważnie oddanych głosów w skali kraju.

Art. 123.

1. Komitety wyborcze utworzone przez wyborców zrzeszonych w zarejestrowanych organizacjach mniejszości narodowych mogą korzystać ze zwolnienia list tych komitetów z jednego z warunków, o których mowa w art. 121 ust. 1 lub art. 122, jeżeli złożą Państwowej Komisji Wyborczej oświadczenie w tej sprawie najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów. Wraz z oświadczeniem, o którym mowa w zdaniu pierwszym, komitet jest obowiązany przedłożyć dokument właściwego organu statutowego organizacji mniejszości narodowej potwierdzający utworzenie komitetu przez wyborców będących członkami tej organizacji.
2. Państwowa Komisja Wyborcza potwierdza niezwłocznie otrzymanie oświadczenia, o którym mowa w ust. 1. Potwierdzenie oświadczenia jest wiążące dla komitetów wyborczych.

Art. 124.

Jeżeli warunku określonego w art. 121 ust. 1 lub ust. 2 nie spełnią okręgowe listy kandydatów na posłów żadnego komitetu wyborczego bądź któryś z wymienionych warunków spełniony zostanie przez listy kandydatów tylko jednego komitetu wyborczego, w podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się listy kandydatów komitetów wyborczych, które otrzy-

mały co najmniej 3% ważnie oddanych głosów w skali kraju. Listy koalicji wyborczych uwzględnia się, jeżeli otrzymały co najmniej 5% ważnie oddanych głosów w skali kraju.

Art. 125.

1. Jeżeli warunku określonego w art. 122 nie spełni ogólnopolska lista kandydatów na posłów żadnego komitetu wyborczego, w podziale mandatów uwzględnia się wyłącznie listy tych trzech komitetów wyborczych, których okręgowe listy kandydatów na posłów, spełniając warunki określone odpowiednio w art. 121 lub w art. 124, otrzymały kolejno najwyższy procent ważnie oddanych głosów w skali kraju.
2. W razie spełnienia warunków określonych w art. 121 lub w art. 124 przez listy ogólnopolskie mniej niż trzech komitetów wyborczych, w podziale mandatów uwzględnia się ogólnopolskie listy kandydatów wyłącznie tych komitetów.

Art. 126.

1. Wybory do Sejmu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej, w drodze postanowienia, nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu, wyznaczając wybory na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu. Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej podaje się do wiadomości publicznej i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia zarządzenia wyborów.
2. W postanowieniu, o którym mowa w ust. 1, Prezydent Rzeczypospolitej po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej określa dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych przewidzianych w ustawie (kalendarz wyborczy).

Art. 127.

1. W razie skrócenia kadencji Sejmu na mocy jego uchwały lub na mocy postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej, Prezydent zarządza wybory do Sejmu, wyznaczając ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od dnia wejścia w życie uchwały Sejmu o skróceniu swej kadencji lub od dnia ogłoszenia postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej o skróceniu kadencji Sejmu. Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej o skróceniu kadencji Sejmu i wyborach do Sejmu podaje się do wiadomości publicznej i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia jego podpisania. Przepis art. 126 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
2. Wybory, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie, z tym że:
 - 1) ustalone ustawą następujące terminy wykonania czynności wyborczych ulegają skróceniu:
 - a) w art. 41 ust. 2 i 3 – odpowiednio do 38 dnia i 35 dnia przed dniem wyborów,
 - b) w art. 129 ust. 2 – do 40 dnia przed dniem wyborów,
 - c) w art. 134 ust. 3, art. 135 ust. 4 i art. 136 ust. 4 – do 35 dnia przed dniem wyborów,
 - d) w art. 141 ust. 3 i art. 142 ust. 1 – do 25 dnia przed dniem wyborów,

- 2) terminy przewidziane w art. 134 ust. 5 – 8, art. 144 ust. 2, art. 145 ust. 2 i 3, art. 153 ust. 3 i art. 155 ust. 1 na wnoszenie i rozpatrywanie skarg lub odwołań skraca się do 2 dni,
- 3) losowanie jednolitych numerów dla list komitetów wyborczych, o którym mowa w art. 146 ust. 1 i art. 147 ust. 1, przeprowadza się jedynie dla list komitetów wyborczych, które w poprzednich wyborach nie zarejestrowały list kandydatów. Komitety, które uczestniczyły w poprzednich wyborach i w obecnych zarejestrowały swoje listy, zachowują numery wówczas im przyznane.

Rozdział 14

Okręgi wyborcze

Art. 128.

1. W celu przeprowadzenia wyborów do Sejmu tworzy się wielomandatowe okręgi wyborcze, zwane dalej „okręgami wyborczymi”.
2. W okręgu wyborczym wybiera się co najmniej 7 posłów.
3. Okręg wyborczy obejmuje obszar województwa lub jego część. Granice okręgu wyborczego nie mogą naruszać granic wchodzących w jego skład powiatów i miast na prawach powiatu. Powiat warszawski jest jednym okręgiem wyborczym.

Art. 129.

1. Ustalenie liczby posłów wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych oraz podziału województw na okręgi wyborcze dokonuje się według jednolitej normy przedstawicielstwa, obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców kraju przez ogólną liczbę posłów wybieranych w okręgach wyborczych, z uwzględnieniem art. 128 i następujących zasad:
 - 1) ułamki liczby mandatów posłów wybieranych w okręgach wyborczych równe lub większe od 1/2, jakie wynikną z zastosowania normy przedstawicielstwa, zaokrągla się w górę do liczby całkowitej,
 - 2) jeżeli w wyniku postępowania, o którym mowa w pkt 1, liczba posłów wybieranych w okręgach wyborczych przewyższa liczbę wynikającą z art. 118 pkt 1, mandaty nadwyżkowe odejmuje się w tych okręgach wyborczych, w których norma przedstawicielstwa jest najmniejsza. W wypadku, gdy liczba posłów jest mniejsza od wynikającej z art. 118 pkt 1, dodatkowe mandaty przydziela się tym okręgom wyborczym, w których norma przedstawicielstwa jest największa.
2. Podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice oraz liczbę posłów wybieranych w każdym okręgu, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa załącznik nr 1 do ustawy.
3. Informację o okręgu wyborczym podaje się do wiadomości wyborcom danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej najpóźniej w 52 dniu przed dniem wyborów. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze.

Art. 130.

1. Państwowa Komisja Wyborcza przedkłada Sejmowi wnioski w sprawie zmiany granic okręgów wyborczych i liczby posłów w nich wybieranych, jeżeli konieczność taka wynika ze zmian w zasadniczym podziale terytorialnym państwa lub zmiany liczby mieszkańców w okręgu wyborczym lub w kraju.
2. Dokonywanie zmian granic powiatów pociągających za sobą zmiany granic okręgów wyborczych jest niedopuszczalne w okresie 12 miesięcy poprzedzających upływ kadencji Sejmu, jak i w okresie od zarządzenia wyborów przedterminowych do Sejmu aż do dnia stwierdzenia ważności wyborów.
3. Sejm dokonuje zmian w podziale na okręgi wyborcze z przyczyn, o których mowa w ust. 1, najpóźniej w ciągu pierwszych 3 miesięcy roku, w którym przeprowadzone będą wybory, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W razie skrócenia kadencji Sejmu zmian w podziale na okręgi wyborcze nie dokonuje się.

Rozdział 15

Szczególne zadania komisji wyborczych

Art. 131.

Do szczególnych zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy:

- 1) rejestrowanie ogólnopolskich list kandydatów na posłów,
- 2) ustalanie zbiorczych wyników głosowania na okręgowe listy kandydatów na posłów oraz stwierdzenie, które z tych list spełniają warunki do uczestniczenia w podziale mandatów w okręgach wyborczych,
- 3) ustalanie, które z ogólnopolskich list kandydatów na posłów spełniają warunki do uczestniczenia w podziale mandatów oraz dokonywanie podziału mandatów pomiędzy te listy,
- 4) ogłoszenie wyników wyborów do Sejmu,
- 5) przesłanie Marszałkowi Sejmu i Sądowi Najwyższemu sprawozdania z wyborów,
- 6) wydawanie posłom zaświadczeń o wyborze.

Art. 132.

Do szczególnych zadań okręgowych komisji wyborczych należy:

- 1) rejestrowanie okręgowych list kandydatów na posłów,
- 2) zarządzenie drukowania odpowiednich obwieszczeń wyborczych i kart do głosowania oraz ich dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym,
- 3) ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów posłów w okręgu wyborczym.

Rozdział 16
Zgłaszanie list kandydatów na posłów

Tworzenie komitetów wyborczych

Art. 133.

1. W imieniu partii politycznych, wyborców i koalicji wyborczych uprawnionych do zgłaszania kandydatów na posłów czynności wyborcze wykonują komitety wyborcze.
2. Kampanię wyborczą na rzecz kandydata lub listy kandydatów może prowadzić na zasadzie wyłączności jedynie komitet wyborczy.

Art. 134.

1. Funkcję komitetu wyborczego partii politycznej pełni organ partii upoważniony do jej reprezentowania przy czynnościach prawnych.
2. Organ, o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest zawiadomić Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze zgłoszenia list kandydatów w wyborach do Sejmu.
3. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 2, może być dokonane w okresie od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej do 50 dnia przed dniem wyborów.
4. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, podaje się:
 - 1) nazwę i skrót nazwy komitetu wyborczego, którymi jest nazwa i skrót nazwy partii politycznej oraz adres siedziby komitetu, a także numer ewidencyjny, pod którym partia polityczna jest wpisana do ewidencji partii politycznych,
 - 2) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika komitetu wyborczego uprawnionego, z zastrzeżeniem art. 92 ust.1, do występowania na rzecz i w imieniu komitetu wyborczego,
 - 3) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 92 ust. 1.
5. Do zawiadomienia dołącza się oświadczenie pełnomocnika oraz pełnomocnika finansowego, o których mowa w ust. 4 pkt 2 i 3, o przyjęciu pełnomocnictwa, a w wypadku pełnomocnika finansowego - również o spełnieniu przez niego wymogów, o których mowa w art. 92 ust. 2 i 3.
6. Jeżeli zawiadomienie spełnia warunki określone w ust. 3-5, Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 3 dni od dnia jego doręczenia, postanawia o przyjęciu zawiadomienia. Postanowienie o przyjęciu zawiadomienia doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 4 pkt 2.
7. Jeżeli zawiadomienie wykazuje wady, Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 3 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, wzywa pełnomocnika, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, do ich usunięcia w terminie 5 dni. W wypadku nieusunięcia wad w terminie Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zawiadomienia. Postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi.
8. Pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, służy prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia

zawiadomienia. Skargę wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia pełnomocnikowi postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia.

9. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 5 dni. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. Orzeczenie doręcza się pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, i Państwowej Komisji Wyborczej. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę pełnomocnika za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie wydaje postanowienie o przyjęciu zawiadomienia.
10. Komitet wyborczy partii politycznej może wykonywać czynności wyborcze po wydaniu przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia.

Art. 135.

1. Komitet wyborczy wyborców może utworzyć, po rozpoczęciu kampanii wyborczej, grupa co najmniej 15 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu, którzy złożyli pisemne oświadczenie o utworzeniu komitetu, ze wskazaniem swojego imienia (imion) i nazwiska, adresu zamieszkania oraz numeru ewidencyjnego PESEL.
2. W imieniu i na rzecz komitetu występuje, z zastrzeżeniem przepisu art. 92 ust. 1, pełnomocnik komitetu, wskazany w pisemnym oświadczeniu pierwszych 15 osób tworzących komitet.
3. Komitet posiada osobowość prawną, którą nabywa z dniem wydania postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej w trybie, o którym mowa w art. 134 ust. 5 lub 8.
4. Po zebraniu co najmniej 1.000 podpisów obywateli mających prawo wybierania do Sejmu, popierających utworzenie komitetu, pełnomocnik, o którym mowa w ust. 2, zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu. Zawiadomienie może być dokonane do 50 dnia przed dniem wyborów.
5. W zawiadomieniu podaje się:
 - 1) nazwę komitetu wyborczego, skrót jego nazwy oraz adres siedziby komitetu. Nazwa i skrót nazwy komitetu wyborczego muszą być różne, z zastrzeżeniem ust. 7, od nazw i skrótów nazw partii politycznych i organizacji społecznych wpisanych do ewidencji prowadzonych przez właściwy organ ewidencji,
 - 2) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika, o którym mowa w ust. 2,
 - 3) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1.
6. Do zawiadomienia załącza się:
 - 1) oświadczenie o utworzeniu komitetu wyborczego i ustanowieniu pełnomocników, o których mowa w ust. 2 i ust. 5 pkt 3,
 - 2) wykaz co najmniej 1.000 obywateli, o których mowa w ust. 4, zawierający ich imiona, nazwiska, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL, a także własnoręcznie złożone podpisy obywateli.
7. Nazwa i skrót nazwy komitetu wyborczego utworzonego przez wyborców zrzeszonych w zarejestrowanych organizacjach mniejszości narodowych mogą być tożsame z nazwą i skrótem nazwy tej organizacji. Przepis art. 123 ust. 1 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

Art. 136.

1. Partie polityczne mogą tworzyć koalicje wyborcze w celu zgłoszenia wspólnych list kandydatów na posłów.
2. Partia polityczna może wchodzić w skład tylko jednej koalicji.
3. Czynności wyborcze w imieniu koalicji wyborczej wykonuje komitet wyborczy, zwany dalej „koalicyjnym komitetem wyborczym”, utworzony przez organy partii politycznych wchodzących w jej skład, upoważnione do reprezentowania partii na zewnątrz.
4. Koalicyjny komitet wyborczy może być utworzony w okresie od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej do 50 dnia przed dniem wyborów.
5. Koalicyjny komitet wyborczy, w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy posiada osobowość prawną, którą nabywa z dniem wydania postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej w trybie, o którym mowa w art. 134 ust. 5 lub 8.
6. W skład koalicyjnego komitetu wyborczego wchodzi co najmniej 10 osób wskazanych przez organy partii politycznych, o których mowa w ust. 3.
7. Członkowie komitetu, o których mowa w ust. 6, zawiadamiają w terminie do 50 dnia przed dniem wyborów Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu koalicyjnego komitetu wyborczego.
8. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 7, podaje się:
 - 1) nazwę komitetu, skrót jego nazwy oraz adres jego siedziby,
 - 2) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika koalicyjnego komitetu wyborczego upoważnionego, z zastrzeżeniem przepisu art. 92 ust. 1, do występowania na rzecz i w imieniu komitetu,
 - 3) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1.
9. Do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 7, załącza się:
 - 1) dokument o zawarciu koalicji wyborczej i przyjęciu dla niej nazwy oraz skrótu nazwy,
 - 2) dokument tworzący koalicyjny komitet wyborczy wraz z następującymi danymi: imionami, nazwiskami, adresami zamieszkania i numerami ewidencyjnymi PESEL osób, o których mowa w ust. 6,
 - 3) oświadczenia, o których mowa w art. 134 ust. 5,
 - 4) uwierzytelnione odpisy z ewidencji partii politycznych tworzących koalicję wyborczą,
 - 5) wyciągi ze statutow partii politycznych tworzących koalicję wyborczą wskazujące, który organ partii jest upoważniony do jej reprezentowania na zewnątrz.

Art. 137.

Pełnomocnicy komitetów wyborczych, o których mowa w art. 134 ust. 4 pkt 2, art. 135 ust. 2 i art. 136 ust. 8 pkt 2, zwani są dalej „pełnomocnikami”.

Art. 138.

Do zawiadomienia i przyjęcia zgłoszenia komitetów wyborczych, o których mowa w art. 135 ust. 5 i art. 136 ust. 8, stosuje się przepisy art. 134 ust. 6 – 10.

Art. 139.

1. Komitet wyborczy ulega, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, rozwiązaniu z mocy prawa:
 - 1) po przyjęciu sprawozdania wyborczego komitetu przez Państwową Komisję Wyborczą albo
 - 2) po bezskutecznym upływie terminu do wniesienia skargi, o której mowa w art. 109 ust. 1, albo
 - 3) po wydaniu orzeczenia, o którym mowa w art. 109 ust. 2, uwzględniającego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania.
2. Komitety wyborcze, którym przysługuje prawo do dotacji podmiotowej, ulegają rozwiązaniu z mocy prawa po upływie 6 miesięcy od dnia otrzymania kwoty dotacji podmiotowej.
3. Komitet wyborczy może ulec rozwiązaniu przed dniem wyborów w trybie przepisów o jego utworzeniu. O rozwiązaniu komitetu zawiadamia się niezwłocznie Państwową Komisję Wyborczą, a jeżeli rozwiązanie komitetu nastąpiło po zarejestrowaniu listy okręgowej – także właściwą okręgową komisję wyborczą.

Art. 140.

1. Komitet wyborczy może zgłosić w każdym okręgu wyborczym jedną okręgową listę kandydatów na posłów, zwaną dalej „listą okręgową” oraz jedną ogólnopolską listę kandydatów na posłów, zwaną dalej „listą ogólnopolską”.
2. Kandydować można w jednym okręgu wyborczym i z jednej listy okręgowej.
3. Partie polityczne, które tworzą koalicję wyborczą nie mogą zgłaszać list kandydatów samodzielnie.

Zgłaszanie okręgowych list kandydatów na posłów

Art. 141.

1. Lista okręgowa powinna być poparta, w sposób, o którym mowa w art. 150 ust. 2 i 3, podpisami co najmniej 5000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym.
2. Komitet wyborczy, który z zachowaniem wymogów określonych w ust. 1 zarejestrował listy okręgowe w co najmniej połowie okręgów wyborczych, uprawniony jest do zgłoszenia dalszych list bez poparcia zgłoszenia podpisami wyborców.
3. Zgłoszenie list okręgowych przez komitety wyborcze spełniające warunek, o którym mowa w ust. 2, następuje na podstawie zaświadczenia Państwowej Komisji Wyborczej, wydanego na wniosek zainteresowanego komitetu wyborczego, złożony do 40 dnia przed dniem wyborów.

Art. 142.

1. Listę okręgową zgłasza się do okręgowej komisji wyborczej najpóźniej 40 dnia do godz. 24.00 przed dniem wyborów.
2. Liczba kandydatów na liście nie może być mniejsza niż liczba posłów wybieranych w danym okręgu wyborczym i większa niż dwukrotność liczby posłów wybieranych w danym okręgu wyborczym.
3. Zgłoszenia listy okręgowej dokonuje osobiście na piśmie pełnomocnik lub upoważniona przez niego osoba. W razie zgłoszenia listy przez upoważnioną przez pełnomocnika osobę, do zgłoszenia dołącza się dokument stwierdzający udzielenie upoważnienia, ze wskazaniem zakresu udzielonego upoważnienia.
4. Jeżeli zgłoszenia listy okręgowej dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika przepis ust. 3 i art. 134 ust. 4 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 143.

1. Zgłoszenie listy okręgowej powinno zawierać nazwisko, imię (imiona), zawód i miejsce zamieszkania każdego z kandydatów, a w przypadku komitetu wyborczego partii politycznej albo koalicyjnego komitetu wyborczego także symbole graficzne partii tworzących komitet. Nazwiska kandydatów umieszcza się na liście w kolejności ustalonej przez komitet wyborczy.
2. Kandydaci muszą być oznaczeni nazwą lub skrótem nazwy tej partii, której są członkami (nie więcej niż 40 znaków drukarskich).
3. Pełnomocnik może wносить o oznaczenie kandydatów, którzy nie należą do żadnej partii tylko jedną nazwą lub skrótem nazwy partii popierającej danego kandydata; przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio. Fakt poparcia kandydata powinien być potwierdzony pisemnie przez właściwy statutowy organ partii. Wniosek wraz z potwierdzeniem składa się ze zgłoszeniem listy.
4. W zgłoszeniu pełnomocnik może wskazać skrót nazwy komitetu wyborczego, którym należy oznaczyć zarejestrowaną listę na urzędowych obwieszczeniach oraz na karcie do głosowania.
5. Do zgłoszenia każdej listy należy dołączyć:
 - 1) wykazy podpisów wyborców popierających listę bądź zaświadczenie Państwowej Komisji Wyborczej, o którym mowa w art. 141 ust. 3,
 - 2) pisemną zgodę kandydata na kandydowanie z danej listy okręgowej. Zgoda kandydata na kandydowanie w wyborach powinna zawierać imię (imiona), nazwisko i wiek kandydata oraz numer ewidencyjny PESEL kandydata, a także wskazanie jego ewentualnej przynależności do partii politycznej; zgodę na kandydowanie kandydat opatruje datą i własnoręcznym podpisem,
 - 3) oświadczenie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944 – 1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428, Nr 57, poz. 618, Nr 62, poz. 681 i Nr 63, poz. 701 oraz z 2000 r. Nr 43, poz. 488) lub informację o uprzednim złożeniu takiego oświadczenia, w związku z

kandydowaniem na funkcję publiczną, z którą związany był obowiązek złożenia oświadczenia.

6. Po dokonaniu zgłoszenia uzupełnianie listy o nazwiska kandydatów lub zmiany kandydatów albo ich kolejności na liście są niedopuszczalne.

Art. 144.

1. Nazwa, skrót nazwy i symbol graficzny komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 135 ust. 1, powinny różnić się dostatecznie od nazw, skrótów nazw i symboli graficznych innych komitetów wyborczych.
2. Jeżeli po przyjęciu zgłoszenia listy dokonane zostanie następne zgłoszenie zawierające tę samą lub niedostatecznie różniącą się nazwę bądź skrót nazwy komitetu wyborczego, okręgowa komisja wyborcza uznaje to za wadę zgłoszenia i wyznacza termin 3 dni dla jej usunięcia. W wypadku nieusunięcia wady w terminie, komisja odmawia rejestracji listy.
3. Komisja wyborcza uznaje, w trybie ust. 2, za wadę zgłoszenia listy komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 134 ust. 1, w którego nazwie nie uwzględniono nazwy i skrótu nazwy partii tworzącej ten komitet.

Art. 145.

1. Okręgowa komisja wyborcza niezwłocznie rejestruje listę okręgową zgłoszoną zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, sporządzając protokół rejestracji. Po jednym egzemplarzu protokołu doręcza się pełnomocnikowi i przysyła Państwowej Komisji Wyborczej.
2. Jeżeli zgłoszenie ma wady, komisja wzywa pełnomocnika do ich usunięcia w terminie 3 dni. W wypadku nieusunięcia wady w terminie komisja odmawia rejestracji listy w całości lub co do poszczególnych kandydatów. W razie odmowy rejestracji w odniesieniu do niektórych kandydatów, listę – z zastrzeżeniem przepisu art. 142 ust. 2 – rejestruje się w zakresie nie objętym odmową.
3. Orzeczenia okręgowej komisji wyborczej, o których mowa w ust. 2 i art. 144 ust. 2 i 3, doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi. Od orzeczenia pełnomocnikowi przysługuje prawo odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej, w terminie 3 dni od daty doręczenia. Od orzeczenia wydanego w wyniku rozpatrzenia odwołania nie przysługuje środek prawny.

Art. 146.

1. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie protokołów rejestracji list okręgowych przyznaje w drodze losowania, najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów, jednolity numer dla list tego samego komitetu wyborczego, zarejestrowanych w więcej niż jednym okręgu wyborczym. O terminie losowania zawiadamia się pełnomocników; nieobecność pełnomocnika nie wstrzymuje losowania.
2. W pierwszej kolejności losowane są numery dla list tych komitetów wyborczych, które zarejestrowały swoje listy we wszystkich okręgach wyborczych. W dalszej kolejności losowane są numery dla list pozostałych komitetów wyborczych.
3. Państwowa Komisja Wyborcza zawiadamia niezwłocznie okręgowe komisje wyborcze oraz pełnomocników o wylosowanych numerach list okręgowych.

4. Wylosowany jednolity numer dla list okręgowych tego samego komitetu jest równocześnie numerem dla zarejestrowanej ogólnopolskiej listy kandydatów, o którym mowa w art. 156 ust. 1.

Art. 147.

1. Po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 146 ust. 3, okręgowa komisja wyborcza, uwzględniając kolejność numerów list ustaloną w trybie art. 146, najpóźniej w 25 dniu przed dniem wyborów przeprowadza losowanie numerów dla list komitetów wyborczych, które zarejestrowały listy wyłącznie w danym okręgu wyborczym. O terminie losowania zawiadamia się pełnomocników; nieobecność pełnomocnika nie wstrzymuje losowania.
2. Okręgowa komisja wyborcza zawiadamia niezwłocznie pełnomocników i Państwową Komisję Wyborczą o wylosowanych numerach list okręgowych, o których mowa w ust. 1.

Art. 148.

1. Okręgowa komisja wyborcza zarządza wydrukowanie obwieszczenia o zarejestrowanych listach okręgowych, zawierającego informacje o ich numerach, nazwach i skrótach nazw komitetów wyborczych oraz dane o kandydatach zawarte w zgłoszeniach list, w tym treść oświadczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944 – 1990 osób pełniących funkcje publiczne, w części określonej w art. 11 ust. 2 tejże ustawy.
2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, przesyła się dyrektorowi właściwej miejscowo delegatury Krajowego Biura Wyborczego, który zapewnia jego druk i rozplakatowanie na obszarze okręgu wyborczego, najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Jeden egzemplarz obwieszczenia przesyła się niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 149.

1. Okręgowa komisja wyborcza skreśla z zarejestrowanej listy okręgowej nazwisko kandydata na posła, który zmarł, utracił prawo wybieralności lub złożył komisji oświadczenie na piśmie o wycofaniu zgody na kandydowanie.
2. Jeżeli skreślenie nazwiska kandydata z zarejestrowanej listy nastąpiło wskutek śmierci kandydata i powoduje, że na liście tej pozostaje mniej kandydatów niż liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym, komisja zawiadamia pełnomocnika o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Uzupełnienia listy dokonuje się najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów; w takim wypadku przepisów art. 141 ust. 1 nie stosuje się.
3. Jeżeli skreślenie nazwiska kandydata z listy nastąpiło z innej przyczyny niż śmierć kandydata lub lista nie została uzupełniona z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w ust. 2, a na liście pozostaje mniej kandydatów niż liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym, komisja unieważnia rejestrację tej listy. Od orzeczenia wydanego w tej sprawie nie przysługuje środek prawny.
4. W razie rozwiązania komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 139 ust. 3, okręgowa komisja wyborcza unieważnia rejestrację listy tego komitetu. Przepis ust. 3 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

5. O skreśleniu kandydata i orzeczeniach, o których mowa w ust. 2 – 4, okręgowa komisja wyborcza zawiadamia niezwłocznie pełnomocnika i Państwową Komisję Wyborczą oraz wyborców.

Art. 150.

1. Wyborca może udzielić pisemnego poparcia więcej niż jednej liście okręgowej. Stwierdzone podpisem poparcie nie może być wycofane.
2. Wyborca udzielający poparcia liście okręgowej składa podpis obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL.
3. Wykaz podpisów musi zawierać na każdej stronie nazwę komitetu wyborczego zgłaszającego listę, numer okręgu wyborczego, w którym lista jest zgłaszana, oraz adnotację:
„Udzielam poparcia liście kandydatów na posłów zgłaszanej przez
..... (nazwa komitetu wyborczego) w okręgu wyborczym
.....(numer okręgu) w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na (dzień, miesiąc, rok)”.

Art. 151.

1. Zbieranie podpisów osób popierających listę okręgową może być dokonywane tylko w miejscu, czasie i w sposób wykluczający groźbę, podstęp lub stosowanie jakichkolwiek nacisków zmierzających do uzyskania podpisów.
2. Zabrania się zbierania podpisów osób popierających listę okręgową na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
3. Zabrania się udzielania wynagrodzenia pieniężnego w zamian za złożenie podpisu pod zgłoszeniem okręgowej listy wyborczej.

Art. 152.

1. Okręgowa komisja wyborcza, przyjmując zgłoszenie listy okręgowej, w obecności pełnomocnika sprawdza prawidłowość złożenia wymaganej liczby podpisów wyborców. Arkusze wykazu podpisów komisja numeruje i opatruje każdy arkusz swoją pieczęcią oraz wydaje pełnomocnikowi pisemne potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia.
2. Jeżeli prawidłowo złożona liczba podpisów wyborców jest mniejsza niż ustawowo wymagana, komisja orzeka o odmowie przyjęcia zgłoszenia, wskazując stwierdzone wady oraz zwraca pełnomocnikowi przedłożony wykaz podpisów.
3. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 2, może być przez pełnomocnika zaskarżone do właściwego miejscowo sądu okręgowego w terminie 3 dni od daty doręczenia. Sąd okręgowy rozpatruje skargę i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 2 dni, w postępowaniu nieprocesowym, w składzie 3 sędziów. Od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny. Jeżeli sąd uzna skargę za uzasadnioną, komisja niezwłocznie przyjmuje zgłoszenie.

4. Przyjęte arkusze wykazu podpisów komisja przechowuje w zabezpieczonych pakietach. Udostępnienie i rozpieczętowanie pakietów może nastąpić wyłącznie dla potrzeb postępowania przed organami wymiaru sprawiedliwości, w obecności członka okręgowej komisji wyborczej; o terminie czynności zawiadamia się niezwłocznie pełnomocnika.

Art. 153.

1. W razie uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości danych zawartych w wykazie podpisów bądź wiarygodności podpisów, okręgowa komisja wyborcza wstrzymuje rejestrację listy okręgowej i w sposób przez siebie ustalony dokonuje w terminie 3 dni sprawdzenia danych bądź wiarygodności podpisów, w oparciu o dostępne urzędowe dokumenty, w tym rejestry wyborców i urzędowe rejestry mieszkańców, a w miarę potrzeby również o wyjaśnienia wyborców. O wstrzymaniu rejestracji listy i wszczęciu postępowania wyjaśniającego zawiadamia się niezwłocznie pełnomocnika.
2. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego postępowania ustalone zostanie, iż zgłoszona lista nie uzyskała poparcia ustawowo wymaganej liczby podpisów wyborców, komisja orzeka o odmowie rejestracji listy i niezwłocznie zawiadamia o odmowie pełnomocnika.
3. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 2, może być przez pełnomocnika zaskarżone do właściwego terytorialnie sądu okręgowego w terminie 3 dni od daty doręczenia. Sąd okręgowy rozpatruje skargę i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 3 dni, w postępowaniu nieprocesowym, w składzie 3 sędziów. Od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny. Jeżeli sąd uzna skargę za uzasadnioną, komisja niezwłocznie rejestruje listę.

Zgłaszanie ogólnopolskich list kandydatów na posłów

Art. 154.

1. Listę ogólnopolską zgłasza się do Państwowej Komisji Wyborczej najpóźniej w 20 dniu przed dniem wyborów.
2. Do zgłoszenia listy ogólnopolskiej uprawniony jest komitet wyborczy, który zarejestrował listy okręgowe w co najmniej połowie okręgów wyborczych.
3. Komitet wyborczy wyborców zrzeszonych w zarejestrowanej organizacji mniejszości narodowych uprawniony jest do zgłoszenia listy ogólnopolskiej, jeżeli zarejestrował listy okręgowe w co najmniej 5 okręgach wyborczych.
4. Zgłoszenia listy ogólnopolskiej dokonuje na piśmie pełnomocnik. W zgłoszeniu podaje się nazwę i adres komitetu wyborczego oraz nazwisko, imię, numer ewidencyjny PESEL i dokładny adres pełnomocnika.
5. Na liście ogólnopolskiej powinno być zgłoszonych co najmniej 50 kandydatów.
6. Na liście mogą być zgłoszeni tylko kandydaci, którzy zostali zarejestrowani na listach okręgowych danego komitetu wyborczego. Przy nazwiskach kandydatów podaje się numery okręgów wyborczych, w których listy okręgowe zostały zarejestrowane.

Art. 155.

1. Do zgłoszenia i rejestracji listy ogólnopolskiej stosuje się odpowiednio przepisy art. 145 ust. 1 i 2 i art. 149. Orzeczenie Państwowej Komisji Wyborczej może być przez pełnomocnika zaskarżone do Sądu Najwyższego w terminie 3 dni od daty doręczenia. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę w terminie 3 dni w postępowaniu nieprocesowym, stosując odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego. Od postanowienia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny.
2. Jeżeli w wyniku postępowania, o którym mowa w ust. 1 oraz w art. 145 ust. 3, art. 152 ust. 3 i art. 153 ust. 3, komitet wyborczy spełni warunki uprawniające do zgłoszenia listy ogólnopolskiej, Państwowa Komisja Wyborcza przyjmuje zgłoszenie, tak jakby zostało wniesione w ustawowym terminie.

Art. 156.

1. Po zarejestrowaniu list ogólnopolskich Państwowa Komisja Wyborcza podaje do wiadomości publicznej, w formie obwieszczenia, oraz ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej informację o zarejestrowanych listach ogólnopolskich, zawierającą ich numery, nazwy i skróty nazw komitetów wyborczych, ogólną liczbę kandydatów oraz dane o 50 pierwszych kandydatach z każdej listy, w szczególności treść oświadczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944 – 1990 osób pełniących funkcje publiczne, w części określonej w art. 11 ust. 2 tejże ustawy.
2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, podaje się do wiadomości publicznej najpóźniej w 8 dniu przed dniem wyborów, przez ogłoszenie go w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym.

Mężowie zaufania

Art. 157.

1. Pełnomocnik lub osoba przez niego upoważniona może wyznaczyć po jednym mężu zaufania do każdej okręgowej komisji wyborczej i obwodowej komisji wyborczej na obszarze okręgu wyborczego, w którym została zarejestrowana zgłoszona przez niego lista okręgowa.
2. Pełnomocnik lub osoba przez niego upoważniona wydaje mężom zaufania zaświadczenie, według wzoru określonego przez Państwową Komisję Wyborczą.
3. Funkcję męża zaufania przy Państwowej Komisji Wyborczej pełni pełnomocnik lub osoba przez niego upoważniona.

Rozdział 17

Karty do głosowania

Art. 158.

Okręgowa komisja wyborcza po zarejestrowaniu list okręgowych zarządza wydrukowanie kart do głosowania i zapewnia ich przekazanie obwodowym komisjom wyborczym w trybie określonym przez Państwową Komisję Wyborczą.

Art. 159.

Na karcie do głosowania umieszcza się w kolejności wzrastającej oznaczenia list zarejestrowanych w danym okręgu wyborczym, zawierające numer listy oraz nazwę lub skrót nazwy komitetu wyborczego. Pod oznaczeniem każdej listy podaje się nazwiska i imiona wszystkich kandydatów zarejestrowanych na danej liście.

Art. 160.

1. Na każdej karcie do głosowania zamieszcza się zwięzłą informację o sposobie głosowania.
2. Na karcie do głosowania drukuje się odcisk pieczęci właściwej okręgowej komisji wyborczej i oznacza miejsce na pieczęć obwodowej komisji wyborczej.
3. Karta do głosowania może być zadrukowana tylko po jednej stronie. Wielkość i rodzaj czcionki powinny być jednakowe dla oznaczeń wszystkich list i nazwisk kandydatów.
4. Wzór karty do głosowania ustala Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 161.

1. Jeżeli po wydrukowaniu kart do głosowania okręgowa komisja wyborcza skreśli z listy kandydatów nazwisko kandydata z przyczyn, o których mowa w art. 149 ust. 1, nazwisko tego kandydata pozostawia się na wydrukowanych kartach do głosowania. Informację o skreśleniu oraz o warunkach decydujących o ważności głosu oddanego na takiej karcie podaje się do publicznej wiadomości w formie obwieszczenia i zapewnia jego rozplakatowanie w lokalach wyborczych w dniu głosowania.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli komisja unieważni listę kandydatów z przyczyn, o których mowa w art. 149 ust. 3 lub 4.

Art. 162.

Sposób sporządzania i przekazania kart do głosowania dla obwodów głosowania utworzonych na polskich statkach morskich oraz za granicą ustala Państwowa Komisja Wyborcza, po porozumieniu odpowiednio z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej i ministrem właściwym do spraw rolnictwa oraz ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

Rozdział 18

Sposób głosowania i warunki ważności głosu

Art. 163.

1. Wyborca głosuje tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu.
2. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list lub nie postawiono tego znaku w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list, z zastrzeżeniem ust. 4.
3. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli znak „x” postawiono w kratce z lewej strony obok nazwiska kandydata z jednej tylko listy w sytuacji określonej w art. 161 ust. 2
4. Jeżeli znak „x” postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie obok nazwiska kandydata z jednej tylko listy w sytuacji określonej w art. 161 ust. 1, głos uznaje się za ważny i oddany na tę listę.
5. Jeżeli znak „x” postawiono w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub większej liczby kandydatów, ale z tej samej listy, głos uznaje się za ważny i oddany na wskazaną listę z przyznaniem pierwszeństwa do uzyskania mandatu temu kandydatowi, przy którego nazwisku znak „x” jest umieszczony w pierwszej kolejności.

Art. 164.

Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych numerów list i nazw lub nazwisk albo poczynienie innych dopisków nie wpływa na ważność oddanego na niej głosu.

Rozdział 19

Ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym

Art. 165.

1. Ustalając wyniki głosowania w obwodzie, obwodowa komisja wyborcza oblicza:
 - 1) głosy ważnie oddane na każdą z list okręgowych, czyli łączną liczbę głosów oddanych na wszystkich kandydatów z danej listy, z uwzględnieniem sytuacji, o której mowa w art. 163 ust. 4,
 - 2) głosy ważnie oddane na poszczególnych kandydatów każdej z list okręgowych.
2. Liczbę głosów, o których mowa w ust. 1, wymienia się w protokole głosowania w obwodzie.

Art. 166.

Niezwłocznie po otrzymaniu protokołu głosowania w obwodzie okręgowa komisja wyborcza dokonuje sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników głosowania w obwodzie. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w ustaleniu wyników głosowania, komisja zarządza ponowne ich ustalenie przez obwodową komisję wyborczą i powiadamia o tym Państwową Komisję Wyborczą. Przepisy art. 70 – 72 stosuje się odpowiednio.

Art. 167.

1. Okręgowa komisja wyborcza na podstawie protokołów, o którym mowa w art. 165, ustala wyniki głosowania na poszczególne listy okręgowe i sporządza w dwóch egzemplarzach protokół wyników głosowania w okręgu wyborczym.
2. Jeżeli właściwa okręgowa komisja wyborcza nie uzyska wyników głosowania w obwodach głosowania za granicą i na polskich statkach morskich w ciągu 24 godzin od zakończenia głosowania, o którym mowa w art. 53 ust. 2, głosowanie w tych obwodach uważa się za niebyłe. Fakt ten odnotowuje się w protokole wyników głosowania w okręgu wyborczym, z wymienieniem obwodów głosowania oraz ewentualnych przyczyn nie użyskania z tych obwodów wyników głosowania.
3. W protokole wymienia się liczby:
 - 1) osób uprawnionych do głosowania,
 - 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,
 - 3) oddanych kart do głosowania,
 - 4) kart nieważnych,
 - 5) kart ważnych,
 - 6) głosów nieważnych z podaniem przyczyny ich nieważności,
 - 7) głosów ważnych,
 - 8) głosów ważnie oddanych na każdą z list okręgowych,
 - 9) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów każdej z list okręgowych.
4. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji, obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.
5. Przy ustalaniu wyników głosowania i sporządzaniu protokołu mogą być obecni pełnomocnicy, którym przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.
6. Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej przekazuje niezwłocznie dane z protokołu dotyczące liczby głosów ważnych i głosów ważnie oddanych na każdą z list okręgowych oraz głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów każdej z tych list do Państwowej Komisji Wyborczej, w sposób przez nią ustalony, za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych.
7. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący okręgowej komisji wyborczej przesyła niezwłocznie do Państwowej Komisji Wyborczej w trybie przez nią ustalonym. Przepis ust. 7 stosuje się odpowiednio.

Art. 168.

1. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie danych, o których mowa w art. 167 ust. 3, ustala wstępnie liczbę głosów ważnych oraz głosów ważnie oddanych na listy okręgowe poszczególnych komitetów wyborczych w skali kraju i listy, które spełniają warunki uprawniające do uczestniczenia w podziale mandatów w okręgach wyborczych. Informację o tym podaje się do wiadomości publicznej.
2. Po otrzymaniu protokołów wyników głosowania w okręgach wyborczych, Państwowa Komisja Wyborcza protokolarnie ustala zbiorcze wyniki głosowania na listy okręgowe w skali kraju i stwierdza, uwzględniając przepis art. 123 ust. 1, które listy spełniają warunki uprawniające do uczestniczenia w podziale mandatów w okręgach wyborczych oraz zawiadamia o tym pisemnie okręgowe komisje wyborcze. Informację o tym podaje się do wiadomości publicznej.

Art. 169.

1. Po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 168 ust. 2, okręgowa komisja wyborcza dokonuje podziału mandatów pomiędzy uprawnione listy okręgowe w sposób następujący:
 - 1) liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z tych list w okręgu wyborczym dzieli się kolejno przez: 1, 2, 3, 4, i dalej, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między te listy,
 - 2) każdej liście przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada jej liczb kolejno największych.
2. Jeżeli kilka list uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany sposób, a list tych jest więcej niż mandatów do rozdzielenia, pierwszeństwo mają listy w kolejności ogólnej liczby oddanych na nie głosów. Gdyby na dwie lub więcej list oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba obwodów głosowania, w których na daną listę oddano większą liczbę głosów.

Art. 170.

1. Mandaty przypadające danej liście okręgowej uzyskują kandydaci w kolejności otrzymanej liczby głosów.
2. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu z danej listy, o pierwszeństwie rozstrzyga większa liczba obwodów głosowania, w których jeden z kandydatów uzyskał więcej głosów, a jeżeli liczba tych obwodów byłaby równa, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej w obecności członków komisji oraz zainteresowanych pełnomocników komitetów wyborczych; nieobecność pełnomocnika nie wstrzymuje losowania. Przebieg losowania uwzględnia się w protokole wyników wyborów.
3. Tryb przeprowadzania losowania, o którym mowa w ust. 2, określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 171.

1. Po ustaleniu wyników wyborów w okręgu wyborczym, okręgowa komisja wyborcza sporządza, w dwóch egzemplarzach, protokół wyborów posłów w okręgu wyborczym.
2. W protokole wymienia się liczbę posłów wybieranych w okręgu, a także liczbę:
 - 1) osób uprawnionych do głosowania,
 - 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,
 - 3) oddanych kart do głosowania,
 - 4) kart nieważnych,
 - 5) kart ważnych,
 - 6) głosów ważnie oddanych na każdą z list okręgowych,
 - 7) mandatów przypadających każdej liście,
 - 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów każdej z list okręgowych, oraz
 - 9) nazwiska i imiona wybranych posłów z każdej listy okręgowej.
3. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji, obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.
4. Przy ustalaniu wyników wyborów i sporządzaniu protokołu mogą być obecni pełnomocnicy, którym przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.
5. Przepis art. 72 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 172.

Okręgowa komisja wyborcza niezwłocznie podaje do wiadomości publicznej wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgu wyborczym, z uwzględnieniem danych, o których mowa w art. 171 ust. 2.

Art. 173.

1. Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych przekazuje do Państwowej Komisji Wyborczej, w trybie przez nią ustalonym, dane z protokołu wyborów posłów w okręgu wyborczym.
2. Protokół, o którym mowa w art. 171 ust. 2, przewodniczący komisji przesyła w zapieczętowanej kopercie niezwłocznie do Państwowej Komisji Wyborczej w trybie przez nią ustalonym. Pozostałe dokumenty z wyborów przechowuje dyrektor delegatury Krajowego Biura Wyborczego, właściwej dla siedziby komisji.

Art. 174.

1. Po otrzymaniu protokołów, o których mowa w art. 173 ust. 1, Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników wyborów w okręgach wyborczych.

2. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w ustaleniu wyników wyborów, Państwowa Komisja Wyborcza zarządza ponowne ustalenie tych wyników. Przepisy art. 171 - 173 stosuje się odpowiednio.

Art. 175.

Państwowa Komisja Wyborcza podaje do wiadomości publicznej zbiorcze wyniki głosowania, o których mowa w art. 171 ust. 2, ustalone przez okręgową komisję wyborczą.

Rozdział 20

Ustalanie wyników wyborów z ogólnopolskich list kandydatów na posłów

Art. 176.

Państwowa Komisja Wyborcza, po otrzymaniu protokołów od okręgowych komisji wyborczych oraz sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników wyborów w okręgach wyborczych stwierdza, uwzględniając przepis art. 123 ust. 1, które listy ogólnopolskie spełniają warunki uprawniające do uczestniczenia w podziale mandatów w myśl art. 122 albo art. 125.

Art. 177.

1. Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje podziału mandatów pomiędzy uprawnione listy ogólnopolskie w sposób następujący:
 - 1) liczbę głosów ważnie oddanych na wszystkie listy okręgowe danego komitetu wyborczego, dzieli się kolejno przez 1, 2, 3, 4 i dalej, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między listy ogólnopolskie,
 - 2) każdej liście przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada jej liczb kolejno największych.
2. Jeżeli kilka list uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany wyżej sposób, a list tych jest więcej niż mandatów do rozdzielenia, pierwszeństwo mają listy komitetów wyborczych, które w okręgach uzyskały więcej mandatów. Jeżeli listy dwóch lub więcej komitetów wyborczych uzyskały w okręgach równą liczbę mandatów, o pierwszeństwie rozstrzyga większa liczba głosów oddanych w całym kraju na listy danego komitetu wyborczego.

Art. 178.

1. Mandaty przypadające danej liście ogólnopolskiej uzyskują kandydaci w kolejności umieszczenia ich nazwisk na liście – z pominięciem tych kandydatów, którzy uzyskali już mandaty w okręgach wyborczych.
2. Jeżeli danej liście przypada większa liczba mandatów od liczby kandydatów, którzy mandaty mogą uzyskać, wówczas mandaty te przydziela się pozostałym listom w kolejności uzyskanych najwyższych ilorazów.

Art. 179.

Państwowa Komisja Wyborcza sporządza protokół wyborów posłów z ogólnopolskich list kandydatów na posłów, w którym podaje:

- 1) wykaz zarejestrowanych list ogólnopolskich,
- 2) liczbę ważnie oddanych głosów na wszystkie listy okręgowe w kraju,
- 3) liczbę ważnie oddanych głosów w kraju na listy okręgowe każdego komitetu wyborczego, który zarejestrował listę ogólnopolską, wraz z podaniem procentu, jaki liczba ta stanowi w stosunku do liczby głosów oddanych na wszystkie listy okręgowe w kraju,
- 4) wykaz list ogólnopolskich, które uczestniczą w podziale mandatów,
- 5) liczbę mandatów przydzielonych poszczególnym listom ogólnopolskim,
- 6) nazwiska i imiona wybranych posłów z podaniem numerów i nazw list ogólnopolskich, z których je uzyskali oraz numerów okręgów wyborczych, w których kandydowali.

Rozdział 21

Ogłaszanie wyników wyborów do Sejmu

Art. 180.

1. Państwowa Komisja Wyborcza po sporządzeniu protokołu, o którym mowa w art. 179, podaje do wiadomości publicznej w formie obwieszczenia, wyniki wyborów do Sejmu. W obwieszczeniu zamieszcza się podstawowe informacje zawarte w protokołach wyborów posłów w okręgach wyborczych oraz w protokole wyborów posłów z ogólnopolskich list kandydatów na posłów.
2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, publikuje się niezwłocznie w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym oraz ogłasza się w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 181.

Państwowa Komisja Wyborcza wręcza posłom zaświadczenia o wyborze.

Art. 182.

Państwowa Komisja Wyborcza przesyła Marszałkowi Sejmu oraz Sądowi Najwyższemu sprawozdanie z wyborów nie później niż 7 dnia po ogłoszeniu obwieszczenia, o którym mowa w art. 180 ust. 1.

Art. 183.

Państwowa Komisja Wyborcza publikuje opracowanie statystyczne zawierające szczegółowe informacje o wynikach głosowania i wyborów oraz udostępnia wyniki głosowania i wyborów w postaci elektronicznej po kosztach własnych.

Art. 184.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, złożony po porozumieniu z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych, określa, w drodze rozporządzenia, sposób przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów.

Rozdział 22

Wygaśnięcie mandatu posła i uzupełnianie składu Sejmu

Art. 185.

1. Wygaśnięcie mandatu posła następuje wskutek:

- 1) utraty prawa wybieralności,
- 2) pozbawienia mandatu prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,
- 3) zrzeczenia się mandatu,
- 4) śmierci,
- 5) zajmowania w dniu wyborów stanowiska lub funkcji, których stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej albo innych ustaw, nie można łączyć z mandatem posła,
- 6) powołania w toku kadencji na stanowisko lub powierzenie funkcji, których stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej albo innych ustaw nie można łączyć ze sprawowaniem mandatu,
- 7) sprawowania przez posła albo powołania go na stanowisko lub funkcję:
 - a) radnego rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa,
 - b) w zarządzie gminy, zarządzie miasta na prawach powiatu, zarządzie powiatu i zarządzie województwa,
 - c) w radzie regionalnej lub branżowej kasy chorych,
 - d) w Radzie Krajowego Związku Kasy Chorych,
- 8) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia, o którym mowa w art. 143 ust. 5 pkt 3.

2. Odmowa złożenia ślubowania poselskiego jest równoznaczna ze zrzeczeniem się mandatu.

3. Wygaśnięcie mandatu posła stwierdza Marszałek Sejmu.

4. Stwierdzenie wygaśnięcia mandatu posła zajmującego w dniu wyborów stanowisko lub funkcję, o których mowa w ust. 1 pkt 5, następuje, jeżeli niełoży on Marszałkowi Sejmu, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia przez Państwową Komisję Wyborczą wyników wyborów do Sejmu, oświadczenia o złożeniu rezygnacji z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji.

5. Wygaśnięcie mandatu posła powołanego w czasie kadencji na stanowisko lub funkcję, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7, następuje z dniem powołania.

Art. 186.

1. W razie wygaśnięcia mandatu posła wybranego z okręgowej listy kandydatów, Marszałek Sejmu postanawia, na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej, o wstąpieniu na jego miejsce kolejnego kandydata z tej samej listy, który w wyborach otrzymał kolejno największą liczbę głosów. Przy równej liczbie głosów o pierwszeństwie rozstrzyga kolejność umieszczenia kandydata na tej liście okręgowej.
2. Kandydat może zrzec się pierwszeństwa do obsadzenia mandatu na rzecz kandydata z tej samej listy, który uzyskał kolejno największą liczbę głosów. Oświadczenie o ustąpieniu pierwszeństwa powinno być złożone Marszałkowi Sejmu w ciągu 7 dni od dnia doręczenia postanowienia, o którym mowa w ust. 1.
3. Jeżeli obsadzenie mandatu posła w trybie określonym w ust. 1 i ust. 2 byłoby niemożliwe z powodu braku kandydatów, którym mandat można przydzielić, mandat ten do końca kadencji pozostaje nieobsadzony.

Art. 187.

W razie wygaśnięcia mandatu posła wybranego z ogólnopolskiej listy kandydatów, przepisy art. 186 stosuje się odpowiednio, z tym że o pierwszeństwie rozstrzyga kolejność umieszczenia kandydata na tej liście.

Rozdział 23

Kampania wyborcza w programach radiowych i telewizyjnych

Art. 188.

1. W okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej Telewizja Polska Spółka Akcyjna oraz Polskie Radio Spółka Akcyjna i spółki radiofonii regionalnej, zwane dalej „Telewizją Polską” i Polskim Radiem”, rozpowszechniają nieodpłatnie w programach ogólnokrajowych i regionalnych przygotowywane przez komitety wyborcze audycje wyborcze, zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.
2. Łączny czas rozpowszechniania nieodpłatnie audycji wyborczych wynosi:
 - 1) w ogólnokrajowych programach – 15 godzin w Telewizji Polskiej, w tym do 3 godzin w TV Polonia, i 30 godzin w Polskim Radiu, w tym do 5 godzin w programie przeznaczonym dla zagranicy,
 - 2) w regionalnych programach – 10 godzin w Telewizji Polskiej i 15 godzin w Polskim Radiu.
3. Komitet wyborczy ma prawo do rozpowszechniania nieodpłatnie audycji wyborczych w programach:
 - 1) ogólnokrajowych – jeżeli zarejestrował ogólnopolską listę kandydatów na posłów,
 - 2) regionalnych – jeżeli zarejestrował okręgową listę kandydatów na posłów w co najmniej jednym okręgu wyborczym.
4. Przez pojęcie rozpowszechniania nieodpłatnie audycji wyborczych rozumie się zarówno rejestrację i emisję wystąpień przedstawicieli komitetów bądź kandydatów na posłów, jak i rejestrację oraz emisję audycji wyborczych przygotowanych przez komitety.

Art. 189.

1. Czas przeznaczony na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych komitetów wyborczych, o których mowa w art. 188 ust. 2 pkt 1, dzieli się równo pomiędzy uprawnione komitety wyborcze, na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej o zarejestrowanych ogólnopolskich listach kandydatów na posłów.
2. Czas przeznaczony na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych komitetów wyborczych, o których mowa w art. 188 ust. 2 pkt 2, dzieli się pomiędzy uprawnione komitety wyborcze proporcjonalnie do liczby zarejestrowanych przez nie okręgowych list kandydatów na posłów, na podstawie informacji okręgowych komisji wyborczych, właściwych dla obszaru objętego regionalnym programem, o zarejestrowanych listach okręgowych.
3. Czas antenowy przysługujący jednemu wybranemu komitetowi wyborczemu nie może być odstępowany innemu komitetowi. Telewizja Polska i Polskie Radio bez prawomocnego orzeczenia sądu nie mogą ingerować w treść i czas audycji komitetu wyborczego.
4. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania w sprawach podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, zakres rejestracji oraz sposób przygotowania i emisji tych audycji oraz sposób upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych.
5. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, po zasięgnięciu opinii zarządów spółek, o których mowa w art. 188 ust. 1, oraz właściwej rady programowej, ustala:
 - 1) czas przeznaczony na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych w każdym z programów ogólnokrajowych i regionalnych,
 - 2) ramowy podział czasu, o którym mowa w art. 188 ust. 2, w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej.

Art. 190.

1. Kolejność rozpowszechniania w każdym dniu audycji wyborczych ustalają kierujący redakcjami właściwych ogólnokrajowych programów telewizyjnych, w tym TV Polonia, i programów regionalnych oraz programów radiowych w drodze losowania przeprowadzonego w obecności pełnomocników, najpóźniej w 18 dniu przed dniem wyborów.
2. Na ustalenia dotyczące podziału czasu antenowego, o których mowa w art. 189 ust. 1 i 2, pełnomocnikom przysługuje skarga do Państwowej Komisji Wyborczej. Skargę wnosi się w terminie 24 godzin od dokonania ustalenia. Państwowa Komisja Wyborcza rozpatruje sprawę niezwłocznie i wydaje postanowienie. Od postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej nie przysługuje środek prawny.

Art. 191.

1. Niezależnie od czasu przyznanego na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych każdy komitet może, wyłącznie w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej, odpłatnie rozpowszechniać audycje wyborcze w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych. Łączny czas rozpowszechniania odpłatnie audycji wyborczych nie może przekraczać 15% łącz-

- nego czasu przyznanego danemu komitetowi na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych.
2. Nadawcy nie mogą odmówić rozpowszechniania na zasadach odpłatności audycji wyborczych, o których mowa w ust. 1.
 3. Wysokość opłat pobieranych za czas rozpowszechniania audycji wyborczych, o których mowa w ust. 1, nie może przekraczać 50% stawek cen pobieranych za reklamy i musi być dla wszystkich jednakowa oraz ustalana według cennika obowiązującego w dniu zarządzenia wyborów.
 4. Do audycji, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o działalności reklamowej w programach telewizji i radiofonii, z zastrzeżeniem ust. 5.
 5. Czasu przeznaczonego na rozpowszechnianie odpłatnie audycji wyborczych nie wlicza się do ustalonego odrębnymi przepisami dopuszczalnego wymiaru czasowego reklam.

Dział III

Przepisy szczególne dla wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Rozdział 24

Zasady ogólne. Zarządzanie wyborów do Senatu

Art. 192.

Wybory do Senatu są powszechne, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 193.

Senat jest wybierany na okres 4 lat. Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy jednocześnie z kadencją Sejmu.

Art. 194.

Do Senatu wybiera się 100 senatorów, według zasady większości, w województwach.

Art. 195.

Wybrany do Senatu może być obywatel polski mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 30 lat.

Art. 196.

1. Prawo zgłaszania kandydatów na senatorów mają partie polityczne oraz wyborcy.
2. Prawo zgłaszania kandydatów na senatorów przysługuje również koalicjom wyborczym partii politycznych (koalicjom wyborczym).
3. W imieniu partii politycznych, wyborców i koalicji wyborczych uprawnionych do zgłaszania kandydatów na senatorów czynności wyborcze wykonują komitety wyborcze.

4. Kampanię wyborczą na rzecz kandydata lub kandydatów może prowadzić na zasadzie wyłączności jedynie komitet wyborczy.
5. Tryb tworzenia komitetów wyborczych oraz zgłaszania kandydatów określają przepisy niniejszego działu.

Art. 197.

Wybory do Senatu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej jednocześnie z wyborami do Sejmu w trybie i na zasadach określonych w art. 126 i 127, z zastrzeżeniem art. 198.

Art. 198.

1. W razie wygaśnięcia mandatu senatora Prezydent Rzeczypospolitej zarządza wybory uzupełniające do Senatu.
2. Wybory uzupełniające zarządza się i przeprowadza się w ciągu 3 miesięcy od dnia stwierdzenia wygaśnięcia mandatu senatora. Wyborów uzupełniających nie przeprowadza się w okresie 6 miesięcy przed dniem upływu kadencji Senatu.
3. W sprawach zarządzenia wyborów, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 126 ust. 2 z tym, że postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej o wyborach uzupełniających Państwowa Komisja Wyborcza podaje niezwłocznie do wiadomości publicznej, w formie obwieszczenia, na obszarze okręgu wyborczego, w którym wybory mają być przeprowadzone. Druk i rozplakatowanie obwieszczenia zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze.

Art. 199.

W sprawach nieuregulowanych w niniejszym dziale stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy.

Rozdział 25

Okręgi wyborcze

Art. 200.

1. W celu przeprowadzenia wyborów do Senatu tworzy się na obszarze poszczególnych województw okręgi wyborcze.
2. W okręgu wyborczym wybiera się od 2 do 4 senatorów.
3. Okręg wyborczy obejmuje obszar województwa lub jego części. Granice okręgu wyborczego nie mogą naruszać granic okręgów wyborczych utworzonych dla wyborów do Sejmu.

Art. 201.

1. Ustalenie liczby senatorów wybieranych w poszczególnych województwach oraz podziału województwa na okręgi wyborcze dokonuje się według jednolitej normy przedstawi-

cielstwa, obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców kraju przez ogólną liczbę senatorów, z uwzględnieniem art. 200 i następujących zasad:

- 1) liczbę senatorów wybieranych w poszczególnych województwach ustala się przez podzielenie liczby mieszkańców województwa przez normę przedstawicielstwa, o której mowa w zdaniu wstępnym,
 - 2) jeżeli w wyniku postępowania, o którym mowa w pkt 1, liczba senatorów wybieranych we wszystkich województwach przewyższa liczbę wynikającą z art. 194, mandaty nadwyżkowe odejmuje się w tych województwach, w których norma przedstawicielstwa jest najmniejsza. W wypadku, gdy liczba senatorów jest mniejsza od wynikającej z art. 194, dodatkowe mandaty przydziela się tym województwom, w których norma przedstawicielstwa jest największa,
 - 3) przy podziale województwa na okręgi wyborcze przepisy pkt 2 stosuje się odpowiednio.
2. Liczbę senatorów wybieranych w poszczególnych województwach, podział województw na okręgi wyborcze, ich numery i granice oraz liczbę senatorów wybieranych w każdym okręgu, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa załącznik nr 2 do ustawy.
 3. Informację o okręgu wyborczym podaje się do wiadomości wyborcom danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej najpóźniej w 52 dniu przed dniem wyborów. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze.
 4. Do zmian w podziale na okręgi wyborcze przepisy art. 130 stosuje się odpowiednio, z uwzględnieniem art. 129 ust. 3 zdanie drugie.

Rozdział 26

Szczególne zadania komisji wyborczych

Art. 202.

1. Wybory do Senatu przeprowadzają:
 - 1) Państwowa Komisja Wyborcza,
 - 2) okręgowe komisje wyborcze,
 - 3) obwodowe komisje wyborcze.
2. Funkcje okręgowej komisji wyborczej, o której mowa w ust. 1 pkt 2 dla okręgów wyborczych w danym województwie spełnia odpowiednia okręgowa komisja wyborcza powołana dla wyborów do Sejmu.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do obwodowych komisji wyborczych.
4. W wypadku wyborów uzupełniających, o których mowa w art. 198, powołuje się okręgową komisję wyborczą i obwodowe komisje wyborcze w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 203.

Do szczególnych zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy:

- 1) ogłaszanie wyników wyborów do Senatu,
- 2) przesłanie Marszałkowi Senatu i Sądowi Najwyższemu sprawozdania z wyborów,
- 3) wydawanie senatorom zaświadczeń o wyborze.

Art. 204.

Do szczególnych zadań okręgowej komisji wyborczej należy:

- 1) rejestrowanie kandydatów na senatorów,
- 2) zarządzenie drukowania odpowiednich obwieszczeń wyborczych i kart do głosowania oraz ich dostarczenie obwodowym komisjom wyborczym,
- 3) ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów senatorów w okręgu wyborczym.

Rozdział 27

Zgłaszanie kandydatów na senatorów

Tworzenie komitetów wyborczych

Art. 205.

Partie polityczne, wyborcy albo koalicje wyborcze mogą zgłaszać kandydata lub kandydatów na senatorów.

Art. 206.

1. Do tworzenia i zgłaszania komitetów wyborczych do Państwowej Komisji Wyborczej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące tworzenia komitetów wyborczych w wyborach do Sejmu, z tym że:
 - 1) partia polityczna, która wchodzi w skład koalicji wyborczej utworzonej w celu zgłoszenia wspólnych list kandydatów na posłów i wspólnych kandydatów na senatorów lub w celu zgłoszenia tylko wspólnych kandydatów na senatorów nie może zgłaszać kandydatów na senatorów samodzielnie,
 - 2) nazwa i skrót nazwy komitetu wyborczego utworzonego przez wyborców tylko dla zgłoszenia kandydatów na senatorów musi być różna od nazw i skrótów nazw komitetów wyborczych utworzonych dla zgłoszenia list kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów lub list kandydatów na posłów.
2. Komitet wyborczy zgłaszający listy okręgowe w wyborach do Sejmu może zgłaszać również kandydatów na senatorów, z zastrzeżeniem ust. 1.

Zgłaszanie kandydatów na senatorów w okręgu wyborczym

Art. 207.

1. Komitet wyborczy może zgłosić w każdym okręgu wyborczym najwyżej tylu kandydatów na senatorów, ilu senatorów jest wybieranych w danym okręgu wyborczym.
2. Kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym i tylko w ramach zgłoszenia przez jeden komitet wyborczy.

Art. 208.

1. Zgłoszenie kandydata na senatora powinno być poparte w sposób, o którym mowa w art. 150 ust. 2 i 3, podpisami co najmniej 2000 wyborców.
2. Poparcia dla zgłoszenia kandydata na senatora może udzielić wyłącznie wyborca stale zamieszkały w danym okręgu wyborczym.

Art. 209.

1. Do zgłoszenia i rejestracji kandydata lub kandydatów na senatorów przepisy art. 142 ust. 1, 3 i 4, art. 143 – 145, art. 148, 149 ust. 1, 4 i 5 oraz art. 151 - 153 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Zgłoszenia każdego kandydata na senatora dokonuje się odrębnie. Jeżeli komitet wyborczy dokonuje zgłoszenia więcej niż jednego kandydata, odrębnie na każdym wykazie podpisów wyborców, o którym mowa w art. 150 ust. 3, musi być umieszczone nazwisko i imiona zgłaszanego kandydata.
3. Do zgłoszenia kandydatów na senatorów przepisu art. 141 ust. 2 nie stosuje się.

Rozdział 28

Karty do głosowania

Art. 210.

Okręgowa komisja wyborcza po zarejestrowaniu kandydatów na senatorów zarządza wydrukowanie kart do głosowania i zapewnia ich przekazanie obwodowym komisjom wyborczym w trybie określonym przez Państwową Komisję Wyborczą.

Art. 211.

1. Na karcie do głosowania umieszcza się w porządku alfabetycznym nazwiska i imiona zarejestrowanych kandydatów na senatorów z podaniem nazwy lub skrótu nazwy komitetu wyborczego.
2. Przepisy art. 160 – 162 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 29

Sposób głosowania i warunki ważności głosu

Art. 212.

1. Wyborca głosuje na określonych kandydatów, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwisk najwyżej tylu kandydatów, ilu senatorów jest wybieranych w okręgu wyborczym.
2. Wyborca może głosować na mniejszą liczbę kandydatów, aniżeli wynosi liczba senatorów wybieranych w danym okręgu wyborczym.

Art. 213.

1. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwisk więcej kandydatów niż jest wybieranych senatorów.
2. Głos jest również nieważny, jeżeli znak „x” postawiono w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata w sytuacji określonej w art. 161 ust. 1.

Rozdział 30

Ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym

Art. 214.

1. Ustalając wyniki głosowania w obwodzie, obwodowa komisja wyborcza oblicza głosy ważne oddane na poszczególnych kandydatów.
2. Liczbę głosów, o których mowa w ust. 1, wymienia się w protokole głosowania w obwodzie.

Art. 215.

Niezwłocznie po otrzymaniu protokołu głosowania w obwodzie okręgowa komisja wyborcza dokonuje sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników głosowania w obwodzie. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w ustaleniu wyników głosowania, komisja zarządza ponowne ich ustalenie przez obwodową komisję wyborczą i powiadamia o tym Państwową Komisję Wyborczą. Przepisy art. 70 – 72 stosuje się odpowiednio.

Art. 216.

1. Okręgowa komisja wyborcza na podstawie protokołów, o których mowa w art. 215, ustala wyniki głosowania i wyniki wyborów oraz sporządza w dwóch egzemplarzach protokołów wyników głosowania i wyników wyborów senatorów w okręgu wyborczym.
2. Jeżeli właściwa okręgowa komisja wyborcza nie uzyska wyników głosowania w obwodach głosowania za granicą i na polskich statkach morskich w ciągu 24 godzin od zakończenia głosowania, o którym mowa w art. 53 ust. 2, głosowanie w tych obwodach uważa się za niebyłe. Fakt ten odnotowuje się w protokole wyników głosowania w okręgu wy-

borczym, z wymienieniem obwodów głosowania oraz ewentualnych przyczyn nie uzyskania z tych obwodów wyników głosowania.

3. W protokole wymienienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania,
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,
- 3) oddanych kart do głosowania,
- 4) kart nieważnych,
- 5) kart ważnych,
- 6) głosów nieważnych z podaniem przyczyny ich nieważności,
- 7) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów na senatorów,
- 8) nazwiska i imiona wybranych senatorów z podaniem nazwy lub skrótu nazwy komitetu wyborczego.

4. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji, obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.
5. Przy ustalaniu wyników głosowania i sporządzaniu protokołu mogą być obecni pełnomocnicy, którym przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.
6. Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej przekazuje niezwłocznie dane z protokołu dotyczące liczby głosów ważnych oraz głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów każdej z tych list do Państwowej Komisji Wyborczej, w sposób przez nią ustalony, za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych.

Art. 217.

1. Za wybranych na senatorów w danym okręgu wyborczym uważa się tych kandydatów, którzy otrzymali kolejno najwięcej ważnie oddanych głosów.
2. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu i kandydatów tych jest więcej niż mandatów do uzyskania, o pierwszeństwie rozstrzyga większa liczba obwodów głosowania, w których jeden z kandydatów uzyskał więcej głosów, a jeżeli liczba tych obwodów byłaby równa, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej w obecności członków komisji oraz zainteresowanych pełnomocników; nieobecność pełnomocnika nie wstrzymuje losowania. Przebieg losowania uwzględnia się w protokole wyników wyborów.
3. Tryb przeprowadzania losowania, o którym mowa w ust. 2, określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 218.

Okręgowa komisja wyborcza niezwłocznie podaje do wiadomości publicznej wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgu wyborczym, z uwzględnieniem danych, o których mowa w art. 216 ust. 3.

Art. 219.

1. Protokół, o którym mowa w art. 216 ust. 1, przewodniczący okręgowej komisji wyborczej przesyła w zapieczętowanej kopercie niezwłocznie do Państwowej Komisji Wyborczej w trybie przez nią ustalonym. Pozostałe dokumenty z wyborów przechowuje dyrektor delegatury Krajowego Biura Wyborczego, właściwej dla siedziby komisji.
2. Po otrzymaniu protokołów, o których mowa w ust. 1, Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników wyborów w okręgach wyborczych.
3. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w ustaleniu wyników wyborów, Państwowa Komisja Wyborcza zarządza ponowne ustalenie tych wyników. Przepisy art. 172 - 174 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 31

Ogłaszanie wyników wyborów do Senatu

Art. 220.

Państwowa Komisja Wyborcza podaje do wiadomości publicznej wyniki głosowania i wyniki wyborów, o których mowa w art. 216 ust. 3, ustalone przez okręgową komisję wyborczą.

Art. 221.

1. Państwowa Komisja Wyborcza podaje do wiadomości publicznej, w formie obwieszczenia, wyniki wyborów do Senatu. W obwieszczeniu zamieszcza się, według okręgów wyborczych, podstawowe informacje zawarte w protokołach okręgowych komisji wyborczych oraz nazwiska i imiona senatorów.
2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, publikuje się niezwłocznie w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym oraz ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 222.

Państwowa Komisja Wyborcza wręcza senatorom zaświadczenia o wyborze.

Art. 223.

Państwowa Komisja Wyborcza przesyła Marszałkowi Senatu oraz Sądowi Najwyższemu sprawozdanie z wyborów nie później niż 7 dnia po ogłoszeniu obwieszczenia, o którym mowa w art. 221 ust. 1.

Art. 224.

Państwowa Komisja Wyborcza publikuje opracowanie statystyczne zawierające szczegółowe informacje o wynikach głosowania i wyborów oraz udostępnia wyniki głosowania i wyborów w postaci elektronicznej po kosztach własnych.

Art. 225.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, złożony po porozumieniu z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych, określa, w drodze rozporządzenia, sposób przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów.

Rozdział 32

Wygaśnięcie mandatu senatora i uzupełnianie składu Senatu

Art. 226.

1. Wygaśnięcie mandatu senatora następuje wskutek:
 - 1) utraty prawa wybieralności,
 - 2) pozbawienia mandatu prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,
 - 3) zrzeczenia się mandatu,
 - 4) śmierci,
 - 5) zajmowania w dniu wyborów stanowiska lub funkcji, których stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej albo innych ustaw, nie można łączyć z mandatem senatora,
 - 6) powołania w toku kadencji na stanowisko lub powierzenie funkcji, których stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej albo innych ustaw nie można łączyć ze sprawowaniem mandatu,
 - 7) sprawowania przez senatora albo powołania go na stanowisko lub funkcję:
 - a) radnego rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa,
 - b) w zarządzie gminy, zarządzie miasta na prawach powiatu, zarządzie powiatu i zarządzie województwa,
 - c) w radzie regionalnej lub branżowej kasy chorych,
 - d) w Radzie Krajowego Związku Kasy Chorych,
 - 8) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia, o którym mowa w art. 143 ust. 5 pkt 3 w związku z art. 209.
2. Odmowa złożenia ślubowania senatorskiego jest równoznaczna ze zrzeczeniem się mandatu.
3. Wygaśnięcie mandatu senatora stwierdza Marszałek Senatu.
4. Stwierdzenie wygaśnięcia mandatu senatora zajmującego w dniu wyborów stanowisko lub funkcję, o których mowa w ust. 1 pkt 5, następuje, jeżeli nie złoży on Marszałkowi Senatu, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia przez Państwową Komisję Wyborczą wyników wyborów do Senatu, oświadczenia o złożeniu rezygnacji z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji.
5. Wygaśnięcie mandatu senatora powołanego w czasie kadencji na stanowisko lub funkcję, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7, następuje z dniem powołania.

Art. 227.

1. Postanowienie Marszałka Senatu w sprawie wygaśnięcia mandatu senatora przekazuje się niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej, podaje do wiadomości publicznej i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Prezydent Rzeczypospolitej zarządza wybory uzupełniające do Senatu w trybie określonym w art. 198.
3. Głosowanie w wyborach uzupełniających przeprowadza się tylko na terytorium kraju.
4. Przepisy art. 21 ust. 1 i 2 w sprawie zaświadczeń o prawie do głosowania mają zastosowanie tylko do wyborców zamieszkałych na obszarze okręgu wyborczego, w którym przeprowadza się wybory uzupełniające.

Rozdział 33

Kampania wyborcza w programach radiowych i telewizyjnych

Art. 228.

Do prowadzenia kampanii wyborczej w programach radiowych i telewizyjnych stosuje się odpowiednio przepisy o kampanii wyborczej w wyborach do Sejmu, z uwzględnieniem niniejszego rozdziału.

Art. 229.

1. Komitet wyborczy ma prawo do rozpowszechniania nieodpłatnie audycji wyborczych w programach Telewizji Polskiej i Polskiego Radia:
 - 1) ogólnokrajowych – jeżeli zarejestrował kandydatów na senatorów we wszystkich okręgach wyborczych,
 - 2) regionalnych – jeżeli zarejestrował co najmniej jednego kandydata na senatora.
2. Łączny czas rozpowszechniania nieodpłatnie audycji wyborczych wynosi:
 - 1) w ogólnokrajowych programach – 5 godzin w Telewizji Polskiej i 10 godzin w Polskim Radiu,
 - 2) w odpowiednim programie regionalnym – 3 godziny w Telewizji Polskiej i 6 godzin w Polskim Radiu,
3. Czas rozpowszechniania nieodpłatnie audycji wyborczych w programach ogólnokrajowych dzieli się po równo między wszystkie uprawnione komitety wyborcze.
4. Czas rozpowszechniania nieodpłatnie audycji wyborczych w odpowiednim programie regionalnym jest dzielony między uprawnione komitety wyborcze proporcjonalnie do liczby kandydatów na senatorów zarejestrowanych przez nie w okręgach wyborczych objętych zasięgiem danego programu.
5. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą określi, w drodze rozporządzenia, zasady i sposób łącznego prowadzenia kampanii wyborczej w programach radiowych i telewizyjnych przez komitety wyborcze uprawnione do rozpowszechniania bezpłatnie audycji wyborczych w wyborach do Sejmu i do Senatu.

Art. 230.

1. W wyborach uzupełniających przepisy art. 229 ust. 1 pkt 1 nie mają zastosowania, a łączny czas rozpowszechniania nieodpłatnie audycji wyborczych w odpowiednich programach regionalnych wynosi 2 godziny w Telewizji Polskiej i 4 godziny w Polskim Radiu.
2. Czas, o którym mowa w ust. 1, w każdym programie regionalnym dzieli się po równo między wszystkie uprawnione komitety wyborcze.

Rozdział 34

Szczególne zasady finansowania kampanii wyborczej do Senatu

Art. 231.

1. Komitet wyborczy, który zarejestrował kandydata lub kandydatów na senatorów, ma prawo do dotacji z budżetu państwa na zasadach określonych w art. 114.
2. W wyborach uzupełniających wysokość dotacji dla komitetu wyborczego zgłaszającego kandydata, który uzyskał mandat, oblicza się w ten sposób, że ogólną kwotę dotacji przypadającą na wszystkie komitety wyborcze w ostatnio przeprowadzonych wyborach do Sejmu i Senatu dzieli się przez 560 i mnoży przez wskaźnik przeciętnego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Wskaźnik ten oblicza Główny Urząd Statystyczny za okres od miesiąca, w którym przeprowadzono wybory do Sejmu i Senatu, do miesiąca, w którym odbyły się wybory uzupełniające.

Dział IV

Przepisy karne, przepisy szczególne, przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 35

Przepisy karne

Art. 232.

Kto prowadzi kampanię wyborczą z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 81 ust. 2
- podlega karze grzywny.

Art. 233.

Kto podaje do wiadomości publicznej wyniki przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej, dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyników wyborów lub wyników sondaży wyborczych przeprowadzonych w dniu głosowania, z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 82

- podlega grzywnie od 500 000 do 1 000 000 zł.

Art. 234.

Kto:

- 1) narusza zakazy określone w art. 83 ust. 1 albo w art. 84 ust. 1, 2 lub 4,
 - 2) narusza przepisy art. 191,
 - 3) umieszcza plakaty i hasła wyborcze bądź ustawia urządzenia ogłoszeniowe z naruszeniem zasad określonych w art. 86
- podlega karze grzywny.

Art. 235.

Kto organizuje w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydata na posła albo senatora gry losowe lub konkursy z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 84 ust. 3

- podlega grzywnie.

Art. 236.

Kto podaje lub dostarcza, w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydata na posła albo senatora napoje alkoholowe z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 84 ust. 4

- podlega karze grzywny.

Art. 237.

Kto:

- 1) pozyskuje lub wydatkuje środki komitetu wyborców lub koalicyjnego komitetu wyborczego z naruszeniem przepisu art. 93 ust. 1,
- 2) pozyskuje lub wydatkuje środki komitetu wyborczego z naruszeniem przepisu art. 93 ust. 2 albo limitu określonego w art. 99 i 249,
- 3) przekazuje komitetowi wyborców albo przyjmuje w imieniu tego komitetu środki finansowe lub wartości niepieniężne z naruszeniem przepisu art. 94,
- 4) wydatkuje środki komitetu wyborców lub komitetu wyborczego partii politycznej z naruszeniem limitów określonych w art. 101

- podlega grzywnie od 1 000 do 100 000 zł.

Art. 238.

Kto:

- 1) nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu komitetu wyborców, że wpłaty na komitet wyborców mogą być dokonywane tylko w sposób określony w art. 95 ust. 1,
- 2) dokonuje wpłat na jeden komitet wyborców w wysokości przekraczającej limit określony w art. 95 ust. 3.

- 3) narusza zasady określone w art. 97 dotyczące sposobu gromadzenia środków finansowych komitetów wyborców lub koalicyjnego komitetu wyborczego

- podlega karze grzywny.

Art. 239.

Kto:

- 1) przekazuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz innego komitetu wyborczego wbrew zakazowi określonymu w art. 96 albo pozyskuje lub wydatkuje środki komitetu wyborczego po dniu złożenia sprawozdania wyborczego,
- 2) dokonuje wydatków na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy w wysokości przekraczającej limit określony w art. 102

- podlega karze grzywny.

Art. 240.

1. Pełnomocnik finansowy, który nie wykonuje w terminie:

- 1) obowiązku przekazania na instytucje charytatywne nadwyżki środków finansowych, o której mowa w art. 103,

- 2) obowiązku przedłożenia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania wyborczego

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto nie dopuszcza do wykonania lub utrudnia dopełnienie przez pełnomocnika finansowego obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 2, działa nieumyślnie

- podlega grzywnie.

Art. 241.

Kto zbiera podpisy pod zgłoszeniem okręgowej listy kandydatów na posłów lub pod zgłoszeniem kandydata albo kandydatów na senatora z naruszeniem zakazów określonych w art. 151 ust. 1, 2 lub 3

- podlega grzywnie od 1000 do 10000 zł.

Art. 242.

Kto:

- 1) prowadzi kampanię wyborczą na rzecz kandydata na posła albo senatora bez zgody komitetu wyborczego, a koszt takiego działania wynosi od 1 000 do 50 000 zł

- podlega grzywnie nie mniejszej niż koszt takiego działania,

- 2) prowadzi działania, o których mowa w pkt 1, a koszt ich przekracza 50 000 zł

- podlega grzywnie nie mniejszej niż koszt takiego działania oraz karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 243.

Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 232, art. 234, art. 236, art. 238 i art. 239, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 36

Przepisy szczególne, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 244.

1. Państwowa Komisja Wyborcza działająca w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy staje się Państwową Komisją Wyborczą w rozumieniu tej ustawy.
2. Krajowe Biuro Wyborcze działające w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy staje się Krajowym Biurem Wyborczym w rozumieniu niniejszej ustawy.
3. W ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Państwowa Komisja Wyborcza nada statut Krajowemu Biuru Wyborczemu oraz dostosuje swój regulamin działania do przepisów niniejszej ustawy.
4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do przepisów dotyczących szczegółowej organizacji wewnętrznej jednostek organizacyjnych Krajowego Biura Wyborczego oraz rodzajów stanowisk i zasad wynagradzania pracowników Krajowego Biura Wyborczego.

Art. 245.

Dla ustalenia jednolitej normy przedstawicielstwa, o której mowa w art. 129 ust. 1 i w art. 201 ust. 1, przyjmuje się liczbę mieszkańców według stanu na dzień 1 stycznia 2000 r. podaną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 246.

Wszelkie pisma oraz postępowanie sądowe i administracyjne w sprawach wyborczych wolne są od opłat.

Art. 247.

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o upływie terminu do wniesienia skargi lub odwołania do sądu albo organu wyborczego, należy przez to rozumieć dzień złożenia skargi lub odwołania w sądzie lub organowi wyborczemu.
2. Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności określonej w ustawie przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa pierwszego roboczego dnia po tym dniu.
3. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, czynności wyborcze określone kalendarzem wyborczym oraz czynności, o których mowa w ust. 1, dokonywane są w godzinach urzędowania sądów i organów wyborczych.

Art. 248.

1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, podwyższy kwotę, o której mowa w art. 99, w wypadku wzrostu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem o ponad 5%, w stopniu odpowiadającym wzrostowi tych cen.
2. Wskaźnik wzrostu cen, o którym mowa w ust. 1, ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” do 20 dnia pierwszego miesiąca każdego kwartału.

Art. 249.

1. W razie zbiegu terminu wyborów do Sejmu i Senatu z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej, wybory Prezydenta przeprowadzają komisje wyborcze powołane dla wyborów do Sejmu.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie zbiegu terminu wyborów uzupełniających do Senatu i wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej.
3. W wypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, sporządza się oddzielnie protokoły głosowania w obwodach oraz protokoły głosowania i wyników wyborów.

Art. 250.

Do posłów i senatorów kadencji, w czasie której niniejsza ustawa weszła w życie, przepisy art. 185 - 187 oraz art. 226 i 227 nie mają zastosowania.

Art. 251.

1. Traci moc, z zastrzeżeniem ust. 2:
 - 1) ustawa z dnia 28 maja 1993 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 45, poz. 205, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70, poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1999 r. Nr 49, poz. 483),
 - 2) ustawa z dnia 10 maja 1991 r. – Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1994 r. Nr 54, poz. 224 oraz z 1997 r. Nr 70, poz. 443 i Nr 98, poz. 604).
2. Do zmian w składzie Sejmu i Senatu wybranych w wyborach przeprowadzonych w dniu 21 września 1997 r. stosuje się przepisy ustaw, o których mowa w ust. 1.

Art. 252.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia i ma zastosowanie począwszy od pierwszych wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych po upływie kadencji Sejmu i Senatu wybranych w dniu 21 września 1997 r.

**WYKAZ OKRĘGÓW WYBORCZYCH
DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

OKRĘG WYBORCZY NR 1 - część województwa dolnośląskiego obejmująca obszary powiatów:

bolesławiecki, głogowski, jaworski, jeleniogórski, kamiennogórski, legnicki, lubański, lubiński, lwówecki, polkowicki, zgorzelecki, złotoryjski

oraz miast na prawach powiatu:

Jelenia Góra, Legnica.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 11.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: LEGNICA.

OKRĘG WYBORCZY NR 2 – część województwa dolnośląskiego obejmująca obszary powiatów:

dzierżoniowski, kłodzki, oławski, strzeliński, średzki, świdnicki, wałbrzyski, ząbkowicki

oraz miasto na prawach powiatu:

Wałbrzych.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 10.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: WAŁBRZYCH.

OKRĘG WYBORCZY NR 3 – część województwa dolnośląskiego obejmująca obszar powiatów:

górowski, milicki, oleśnicki, trzebnicki, wołowski, wrocławski

oraz miasto na prawach powiatu:

Wrocław.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 11.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: WROCŁAW

OKRĘG WYBORCZY NR 4 – część województwa kujawsko-pomorskiego obejmująca obszary powiatów:

bydgoski, inowrocławski, mogileński, nakielski, sępoleński, świecki, tucholski, żniński

oraz miasto na prawach powiatu:

Bydgoszcz.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 11.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: BYDGOSZCZ

OKRĘG WYBORCZY NR 5 – część województwa kujawsko-pomorskiego obejmująca obszary powiatów:

aleksandrowski, brodnicki, chełmiński, golubsko-dobrzyński, grudziądzki, lipnowski, radziejowski, rypiński, toruński, wąbrzeski, włocławski

oraz miast na prawach powiatu:

Grudziądz, Toruń, Włocławek.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 11.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: TORUŃ.

OKRĘG WYBORCZY NR 6 – część województwa lubelskiego obejmująca obszary powiatów:

bialski, kraśnicki, lubartowski, lubelski, łęczyński, łukowski, opolski, parczewski, puławski, radzyński, rycki, świdnicki

oraz miast na prawach powiatu:

Biała Podlaska, Lublin.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 15.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: LUBLIN

OKRĘG WYBORCZY NR 7 – część województwa lubelskiego obejmują obszary powiatów:

biłgorajski, chełmski, hrubieszowski, janowski, krasnostawski, tomaszowski, włodawski, zamojski

oraz miast na prawach powiatu:

Chełm, Zamość.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 9.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: ZAMOŚĆ.

OKRĘG WYBORCZY NR 8 – województwo lubuskie

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 11.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: ZIELONA GÓRA.

OKRĘG WYBORCZY NR 9 – część województwa łódzkiego obejmująca obszar powiatu:

łódzki wschodni
oraz miasto na prawach powiatu:

Łódź.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 9.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: ŁÓDŹ.

OKRĘG WYBORCZY NR 10 – część województwa łódzkiego obejmująca obszary powiatów:

bełchatowski, opoczyński, piotrkowski, radomszczański, rawski, skierniewicki, tomaszowski

oraz miast na prawach powiatu:

Piotrków Trybunalski, Skierniewice.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: PIOTRKÓW TRYBUNALSKI.

OKRĘG WYBORCZY NR 11 – część województwa łódzkiego obejmująca obszary powiatów:

kutnowski, łaski, łęczycki, łowicki, pabianicki, pajęczański, poddębicki, sieradzki, wieluński, wieruszowski, zduńskowolski, zgierski.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 11.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: SIERADZ.

OKRĘG WYBORCZY NR 12 – część województwa małopolskiego obejmująca obszary powiatów:

chrzanowski, olkuski, oświęcimski, suski, wadowicki.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 7.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: CHRZANÓW.

OKRĘG WYBORCZY NR 13 – część województwa małopolskiego obejmująca obszary powiatów:

krakowski, myślenicki, wielicki

oraz miasto na prawach powiatu:

Kraków.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 12.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KRAKÓW.

OKRĘG WYBORCZY NR 14 – część województwa małopolskiego obejmująca obszary powiatów:

gorlicki, limanowski, nowosądecki, nowotarski, tatrzański

oraz miasto na prawach powiatu:

Nowy Sącz.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: NOWY SĄCZ.

OKRĘG WYBORCZY NR 15 – część województwa małopolskiego obejmująca obszary powiatów:

bocheński, brzeski, dąbrowski, miechowski, proszowicki, tarnowski
oraz miasto na prawach powiatu:

Tarnów.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 7.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: TARNÓW.

OKRĘG WYBORCZY NR 16 – część województwa mazowieckie obejmująca obszary powiatów:

ciechanowski, gostyniński, mławski, plocki, płoński, przasnyski, sierpecki,
sochaczewski, żuromiński, żyrardowski
oraz miasto na prawach powiatu:

Płock.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 9.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: PŁOCK.

OKRĘG WYBORCZY NR 17 – część województwa mazowieckiego obejmująca obszary powiatów:

białobrzeski, grójecki, kozienicki, lipski, przysuski, radomski, szydlowiecki,
zwoleński
oraz miasto na prawach powiatu:

Radom.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: RADOM.

OKRĘG WYBORCZY NR 18 - część województwa mazowieckiego obejmująca obszary powiatów:

garwoliński, łosicki, makowski, miński, ostrołęcki, ostrowski, pułtuski, siedlecki,
sokołowski, węgrowski, wyszkowski
oraz miast na prawach powiatu:

Ostrołęka, Siedlce.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 10.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: SIEDLCE.

OKRĘG WYBORCZY NR 19 – część województwa mazowieckiego obejmująca obszar powiatu:

warszawski.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 17.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: WARSZAWA.

OKRĘG WYBORCZY NR 20 – część województwa mazowieckiego obejmująca obszary powiatów:

grodziski, legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, warszawski zachodni, wołomiński.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 9.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: WARSZAWA.

OKRĘG WYBORCZY NR 21 – województwo opolskie

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 12.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: OPOLE.

OKRĘG WYBORCZY NR 22 – część województwa podkarpackiego obejmująca obszary powiatów:

bieszczadzki, brzozowski, jarosławski, jasielski, krośnieński, lubaczowski, przemyski, przeworski, sanocki

oraz miast na prawach powiatu:

Krosno, Przemyśl.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 9.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KROSNO

OKRĘG WYBORCZY NR 23 – część województwa podkarpackiego obejmująca obszary powiatów:

dębicki, kolbuszowski, leżajski, łańcucki, mielecki, nizański, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski, stalowowolski, strzyżowski, tarnobrzeczki

oraz miast na prawach powiatu:

Rzeszów, Tarnów.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 13.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: RZESZÓW.

OKRĘG WYBORCZY NR 24 – województwo podlaskie

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 13.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: BIAŁYSTOK.

OKRĘG WYBORCZY NR 25 – część województwa pomorskiego obejmująca obszary powiatów:

gdański, kwidzyński, malborski, nowodworski, tczewski, starogardzki
oraz miast na prawach powiatu:

Gdańsk, Sopot.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 11.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: GDAŃSK.

OKRĘG WYBORCZY NR 26 – część województwa pomorskiego obejmująca obszary powiatów:

bytowski, chojnicki, człuchowski, kartuski, kościerski, lęborski, pucki, słupski
wejherowski

oraz miast na prawach powiatu:

Gdynia, Słupsk.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 12.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: GDYNIA.

OKRĘG WYBORCZY NR 27 – część województwa śląskiego obejmująca obszary powiatów:

bielski, cieszyński, pszczyński, żywiecki

oraz miasto na prawach powiatu:

Bielsko-Biała.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: BIELSKO-BIAŁA.

OKRĘG WYBORCZY NR 28 – część województwa śląskiego obejmują obszary powiatów:

częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski, tarnogórski

oraz miasto na prawach powiatu:

Częstochowa.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: CZĘSTOCHOWA.

OKRĘG WYBORCZY NR 29 – część województwa śląskiego obejmująca obszar powiatu:

gliwicki

oraz miast na prawach powiatu:

Bytom, Gliwice, Zabrze.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: GLIWICE.

OKRĘG WYBORCZY NR 30 – część województwa śląskiego obejmująca obszary powiatów:

mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski
oraz miast na prawach powiatu:

Jastrzębie-Zdrój, Rybnik, Żory.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: RYBNIK.

OKRĘG WYBORCZY NR 31 – część województwa śląskiego obejmująca obszar powiatu:

tyski

oraz miast na prawach powiatu:

Chorzów, Katowice, Mysłowice, Pickary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice, Tychy.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 12.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KATOWICE.

OKRĘG WYBORCZY NR 32 – część województwa śląskiego obejmująca obszary powiatów:

będziński, zawierciański

oraz miast na prawach powiatu:

Dąbrowa Górnicza, Jaworzno, Sosnowiec.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: SOSNOWIEC.

OKRĘG WYBORCZY NR 33 – województwo świętokrzyskie

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 14.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KIELCE.

OKRĘG WYBORCZY NR 34 – część województwa warmińsko-mazurskiego obejmująca obszary powiatów:

bartoszycki, braniewski, działdowski, elbląski, iławski, lidzbarski, nowomiejski, ostródzki

oraz miasto na prawach powiatu:

Elbląg.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 7.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: ELBLĄG.

OKRĘG WYBORCZY NR 35 – część województwa warmińsko-mazurskiego obejmująca obszary powiatów:

elcki, giżycki, kętrzyński, mrągowski, nidzicki, olecko-gołdapski, olsztyński, piski, szczycieński

oraz miasto na prawach powiatu:

Olsztyn

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 9.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: OLSZTYN.

OKRĘG WYBORCZY NR 36 – część województwa wielkopolskiego obejmująca obszary powiatów:

gostyński, jarociński, kaliski, kępński, kościański, krotoszyński, leszczyński, ostrowski, ostrzeszowski, pleszewski, rawicki

oraz miast na prawach powiatu:

Kalisz, Leszno.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 11.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KALISZ.

OKRĘG WYBORCZY NR 37 – część województwa wielkopolskiego obejmująca obszary powiatów:

gnieźnieński, kolski, koniński, słupecki, średzki, śremski, turecki, wrzesiński

oraz miasto na prawach powiatu:

Konin.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KONIN.

OKRĘG WYBORCZY NR 38 – część województwa wielkopolskiego obejmująca obszary powiatów:

chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, grodziski, międzychodzki, nowotomyski, obornicki, pilski, szamotulski, wągrowiecki, wolsztyński, złotowski.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 8.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: PIŁA.

OKRĘG WYBORCZY NR 39 – część województwa wielkopolskiego obejmująca obszar powiatu:

poznański

oraz miasto na prawach powiatu:

Poznań.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 9.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: POZNAŃ.

OKRĘG WYBORCZY NR 40 – część województwa zachodniopomorskiego
obejmująca obszary powiatów:

białogardzki, choszczeński, drawski, kołobrzeski, koszaliński, sławieński,
szczecinecki, świdwiński, walecki

oraz miasto na prawach powiatu:

Koszalin.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 7.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KOSZALIN.

OKRĘG WYBORCZY NR 41 – część województwa zachodniopomorskiego
obejmująca obszary powiatów:

goleniowski, gryficki, gryfiński, kamieński, myśliborski, policki, pyrzycki,
stargardzki

oraz miast na prawach powiatu:

Szczecin, Świnoujście.

Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 11.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: SZCZECIN.

Załącznik nr 2 do ustawy z dnia
- Ordynacja wyborcza do Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej i do
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

WYKAZ OKRĘGÓW WYBORCZYCH DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Województwo dolnośląskie

OKRĘG WYBORCZY NR 1 - obejmujący obszary powiatów:

bolesławiecki, głogowski, jaworski, jeleniogórski, kamiennogórski, legnicki, lubański,
lubiąński, łwówecki, polkowicki, zgorzelecki, złotoryjski

oraz miast na prawach powiatu:

Jelenia Góra, Legnica.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: LEGNICA.

OKRĘG WYBORCZY NR 2 – obejmujący obszary powiatów:

dzierżoniowski, kłodzki, oławski, strzeliński, średzki, świdnicki, wałbrzyski,
ząbkowicki

oraz miasto na prawach powiatu:

Wałbrzych.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: WAŁBRZYCH.

OKRĘG WYBORCZY NR 3 - obejmujący obszar powiatów:

górowski, milicki, oleśnicki, trzebnicki, wołowski, wrocławski

oraz miasto na prawach powiatu:

Wrocław.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: WROCLAW

Województwo kujawsko-pomorskiego

OKRĘG WYBORCZY NR 4 - obejmujący obszary powiatów:

bydgoski, inowrocławski, mogileński, nakielski, sępoleński, świecki, tucholski, zniński
oraz miasto na prawach powiatu:

Bydgoszcz.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: BYDGOSZCZ

OKRĘG WYBORCZY NR 5 – obejmujący obszary powiatów:

aleksandrowski, brodnicki, chełmiński, golubsko-dobrzyński, grudziądzki, lipnowski,
radziejowski, rypiński, toruński, wąbrzeski, włocławski

oraz miast na prawach powiatu:

Grudziądz, Toruń, Włocławek.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: TORUŃ.

Województwo lubelskie

OKRĘG WYBORCZY NR 6 - obejmujący obszary powiatów:

bialski, kraśnicki, lubartowski, lubelski, łęczyński, łukowski, opolski, parczewski,
puławski, radzyński, rycki, świdnicki

oraz miast na prawach powiatu:

Biała Podlaska, Lublin.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 4.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: LUBLIN

OKRĘG WYBORCZY NR 7 – obejmujący obszary powiatów:

biłgorajski, chełmski, hrubieszowski, janowski, krasnostawski, tomaszowski,
włodawski, zamojski

oraz miast na prawach powiatu:

Chełm, Zamość.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: ZAMOŚĆ.

Województwo lubuskie

OKRĘG WYBORCZY NR 8 – obejmujący obszar województwa.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: ZIELONA GÓRA.

Województwo łódzkie

OKRĘG WYBORCZY NR 9 - obejmujący obszar powiatu:

łódzki wschodni

oraz miasto na prawach powiatu:

Łódź.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: ŁÓDŹ.

OKRĘG WYBORCZY NR 10 – obejmujący obszary powiatów:

bełchatowski, opoczyński, piotrkowski, radomszczański, rawski, skierniewicki, tomaszowski

oraz miast na prawach powiatu:

Piotrków Trybunalski, Skierniewice.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: PIOTRKÓW TRYBUNALSKI.

OKRĘG WYBORCZY NR 11 – obejmujący obszary powiatów:

kutnowski, łaski, łęczycki, łowicki, pabianicki, pajęczański, poddębicki, sieradzki, wieluński, wieruszowski, zduńskowolski, zgierski.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: SIERADZ.

Województwo małopolskie

OKRĘG WYBORCZY NR 12 - obejmujący obszary powiatów:

krakowski, myślenicki, wielicki

oraz miasto na prawach powiatu:

Kraków.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KRAKÓW.

OKRĘG WYBORCZY NR 13 – obejmujący obszary powiatów:

chrzanowski, gorlicki, limanowski, nowosądecki, nowotarski, olkuski, oświęcimski, suski, tatrzański, wadowicki

oraz miasto na prawach powiatu:

Nowy Sącz.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: NOWY SĄCZ.

OKRĘG WYBORCZY NR 14 – obejmujący obszary powiatów:

bocheński, brzeski, dąbrowski, miechowski, proszowicki, tarnowski

oraz miasto na prawach powiatu:

Tarnów.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: TARNÓW.

Województwo mazowieckie

OKRĘG WYBORCZY NR 15 - obejmujący obszary powiatów:

ciechanowski, gostyniński, mławski, płocki, płoński, przasnyski, sierpecki,
sochaczewski, żuromiński, żyrardowski

oraz miasto na prawach powiatu:

Płock.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: PŁOCK.

OKRĘG WYBORCZY NR 16 – obejmujący obszary powiatów:

białobrzeski, grójecki, kozienicki, lipski, przysuski, radomski, szydłowiecki, zwoleński

oraz miasto na prawach powiatu:

Radom.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: RADOM.

OKRĘG WYBORCZY NR 17 - obejmujący obszary powiatów:

garwoliński, łosicki, makowski, miński, ostrołęcki, ostrowski, pultuski, siedlecki,
sokołowski, węgrowski, wyszkowski

oraz miast na prawach powiatu:

Ostrołęka, Siedlce.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: SIEDLCE.

OKRĘG WYBORCZY NR 18 – obejmujący obszar powiatu:

warszawski.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 4.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: WARSZAWA.

OKRĘG WYBORCZY NR 19 – obejmujący obszary powiatów:

grodziski, legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, warszawski
zachodni, wołomiński.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: WARSZAWA.

Województwo opolskie

OKRĘG WYBORCZY NR 20 – obejmujący obszar województwa.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: OPOLE.

Województwo podkarpackie

OKRĘG WYBORCZY NR 21 - obejmujący obszary powiatów:

bieszczadzki, brzozowski, jarosławski, jasielski, krośnieński, lubaczowski, przemyski,
przeworski, sanocki

oraz miast na prawach powiatu:

Krosno, Przemyśl.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KROSNO

OKRĘG WYBORCZY NR 22 – obejmujący obszary powiatów:

dębicki, kolbuszowski, leżajski, łańcucki, mielecki, nizański, ropczycko-sędziszowski,
rzeszowski, stalowowolski, strzyżowski, tarnobrzeczki

oraz miast na prawach powiatu:

Rzeszów, Tarnów.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: RZESZÓW.

Województwo podlaskie

OKRĘG WYBORCZY NR 23 – obejmujący obszar województwa.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: BIAŁYSTOK.

Województwa pomorskie

OKRĘG WYBORCZY NR 24 - obejmujący obszary powiatów:

gdański, kwidziński, malborski, nowodworski, tczewski, starogardzki

oraz miast na prawach powiatu:

Gdańsk, Sopot.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: GDAŃSK.

OKRĘG WYBORCZY NR 25 – obejmujący obszary powiatów:

bytowski, chojnicki, człuchowski, kartuski, kościerski, lęborski, pucki, słupski
wejherowski

oraz miast na prawach powiatu:

Gdynia, Słupsk.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: GDYNIA.

Województwo śląskie

OKRĘG WYBORCZY NR 26 - obejmujący obszary powiatów:

bielski, cieszyński, pszczyński, żywiecki

oraz miasto na prawach powiatu:

Bielsko-Biała.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: BIELSKO-BIAŁA.

OKRĘG WYBORCZY NR 27 – obejmujący obszary powiatów:

częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski, tarnogórski

oraz miasto na prawach powiatu:

Częstochowa.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: CZĘSTOCHOWA.

OKRĘG WYBORCZY NR 28 – obejmujący obszar powiatu:

gliwicki

oraz miast na prawach powiatu:

Bytom, Gliwice, Zabrze.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: GLIWICE.

OKRĘG WYBORCZY NR 29 – obejmujący obszary powiatów:

mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski

oraz miast na prawach powiatu:

Jastrzębie-Zdrój, Rybnik, Żory.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: RYBNIK.

OKRĘG WYBORCZY NR 30 – obejmujący obszar powiatu:

tyski

oraz miast na prawach powiatu:

Chorzów, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice, Tychy.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KATOWICE.

OKRĘG WYBORCZY NR 31 – obejmujący obszary powiatów:

będziński, zawierciański

oraz miast na prawach powiatu:

Dąbrowa Górnicza, Jaworzno, Sosnowiec.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: SOSNOWIEC.

Województwo świętokrzyskie

OKRĘG WYBORCZY NR 32 – obejmujący obszar województwa.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KIELCE.

Województwo warmińsko-mazurskiego

OKRĘG WYBORCZY NR 33 - obejmujący obszary powiatów:

bartoszycki, braniewski, działdowski, elbląski, iławski, lidzbarski, nowomiejski, ostródzki

oraz miasto na prawach powiatu:

Elbląg.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: ELBLĄG.

OKRĘG WYBORCZY NR 34 – obejmujący obszary powiatów:

ełcki, giżycki, kętrzyński, mrągowski, nidzicki, olecko-gołdapski, olsztyński, piski, szczycieński

oraz miasto na prawach powiatu:

Olsztyn.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: OLSZTYN.

Województwo wielkopolskie

OKRĘG WYBORCZY NR 35 - obejmujący obszary powiatów:

gostyński, jarociński, kaliski, kępiński, kościański, krotoszyński, leszczyński, ostrowski,
ostrzeszowski, pleszewski, rawicki

oraz miast na prawach powiatu:

Kalisz, Leszno.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 3.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KALISZ.

OKRĘG WYBORCZY NR 36 – obejmujący obszary powiatów:

gnieźnieński, kolski, koniński, słupecki, średzki, śremski, turecki, wrzesiński

oraz miasto na prawach powiatu:

Konin.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KONIN.

OKRĘG WYBORCZY NR 37 – obejmujący obszary powiatów:

chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, grodziski, międzychodzki, nowotomyski,
obornicki, pilski, szamotulski, wągrowiecki, wolsztyński, złotowski.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: PIŁA.

OKRĘG WYBORCZY NR 38 - obejmujący obszar powiatu:

poznański

oraz miasto na prawach powiatu:

Poznań.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: POZNANŃ.

Województwo zachodniopomorskie

OKRĘG WYBORCZY NR 39 - obejmujący obszary powiatów:

białogardzki, choszczeński, drawski, kołobrzeski, koszaliński, sławieński, szczecinecki,
świdwiński, wałecki

oraz miasta na prawach powiatu:

Koszalin.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: KOSZALIN.

OKRĘG WYBORCZY NR 40 – obejmujący obszary powiatów:

goleniowski, gryficki, gryfiński, kamieński, myśliborski, policki, pyrzycki, stargardzki
oraz miast na prawach powiatu:

Szczecin, Świnoujście.

Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 2.

Siedziba Okręgowej Komisji Wyborczej: SZCZECIN.

UZASADNIENIE

Komisja Nadzwyczajna do rozpatrzenia projektów ordynacji wyborczych do Sejmu i do Senatu oraz o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyniku dotychczasowych prac nad przedłożonymi do rozpatrzenia pięciu poselskimi projektami ustaw o zmianie ordynacji wyborczej do Sejmu RP, dwoma poselskimi projektami ustaw o zmianie ordynacji wyborczej do Senatu RP oraz poselskiego i senackiego projektami nowej ordynacji wyborczej do Senatu RP postanowiła wnieść do łaski marszałkowskiej własny nowy projekt ustawy - tym razem będącej jedną wspólną Ordynacją wyborczą do Sejmu i do Senatu.

Do wykonania tej inicjatywy ustawodawczej skłoniły Komisję Nadzwyczajną następujące przesłanki:

1) Wybory do Sejmu i Senatu odbywają się jednocześnie w tym samym dniu i przeprowadzane są przez te same organy (komisje) wyborcze; nie ma zatem żadnych racjonalnych przesłanek, aby odbywały się te wybory na podstawie dwóch odrębnych ustaw. Istnienie do tej pory dwóch oddzielnych ustaw - odrębnej dla wyboru Sejmu i odrębnej (choć powiązanej z ordynacją wyborczą do Sejmu) dla wyboru Senatu wynikało z kontekstu historycznego ustanowienia Senatu w II Rzeczypospolitej oraz jego restytucji w 1989 roku. Te szczególne uwarunkowania straciły na znaczeniu skoro Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997r. zatwierdzona w ogólnonarodowym referendum na trwałe wprowadziła dwuizbową strukturę naszego parlamentu. Jedna wspólna ordynacja wyborcza do Sejmu i Senatu stanowi ustawowe potwierdzenie tej decyzji ustrojowej przyjętej w obowiązującej Konstytucji Rzeczypospolitej.

2) Istniejąca do tej pory konstrukcja prawna, wedle której ordynacja wyborcza do Senatu powiązana jest z ordynacją do Sejmu poprzez odesłania w ustawie - Ordynacja wyborcza do Senatu do przepisów ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu, okazała się co najmniej kłopotliwa - jeśli wręcz nie uniemożliwiająca - właściwe stosowanie przepisów prawa wyborczego, kiedy to nowelizacja obu tych ustaw następuje w różnym czasie, co miało miejsce w 1993 roku. To doświadczenie również przemawia za uchwaleniem obecnie jednej wspólnej Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

3) Komisja przyjęła zasadę - co też nie jest bez znaczenia - pokrywania się okręgów wyborczych do Sejmu i Senatu. W myśl tej zasady granic wielomandatowych okręgów wyborczych do Sejmu nie mogą przecinać granice okręgów wyborczych do Senatu. W ten sposób w okręgu wyborczym do Senatu wybieranych będzie od 2 do 4 senatorów. Zmiany granic okręgów wyborczych do Sejmu oznaczać będą zatem zmianę granic okręgów wyborczych do Senatu.

Na decyzję Komisji o wykonaniu inicjatywy ustawodawczej, polegającej na wniesieniu pod obrady Sejmu nowego projektu ustawy jednej wspólnej Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP wpłynęły jeszcze inne, dodatkowe okoliczności.

Przepisy do tej pory obowiązujących ustaw wyborczych do obu izb parlamentu, a przede wszystkim ustawy z dnia 28 maja 1993r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu, wymagają dostosowania zarówno do Konstytucji RP z

1997r. jak i do zmian wynikających z reformy podziału terytorialnego kraju dokonanej w 1998 roku. Ponadto zachodzi konieczność ujednolicenia przepisów prawa wyborczego do parlamentu z nowymi przepisami znowelizowanej w 2000 roku ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz z przepisami ustawy z 16 lipca 1998r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Niezbędnym też stało się rozbudowanie przepisów dotyczących finansowania kampanii wyborczej. To oznacza tak rozległą nowelizację przepisów prawa wyborczego do Sejmu i do Senatu, iż z punktu widzenia racjonalnych zasad techniki legislacyjnej bardziej wskazanym staje się uchwalenie nowej ustawy zamiast obszernej ustawy nowelizującej dotychczasową ustawę - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP, a w konsekwencji i ustawę - Ordynacja wyborcza do Senatu RP.

Zmiany wynikające z konieczności dostosowania przepisów Ordynacji wyborczej do wymagań Konstytucji RP polegają na zmianie dotychczasowych przepisów ustawowych dotyczących:

- 1) zarządzania wyborów - w tym wyborów przedterminowych;
- 2) podmiotów zgłaszających listy kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów;
- 3) wykonawczych aktów normatywnych, których Państwowa Komisja Wyborcza nie może wydawać, jeśli nakładane w nich są obowiązki na podmioty nie podlegające PKW.

Sprawy warunków i terminów zarządzania wyborów dotyczą przepisy art. 126 i art. 127 oraz art. 197 projektu ustawy. W art. 127 projektu koniecznym stało się ustalenie krótszych terminów dla wykonania niektórych czynności w związku ze skróceniem w art. 98 ust. 5 Konstytucji czasu na przeprowadzenie przedterminowych wyborów.

Kwestie podmiotów uprawnionych do zgłaszania list kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów art. art. 133-136 oraz art. 207 i art. 208 projektu ustawy.

W odniesieniu do wykonawczych aktów normatywnych wydawanych do tej pory przez Państwową Komisję Wyborczą po porozumieniu z właściwymi ministrami przyjęto odwróconą konstrukcję - to właściwy minister ma wydawać rozporządzenie na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, w porozumieniu z nią albo po zasięgnięciu jej opinii. Chodzi tu o wykonawcze akty normatywne, których przepisy są adresowane do organów i podmiotów niepodporządkowanych PKW lub z których wynikają decyzje dotyczące praw obywateli.

Odpowiednie zmiany w projekcie nowej Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP przewidują art. art. 12, 18, 22-24, 29, 33, 39, 44, 100, 114, 184 oraz 225.

Uchwalenie nowej ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP nie oznacza wszakże zasadniczej reformy systemu wyborczego zarówno do Sejmu jak i do Senatu. Podstawowe założenia tego systemu przyjęte w 1991 roku - i zmodyfikowane w 1993 roku - nie ulegają zmianie. Wymagają one jedynie odpowiedniego dostosowania do warunków wynikających z nowego podziału terytorialnego kraju na 16 dużych województw. Wnioskodawcy wnoszonego projektu ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP opowiadają się za stabilnością

podstawowych założeń dotychczasowego systemu wyborczego do Sejmu i Senatu.

We wnoszonym przez Komisję projekcie ustawy przyjęto podział na cztery działy:

- I. Przepisy wspólne,
- II. Przepisy szczególne dla wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
- III. Przepisy szczególne dla wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
- IV. Przepisy karne, przepisy szczególne, przepisy przejściowe i przepisy końcowe.

Przepisy działu I obejmują postanowienia wspólne dla przeprowadzenia wyborów do Sejmu i Senatu, dotyczące przede wszystkim prowadzenia stałego rejestru wyborców i sporządzania spisów wyborców na potrzeby konkretnych wyborów, obwodów głosowania, powoływania i podstawowych zadań komisji wyborczych, Krajowego Biura Wyborczego, przebiegu głosowania, ustalania wyników głosowania w obwodzie, warunków składania protestów wyborczych i stwierdzania ważności wyborów, prawnych zasad prowadzenia kampanii wyborczej oraz finansowania wydatków związanych z organizacją przygotowań i przeprowadzeniem wyborów.

W zasadzie przepisy działu I stanowią powtórzenie przepisów zawartych do tej pory w ustawie - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP. Pewne jednak zmiany dotyczące prowadzenia i aktualizacji rejestru wyborców przewidują art. 12, art. 22 i art. 23 projektu. Są to jednak modyfikacje natury techniczno-legislacyjnej. Odnosi się to także do niektórych zmian odnoszących się do sporządzania spisów wyborców.

W art. 18 ust. 4 projektu uściślono - podobnie jak stało się to w przypadku znowelizowanej ustawy o wyborze Prezydenta RP - przepisy zapewniające żołnierzom i junakom, odbywającym służbę poza miejscem zamieszkania, możliwość pełnienia funkcji członków obwodowych komisji wyborczych bądź mężów zaufania.

W art. 27 pkt. 3 projektu - również podobnie jak to miało miejsce w przypadku znowelizowanej ustawy o wyborze Prezydenta RP - dodano postanowienie, w myśl którego - aby zapobiec ewentualnym próbom wielokrotnego głosowania - obwodowa komisja wyborcza po dopisaniu spisu wyborców obywatela polskiego zamieszkałego zagranicą ma obowiązek poczynienia odpowiedniej adnotacji w jego paszporcie.

W odniesieniu do zasad tworzenia podstawowych obwodów głosowania przyjęto rozwiązanie, wedle którego mają to być obwody o stałym charakterze i tworzone na obszarze gminy na podstawie przepisów ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Natomiast obwody głosowania przebywających za granicą i na polskich statkach morskich oraz przebywających w zakładach karnych lub aresztach śledczych tworzone mają być na takich samych zasadach, które ustalono w ustawie o wyborze Prezydenta RP.

W rozdziale 6 projektu zawarte zostały przepisy dotyczące powoływania i zadań komisji wyborczych. W istocie stanowią one powtórzenie dotychczas obowiązujących przepisów w tym zakresie. Nowym elementem jest możliwość powoływania w skład Państwowej Komisji Wyborczej oraz okręgowych komisji wyborczych sędziów w stanie spoczynku, o ile nie ukończyli oni jeszcze 70 roku życia.

Wprowadzono także zasadę, wedle której wojewódzcy komisarze wyborczy, lub ich zastępcy, są z urzędu przewodniczącymi okręgowych komisji wyborczych (art. 33 ust. 2 i art. 41 ust. 1 projektu ustawy).

W art. 44 projektu podniesiono górny pułap liczby członków obwodowych komisji wyborczych z 9 do 11 członków oraz precyzuje się procedurę powoływania składu osobowego tych komisji spośród kandydatów zgłaszanych przez komitety wyborcze lub - w razie konieczności - uzupełniania składu obwodowych komisji wyborczych.

W art. 48 projektu po raz pierwszy określa się Krajowe Biuro Wyborcze jako centralny urząd państwowy, który jest organem wykonawczym Państwowej Komisji Wyborczej.

W rozdziale 7 projektu zmierza się do ujednolicenia przepisów prawa wyborczego dotyczących procedury głosowania. Są to zatem przepisy zsynchronizowane z odpowiednimi przepisami przyjętymi w latach 1998-2000 w Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz w ustawie o wyborze Prezydenta RP. I dlatego w odróżnieniu od obowiązującej obecnie Ordynacji wyborczej do Sejmu głosowanie ma być przeprowadzone między godziną 6.00 a 20.00 - a nie jak do tej pory między godziną 6.00 a 22.00.

Nowym natomiast są postanowienia art. 56 projektu. Przewidują one możliwość posługiwania się pomocniczą przenośną urną w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym wzięcia udziału w głosowaniu. Posługiwanie się taką przenośną urną umożliwi też oddanie głosu pacjentom w szpitalach, kiedy jest to obiekt usytuowany w kilku budynkach a pacjenci między nimi przemieszczać nie mogą się ze względu na stan zdrowia.

W rozdziale poświęconym zasadom prawnym prowadzenia kampanii wyborczej należy zwrócić uwagę na zniesienie zakazu ogłaszania wyników przedwyborczych sondaży na 12 dni przed wyborami. Zakaz ten miałby obowiązywać jedynie na 24 godziny przed dniem głosowania.

W art. 84 - tak jak w znowelizowanej ustawie o wyborze Prezydenta RP - określono miejsca, w których zakazane jest prowadzenie kampanii wyborczej.

Pozostałe przepisy dotyczące prowadzenia kampanii wyborczej są powtórzeniem przepisów dotychczas obowiązujących w tym zakresie.

Największe i istotne zmiany dotyczą zasad finansowania kampanii wyborczej przez komitety wyborcze i kandydatów oraz subwencji (dotacji podmiotowych) wypłacanych z budżetu państwa dla partii politycznych (lub ich koalicji) proporcjonalnie do uzyskanych mandatów posłów lub senatorów. Przepisy w tym zakresie umieszczone zostały w wyodrębnionym rozdziale 11

projektu zatytułowanym "Finansowanie kampanii wyborczej". Przepisy zawarte w tym rozdziale wzorowane są na odpowiednich przepisach przyjętych w znowelizowanej w 2000 roku ustawie o wyborze Prezydenta RP. Proponowane w tym rozdziale przepisy powiązane są z projektowaną nowelizacją przepisów ustawy o partiach politycznych.

Art. 90 projektu formułuje zasadę jawności finansowania kampanii wyborczej, której to zasady *expresis verbis* nie zawiera do tej pory obowiązująca Ordynacja wyborcza do Sejmu.

Spełniając wymagania art. 100 Konstytucji RP z 1997 roku, w projekcie przedkładanej ustawy różni się trzy rodzaje podmiotów zgłaszających listy kandydatów na posłów oraz kandydatów na senatorów:

- 1) komitety wyborcze partii politycznych,
- 2) koalicyjne komitety wyborcze kilku partii politycznych, oraz
- 3) komitety wyborców tworzone przez grupę co najmniej 15 obywateli.

Koalicyjne komitety wyborcze i komitety wyborców nabywają osobowość prawną na okres od ich zarejestrowania przez Państwową Komisję Wyborczą do dnia przyjęcia sprawozdania finansowego (sprawozdanie wyborcze) z działalności związanej z wyborami. Natomiast osobowość prawną komitetu wyborczego partii politycznej jest pochodną osobowości partii, która tworzy komitet.

Zaprojektowane przepisy rozdziału 11 Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP określają zasady i sposoby gromadzenia i wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na prowadzenie kampanii wyborczej do Sejmu i Senatu przez wszystkie z wymienionych wyżej komitety wyborcze (wyborców) oraz przez samych kandydatów na posłów i senatorów - z tym jednak, że zasady i sposób gromadzenia środków finansowych przez komitety wyborcze partii politycznych i koalicyjne komitety wyborcze muszą być rozpatrywane łącznie z przepisami ustawy o partiach politycznych odnoszącymi się do kwestii ich finansowania.

Podobnie jak w znowelizowanej ustawie o wyborze Prezydenta RP, prezentowany projekt ustawy wprowadza instytucję pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego odpowiedzialnego za gospodarkę finansową komitetu (art. 92 projektu ustawy).

Koalicyjnym komitetom wyborczym i komitetom wyborców środki finansowe na prowadzenie kampanii wyborczej mogą być przekazywane jedynie przez osoby fizyczne (art. 94 ust. 1 projektu ustawy). Zakazane jest jednak przyjmowanie środków finansowych pochodzących od osób fizycznych nie mających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą, oraz od cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej (art. 94 ust. 2 projektu ustawy). Natomiast środki finansowe koalicyjnego komitetu wyborczego będą mogły pochodzić z funduszy wyborczych partii politycznych tworzących ten komitet (art. 94 ust. 5 projektu ustawy).

Środki finansowe, z wyłączeniem kwot pochodzących ze zbiorów publicznych, mogą być wpłacane na komitet jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą. Do wydatków komitetu wlicza się wartość darowizn niepieniężnych pozyskanych przez komitet. Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na jeden komitet nie może przekraczać 15-krotności najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników obowiązującego w dniu poprzedzającym rozpoczęcie kampanii wyborczej (art. 95 projektu ustawy).

Środki finansowe koalicyjnych komitetów wyborczych i komitetów wyborców gromadzone mają być na koncie bankowym, z tym że środki pochodzące od osób prawnych, z wyłączeniem partii politycznych, oraz pochodzące od anonimowych ofiarodawców ze zbiorów publicznych gromadzone powinny być na osobnym subkoncie komitetu (art. 97 projektu ustawy).

Projekt przewiduje również ustalanie górnego limitu wydatków ponoszonych przez komitety wyborcze (wyborców) na kampanię wyborczą (art. 99 projektu ustawy). Podstawą obliczania tego limitu dla danej kampanii wyborczej jest kwota 1 złotego i 50 groszy pomnożona przez liczbę wyborców ujętych w rejestrze wyborców na koniec kwartału poprzedzającego dzień ogłoszenia zarządzenia wyborów. Odrębnie ma być ustalany limit wydatków dla komitetów rejestrujących kandydatów w jednym tylko okręgu wyborczym i dla komitetów rejestrujących kandydatów w więcej niż jednym okręgu wyborczym. Nadto w ramach limitu wydatków obowiązującego w danym okręgu wyborczym dla danego komitetu wyodrębniony ma być sublimit wydatków przeznaczonych na kampanię wyborczą prowadzoną indywidualnie przez poszczególnych kandydatów (art. 99 ust. 3 projektu ustawy).

Wydatki komitetów ze środków pochodzących od anonimowych ofiarodawców ze zbiorów publicznych nie mogą przekraczać 10% dopuszczalnego limitu wydatków ponoszonych komitety wyborcze (wyborców) na kampanię wyborczą (art. 101 projektu ustawy).

Wydatki na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy nie mogą przekraczać 80% dopuszczalnego limitu wydatków ponoszonych komitety wyborcze (wyborców) na kampanię wyborczą (art. 102 projektu ustawy).

W art. art. 107 - 113 projektu ustawy określone zostały zasady i wymagania co do sposobu sporządzania sprawozdań finansowych komitetów wyborczych (wyborców), terminów ich składania w Państwowej Komisji Wyborczej oraz warunki ich weryfikacji (audytu).

W art. 114 projektu ustawy określono zasady przyznawania z budżetu państwa dotacji podmiotowej przysługującej komitetom wyborczym (wyborców) proporcjonalnie do liczby uzyskanych przez dany komitet mandatów posłów lub senatorów.

W dziale II projektu uregulowano kwestie związane z wyborami do Sejmu.

Fundamentalne założenia systemu wyborczego nie uległy zmianie.

Zmniejszona jednak została liczba posłów wybieranych z ogólnopolskich list kandydatów z 69-ciu do 50-ciu. Tym samym w

okręgach ma być wybieranych 410 posłów (art. 118 projektu ustawy), a nie 391 - jak do tej pory. Zmieniono też zasady tworzenia okręgów wyborczych do Sejmu w tym sensie, że w najmniejszym wielomandatowym okręgu wybieranych ma być co najmniej 7-miu posłów (art. 128 ust. 2 projektu ustawy). W konsekwencji zaproponowano utworzenie 41 okręgów wyborczych do Sejmu (Załącznik nr. 1 do projektu ustawy). Struktura proponowanych okręgów wyborczych przedstawia się zatem następująco:

okręgów 7-mandatowych	4
okręgów 8-mandatowych	10
okręgów 9-mandatowych	7
okręgów 10-mandatowych	2
okręgów 11-mandatowych	9
okręgów 12-mandatowych	4
okręgów 13-mandatowych	2
okręgów 14-mandatowych	1
okręgów 15-mandatowych	1
okręgów 17-mandatowych	1

Zasady tworzenia komitetów wyborczych partii politycznych, komitetu wyborców oraz koalicyjnych komitetów wyborczych i tryb ich rejestracji regulują art. 134 - 138 projektu ustawy. Zgłoszenie listy kandydatów na posłów wymaga poparcia co najmniej 5 000 wyborców - z tym, że komitet, który zarejestrował listy okręgowe co najmniej w połowie okręgów uprawniony jest do rejestrowania swoich list w pozostałych okręgach bez wymaganego poparcia co najmniej 5 000 wyborców (art. 141 projektu ustawy).

Nowym rozstrzygnięciem jest wprowadzony zakaz łączenia mandatu posła ze stanowiskiem lub funkcją radnego gminy, rady powiatu i sejmiku województwa, członka zarządu gminy, zarządu powiatu, zarządu miasta na prawach powiatu lub zarządu województwa oraz członka rady regionalnej lub branżowej kasy chorych bądź Rady Krajowej Związku Kasy Chorych (art. 185 ust. 1 pkt 7 projektu ustawy).

W dziale III projektu uregulowano kwestie związane z wyborami do Senatu.

Fundamentalne założenia systemu wyborczego nie uległy zmianie.

Przyjęto zasadę zgodności tworzenia okręgów wyborczych do Sejmu i do Senatu. W myśl tego kryterium, każdy wielomandatowy okręg wyborczy do Sejmu powinien być jednocześnie okręgiem wyborczym do Senatu, w którym wybieranych będzie od 2 do 4 senatorów. Jedyny wyjątek stanowi województwo małopolskie gdzie dwa okręgi wyborcze do Sejmu mają stanowić jeden okręg wyborczy do Senatu

W konsekwencji zaproponowano utworzenie 40 okręgów wyborczych do Senatu (Załącznik nr. 2 do projektu ustawy). Struktura proponowanych okręgów wyborczych do Senatu przedstawia się zatem następująco:

okręgów 2-mandatowych	22
okręgów 3-mandatowych	16
okręgów 4-mandatowych	2

Liczba mandatów senatorów przypadających na poszczególne okręgi wyborcze wynika z liczby mieszkańców na obszarze okręgu.

Zmiana granic okręgów wyborczych do Sejmu oznaczać będzie automatycznie zmianę granic okręgów wyborczych do Senatu.

Odnosnie tworzenia komitetów wyborczych partii politycznych, komitetu wyborców oraz koalicyjnych komitetów wyborczych zgłaszających kandydatów na senatora, oraz trybu ich rejestracji stosowane mają być odpowiednio przepisy regulujące tworzenie komitetów wyborczych w wyborach do Sejmu (art. 206 w związku z art. art. 134 - 138 projektu ustawy). Jednakże partia polityczna wchodząca w skład koalicji wyborczej nie może zgłaszać samodzielnie kandydata na senatora (art. 206 ust. 1 pkt. 1 projektu ustawy). Zgłoszenie każdego kandydata na senatora wymaga poparcia co najmniej 2 000 wyborców stale zamieszkujących w danym okręgu wyborczym (art. 208 projektu ustawy).

Podobnie jak w wypadku posłów, nowym rozstrzygnięciem jest wprowadzony zakaz łączenia mandatu senatora ze stanowiskiem lub funkcją radnego gminy, rady powiatu i sejmiku województwa, członka zarządu gminy, zarządu powiatu, zarządu miasta na prawach powiatu lub zarządu województwa oraz członka rady regionalnej lub branżowej kasy chorych bądź Rady Krajowej Związku Kasy Chorych (art. 226 ust. 1 pkt 7 projektu ustawy).

W dziale IV projektu ustawy rozbudowane zostały przepisy karne, co jest następstwem przyjęcia określonych nakazów i zakazów dotyczących finansowania kampanii wyborczej.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 19 lipca 2000 r.

Cena - 4,74zł + 22% VAT

Druk nr 2091

Warszawa, 18 lipca 2000 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja

Komisja Nadzwyczajna
do rozpatrzenia projektów ordynacji
wyborczych do Sejmu i do Senatu oraz
o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej

NOW-020-16-2000

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

w miejscu

Na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu, Komisja Nadzwyczajna do rozpatrzenia projektów ordynacji wyborczych do Sejmu i do Senatu oraz o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o partiach politycznych.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Mirosław Czech.

Przewodniczący Komisji
(-) Mirosław Czech

USTAWA
z dnia 2000-r.

o zmianie ustawy o partiach politycznych

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. Nr 98, poz. 604 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11 w ust. 1 wyraz „Wojewódzki” zastępuje się wyrazem „Okręgowy”;

2) tytuł rozdziału 4 otrzymuje brzmienie:

„Finanse i finansowanie partii politycznych”;

3) w rozdziale 4 dodaje się art. 23a w brzmieniu:

„Art. 23a. Źródła finansowania partii politycznych są jawne.”;

4) art. 24 i 25 otrzymują brzmienie:

„Art. 24. 1. Majątek partii politycznej może być przeznaczony tylko na cele statutowe lub charytatywne.

2. Partie polityczne nie mogą prowadzić działalności gospodarczej.

3. Partie polityczne mogą pozyskiwać dochody z majątku pochodzące z:

1) oprocentowania rachunków bankowych,

2) zbycia należących do nich składników majątkowych.

4. Partia polityczna nie może pozyskiwać środków finansowych na cele statutowe w trybie zbiorów publicznych w rozumieniu przepisów o zbiorach publicznych, z wyłączeniem przypadku określonego w art. 36 ust. 1.

5. Partie polityczne mogą gromadzić środki finansowe jedynie na kontach bankowych.

Art. 25. 1. Partii politycznej mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez osoby fizyczne, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 i 4, art. 28 ust. 1 i art. 155 ustawy z dnia 28 maja 1993 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1993 r. Nr 45, poz. 205, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70, poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770, Nr 141, poz. 943 oraz z 1999 r. Nr 49, poz. 483).

2. Partia polityczna nie może przyjmować środków finansowych pochodzących od:

- 1) osób fizycznych nie mających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą,
- 2) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do wartości niepieniężnych.

4. Partia polityczna może zaciągać pożyczki i kredyty na cele statutowe.”;

5) art. 26 skreśla się;

6) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. Prowadzenie przez jednostki organizacyjne partii politycznej działalności polegającej na sprzedaży tekstu statutu lub programu partii, a także przedmiotów symbolizujących partię i wydawnictw popularyzujących cele i działalność partii politycznej, oraz na wykonywaniu odpłatnie drobnych usług na rzecz osób trzecich z wykorzystaniem posiadanego sprzętu biurowego nie stanowi działalności gospodarczej w rozumieniu odrębnych przepisów.”;

7) dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Art. 27a.1. Środki finansowe wpłacane na rzecz partii politycznej, z wyłączeniem zbiorów publicznych, są jawne.

2. Przepis ust. 1 stosuje się do składek członkowskich.”;

8) art. 28 i 29 otrzymują brzmienie:

„Art. 28. 1. Partia polityczna, która:

- 1) w wyborach do Sejmu samodzielnie tworząc komitet wyborczy otrzymała w skali kraju co najmniej 3% ważnie oddanych głosów na jej okręgowe listy kandydatów na posłów,
- 2) w wyborach do Sejmu weszła w skład koalicji wyborczej w celu zgłoszenia wspólnych list kandydatów na posłów tworząc koalicyjny komitet wyborczy, którego okręgowe listy kandydatów na posłów otrzymały w skali kraju co najmniej 6% ważnie oddanych głosów,

ma prawo do otrzymywania przez okres kadencji Sejmu, w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie, subwencji z budżetu państwa na działalność statutową, zwanej dalej „subwencją”.

2. Partie tworząc koalicyjny komitet wyborczy określają w dokumencie zawiązującym koalicję zasady rozdysponowania subwencji. W przeciwnym razie tracą prawo do tej subwencji. Dokument zawiązujący koalicję wyborczą przedkładany jest do rejestracji w Państwowej Komisji Wyborczej, pod rygorem nieważności.

3. Ogólna kwota rocznej subwencji, z zastrzeżeniem przepisu art. 29, stanowi iloczyn ważnie oddanych głosów na listy wszystkich partii i koalicji wyborczych, o których mowa w ust. 1, oraz kwot określonych w ust. 4.
4. Wysokość rocznej subwencji dla danej partii politycznej i koalicji wyborczej ustalana jest proporcjonalnie do liczby ważnie oddanych głosów na okręgowe listy kandydatów na posłów tej partii lub koalicji według następującego wzoru:

$$S = M \text{ złotych} \cdot \frac{Wp}{M}$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

S - wysokość rocznej subwencji dla danej partii i koalicji,

Wp - liczbę ważnych głosów oddanych w skali kraju na okręgowe listy kandydatów na posłów danej partii i koalicji,

M - wysokość kwoty ustalonej według poniższej tabeli:

Liczba uzyskanych przez partię polityczną lub koalicję wyborczą głosów w skali kraju (procent)	Wysokość kwoty (M)
od 3 -10%	14 złotych
od 10-20%	12 złotych
od 20-30%	10 złotych
od 30%	8 złotych

5. Przekazania subwencji na wskazane przez partię polityczną konto bankowe dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej o wysokości przysługującej subwencji.
6. Przysługująca partii politycznej subwencja, w roku w którym odbyły się wybory do Sejmu, jest wypłacana w ciągu 3 miesięcy od dnia stwierdzenia przez właściwy organ ważności wyborów w rocznych ratach nie później niż do dnia 31 marca następnego roku.
7. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, podwyższy kwoty, o których mowa w ust. 4, w wypadku wzrostu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem o ponad 5%, w stopniu odpowiadającym wzrostowi tych cen.
8. Wskaźnik wzrostu cen, o którym mowa w ust. 7, ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” do 20 dnia pierwszego miesiąca każdego kwartału.

Art. 29. 1. Partia polityczna tworzy Fundusz Eksperymentalny.

2. Kwotę subwencji powiększa się o 10%.
3. Środki finansowe, o których mowa w ust. 2, przekazywane są na Fundusz Ekspercki. Do środków finansowych, o których mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 28.
4. Środki finansowe zgromadzone w ramach Funduszu Eksperckiego mogą być wykorzystane wyłącznie na finansowanie ekspertyz prawnych, politycznych, socjologicznych i społeczno-ekonomicznych oraz finansowanie działalności wydawniczo-edukacyjnej, związanych z działalnością statutową partii.
5. Środki finansowe Funduszu Eksperckiego gromadzi się na oddzielnym koncie bankowym.”;

9) skreśla się art. 30;

10) w art. 31:

- a) wyrazy „dotacja celowa” zastępuje się wyrazem „subwencja”, a wyrazy „dotacji celowych” zastępuje się wyrazem „subwencji”;
- b) w ust. 2 wyraz „Dotacja” zastępuje się wyrazem „Subwencja”;
- c) w ust. 3 wyrazy „dotacja celowa” zastępuje się wyrazem „subwencja”;

11) art. 32 i 33 otrzymują brzmienie:

„Art. 32. W razie skrócenia kadencji Sejmu prawo do subwencji przysługujących partiom politycznym wygasa z końcem danego roku kalendarzowego.

Art. 33. 1. Wydatki związane z subwencją dla partii politycznych pokrywane są z budżetu państwa w części - Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb składania wniosków oraz terminy i sposób wypłacania subwencji przysługujących partiom politycznym,
- 2) po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, wzory urzędowych formularzy wniosków w sprawie subwencji składanych przez partie polityczne.”;

12) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. 1. Partie polityczne sporządzają coroczną informację finansową o otrzymanej z budżetu państwa subwencji na działalność statutową oraz o poniesionych z subwencji wydatkach na cele statutowe, zwaną dalej „informacją”.

2. Partie polityczne składają informację za rok kalendarzowy Państwowej Komisji Wyborczej w terminie do 31 marca następnego roku.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, zakres zawartych w niej danych oraz wykaz rodzajów dokumentów, jakie należy dołączyć do informacji, tak aby umożliwiały w szczególności rzetelną weryfikację danych dotyczą-

cych przeznaczenia pieniędzy z subwencji, w tym z Funduszu Ekspereckiego.

4. Informacja składana jest wraz z załączoną opinią biegłego rewidenta, którego wybiera Państwowa Komisja Wyborcza. Koszty opinii pokrywane są z budżetu państwa w części -Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.
5. Informację Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie 7 dni od dnia złożenia jej Państwowej Komisji Wyborczej.”;

13) dodaje się art. 34a - 34c w brzmieniu:

- „Art. 34a. 1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia informacji przyjmuje albo, w razie stwierdzenia wykorzystania przez partię polityczną środków z otrzymanej subwencji na cele nie związane z działalnością statutową lub gdy opinia biegłego rewidenta jest negatywna, odrzuca informację.
2. W razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości lub rzetelności informacji Państwowa Komisja Wyborcza może zwrócić się do danej partii politycznej o usunięcie wad informacji lub o udzielenie wyjaśnień w określonym terminie.
 3. Państwowa Komisja Wyborcza, badając informację, może zlecać sporządzanie ekspertyz lub opinii.
 4. Państwowa Komisja Wyborcza, badając informację, może żądać od organów państwowych niezbędnej pomocy.
 5. W terminie 7 dni od dnia publikacji informacji, o której mowa w art. 34 ust. 5:
 - 1) partie polityczne,
 - 2) stowarzyszenia i fundacje, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania partii politycznych - mogą zgłaszać do Państwowej Komisji Wyborczej umotywowane, pisemne zastrzeżenia co do informacji.
 6. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 60 dni od zgłoszenia zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 5, udziela pisemnej odpowiedzi na zastrzeżenie.

- Art. 34b. 1. W przypadku odrzucenia informacji przez Państwową Komisję Wyborczą partia polityczna ma prawo, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu informacji, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia informacji.
2. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi.
 3. Rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy następuje w składzie 7 sędziów w postępowaniu nieprocesowym.
 4. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny.

Art. 34c. Partia polityczna traci prawo do otrzymania subwencji w następnym roku kalendarzowym, jeżeli:

- 1) nie złoży informacji w terminie określonym w art. 34 ust. 2 lub
- 2) informacja zostanie odrzucona przez Państwową Komisję Wyborczą, albo
- 3) Sąd Najwyższy oddalił skargę, o której mowa w art. 34b ust. 1.”;

14) w art. 35:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W celu finansowania kampanii wyborczych lub referendalnych, o których mowa w ust. 2, partia polityczna tworzy Fundusz Wyborczy.”,

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Wydatki partii politycznej na cel, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Funduszu Wyborczego.”;

15) dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Art. 35a. 1. Za gospodarkę finansową Funduszu Wyborczego odpowiedzialny jest jego pełnomocnik finansowy.

2. Pełnomocnikiem finansowym nie może być:

- 1) kandydat na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, posła, senatora lub radnego,
- 2) funkcjonariusz publiczny, w rozumieniu art. 115 § 13 Kodeksu karnego.

3. Można być pełnomocnikiem tylko jednego Funduszu Wyborczego.”;

16) w art. 36:

a) dodaje się ust. 2a-2c w brzmieniu:

„2a. Pełnomocnik finansowy obowiązany jest przechowywać dokumenty związane ze zbiórką publiczną przez okres 12 miesięcy od dnia jej zakończenia.

2b. Wpłaty własne, o których mowa w ust. 1, nie mogą być dokonywane z funduszy zgromadzonych na osobnym subkoncie, o którym mowa w art. 24 ust. 5.

b) w ust. 3 na końcu kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „z tym że środki pochodzące ze zbiorów publicznych gromadzone są na osobnych subkontach konta Funduszu Wyborczego.”;

17) dodaje się art. 36a i 36b w brzmieniu:

„Art. 36a. 1. Łączna suma wpłat osoby fizycznej na Fundusz Wyborczy danej partii politycznej w jednym roku nie może przekraczać 15-krotności najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników w dniu poprzedzającym wpłatę.

2. Jeżeli w danym roku kalendarzowym odbywają się więcej niż jedno wybory lub referenda ogólnokrajowe, łączne sumy wpłat na Fundusz Wyborczy, o których mowa w ust. 1, ulegają zwiększeniu do

25-krotności najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników w dniu poprzedzającym wpłatę. Przepis zdania pierwszego nie dotyczy wyborów uzupełniających do Senatu oraz wyborów uzupełniających, wyborów ponownych oraz wyborów przedterminowych i nowych wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przypadających w toku kadencji.

3. Środki finansowe, z wyłączeniem kwot pochodzących ze zbiorów publicznych, mogą być wpłacane na Fundusz Wyborczy jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.

Art. 36b. Wszelkie wezwania i informacje pisemne dostarczane przez partię polityczną lub jej Fundusz Wyborczy, mające na celu pozyskanie środków na wybory lub referendum muszą zawierać informacje o treści przepisów art. 25, 27a, 36a, 49b pkt 2, 49c oraz i art. 49g pkt 2.”;

18) w art. 37:

- a) w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem,
- b) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) w razie likwidacji partii przekazywane są instytucje charytatywne.”.

19) art. 38 otrzymuje brzmienie:

„Art. 38. 1. Partia polityczna składa Państwowej Komisji Wyborczej, nie później niż do 31 marca roku następnego, sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych przez partię polityczną i Fundusz Wyborczy oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w roku poprzednim, zwane dalej „sprawozdaniem”.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdania. Wzór powinien określać w szczególności:

- 1) sposób odrębnego rozliczenia stanu Funduszu Wyborczego partii politycznej,
- 2) konieczność wykazania stanu subkonta, o którym mowa w art. 24 ust. 5.

3. Do sprawozdania załącza się opinię biegłego rewidenta w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy partii politycznej. Biegłego rewidenta wybiera Państwowa Komisja Wyborcza, a koszty sporządzenia jego opinii pokrywane są z budżetu państwa w części - Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

4. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza sprawozdanie w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie 7 dni od dnia złożenia go Państwowej Komisji Wyborczej.”;

20) dodaje się art. 38a - 38d w brzmieniu:

„Art. 38a. 1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania przyjmuje albo, w razie stwierdzenia naruszenia przez partię polityczną przepisów ustawy, odrzuca sprawozdanie.

2. Przepisy art. 34a ust. 2-6 stosuje się odpowiednio.

Art. 38b. 1. W przypadku odrzucenia sprawozdania przez Państwową Komisję Wyborczą partia polityczna ma prawo, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania.

2. Przepisy art. 34b ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 38c. 1. W przypadku nie złożenia przez partię polityczną sprawozdania w terminie określonym w art. 38 ust. 1, Państwowa Komisja Wyborcza występuje do Sądu z wnioskiem o wykreślenie wpisu tej partii z ewidencji.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Sąd po przeprowadzeniu rozprawy wydaje postanowienie o wykreśleniu wpisu partii politycznej z ewidencji.

Art. 38d. 1. W przypadku odrzucenia sprawozdania lub - w razie skargi na postanowienie o odrzuceniu sprawozdania - w wypadku oddalenia skargi przez Sąd Najwyższy, partia polityczna traci prawo do otrzymywania subwencji w następnych 3 latach, w których uprawniona jest do jej otrzymywania.

2. Przepisy art. 34c ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.”;

21) art. 39 skreśla się;

22) dodaje się art. 39a w brzmieniu:

„Art. 39a. 1. Korzyści majątkowe przekazane albo przyjęte przez partię polityczną lub Fundusz Wyborczy, z naruszeniem zakazów określonych w art. 24 ust. 2, 4 i 5, art. 25, art. 27a, art. 35 ust. 1a, art. 36 ust. 2 i 3 i art. 36a podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona przepadkowi podlega jej wartość.

2. Sądem właściwym do orzekania w sprawach przepadku korzyści majątkowych, o których mowa w ust. 1, jest Sąd Okręgowy w Warszawie.

3. Wniosek o orzeczenie przepadku korzyści majątkowej wnosi do sądu Państwowa Komisja Wyborcza.

4. Do postępowania w sprawie przepadku korzyści majątkowej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.”;

23) w art. 40 wyrazy „, z zastrzeżeniem art. 24 ust. 4,” skreśla się;

24) dodaje się rozdział 6c w brzmieniu:

„Rozdział 6c

Przepisy karne

Art. 49a. Kto dokonuje zbiorów publicznych wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 24 ust. 4

- podlega grzywnie.

Art. 49b. Kto narusza zasady określone w art. 24 ust. 5 dotyczące sposobu gromadzenia środków finansowych partii politycznej

- podlega karze grzywny.

Art. 49c. Kto przekazuje partii politycznej albo przyjmuje w imieniu partii politycznej środki finansowe lub wartości niepieniężne z naruszeniem przepisów art. 25

- podlega grzywnie od 1000 do 100 000 zł.

Art. 49d. Kto nie wykonuje lub nie dopuszcza do wykonania obowiązku sporządzenia i złożenia informacji, o której mowa w art. 34 ust. 1, albo podaje w niej nieprawdziwe dane

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 49e. Kto wydatkuje środki partii politycznej w celu finansowania kampanii wyborczych albo referendalnych bez pośrednictwa Funduszu Wyborczego

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 49f. 1. Kto:

- 1) narusza przepis art. 35 ust. 1a lub 2,
- 2) wydatkuje środki Funduszu Wyborczego z naruszeniem przepisu art. 36 ust. 2b lub 2c

- podlega grzywnie od 1000 do 100 000 zł.

Art. 49g. Kto:

- 1) narusza zasady określone w art. 36 ust. 3 dotyczące sposobu gromadzenia środków finansowych Funduszu Wyborczego,
- 2) dokonuje wpłat na Fundusz Wyborczy w wysokości przekraczającej limity określone w art. 36a ust. 1 lub 2,
- 3) nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu Funduszu Wyborczego, że wpłaty na rzecz Funduszu Wyborczego mogą być dokonywane tylko w sposób określony w art. 36a ust. 3

- podlega karze grzywny.

Art. 49h. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 49b oraz art. 49g stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenie.”.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.

Uzasadnienie

Rekomendowany projekt nowelizacji ustawy o partiach politycznych odnosi się do jednej z najistotniejszych kwestii funkcjonowania systemu partyjnego w Polsce, a mianowicie do zasad i źródeł jego finansowania, a także zagadnienia, czy pozyskiwanie, gromadzenie oraz wydatkowanie pieniędzy powinno być w pełni otwarte przed opinią publiczną. Trzeba wszak nadmienić, że jawność finansów w polityce musi być przez ustawodawcę wyraźnie co do zasady wskazana, gdyż równie dobrze ustrojową zasadą bywa tajność finansowania - jak ma to miejsce np. w Luksemburgu czy Irlandii.

Głównym przesłaniem nowelizacji jest wzgląd antykorupcyjny odnoszący się do podmiotów zbiorowych, jakimi są partie polityczne odpowiedzialne przecież w znacznej mierze za jakość polityki w państwie.

Proponowany zakres zmian jest tu następujący:

1/ Pełna jawność finansów i finansowania partii, czemu służyć mają: wyraźna dekretnacja obowiązkowej jawności źródeł finansowania /art. 23a, art. 27a/, jawność przekazywania środków i ich gromadzenia /art. 27a/, obowiązek i tryb składania informacji finansowej o sposobie wykorzystania budżetowych dotacji oraz rocznego sprawozdania finansowego /art. 34 - 34b oraz art. 38-38d/ wraz ze środkami weryfikacji tych dokumentów.

2/ Projekt ustawy rezygnuje - w sensie źródeł finansowania - z osób prawnych pozostawiając jednak możliwość poszukiwania przez partię środków w formie zbiorów publicznych lub darowizn od osób fizycznych.

3/ Proponuje się w projekcie ustawy limitowanie wydatków partii politycznych:

- na kampanie wyborcze tylko do kwot zgromadzonych na koncie obowiązkowego funduszu wyborczego partii,
- ze zbiorów publicznych - do 10% limitu /wg nowelizacji towarzyszącej projektowi noweli ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu/.

4/ Projekt ustawy zakazuje partiom prowadzenia działalności gospodarczej /poza sprzedażą przedmiotów symbolizujących partię lub wydawnictw ją popularyzujących - art. 27/ i ogranicza profitowe formy korzystania z majątku przez partie polityczne /art. 24/.

5/ W celu minimalizowania skłonności do sięgania po różne prywatne środki proponuje się także urealnienie tzw. dotacji celowej służącej stabilizacji finansowej sceny politycznej w Polsce. Przeznaczenie środków budżetowych to element realizacji zasady jawności finansowania. Dodatkowo trzeba pamiętać, że idea dotacji celowej nie polega na specjalnym premiowaniu wyłącznie silnych ugrupowań lecz właśnie na ugruntowywaniu zaplecza politycznego państwa. Stąd też oferta sekwencyjnego i stopniowalnego systemu subwencjonowania partii również tych pozaparlamentarnych w zależności od ilości głosów, które padły na dane ugrupowanie w wyborach do Sejmu i Senatu w iloczynie z określoną kwotą pieniężną /art. 28 ust. 4/.

Istotą koncepcji dotacji celowej jest utrzymywanie i wspomaganie opozycji, tak parlamentarnej, jak i pozaparlamentarnej jako znaczących fundamentów demokratycznego państwa.

Należy na końcu podkreślić komplementarny charakter przedkładanej nowelizacji w stosunku do przepisów regulujących finansowanie kampanii wyborczych w projekcie nowej ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu. W ordynacji mianowicie - zdaniem wnioskodawców - regulacji powinny podlegać wszystkie kwestie wspólne komitetom wyborczym partii politycznych, a także wyborców. Przykładem jest kwestia refundacji kosztów kampanii wyborczych, która dotyczy obu rzeczonych podmiotów. Natomiast wszelkie specyficzne dla partii rozwiązania mają znaleźć miejsce w ustawie o partiach politycznych.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 19 lipca 2000 r.

Cena - 0,56zł + 22% VAT

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja

Komisja Administracji
i Spraw Wewnętrznych
ASW-020-7-2000

Druk nr 2023
Warszawa, 8 czerwca 2000 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu, Komisja
Administracji i Spraw Wewnętrznych wnosi projekt ustawy

**– o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o partiach politycznych.**

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy
został upoważniony poseł Ludwik Dorn.

Przewodniczący Komisji

/-/ Jan Rokita

USTAWA
z dnia 2000 r.

o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz u-
stawy o partiach politycznych

Art. 1.

W ustawie z dnia 28 maja 1993 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 45, poz. 205, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70, poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1999 r. Nr 49, poz. 483) wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł rozdziału 7 otrzymuje brzmienie:

„Tworzenie komitetów wyborczych oraz zgłaszanie list kandydatów na posłów”;

2) w rozdziale 7 dodaje się art. 76a-76d w brzmieniu:

„Art. 76a. 1. Kandydatów na posłów mogą zgłaszać partie polityczne oraz wyborcy.

2. W imieniu podmiotów, o których mowa w ust. 1, czynności wyborcze wykonują komitety wyborcze.

3. Kampanię wyborczą na rzecz kandydata lub listy kandydatów może prowadzić na zasadzie wyłączności jedynie komitet wyborczy.

Art. 76b. 1. Funkcję komitetu wyborczego partii politycznej pełni organ partii upoważniony do jej reprezentowania przy czynnościach prawnych.

2. Organ, o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest zawiadomić Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze zgłoszenia list kandydatów w wyborach do Sejmu.

3. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 2, może być dokonane w okresie od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej do 50 dnia przed dniem wyborów.

4. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, podaje się:

1) nazwę komitetu wyborczego, skrót jego nazwy oraz adres siedziby komitetu, a także numer ewidencyjny pod którym partia polityczna jest wpisana do ewidencji partii politycznych,

2) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika komitetu wyborczego uprawnionego, z zastrzeżeniem art. 151c, do występowania na rzecz i w imieniu komitetu wyborczego,

3) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 151c.

5. Jeżeli zawiadomienie spełnia warunki określone w ust. 3 i 4, Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 3 dni od dnia jego doręczenia, postanawia o przyjęciu zawiadomienia. Postanowienie o przyjęciu zawiadomienia doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 4 pkt 2.
 6. Jeżeli zawiadomienie wykazuje wady, Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 3 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, wzywa pełnomocnika, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, do ich usunięcia w terminie 5 dni. W wypadku nieusunięcia wad w terminie Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zawiadomienia. Postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 4 pkt 2.
 7. Pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, służy prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia. Skargę wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia pełnomocnikowi postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia.
 8. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 5 dni. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. Orzeczenie doręcza się pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, i Państwowej Komisji Wyborczej. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę pełnomocnika za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie wydaje postanowienie o przyjęciu zawiadomienia.
 9. Komitet wyborczy partii politycznej może wykonywać czynności wyborcze po wydaniu przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia.
- Art. 76c. 1. Komitet wyborczy wyborców może utworzyć, po rozpoczęciu kampanii wyborczej, grupa co najmniej 15 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu którzy złożyli pisemne oświadczenie o utworzeniu komitetu, ze wskazaniem swojego imienia (imion) i nazwiska, adresu zamieszkania oraz numeru ewidencyjnego PESEL.
2. W imieniu i na rzecz komitetu występuje, z zastrzeżeniem przepisu art. 151c, pełnomocnik komitetu, wskazany w pisemnym oświadczeniu pierwszych 15 osób tworzących komitet.
 3. Komitet posiada osobowość prawną, którą nabywa z dniem wydania postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej, o którym mowa w ust. 7 lub 10.
 4. Po zebraniu co najmniej 1000 podpisów obywateli mających prawo wybierania do Sejmu, popierających utworzenie komitetu, pełnomocnik zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu. Zawiadomienie może być dokonane do 50 dnia przed dniem wyborów.
 5. W zawiadomieniu podaje się:

- 1) nazwę komitetu wyborczego, skrót jego nazwy oraz adres siedziby komitetu,
 - 2) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika, o którym mowa w ust. 2,
 - 3) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego, o którym mowa w art. 151c.
6. Do zawiadomienia załącza się:
- 1) oświadczenie o utworzeniu komitetu wyborczego i ustanowienie pełnomocników, o których mowa w ust. 5,
 - 2) wykaz co najmniej 1000 obywateli, o których mowa w ust. 4, zawierający ich imiona, nazwiska, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL, a także własnoręcznie złożone podpisy obywateli.
7. Jeżeli zawiadomienie odpowiada warunkom określonym w ust. 4-6, Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 3 dni od dnia doręczenia, postanawia o przyjęciu zawiadomienia. Postanowienie o przyjęciu zawiadomienia doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 2.
8. Jeżeli zawiadomienie wykazuje wady, Państwowa Komisja Wyborcza, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, wzywa pełnomocnika, o którym mowa w ust. 2, do ich usunięcia w terminie 5 dni. W wypadku nieusunięcia braków w terminie Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zawiadomienia. Postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi.
9. Pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 2, służy prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia. Skargę wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia pełnomocnikowi postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia.
10. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 5 dni. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. Orzeczenie doręcza się pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 2, i Państwowej Komisji Wyborczej. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę pełnomocnika za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie wydaje postanowienie o przyjęciu zawiadomienia.
- Art. 76d. 1. Partie polityczne mogą tworzyć koalicje wyborcze w celu zgłoszenia wspólnych list kandydatów na posłów.
2. Partia polityczna może wchodzić w skład tylko jednej koalicji.
 3. Czynności wyborcze w imieniu koalicji wyborczej wykonuje komitet wyborczy, zwany dalej „koalicyjnym komitetem wyborczym”, utworzo-

- ny przez organy partii politycznych wchodzących w jej skład, upoważnione do reprezentowania partii na zewnątrz.
4. Koalicyjny komitet wyborczy może być utworzony w okresie od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej do 50 dnia przed dniem wyborów.
 5. Koalicyjny komitet wyborczy, w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy posiada osobowość prawną, którą nabywa z dniem wydania postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej, o którym mowa w ust. 10 lub 13.
 6. W skład koalicyjnego komitetu wyborczego wchodzi co najmniej 10 osób wskazanych przez organy partii politycznych, o których mowa w ust. 3.
 7. Członkowie komitetu, o których mowa w ust. 6, zawiadamiają w terminie do 50 dnia przed dniem wyborów Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu koalicyjnego komitetu wyborczego.
 8. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 7, podaje się:
 - 1) nazwę komitetu, skrót jego nazwy oraz adres jego siedziby,
 - 2) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika koalicyjnego komitetu wyborczego upoważnionego, z zastrzeżeniem art. 151c, do występowania na rzecz i w imieniu komitetu,
 - 3) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego, o którym mowa w art. 151c.
 9. Do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 7 załącza się:
 - 1) dokument zawiązujący koalicję wyborczą,
 - 2) dokument tworzący koalicyjny komitet wyborczy wraz z następującymi danymi: imionami, nazwiskami, adresami zamieszkania i numerami ewidencyjnymi PESEL osób, o których mowa w ust. 6,
 - 3) uwierzytelnione odpisy z ewidencji partii politycznych tworzących koalicję wyborczą,
 - 4) wyciągi ze statutów partii politycznych tworzących koalicję wyborczą wskazujące, który organ partii jest upoważniony do jej reprezentowania przy czynnościach prawnych.
 10. Jeżeli zawiadomienie odpowiada warunkom określonym w ust. 7-9, Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 3 dni od jego doręczenia, postanawia o przyjęciu zawiadomienia. Postanowienie o przyjęciu zawiadomienia doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 8 pkt 2.
 11. Jeżeli zawiadomienie wykazuje wadę, Państwowa Komisja Wyborcza, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, wzywa pełnomocnika, o którym mowa w ust. 8 pkt 2, do ich usunięcia w terminie 5 dni. W razie nieusunięcia braków w terminie Państwowa

Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zawiadomienia. Postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi.

12. Pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 8 pkt 2, służy prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia. Skargę wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia pełnomocnikowi postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia.
13. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 5 dni. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. Orzeczenie doręcza się pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 8 pkt 2, i Państwowej Komisji Wyborczej. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę pełnomocnika za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie wydaje postanowienie o przyjęciu zawiadomienia.”;

3) art. 77 otrzymuje brzmienie:

„Art. 77. 1. Komitet wyborczy ulega, z zastrzeżeniem ust. 2, rozwiązaniu z mocy prawa:

- 1) po przyjęciu sprawozdania wyborczego komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 154a, przez Państwową Komisję Wyborczą, albo
 - 2) po bezskutecznym upływie terminu do wniesienia skargi, o której mowa w art. 154d ust. 1,
 - 3) po wydaniu orzeczenia, o którym mowa w art. 154d ust. 2, uwzględniającego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania.
2. Komitety wyborcze, którym przysługuje prawo do refundacji, o której mowa w art. 155, ulegają rozwiązaniu z mocy prawa po upływie 6 miesięcy od dnia otrzymania kwoty refundacji.”;

4) w art. 78 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Partie polityczne, które tworzą koalicję wyborczą nie mogą zgłaszać list kandydatów samodzielnie.”;

5) w art. 80:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zgłoszenia listy okręgowej dokonuje osobiście na piśmie pełnomocnik komitetu wyborczego lub upoważniona przez niego osoba. W razie zgłoszenia listy przez upoważnioną przez pełnomocnika osobę, do zgłoszenia dołącza się dokument stwierdzający udzielenie upoważnienia.”;

b) ust. 4 skreśla się;

6) w art. 81:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Zgłoszenie listy okręgowej powinno zawierać nazwiska, imiona, zawód i miejsce zamieszkania kandydatów, a w przypadku komitetu wyborczego partii politycznej albo koalicyjnego komitetu wyborczego także symbole graficzne partii tworzących komitet. Nazwiska kandydatów umieszcza się na liście w kolejności ustalonej przez komitet wyborczy.”,
- b) w ust. 5 skreśla się pkt 1;
- 7) w art. 131 w ust. 1:
 - a) w pkt 6 na końcu kropkę zastępuje się przecinkiem,
 - b) dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
 - „7) w przypadku, o którym mowa w art. 153d.”;
- 8) art. 133 otrzymuje brzmienie:
 - „Art. 133. 1. Kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia zarządzenia Prezydenta o wyborach.
 - 2. Kampanii wyborczej nie można prowadzić na 24 godziny przed dniem głosowania i w dniu głosowania aż do jego zakończenia.”;
- 9) w art. 135:
 - a) skreśla się ust. 2,
 - b) w ust. 3 wyrazy „, o których mowa w ust. 2,” zastępuje się wyrazami „list kandydatów na posłów”,
 - c) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
 - „4. Zabrania się udzielania wynagrodzenia pieniężnego w zamian za składanie podpisów popierających zgłoszenia, o których mowa w ust. 2.”;
- 10) dodaje się art. 136a w brzmieniu:
 - „Art. 136a. Materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenie od kogo pochodzą.”;
- 11) w art. 140 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:
 - „3. Zabrania się organizowania w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydata lub listy kandydatów gier losowych i konkursów, w których wygranymi są nagrody pieniężne lub przedmioty o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych.
 - 4. Zabrania się podawania oraz dostarczania, w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydata lub listy kandydatów napojów alkoholowych, nieodpłatnie lub po cenach sprzedaży netto możliwych do uzyskania, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia.”;
- 12) skreśla się art. 147;
- 13) w rozdziale 15 dodaje się art. 149a w brzmieniu:
 - „Art. 149a. Finansowanie uczestnictwa komitetów wyborczych w wyborach jest jawne.”;
- 14) dodaje się art. 151a-151d w brzmieniu:

„Art. 151a. Do finansowania komitetów wyborczych partii politycznych stosuje się przepisy ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. Nr 98, poz. 604 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

Art. 151b. 1. Komitet wyborców i koalicyjny komitet wyborczy mogą pozyskiwać i wydankować środki od dnia nabycia osobowości prawnej.

2. Komitet wyborczy może wydankować zgromadzone środki jedynie na cele związane z wyborami.

Art. 151c. 1. Za gospodarkę finansową komitetu wyborczego odpowiedzialny jest jego pełnomocnik finansowy.

2. Pełnomocnikiem finansowym nie może być:

- 1) kandydat na posła lub senatora,
- 2) pełnomocnik, o którym mowa w art. 76b ust. 4 pkt 2, art. 76c ust. 2, art. 76d ust. 8 pkt 2,
- 3) funkcjonariusz publiczny, w rozumieniu art. 115 § 13 Kodeksu karnego.

3. Można być pełnomocnikiem finansowym tylko jednego komitetu wyborczego.

Art. 151d. Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami dotyczącymi jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.”;

15) w art. 152 w ust. 1 wyrazy „Komitety wyborcze” zastępuje się wyrazami „Komitety wyborców”;

16) dodaje się art. 152a w brzmieniu:

„Art. 152a. Środki finansowe koalicyjnego komitetu wyborczego mogą pochodzić wyłącznie z funduszy wyborczych partii politycznych je tworzących.”;

17) art. 153 otrzymuje brzmienie:

„Art. 153. 1. Komitetowi wyborców mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez osoby fizyczne z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 i 4 oraz art. 155.

2. Komitet wyborców nie może przyjmować środków finansowych pochodzących od:

- 1) osób fizycznych nie mających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkających za granicą,
- 2) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do wartości niepieniężnych.

4. Komitety wyborców mogą zaciągać pożyczki i kredyty na cele związane z wyborami.”;

18) dodaje się art. 153a-153i w brzmieniu:

- „Art. 153a. 1. Komitety wyborcze mogą wydatkować na kampanię wyborczą kwoty nie przekraczające limitu ogólnokrajowego, zwanego dalej „limitem”.
2. Limit stanowi sumę wydatków jakie może ponieść komitet wyborczy z tytułu zarejestrowania list kandydatów w poszczególnych okręgach wyborczych, z zastrzeżeniem przepisu ust. 4.
3. Kwota wydatków wynikających z tytułu zarejestrowania listy kandydatów w danym okręgu wyborczym wynosi:
- 1) dla okręgów do 500 tys. wyborców - 200 tys. zł,
 - 2) dla okręgów od 500 tys. do 800 tys. wyborców - 200 tys. zł oraz sumy wynikającej z pomnożenia liczby wyborców przekraczającej 500 tys. przez 1,1 zł,
 - 3) dla okręgów powyżej 800 tys. wyborców - 200 tys. zł oraz sumy wynikającej z pomnożenia liczby wyborców przekraczającej 500 tys. przez 1,2 zł.
4. Limit dla komitetu wyborczego, który zarejestrował ogólnopolską listę kandydatów, zwiększa się o 10% sumy wydatków, o których mowa w ust. 2.

- Art. 153b. 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, podwyższy kwoty złotowe, o których mowa w art. 153a ust. 3, w wypadku wzrostu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem o ponad 5%, w stopniu odpowiadającym wzrostowi tych cen.
2. Wskaźnik wzrostu cen, o którym mowa w ust. 1, ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, do 20 dnia pierwszego miesiąca każdego kwartału.

- Art. 153c. 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, w terminie 14 dni od dnia zarządzenia wyborów do Sejmu ustala, w drodze rozporządzenia, kwoty wydatków na kampanię wyborczą, które może ponieść komitet z tytułu zarejestrowania listy kandydatów w określonym okręgu wyborczym.
2. Za podstawę określenia kwoty wydatków, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw finansów publicznych przyjmuje liczbę wyborców w danym okręgu wyborczym, ujętych w rejestrze wyborców na koniec kwartału poprzedzającego ogłoszenie wyborów do Sejmu oraz kwotę wydatków, o których mowa w art. 153a ust. 3, z uwzględnieniem podwyższenia tej kwoty wynikającego z rozporządzenia, o którym mowa w art. 153b, opublikowanego przed dniem zarządzenia wyborów.

- Art. 153d. 1. Przekroczenie przez komitet wyborczy limitu o więcej niż 15%, a mniej niż o 20%, powoduje wygaśnięcie mandatu tego posła, który uzyskał największą liczbę głosów spośród wszystkich kandydatów z list okręgowych tego komitetu, który dokonał przekroczenia limitu.

2. Każde przekroczenie limitu wynoszące 20% lub ponad 20% o każde 5% powoduje wygaśnięcie mandatu kolejnego posła, który został wybrany z listy komitetu wyborczego uzyskując kolejno największą liczbę głosów.
- Art. 153e. 1. Korzyści majątkowe przekazane albo przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem zakazów określonych w art. 153 oraz art. 153f ust. 1-3, 5 i 6 podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona przepadkowi podlega jej wartość.
2. Sądem właściwym do orzekania w sprawach przepadku korzyści majątkowych, o których mowa w ust. 1, jest Sąd Okręgowy w Warszawie.
 3. Wniosek o orzeczenie przepadku korzyści majątkowej wnosi do sądu Państwowa Komisja Wyborcza.
 4. Do postępowania w sprawie przepadku korzyści majątkowej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.
- Art. 153f. 1. Środki finansowe komitetu wyborców i koalicyjnego komitetu wyborczego gromadzi się na koncie bankowym z tym, że:
- 1) środki komitetu wyborców pochodzące od anonimowych ofiarodawców ze zbiorów publicznych w rozumieniu przepisów o zbiorach publicznych gromadzone są na osobnym subkoncie konta komitetu,
 - 2) środki koalicyjnego komitetu wyborczego pochodzące z subkonta Funduszu Wyborczego partii politycznej, na którym gromadzone są środki ze zbiorów publicznych gromadzone są na osobnym subkoncie konta koalicyjnego komitetu wyborczego.
2. Zabrania się przekazywania środków finansowych i wartości niepieniężnych przez jeden komitet na rzecz innego komitetu.
 3. Zabrania się, z zastrzeżeniem przepisu art. 155, pozyskiwania przez komitet wyborczy środków po dniu złożenia sprawozdania, o którym mowa w art. 154a.
 4. Do wydatków komitetu wyborczego wlicza się wartość darowizn niepieniężnych pozyskanych przez komitet.
 5. Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na jeden komitet wyborców nie może przekraczać 15-krotności najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników w dniu poprzedzającym rozpoczęcie kampanii wyborczej.
 6. Kwoty przekraczające 2-krotność najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników, z wyłączeniem kwot pochodzących ze zbiorów publicznych, mogą być wpłacane na komitet wyborców jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.
- Art. 153g. Wydatki komitetu wyborczego na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy, w tym w prasie w rozumieniu przepisów prawa prasowego, nie mogą przekraczać 40% limitu.
- Art. 153h. 1. Wydatki komitetu wyborców i komitetu wyborczego partii politycznych ze środków pochodzących od anonimowych ofiarodawców ze zbiorów

publicznych, w rozumieniu przepisów o zbiórkach publicznych, nie mogą przekraczać 10% limitu.

2. Wydatki koalicyjnego komitetu wyborczego ze środków gromadzonych na subkoncie, o którym mowa w art. 153f ust. 1 pkt 2, nie mogą przekraczać 10% limitu.

Art. 153i. Wszelkie wezwania i informacje pisemne dostarczane przez komitet wyborców, mające na celu pozyskanie środków na wybory, muszą zawierać informację o treści przepisów art. 153, 153e i 153f ust. 4 i 5 oraz 156e pkt 4 i art. 156f pkt 2.”;

19) skreśla się art. 154;

20) dodaje się art. 154a-154g w brzmieniu:

Art. 154a. 1. Pełnomocnik finansowy, w ciągu 3 miesięcy od dnia wyborów, przedkłada Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie wyborcze o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, zwane dalej „sprawozdaniem wyborczym”, wraz z opinią biegłego rewidenta o sprawozdaniu oraz z dokumentami, o których mowa w ust. 4.

2. Biegłego rewidenta, o którym mowa w ust. 1, wybiera Państwowa Komisja Wyborcza.

3. Koszty sporządzenia opinii, o której mowa w ust. 1, pokrywane są z budżetu państwa w części - Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej określa, w drodze rozporządzenia, odrębne wzory sprawozdań wyborczych komitetów, o których mowa w art. 76b - 76d, oraz szczegółowy zakres zawartych w nich informacji, a także wykaz rodzajów dokumentów jakie należy załączyć do sprawozdań tak aby umożliwiły weryfikację podanych w sprawozdaniach informacji. Wzory powinny określać w szczególności wykazanie stanu subkont, o których mowa w art. 153f ust. 1.

5. Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu wyborczego usług podaje się w sprawozdaniu wyborczym w wysokości możliwych do uzyskania cen ich sprzedaży netto nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacji.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych.

7. Sprawozdanie wyborcze komitetu Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” - w terminie 7 dni od dnia złożenia go Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 154b.1. W wypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi kosztami koalicyjny komitet wyborczy - przekazuje ją na fundusze wyborcze partii politycznych wchodzących w skład koalicji w proporcji ustalonej w umowie koalicyjnej; w przypadku

braku stosownych postanowień w umowie środki przekazuje się instytucji charytatywnej. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia przyjęcia sprawozdania wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą.

2. W wypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, z uwzględnieniem dotacji wyborczej, komitet wyborców jest obowiązany przekazać tę nadwyżkę instytucji charytatywnej. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w ciągu 6 miesięcy od dnia przyjęcia sprawozdania wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą lub uwzględnienia skargi, o której mowa w art. 154d ust. 1.

Art. 154c. 1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania wyborczego przyjmuje albo, w razie stwierdzenia naruszenia przez komitet wyborczy przepisów ustawy dotyczących finansowania kampanii wyborczej, odrzuca sprawozdanie.

2. W razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości sprawozdania wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza może zwrócić się do danego komitetu wyborczego o usunięcie wad sprawozdania lub o udzielenie wyjaśnień w określonym terminie.

3. Państwowa Komisja Wyborcza, badając sprawozdanie wyborcze, może zlecać sporządzanie ekspertyz lub opinii.

4. Państwowa Komisja Wyborcza, badając sprawozdanie wyborcze, może żądać od organów państwowych niezbędnej pomocy.

5. W terminie 7 dni od dnia publikacji sprawozdania wyborczego, o której mowa w art. 154e:

- 1) partie polityczne,
 - 2) komitety wyborcze, które brały udział w danych wyborach,
 - 3) stowarzyszenia i fundacje, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych
- mogą zgłaszać do Państwowej Komisji Wyborczej umotywowane, pisemne zastrzeżenia co do sprawozdań wyborczych komitetów wyborczych.

6. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 60 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 5, udziela pisemnej odpowiedzi na zastrzeżenie.

Art. 154d. 1. W wypadku odrzucenia sprawozdania wyborczego komitetu przez Państwową Komisję Wyborczą komitet wyborczy ma prawo, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania.

2. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi.
3. Rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy następuje w składzie 7 sędziów w postępowaniu nieprocesowym.
4. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny.

Art. 154c. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” oraz podaje do publicznej wiadomości, w formie komunikatu, informację o przyjętych i odrzuconych sprawozdaniach wyborczych komitetów wyborczych.

Art. 154f. 1. W razie niezłożenia w terminie sprawozdania wyborczego przez:

- 1) komitet wyborców lub koalicyjny komitet wyborczy - traci on prawo do dotacji, o której mowa w art. 155,
- 2) komitet wyborczy partii politycznej - partii politycznej:
 - a) nie przysługuje prawo do refundacji, o której mowa w art. 155,
 - b) nie przysługuje prawo do dotacji, o której mowa w art. 28 ustawy o partiach politycznych,
 - c) minister właściwy do spraw finansów publicznych blokuje konta jej Funduszu Wyborczego na okres kadencji Sejmu.
2. W razie niezłożenia sprawozdania wyborczego w terminie, posłowie, którzy uzyskali mandaty będąc wybrani z list komitetów, które nie złożyły sprawozdania, tracą, do czasu złożenia sprawozdania, prawo do uposażenia poselskiego, o którym mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. Nr 73, poz. 350, Nr 137, poz. 638, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 121, poz. 770, Nr 160, poz. 1080, z 1998 r. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 52, poz. 527 i 528 i z 2000 r. Nr 6, poz. 69). Do sprawozdania złożonego po terminie stosuje się odpowiednio przepisy art. 154a-154e.

Art. 154g. 1. W razie odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania wyborczego i niezłożenia w terminie skargi, o której mowa w art. 154d albo w razie odrzucenia skargi, o której mowa w art. 154d komitet wyborczy traci prawo do refundacji, o której mowa w art. 155.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, partia polityczna, która utworzyła komitet wyborczy lub koalicyjny komitet wyborczy traci również prawo do dotacji, o której mowa w art. 28 ustawy o partiach politycznych.”;

21) art. 155 otrzymuje brzmienie:

„Art. 155. 1. Komitet wyborczy którego sprawozdanie wyborcze zostało przyjęte lub w stosunku do którego wydano orzeczenie uwzględniające skargę, o którym mowa w art. 154d ust. 1, ma prawo do refundacji wyborczej z budżetu państwa, zwanej dalej „refundacją”.

2. Ogólna kwota refundacji wynosi 50% sumy wydatków preliminowanych w budżecie państwa w związku z organizacją przygotowań do wyborów i ich przeprowadzeniem.

3. Refundacja przysługuje komitetowi wyborczemu, których okręgowe listy wyborcze kandydatów na posłów otrzymały co najmniej 2% ważnie oddanych głosów na wszystkie listy kandydatów wszystkich komitetów wyborczych w skali kraju.
4. Wysokość refundacji dla danego komitetu wyborczego jest ustalana proporcjonalnie do liczby głosów oddanych na okręgowe listy kandydatów na posłów tego komitetu według wzoru:

$$D_c = \frac{D}{W_k} \times W_p$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- D_c - wysokość refundacji dla danego komitetu wyborczego,
 D - wysokość refundacji ogółem,
 W_k - liczbę ważnych głosów oddanych w skali kraju na okręgowe listy kandydatów na posłów danego komitetu wyborczego, które otrzymały co najmniej 2% ważnie oddanych głosów,
 W_p - liczbę ważnych głosów oddanych w skali kraju na okręgowe listy kandydatów na posłów danego komitetu wyborczego.

5. Refundacja przysługującą koalicyjnemu komitetowi wyborczemu dzieli się na rzecz partii wchodzących w ich skład koalicji w proporcjach określonych w dokumencie zawiązującym koalicję wyborczą. Proporcje określone w tym dokumencie nie mogą być zmienione. Jeżeli partie polityczne wchodzące w skład koalicji nie określiły w dokumencie zawiązującym koalicję proporcji refundacja nie przysługuje.
6. Przekazania kwoty refundacji na wskazane przez komitet wyborczy konto bankowe, dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych na podstawie preliminowanych wydatków, o których mowa w ust. 2, oraz informacji Państwowej Komisji Wyborczej o uprawnionych do otrzymania refundacji komitetach wyborczych i liczbie głosów oddanych na kandydatów tych komitetów wyborczych. Minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje kwotę refundacji w ciągu 3 miesięcy od dnia przyjęcia sprawozdania wyborczego komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą lub odrzucenia skargi, o której mowa w art. 154d ust. 1.
7. W przypadku podziału lub połączenia się partii politycznych odnośnie ich prawa do refundacji stosuje się odpowiednio przepisy art. 37 ustawy o partiach politycznych.”;

23) dodaje się rozdział 15a w brzmieniu :

„Rozdział 15a

Przepisy karne

Art. 156a. Kto prowadzi kampanię wyborczą z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 133 ust. 2,

podlega karze grzywny.

Art. 156b. Kto udziela wynagrodzenia pieniężnego w zamian za złożenie podpisu popierającego zgłoszenie listy kandydatów na posłów,

podlega karze grzywny.

Art. 156c. Kto narusza zakazy określone art. 140 ust. 1, 2 lub 4 albo w art. 141 oraz w art. 145 lub umieszcza plakaty i hasła wyborcze bądź ustawia urządzenia ogłoszeniowe z naruszeniem zasad określonych w art. 138,

podlega karze grzywny.

Art. 156d. Kto organizuje w ramach kampanii wyborczej na rzecz kandydata lub listy kandydatów gry losowe lub konkursy z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 140 ust. 3,

podlega grzywnie.

Art. 156e. Kto:

- 1) pozyskuje lub wydatkuje środki komitetu wyborców lub koalicyjnego komitetu wyborczego z naruszeniem przepisu art. 151b ust. 1,
- 2) pozyskuje lub wydatkuje środki komitetu wyborczego z naruszeniem przepisu art. 151b ust. 2 albo limitu określonego w art. 153a i 153b,
- 3) przekazuje koalicyjnemu komitetowi wyborczemu albo przyjmuje w imieniu tego komitetu środki finansowe lub wartości niepieniężne wbrew zakazom określonym w art. 152a,
- 4) przekazuje komitetowi wyborców albo przyjmuje w imieniu tego komitetu środki finansowe lub wartości niepieniężne wbrew zakazom określonym w art. 153,
- 6) wydatkuje środki komitetu wyborców lub komitetu wyborczego partii politycznej z naruszeniem limitu określonego w art. 153h ust. 1

podlega grzywnie od 1 000 do 100 000 zł,

Art. 156f. Kto:

- 1) narusza zasady określone w art. 153f ust. 1 dotyczące sposobu gromadzenia środków finansowych komitetów wyborców lub koalicyjnego komitetu wyborczego,
- 2) dokonuje wpłat na jeden komitet wyborców w wysokości przekraczającej limit określony w art. 153f ust. 5.
- 3) nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu komitetu wyborców, że wpłaty na komitet

wyborców mogą być dokonywane tylko w sposób określony w art. 153f ust. 6

- podlega karze grzywny.

Art. 156g. Kto:

- 1) przekazuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz innego komitetu wyborczego wbrew zakazowi określönemu w art. 153f ust. 2 albo pozyskuje lub wydatkuje środki komitetu wyborczego po dniu złożenia sprawozdania wyborczego,
- 2) dokonuje wydatków na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy w wysokości przekraczającej limit określony w art. 153g

- podlega karze grzywny.

Art. 156h. 1. Pełnomocnik finansowy, który nie wykonuje w terminie:

- 1) obowiązku przekazania na instytucje charytatywne nadwyżki środków finansowych, o której mowa w art. 154b ust. 1 lub ust. 2,
- 2) obowiązku przedłożenia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania wyborczego,

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto nie dopuszcza do wykonania lub utrudnia dopełnienie przez pełnomocnika finansowego obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 2, działa nieumyślnie,

podlega grzywnie.

Art. 156i. Kto:

- 1) prowadzi kampanię wyborczą na rzecz kandydata lub listy kandydatów bez zgody komitetu wyborczego, a koszt takiego działania wynosi od 5 000 do 50 000 zł

podlega grzywnie nie mniejszej niż koszt takiego działania,

- 2) prowadzi działania, o których mowa w pkt 1, a koszt ich przekracza 50 000 zł

podlega grzywnie nie mniejszej niż koszt takiego działania oraz karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 156j. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 156a-156c, art. 156f i art. 156g, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.”;

24) skreśla się art. 157-159.

Art. 2.

W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. Nr 98, poz. 604, z 1998 r. Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11 w ust. 1 wyraz „Wojewódzki” zastępuje się wyrazem „Okręgowy”;

2) w Rozdziale 4 dodaje się art. 23a w brzmieniu:

„Art. 23a. Źródła finansowania partii politycznych są jawne.”;

3) art. 24 i 25 otrzymują następujące brzmienie:

„Art. 24. 1. Majątek partii politycznej może być przeznaczony tylko na cele statutowe lub charytatywne.

2. Partie polityczne nie mogą prowadzić działalności gospodarczej.

3. Partie polityczne mogą pozyskiwać dochody z majątku pochodzące z:

1) wynajmu i podnajmu posiadanych przez siebie nieruchomości i lokali,

2) oprocentowania rachunków bankowych,

3) zbycia należących do nich składników majątkowych.

4. Partia polityczna nie może pozyskiwać środków finansowych na cele statutowe w trybie zbiórek publicznych w rozumieniu przepisów o zbiórkach publicznych, z wyłączeniem przypadku określonego w art. 36 ust. 1.

5. Partie polityczne mogą gromadzić środki finansowe jedynie na kontach bankowych, z tym że środki pochodzące z wynajmu i podnajmu nieruchomości lub lokali gromadzone są na osobnym subkoncie.

Art. 25. 1. Partii politycznej mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez osoby fizyczne, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 i 4, art. 28 ust. 1 i art. 155 ustawy z dnia 28 maja 1993 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1993 r. Nr 45, poz. 205, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70, poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770, Nr 141, poz. 943, z 1999 r. Nr 49, poz. 493),

2. Partia polityczna nie może przyjmować środków finansowych pochodzących od:

1) osób fizycznych nie mających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą,

2) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do wartości niepieniężnych.

4. Partia polityczna może zaciągać pożyczki i kredyty na cele statutowe.”;

4) art. 26 skreśla się;

5) w art. 27:

a) w ust. 1 po wyrazach „przedmiotów symbolizujących partię” dodaje się wyrazy „oraz wydawnictw popularyzujących cele i działalność partii politycznej”,

b) skreśla się ust. 2;

6) dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Art. 27a. 1. Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz partii politycznej, z wyłączeniem wpłat na Fundusz Wyborczy partii politycznej oraz pochodzących ze zbiorów publicznych, w jednym roku nie może przekraczać 15-krotności najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników w dniu poprzedzającym wpłatę.

2. Kwoty przekraczające 2-krotność najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników mogą być wpłacane na rzecz partii politycznej jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.”;

7) art. 28 i 29 otrzymują brzmienie:

„Art. 28. 1. Partia polityczna która uczestniczyła w ostatnio zarządzonych wyborach do Sejmu ma prawo, z zastrzeżeniem przepisów art. 34c ust. 1, art. 36c ust. 1 i art. 38d, do otrzymania, w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie, dotacji celowej z budżetu państwa na działalność statutową, zwanej dalej „dotacją celową”.

2. Ogólna kwota dotacji celowych przyznawanych w skali roku wynosi 100% sumy wydatków preliminowanych w budżecie państwa w związku z organizacją przygotowań do wyborów do Sejmu i ich przeprowadzeniem.

Art. 29. 1. Dotacja celowa przysługuje partii politycznej biorącej udział w wyborach samodzielnie lub koalicji wyborczej partii politycznych jeżeli okręgowe listy kandydatów na posłów tych partii lub koalicji otrzymały co najmniej 3% głosów.

2. Dotacje celowe przysługujące koalicji wyborczej partii politycznych dzieli się na rzecz partii wchodzących w ich skład w proporcjach określonych w dokumencie zawiązującym koalicję wyborczą. Proporcje określone w tym dokumencie nie mogą być zmienione.

3. Jeżeli partie polityczne wchodzące w skład koalicji nie określiły w dokumencie zawiązującym koalicję proporcji, o których mowa w ust. 2, dotacja celowa nie przysługuje.

4. Wysokość dotacji celowej dla danej partii lub koalicji wyborczej jest ustalana proporcjonalnie do liczby ważnych głosów oddanych na okręgowe listy kandydatów na posłów partii lub koalicji według wzoru:

D

$$D_c = \frac{D}{W_k} \times W_p$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

D_c - wysokość dotacji celowej dla danej partii lub koalicji wyborczej,

D - wysokość dotacji celowej ogółem (art. 28 ust. 2),

W_k - liczbę ważnych głosów oddanych w skali kraju na okręgowe listy kandydatów na posłów partii politycznych lub koalicji wyborczej, które otrzymały co najmniej 3% ważnie oddanych głosów,

W_p - liczbę ważnych głosów oddanych w skali kraju na okręgowe listy kandydatów na posłów danej partii lub koalicji wyborczej.

5. Dotacja celowa w granicach kwoty ustalonej dla danej partii jest wypłacana przez okres kadencji Sejmu w czterech rocznych, równych częściach płatnych w miesięcznych ratach, z tym że kwota dotacji przypadającej na dany rok jest co roku waloryzowana na podstawie prognozowanego, w projekcie ustawy budżetowej na ten rok, wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.
6. Przysługująca partii politycznej dotacja celowa w roku w którym odbyły się wybory do Sejmu jest wypłacana w ciągu 3 miesięcy od dnia stwierdzenia przez właściwy organ ważności wyborów lub ważności wyboru posła, nie później jednak niż do 31 marca następnego roku.
7. Podstawę wypłacenia dotacji celowej stanowi złożenie przez organ partii politycznej statutowo uprawniony do jej reprezentowania na zewnątrz, w terminie do 31 marca każdego roku, wniosku o wypłacenie dotacji na dany rok, sporządzonego na urzędowym formularzu i potwierdzonego przez Państwową Komisję Wyborczą w przedmiocie uprawnienia do dotacji celowej.
8. Wzór formularza, o którym mowa w ust. 7, określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw finansów publicznych po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej.
9. W wypadku podziału lub połączenia się partii politycznych, odnośnie prawa do dotacji celowej stosuje się odpowiednio przepis art. 37.”;

8) skreśla się art. 30;

9) w art. 32 wyrazy „W razie rozwiązania się Sejmu lub rozwiązania Sejmu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej” zastępuje się wyrazami „W razie skrócenia kadencji Sejmu”;

10) w art. 33 w ust. 2 pkt 2 wyrazy „po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą” zastępuje się wyrazami „po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej”;

11) art. 34 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 34. 1. Partie polityczne sporządzają coroczną informację finansową o otrzymanej z budżetu państwa dotacji celowej na działalność statutową oraz o poniesionych z dotacji celowej wydatkach na cele statutowe, zwaną dalej „informacją”.
2. Partie polityczne składają informację za rok kalendarzowy Państwowej Komisji Wyborczej w terminie do 31 marca następnego roku.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej określa, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, zakres zawartych w niej danych oraz wykaz rodzajów dokumentów jakie należy dołączyć do informacji tak aby umożliwiały w szczególności rzetelną weryfikację danych dotyczących przeznaczenia pieniędzy z dotacji celowej.
4. Informacja składana jest wraz z załączoną opinią biegłego rewidenta którego wybiera Państwowa Komisja Wyborcza. Koszty opinii pokrywane są z budżetu państwa w części -Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.
5. Informację Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” - w terminie 7 dni od dnia złożenia jej Państwowej Komisji Wyborczej.”;

12) dodaje się art. 34a - 34c w brzmieniu:

- „Art. 34a. 1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia informacji przyjmuje albo, w razie stwierdzenia wykorzystania przez partię polityczną środków z otrzymanej dotacji na cele nie związane z działalnością statutową, odrzuca informację.
2. W razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości informacji Państwowa Komisja Wyborcza może zwrócić się do danego komitetu wyborczego o usunięcie wad informacji lub o udzielenie wyjaśnień w określonym terminie.
3. Państwowa Komisja Wyborcza badając informację może zlecać sporządzanie ekspertyz lub opinii.
4. Państwowa Komisja Wyborcza badając informację może żądać od organów państwowych niezbędnej pomocy.
5. W terminie 7 dni od dnia publikacji informacji, o której mowa w art. 34 ust. 5:
- 1) partie polityczne,
 - 2) stowarzyszenia i fundacje, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania partii politycznych,
- mogą zgłaszać do Państwowej Komisji Wyborczej umotywowane, pisemne zastrzeżenia co do informacji.

6. Państwowa Komisja wyborcza w terminie 60 dni od zgłoszenia zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 5, udziela pisemnej odpowiedzi na zastrzeżenia.

Art. 34b. 1. W wypadku odrzucenia informacji przez Państwową Komisję Wyborczą partia polityczna ma prawo w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu informacji, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia informacji.

2. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi.
3. Rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy następuje w składzie 7 sędziów w postępowaniu nieprocesowym.
4. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny.

Art. 34c. 1. Partia polityczna traci prawo do otrzymania dotacji celowej w następnym roku kalendarzowym jeżeli:

- 1) nie złoży informacji w terminie określonym w art. 34 ust. 2, lub
 - 2) informacja zostanie odrzucona przez Państwową Komisję Wyborczą, albo
 - 3) Sąd Najwyższy oddalił skargę, o której mowa w art. 34b ust. 1.
2. W przypadkach o których mowa w ust. 1, Państwowa Komisja Wyborcza nakłada na partię polityczną karę pieniężną w wysokości dotacji celowej przysługującej partii politycznej za dany rok w którym partia polityczna utraciła prawo do dotacji celowej.
3. W sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych.”;

13) w art. 35:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W celu finansowania kampanii wyborczych lub referendalnych, o których mowa w ust. 2, partia polityczna tworzy Fundusz Wyborczy.”,

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Wydatki partii politycznej na cel, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Funduszu Wyborczego.”;

14) dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Art. 35a. 1. Za gospodarkę finansową Funduszu Wyborczego odpowiedzialny jest jego pełnomocnik finansowy.

2. Pełnomocnikiem finansowym nie może być:

- 1) kandydat na Prezydenta, posła, senatora oraz radnego.
- 2) funkcjonariusz publiczny, w rozumieniu art. 115 § 13 Kodeksu karnego.

4. Można być pełnomocnikiem tylko jednego Funduszu Wyborczego.”;

15) w art. 36:

a) dodaje się ust. 2a-2c w brzmieniu:

„2a. Pełnomocnik finansowy obowiązany jest przechowywać dokumenty związane ze zbórką publiczną przez okres 12 miesięcy od dnia jej zakończenia.

2b. Wpłaty własne, o których mowa w ust. 1, nie mogą być dokonywane z funduszy zgromadzonych na osobnym subkoncie, o którym mowa w art. 24 ust. 5.

b) w ust. 3 na końcu kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „z tym, że środki pochodzące ze zbiorów publicznych gromadzone są na osobnych subkontach konta Funduszu Wyborczego.”;

16) dodaje się art. 36a -36c w brzmieniu:

„Art. 36a. 1. Łączna suma wpłat osoby fizycznej na Fundusz Wyborczy w jednym roku nie może przekraczać 15-krotności najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników w dniu poprzedzającym wpłatę.

2. Jeżeli w danym roku kalendarzowym odbywają się więcej niż jedne wybory lub referenda ogólnokrajowe, łączne sumy wpłat na Fundusz Wyborczy, o których mowa w ust. 1, ulegają zwiększeniu przepis zdania pierwszego nie dotyczy wyborów uzupełniających do Senatu oraz wyborów uzupełniających, ponownych wyborów oraz wyborów przedterminowych i nowych wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przypadających w toku kadencji.

3. Kwoty przekraczające 2-krotność najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników, z wyłączeniem kwot pochodzących ze zbiorów publicznych, mogą być wpłacane na Fundusz Wyborczy jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.

Art. 36b. Wszelkie wezwania i informacje pisemne dostarczane przez partię polityczną lub jej Fundusz Wyborczy, mające na celu pozyskanie środków na wybory lub referendum muszą zawierać informacje o treści przepisów art. 25, 27a, 36a, 49b pkt 2, 49c oraz art. 49g pkt 2.

Art. 36c. 1. Partia polityczna pozyskująca, gromadząca lub wydatkująca środki z naruszeniem przepisów ustawy traci, z zastrzeżeniem ust. 2, prawo do otrzymywania dotacji celowej w następnych trzech latach w których uprawniona jest do jej otrzymania.

2. W przypadku naruszenia przez partię polityczną przepisu art. 25 ust. 2 lub 3, utrata prawa, o której mowa w ust. 1, następuje jeżeli za to naruszenie prawomocnym wyrokiem został skazany pełnomocnik.”;

17) w art. 37:

a) w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem,

b) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) w razie likwidacji partii przekazywane są na cele charytatywne.”.

18) art. 38 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 38. 1. Partia polityczna składa Państwowej Komisji Wyborczej, nie później niż do 31 marca roku następnego, sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych przez partię polityczną i Fundusz Wyborczy oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w roku poprzednim zwane dalej „sprawozdaniem”.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej określa, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdania. Wzór powinien określać w szczególności:
- 1) sposób odrębnego rozliczenia stanu Funduszu Wyborczego partii politycznej,
 - 2) konieczność wykazania stanu subkonta, o którym mowa w art. 24 ust. 5.
3. Do sprawozdania załącza się opinię biegłego rewidenta w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy partii politycznej. Biegłego rewidenta wybiera Państwowa Komisja Wyborcza, a koszty sporządzenia jego opinii pokrywane są z budżetu państwa w części - Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.
4. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza sprawozdanie w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” - w terminie 7 dni od dnia złożenia go Państwowej Komisji Wyborczej.”;

19) dodaje się art. 38a - 38d w brzmieniu:

- „Art. 38a. 1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania przyjmuje albo, w razie stwierdzenia naruszenia przez partię polityczną przepisów ustawy, odrzuca sprawozdanie.
2. W razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości sprawozdania Państwowa Komisja Wyborcza może zwrócić się do danej partii politycznej o usunięcie wad sprawozdania lub o udzielenie wyjaśnień w określonym terminie.
3. Państwowa Komisja Wyborcza badając sprawozdanie może zlecać sporządzanie ekspertyz lub opinii.
4. Państwowa Komisja Wyborcza badając sprawozdanie może żądać od organów państwowych niezbędnej pomocy.
5. W terminie 7 dni od dnia publikacji sprawozdania, o której mowa w art. 38 ust. 4:
- 1) partie polityczne,
 - 2) stowarzyszenia i fundacje, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania partii politycznych
- mogą zgłaszać do Państwowej Komisji Wyborczej umotywowane, pisemne zastrzeżenia co do sprawozdań partii politycznych.

6. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 60 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 5, udziela pisemnej odpowiedzi na zastrzeżenie.

Art. 38b. 1. W wypadku odrzucenia sprawozdania przez Państwową Komisję Wyborczą partia polityczna ma prawo, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania.

2. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi.
3. Rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy następuje w składzie 7 sędziów w postępowaniu nieprocesowym.
4. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny.

Art. 38c. 1. W wypadku nie złożenia przez partię polityczną sprawozdania w terminie określonym w art. 38 ust. 1, Państwowa Komisja Wyborcza występuje do Sądu z wnioskiem o wykreślenie wpisu tej partii z ewidencji.

2. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, Sąd po przeprowadzeniu rozprawy wydaje postanowienie o wykreśleniu wpisu partii politycznej z ewidencji.

Art. 38d. W wypadku odrzucenia sprawozdania lub - w razie skargi na postanowienie o odrzuceniu sprawozdania - w wypadku oddalenia skargi przez Sąd Najwyższy, partia polityczna traci prawo do otrzymania dotacji celowej w następnych 3 latach w których uprawniona jest do jej otrzymywania.”;

20) art. 39 skreśla się;

21) dodaje się art. 39a w brzmieniu:

„Art. 39a. 1. Korzyści majątkowe przekazane albo przyjęte przez partię polityczną lub Fundusz Wyborczy, z naruszeniem zakazów określonych w art. 24 ust. 4 i 5, art. 25, art. 27a, art. 35 ust. 1a, art. 36 ust. 2 i 3 i art. 36a podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona przepadkowi podlega jej wartość.

2. Sądem właściwym do orzekania w sprawach przepadku korzyści majątkowych, o których mowa w ust. 1, jest Sąd Okręgowy w Warszawie.
3. Wniosek o orzeczenie przepadku korzyści majątkowej wnosi do sądu Państwowa Komisja Wyborcza.
4. Do postępowania w sprawie przepadku korzyści majątkowej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.”;

22) w art. 40 wyrazy „, z zastrzeżeniem art. 24 ust. 4,” skreśla się;

23) dodaje się rozdział 6c w brzmieniu:

„Rozdział 6c

Przepisy karne

Art. 49a. Kto dokonuje zbiorów publicznych wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 24 ust. 4,

podlega grzywnie.

Art. 49b. Kto:

- 1) narusza zasady określone w art. 24 ust. 5 dotyczące sposobu gromadzenia środków finansowych partii politycznej,
- 2) dokonuje wpłat na partię polityczną w wysokości przekraczającej limit, określony w art. 27a ust. 1,
- 3) nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu partii politycznej, że wpłaty na rzecz partii politycznej mogą być dokonywane tylko w sposób określonych w art. 27a ust. 2

podlega karze grzywny.

Art. 49c. Kto przekazuje partii politycznej albo przyjmuje w imieniu partii politycznej środki finansowe lub wartości niepieniężne wbrew zakazom określonym w art. 25,

podlega grzywnie od 1000 do 100 000 zł.

Art. 49d. Kto nie wykonuje lub nie dopuszcza do wykonania obowiązku sporządzenia i złożenia informacji, o której mowa w art. 34 ust. 1, albo podaje w niej nieprawdziwe dane

podlega grzywnie, ograniczeniu wolności albo pozbawieniu wolności do lat 3.

Art. 49e. Kto wydatkuje środki partii politycznej w celu finansowania kampanii wyborczych albo referendalnych bez pośrednictwa Funduszu Wyborczego podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 49f. 1. Kto:

- 1) narusza przepis art. 35 ust. 1a lub 2,
- 2) wydatkuje środki Funduszu Wyborczego z naruszeniem przepisu art. 36 ust. 2b lub 2c

podlega grzywnie od 1000 do 100 000 zł.

Art. 49g. Kto:

- 1) narusza zasady określone w art. 36 ust. 3 dotyczące sposobu gromadzenia środków finansowych Funduszu Wyborczego,
- 2) dokonuje wpłat na Fundusz Wyborczy w wysokości przekraczającej limity określone w art. 36a ust. 1, 2 lub 3,
- 3) nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu Funduszu Wyborczego, że wpłaty na rzecz

Funduszu Wyborczego mogą być dokonywane tylko w sposób określonych w art.36a ust. 4

podlega karze grzywny.

Art. 49h. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 49b oraz art. 49g stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenie.”.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2001 r., z tym że:

- 1) art. 1 pkt 21 i art. 2 pkt 7 wchodzi w życie z dniem stwierdzenia przez Sąd Najwyższy ważności wyborów do Sejmu następujących po wyborach, które odbyły się w 1997 r.,
- 2) art. 2 pkt 3 w zakresie nowelizowanego art. 24 ust. 1-3 wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.

Uzasadnienie

Przedkładany projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o partiach politycznych stanowi dalszy ciąg reformy finansowania polityki (kampanii wyborczych i partii politycznych) podjętej przez Komisję Administracji i Spraw Wewnętrznych w maju 1998 roku. Pierwszym efektem tej reformy było uchwalenie przez parlament w bieżącym roku nowelizacji ustawy o wyborze Prezydenta RP, która zawierała obszerny blok nowatorskich w warunkach polskich, a zarazem realizujących ukształtowany w Europie standard, blok przepisów regulujących finansowanie kampanii wyborczych i kontrolę wydatków wyborczych. Przedkładany projekt ustawy recypuje – w takim zakresie w jakim ze względu na odmienną materię jest to możliwe – rozwiązania przyjęte w „ordynacji prezydenckiej”. Ponieważ zaś przed ostateczną akceptacją przez parlament i Prezydenta były one w toku prac ustawodawczych szeroko omawiane i dyskutowane, wnioskodawcy uważają, że bez naruszenia art. 31 ust.2 regulaminu Sejmu jest możliwe pominięcie tych kwestii w uzasadnieniu i skupienie się na nowych elementach właściwych dla wyborów sejmowych i działania partii politycznych.

Podjętą reformę finansowania wyborów do Sejmu i partii politycznych wnioskodawcy starali się – podobnie jak w przypadku ordynacji prezydenckiej – zrealizować zalecenia zawarte we wnioskach III Konferencji Europejskiej Służb Wyspecjalizowanych w Walce z Korupcją, w których stwierdzono m.in.: „W systemach demokratycznych partie polityczne odgrywają zasadniczą rolę. Ich działalność wymaga jednak odpowiednich środków finansowych, a kampanie wyborcze stały się kosztowne. W obliczu rosnących kosztów partie polityczne nie są w stanie utrzymać się na powierzchni wyłącznie dzięki składkom członkowskim i zmuszone są zabiegać o darowizny. W ten sposób doszło do rozwinięcia się handlu wpływami. W celu zaradzenia tej sytuacji szkodliwej dla demokracji i praworządności, należy dopilnować tego, by finansowanie partii politycznych odbywało się w sposób całkowicie przejrzysty. Kontrola wydatków i finansowanie z funduszy publicznych są warunkami koniecznymi dla walki z handlowaniem wpływami./.../

Uczestnicy konferencji doszli do wniosku, że na poziomie krajowym konieczne trzeba:

1. Wprowadzić górną granicę wydatków na kampanię wyborczą, jakie partie polityczne mogą ponieść;
2. Łożyć na partie polityczne z funduszy publicznych, w rozsądnych granicach i biorąc pod uwagę ich reprezentatywność;
3. Dokładnie uregulować, a nawet zakazać osobom prawnym przekazywania pieniędzy partiom;

4. Zakazać przyjmowania darowizn z nieznanych źródeł – przy całym poszanowaniu prawa do prywatności zagwarantowanego przez Europejską Konwencję Praw Człowieka;
5. Zapewnić przejrzystość zasobów i wydatków partii politycznych oraz publikacje ich sprawozdań finansowych;
6. /.../;
7. Ustanowić jeden lub kilka niezależnych organów władzy mogących prowadzić autentyczne śledztwa, odpowiadających za sprawną kontrolę rachunków partii politycznych, wydatków wyborczych i stanu posiadania przedstawicieli pochodzących z wyboru, a w razie złamania przepisów wszczynających stosowne procedury lub samodzielnie nakładających stosowne sankcje (grzywny, unieważnienie wyborów itp.);
8. Kryminalizować nielegalne finansowanie partii politycznych”

Antykorupcyjne reformy w finansowaniu działalności politycznej winny tworzyć taki stan instytucjonalno-prawny, w którym partie i kandydaci będą karani za sprzeczne z prawem wydawanie i gromadzenie środków finansowych i wartości niepieniężnych, a zarazem rozsądnie będzie można się spodziewać, że będą w stanie legalnie i bez powiązań o charakterze korupcyjnym zgromadzić środki niezbędne do prowadzenia działalności politycznej, której koszty wyznaczają realia demokracji masowej w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Przy wprowadzeniu realnej reglamentacji prawnej finansowania działalności politycznej niezbędny poziom bezpieczeństwa finansowego dla uczestników zorganizowanego życia politycznego można osiągnąć na dwa sposoby: poprzez wbudowane w system podatkowy zachęty dla dokonywania legalnych darowizn na cele polityczne lub poprzez zapewnienie wystarczających środków finansowania partii politycznych ze źródeł publicznych. Ponieważ zaś w toku prac nad ustawą zmieniającą ustawę o wyborze Prezydenta RP okazało się, że wbudowaniu zachęt dla darczyńców w system podatkowy sprzeciwia się zarówno rząd, jaki i – co ważniejsze – bardzo wyraźna większość sejmowa, Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych opowiedziała się za radykalnym zwiększeniem zwrotu kosztów kampanii wyborczej do Sejmu (obecna dotacja podmiotowa) jaki i o wiele większym finansowaniem partii politycznych z budżetu (obecna dotacja celowa). Zwiększenie finansowania z budżetu łączy się z bezwzględnym zakazem finansowania kampanii wyborczych i partii politycznych przez podmioty inne niż osoby fizyczne (z wyjątkiem pożyczek i kredytów) oraz z zakazem prowadzenia przez partie polityczne działalności gospodarczej. Wnioskodawcy poszli tu śladem rozwiązania francuskiego (wprowadzonego w 1995 roku), które okazało się skuteczne w przecinaniu korupcyjnych związków między światem biznesu i polityki.

Obecnie w Polsce mamy do czynienia jedynie z formalnym finansowaniem działalności politycznej przez budżet, które w rzeczywistości ma charakter czysto pozorny. Łącznie na dotacje podmiotową i celową przeznacza się 20% środków zapreliminowanych na wybory parlamentarne. W skali roku stanowi to (według składanych przez partie polityczne sprawozdań o źródłach finansowania) od 0.4% do 5% ich dochodów. Dla porównania, w krajach Unii Europejskiej, w których partie finansowane są z budżetu (14 krajów na 15) w latach osiemdziesiątych w zależności od kraju udział środków ze źródeł publicznych w rocznych dochodach partii politycznych wynosił od 40% do 75%. W latach dziewięćdziesiątych udział publicznych środków finansowych w dochodach partii jeszcze się podniósł. W porównywalnych z Polską postkomunistycznych krajach Europy Środkowowschodniej (Czechy, Słowenia i Węgry), w których finansowanie polityki uregulowano ustawowo w latach 1990-1994 udział środków publicznych w dochodach partii wynosi w zależności od kraju i partii od 60% do 80%.

Szacując wielkość postulowanej publicznej pomocy dla partii politycznych i (w przypadku zwrotu kosztów za kampanie do Sejmu) komitetów wyborców w Polsce wnioskodawcy odwołali się do analizy porównawczej, to znaczy wysokości takiej pomocy we wspomnianych państwach postkomunistycznych, przy uwzględnieniu różnic w liczbie ludności, zamożności kraju (PKB per capita), poziomie życia ludności (przeciętna miesięczna płaca), kursów walutowych i siły nabywczej waluty narodowej (purchasing power parity). Wedle najniższego szacunku sporządzonego na zlecenie Komisji porównywalna pomoc budżetowa dla partii politycznych w Polsce powinna wynosić 150 milionów złotych rocznie, a wedle najwyższego – 200 mln złotych. Ze względu na wyczulenie społeczeństwa na koszty utrzymywania klasy politycznej w Polsce w projekcie przedłożonym przez Komisję wielkość środków publicznych przeznaczanych łącznie na finansowanie kampanii wyborczych (partie polityczne i komitety wyborców) i statutowej działalności partii politycznych wynosiłaby ok. 112.5 mln złotych w skali roku, czyli nieco ponad dwie trzecie wielkości najniższego szacunku. Dodać tu należy, iż w porównaniu z wymienionymi państwami regionu zorganizowane siły polityczne w Polsce są obciążone kosztami największej liczby wyborów (powszechne wybory prezydenckie, wybory do Izby Wyższej i Niższej parlamentu oraz wybory do trzech szczebli samorządu), a jednocześnie w przywołanych trzech państwach nie wprowadzono zakazu finansowania partii politycznych i kampanii wyborczych przez osoby prawne, co proponują wnioskodawcy.

Określając wielkość proponowanej pomocy wnioskodawcy proponują, by, tak jak dotychczas, odnosić ją do środków preliminowanych w budżecie na wybory parlamentarne z tym, że:

- kwota przeznaczana na zwrot kosztów kampanii wyborczej wynosiłaby 50% środków przeznaczonych na sfinansowanie wyborów;

- kwota dotacji dla partii na działalność statutową wynosiła 100% tych środków w skali roku;
- uprawnione do zwrotu kosztów za kampanię wyborczą byłyby partie i komitety wyborców, które uzyskały ponad 2% ważnie oddanych głosów, a podział środków dokonywany byłby proporcjonalnie do liczby uzyskanych głosów
- zwrot kosztów dokonywany byłby do wysokości limitu wydatków na kampanię w wyborach do Sejmu, którego wysokość wynosi w projekcie ok. 18 mln złotych;
- prawo do dotacji na działalność statutową uzyskiwałyby partie, które samodzielnie lub w koalicji uzyskały powyżej 3% ważnie oddanych głosów, a dotacja byłaby dzielona proporcjonalnie do uzyskanych głosów;
- zwrot kosztów wyborczych dla partii uczestniczących w koalicyjnych komitetach wyborczych, które uzyskały ponad 2% ważnie oddanych głosów byłby możliwy pod warunkiem zarejestrowania w PKW umowy koalicyjnej o proporcjach rozdziału refundacji między partie. Analogicznie zarejestrowanie podobnej umowy byłoby warunkiem koniecznym uzyskania dotacji celowej dla partii uczestniczących w koalicjach, które uzyskały ponad 3% ważnie oddanych głosów.

Trzeba nadmienić, że oparcie dochodów partii politycznych przede wszystkim na dotacjach budżetowych miałoby ten dodatkowy efekt, że zmuszałoby to partie do ujawniania nie tylko źródeł finansowania, ale także sposobu wydatkowania funduszy. Projekt nakłada bowiem na partie obowiązek przedstawienia szczegółowego sprawozdania z wydatkowania środków pochodzących z dotacji na cele statutowe.

Ważną innowacją w porównaniu z obecnie obowiązującym stanem prawnym jest wprowadzenie dla partii politycznych obowiązku finansowania kampanii wyborczych jakiegokolwiek rodzaju oraz kampanii referendalnych wyłącznie za pośrednictwem Funduszu Wyborczego, co wraz z zakazem prowadzenia kampanii wyborczych przez podmioty inne niż komitety wyborcze radykalnie ograniczy istniejącą indywidualizację gromadzenia środków na kampanię wyborczą. W obecnym bowiem stanie rzeczy kandydaci na urzędy wybieralne wobec obowiązującego w polskim prawie wyborczym systemu proporcjonalnego z tzw. „listami otwartymi” (głosowanie nie na listę z zamkniętym porządkiem preferencji partyjnych, lecz na osobę na liście) gromadzą indywidualnie środki na indywidualne kampanie prowadzone niejako „obok” kampanii komitetu wyborczego. Ponieważ obecnie według ordynacji wyborczej każdy obywatel, a zatem i każdy kandydat, ma prawo prowadzić kampanię wyborczą, więc zarówno środki na indywidualne kampanie, jak i ponoszone w ich ramach wydatki są dokonywane poza jakąkolwiek kontrolą i ewidencją. Wedle publicznych wypowiedzi członków kierownictw liczących się partii politycznych zdarza się, że nie tylko w danym okręgu wyborczym suma wydatków na kampanie

indywidualne kandydatów tej partii przekracza sumę wydatkowaną na kampanię przez komitet wyborczy, ale także nie są wcale sporadyczne przypadki, że wydatki na kampanię jednego kandydata na liście przekraczają i to o kilkakrotnie wydatki na kampanię całej listy ponoszone przez partię polityczną. Wedle oceny wnioskodawców tworzy to niesłychanie korupcyjny nieformalny system finansowania kampanii wyborczych i działalności politycznej.

Przedłożony projekt ustawy zawiera katalog sankcji karnych za łamanie przepisów o finansowaniu kampanii wyborczych i partii politycznych przejęty z obowiązującej już ordynacji prezydenckiej. Obok tego jednak wprowadzono do projektu ustawy katalog sankcji pozakarnych dotyczących osoby prawne – partie polityczne i komitety wyborcze. Jest to przede wszystkim sankcja w postaci utraty prawa do finansowania z budżetu państwa zarówno w formie zwrotu kosztów prowadzenia kampanii wyborczej, jaki dotacji na cele statutowe. Stosowana ma ona być wtedy, gdy z powodu naruszeń przepisów ustawy doszło do odrzucenia sprawozdania finansowego przez PKW. Ponadto przekroczenie ustawowego limitu wydatków na kampanię wyborczą powyżej 20% tego limitu skutkować ma pozbawieniem mandatu poselskiego tego posła z danej listy, który uzyskał największą liczbę głosów (opróżniony mandat obejmowałby kolejny poseł z listy okręgowej komitetu, którego poseł utracił mandat). Każde przekroczenie limitu o kolejne 5% powyżej 120% limitu owocowałoby, na analogicznych zasadach, utratą mandatu przez kolejnego – w porządku liczby uzyskanych głosów – posła danej listy. Podobne rozwiązanie funkcjonuje we Francji w wyborach do Parlamentu Europejskiego (jedynych, które mają w tym kraju charakter proporcjonalny z listą zamkniętą). Przekroczenie limitu wydatków wyborczych skutkuje utratą prawa do mandatu deputowanego dla pierwszej osoby na liście. Ponadto w ordynacji wyborczej do Sejmu wnioskodawcy proponują przepis głoszący, że w przypadku nie złożenia w terminie sprawozdania finansowego z kampanii wyborczej przez komitet wyborczy posłowie z listy tego komitetu tracą prawo do wynagrodzenia poselskiego i diet poselskich do czasu złożenia sprawozdania. Rozwiązanie to ma zapobiegać sytuacji, w której komitetowi wyborczemu, który przekroczył przepisy prawa, niejako „opłaca się” nie składać sprawozdania, by uniknąć sankcji w postaci utraty prawa do mandatu przez posłów, którzy uzyskali największą liczbę głosów (najprawdopodobniej członków kierownictwa politycznego). Rozwiązanie podobne, a nawet bardziej rygorystyczne, istnieje w prawie brytyjskim, wedle którego urzędnicy wybieralni, którzy przekroczyli limit wydatków wyborczych w swoim okręgu wyborczym nie tylko tracą prawo do mandatu, ale karani są z mocy prawa grzywną za każdy dzień uczestnictwa w obradach organu wybieralnego i za każde głosowanie, w którym brali udział.

Przyjęcie przedkładanej ustawy spowoduje skutki dla budżetu państwa w postaci ok. 112.5 mln złotych w skali roku wypłacanych na zwrot kosztów kampanii wyborczych i dotacje na cele statutowe partii politycznych. Źródłem finansowania powinna – tak jak dotychczas – być część budżetu państwa dotycząca Ministerstwa Finansów.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Warszawa, 15 czerwca 2000 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia o zgodności przedstawionego komisyjnego projektu ustawy o
zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
oraz ustawy o partiach politycznych z prawem Unii Europejskiej**

Na podstawie art. 31 ust. 7 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 1998 r. Nr 44, poz. 618 ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Przedłożony do zaopiniowania komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o partiach politycznych zawiera propozycje zmian dotyczące organizacji i finansowania komitetów wyborczych, prowadzenia kampanii wyborczej, a także finansowania partii politycznych.

II. Stan prawa wspólnotowego materii objętej projektem ustawy

Stosownie do art. 5 Traktatu o ustanowieniu Wspólnoty Europejskiej (TWE), Wspólnota działa jedynie w ramach uprawnień przyznanych jej w Traktacie i celów w nim oznaczonych. Państwa członkowskie zachowują suwerenność, a jedynie przekazują wykonywanie niektórych kompetencji Wspólnocie. W oparciu o orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości należy stwierdzić, że przekazanie to nie ogranicza autonomii organizacyjnej i proceduralnej państwa członkowskiego. Państwa mogą swobodnie decydować o strukturze, kompetencjach i trybie działania organów państwowych, w tym o ich powoływaniu i likwidacji, nawet wówczas, gdy

wiąże się to z implementacją prawa wspólnotowego (wyrok w sprawie International Fruit Company przeciwko Produktschap voor Groenten en Fruit z 15 grudnia 1971 r., sprawy 51-54/71 ECR z 1971 r.).

Prawo wspólnotowe reguluje kwestie wyborów samorządowych (art. 19 ust. 1 TWE oraz dyrektywa Rady 94/80/WE z 19 grudnia 1994 r. ustalająca szczegółowe warunki wykonywania prawa głosu i kandydowania w wyborach samorządowych przez obywateli Unii Europejskiej zamieszkujących w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami) a także wybory do Parlamentu Europejskiego (art. 19 ust. 2, art. 190 ust. 1 TWE oraz dyrektywa Rady 93/109/WE z 6 grudnia 1993 r. ustalająca szczegółowe warunki wykonywania prawa głosu i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii Europejskiej zamieszkujących w kraju członkowskim, którego nie są obywatelami). Natomiast wybory do parlamentów krajowych nie są regulowane przez prawo Unii Europejskiej.

III. Układ Europejski

Układ Europejski nie zawiera żadnych postanowień dotyczących materii objętej zakresem przedmiotowym projektu ustawy.

IV. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego i postanowień Układu Europejskiego

Projekt ustawy reguluje kwestie, które nie są objęte zakresem prawa wspólnotowego.

V. Konkluzje

Przedłożony do zaopiniowania komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o partiach politycznych nie jest objęty zakresem przedmiotowym prawa wspólnotowego ani obowiązkiem dostosowawczym wynikającym z Układu Europejskiego.

Opracował: Zespół Integracji Europejskiej

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Staśkiewicz

Deskryptory Bazy REX: Unia Europejska, wybory samorządowe, wójt, burmistrz, gmina

